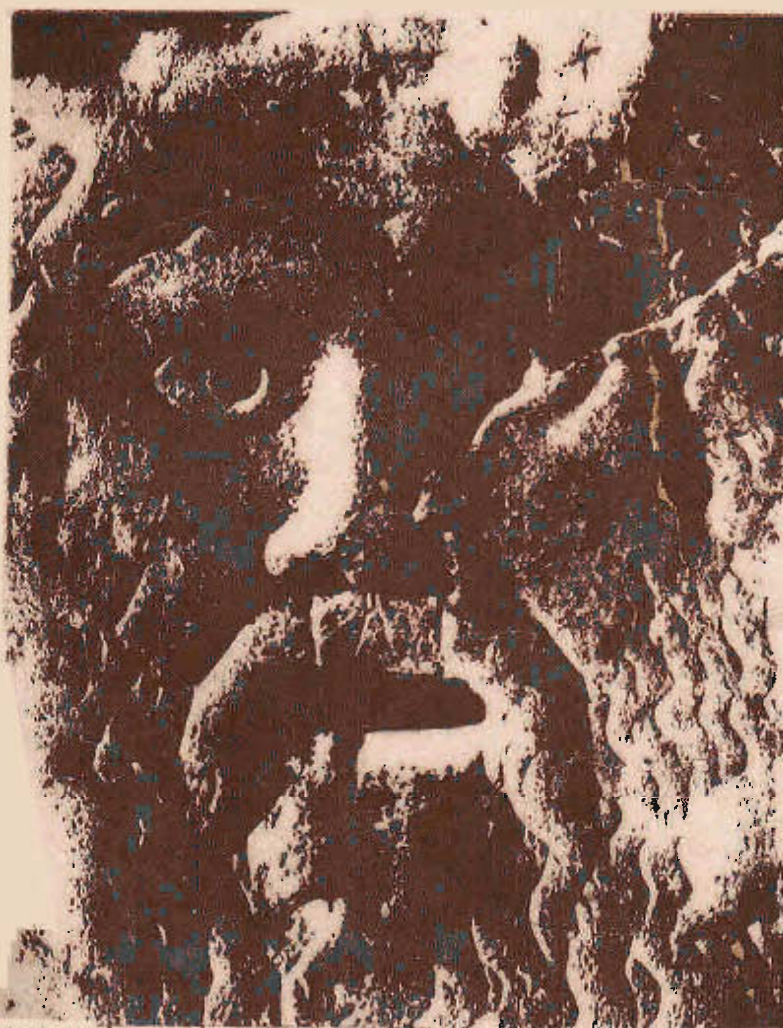

വാചനാനന്ദം

ഒരു സോഷ്യലിസ്റ്റ് ജേർണൽ

www.vachanam.com

സോസൈറ്റി ഫോർ
സോഷ്യലിസ്റ്റ് സ്റ്റഡീസ്,
ഒ. കെ. ബിൽഡിംഗ്സ്,
കൊടുങ്ങല്ലൂർ 680 664.

വിചിന്തനം

ഒരു സോഷ്യലിസ്റ്റ് ജേർണൽ

ഒരു വിജയത്തിന്റെ ഉത്കണ്ഠകൾ
ടി എൻ ജോയ്, ചീഫ് എഡിറ്റർ

പുതിയ വെല്ലുവിളികൾ
അശോക് മിത്രയുമായി ഒരുഭിമുഖസംഭാഷണം

കേരളത്തിലെ സാംസ്കാരികരംഗം: ഒരു മാർക്സിസ്റ്റ് വിശകലനം
ഡോ: ടി. കെ. രാമചന്ദ്രൻ

കേരളത്തിന്റെ വ്യാവസായികപിന്നോക്കാവസ്ഥ:
തിരുവിതാംകൂർ പ്രദേശത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള
ഒരു ചരിത്രാനുഭവം

ടി. എം. തോമ്മസ് ഐസക്
പി. കെ. മൈക്കിൾ തരകൻ

രാഷ്ട്രീയ സാംസ്കാരിക കുറിപ്പുകൾ:

കവിതകൾ:

അററിലാ ജോസഫ്
വിനോദ്കുമാർ ശുക്ല

കേരളത്തിലെ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയും തൊഴിലാളിവർഗവും
കെ വിജയചന്ദ്രൻ

അന്വേഷണഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കത്തുകൾ
വിവർത്തനം: രവിന്ദ്രൻ

കേരളീയ സമൂഹം: ജൻമിസമ്പ്രദായത്തിലേക്കുള്ള
പരിണാമപ്രക്രിയകൾ

രാജൻ ഗുരുക്കൾ

'വിചിന്തന'ത്തിനു പിന്നിൽ

ഒരു വിജയത്തിന്റെ ഉത്കണ്ഠകൾ

ഒരു ഇടതുപക്ഷപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ തെരഞ്ഞെടുപ്പുവിജയം ജനങ്ങൾക്ക് പുരോഗമനാശയങ്ങളോടുള്ള ആഭിമുഖ്യത്തിന്റെ ലക്ഷണമല്ലെന്ന് തെളിയിക്കുവാനുള്ള വാഗ്ദാനം വലതുപക്ഷത്തിന് നിന്നുണ്ടെന്നതുതന്നെയാണ്. 1957ലെ 'സെൽ'ഭരണം, വിഭജനങ്ങളുള്ള മാർക്സിസം തുടങ്ങിയ 'കൊടുംപാതക'ങ്ങളുടെ അവകാശികൾതന്നെ ഞങ്ങളെ അഞ്ചുകൊല്ലം ഭരിക്കട്ടെ—മലയാളിയുടെ ഈ തീരുമാനം കപട, ദേശീയ സോഷ്യലിസ്റ്റുകളുടെ ഭാവി പ്രവർത്തനസാധ്യതാസ്വപ്നങ്ങളുടെ നിറം കുറയ്ക്കുന്നുണ്ടെന്നു വ്യക്തം. 'രണ്ടു മുന്നണിയും ഒരുപോലെയാണെന്ന' തത്വലക്ഷ്യങ്ങളുടെ സഹായവും വേണ്ടത്ര ഐക്യജനാധിപത്യ മുന്നണിക്കു ലഭിച്ചില്ലെന്നു വേണം കരുതാൻ. ഒരു ഭരണാനുഭവത്തിന്റെ ആവർത്തനഭീതിക്കെതിരെ ജനങ്ങളുടെ പ്രതിഷേധം രൂപം കൊള്ളുന്നിടത്ത്, ഒരു രാഷ്ട്രീയമാറ്റത്തിനുള്ള ജനങ്ങളുടെ ആഗ്രഹാവസരങ്ങൾ ഒരുമിക്കുന്ന സമയത്ത് 'മുന്നണികളെല്ലാന്നുമൊന്നു പോലെ'യെന്ന ഉറപ്പുപാട്ടിന്റെ അർത്ഥപരിണാമം—ദേശീയ കോൺഗ്രസ്സ് ലീഡർമാർക്കു കീഴിൽ നമ്മളിനിയും കഴിഞ്ഞൊട്ടെ എന്നുതന്നെയാണ്. ഇടതുപക്ഷ പാർട്ടികൾക്കും അവയുടെ ബഹുജനസംഘടനകൾക്കും പുറത്തു്, ഐക്യജനാധിപത്യമുന്നണിയുടെ ഭരണകാലം ആദർശപൂർണ്ണമായ ഭരണകാലമാണെന്നു കരുതാത്ത ധാരാളം ജനങ്ങളുണ്ട്—ഒരു തെരഞ്ഞെടുപ്പുസമരത്തിൽ ഇവരുടെ നിർണ്ണായകമായ വോട്ടുകൾ സർവ്വവും ഒരുപോലെയാണെന്ന 'പരബ്രഹ്മ' സങ്കല്പത്തിൽപ്പെട്ട് രേഖപ്പെടുത്താതെ പോകുകയോ, യു. ഡി. എഫിനു കഴിഞ്ഞതവണ വോട്ടുചെയ്തുവർത്തന്നെ ഇനിയും അങ്ങിനെ തുടരുന്നതിലേന്നാണ് തെറ്റൊന്നും ചിന്തിക്കുകയോ സംഭവിച്ചിട്ടില്ലെന്നതിന്റെ തെളിവുകൂടിയാണ് ഈ തെരഞ്ഞെടുപ്പു വിജയം.

അധികാരത്തിലുള്ള ഐക്യജനാധിപത്യമുന്നണിക്കെതിരായ ജനവികാരത്തെ സ്വകാര്യ വോട്ടുബാങ്കാക്കിമാറ്റുവാൻ ബി. ജെ. പി. ഹിന്ദു മുന്നണി നടത്തിയ തീവ്രയജ്ഞങ്ങളും വിജയിച്ചിട്ടില്ല. അതുകൊണ്ട് ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ തെരഞ്ഞെടുപ്പു പ്രചാരണനയവും—ഐക്യജനാധിപത്യ മുന്നണിയെ തോൽപ്പിക്കുക, ബി. ജെ. പി. ഹിന്ദു മുന്നണി സഖ്യത്തിന്റെ കെട്ടിവെച്ചുകാശ് നഷ്ടപ്പെടുത്തുക—അതിന്റെ വലതുപക്ഷവിരുദ്ധ ഉള്ളടക്കവും ജനങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചുവെന്നുവേണം കരുതാൻ. വർഗ്ഗസമരത്തിലൂടെ വർഗ്ഗരഹിത സമൂഹത്തിലേക്ക് കേരളത്തെയും ഇന്ത്യയെയും പരിവർത്തിപ്പിക്കുകയെന്ന കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരുടെ ലക്ഷ്യത്തിനെതിരായ

പരസ്യ പ്രചാരണം പോട്ട നഷ്ടപ്പെടുത്തുകയേയുള്ളൂ എന്ന് കേരളത്തിലെ ബി. ജെ. പി. സഖ്യത്തിനെങ്കിലും പഠിക്കാവുന്നതാണ്. ഭരണത്തിലിരിക്കുന്ന മുന്നണി, ബി. ജെ. പി.—ഹിന്ദു മുന്നണി സമാനാർത്ഥികൾ ഒരുവശത്തും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരുടെയുള്ള ഇടതുപക്ഷ മുന്നണി സമാനാർത്ഥികൾ മറുവശത്തും,— തെരഞ്ഞെടുപ്പ് സമയത്തെങ്കിലും ഇവരെല്ലാം തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ വിശ്വസിക്കുന്നുണ്ട്— ഈ സമയത്ത് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ സായുധവിപ്ലവം മറന്നുപോയി, തെരഞ്ഞെടുപ്പുകൾ ബഹിഷ്കരിക്കുകയാണ് വേണ്ടത് തുടങ്ങിയ ആശയങ്ങൾ ബുർഷ്വാ ജനാധിപത്യത്തിന്റെ തണലിൽ അല്പംപോലും 'സായുധ വിപ്ലവം' ഇല്ലാത്ത ഭരണസമയത്ത് അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത്—കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരുടെ ഔദ്യോഗിക ജനാധിപത്യത്തിലുള്ള അവിശ്വാസത്തിന്റെ ശരിയെ മാത്രമല്ല ത്യാഗോജ്ജ്വലമായ സായുധപോരാട്ടങ്ങളുടെ ഓർമ്മകളേയും കളങ്കപ്പെടുത്തും. കേരളത്തിൽ ഒരളവുവരെ പ്രചരിച്ച (അതോ പ്രചരിപ്പിക്കപ്പെട്ടതോ) ആയ തീവ്രഇടതുപക്ഷമറയുള്ള രാഷ്ട്രീയ സിനിസിസത്തെ മറികടന്ന്, എൽ. ഡി. എഫ്. നേടിയതെരഞ്ഞെടുപ്പിന്മേലും അവർ ആരെയോ 'പ്രീണിപ്പിച്ചു'കൊണ്ടും യു. ഡി. എഫ്. ക്യാമ്പിൽ 'കലഹ'ങ്ങൾ സംഭവിച്ചുകൊണ്ടും ഉണ്ടായതാണെന്ന് വിലയിരുത്തുന്നവരോട്— ഈ 'പാപകർമ്മങ്ങളുടെ' ഉത്തരവാദിത്തം ഞങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നു എന്ന് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ മറുപടി പറയുകയാവും. ഭേദം. എല്ലാമതവിഭാഗത്തെയും സംഘടിപ്പിക്കുവാൻ സമരം ചെയ്യുന്നില്ലാതെ ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുപ്രസ്ഥാനം നടത്തിയ ശ്രമങ്ങളുടെ ചരിത്രം വർഗ്ഗീയതയ്ക്കെതിരെയുള്ള വർഗ്ഗസമരം വിജയിച്ചതിന്റെ ചരിത്രമാണ്. വർഗ്ഗവിരുദ്ധക്യാമ്പിൽ 'കലഹ'ങ്ങൾ മുർച്ഛിച്ചതിന്റെ ചരിത്രം കൂടിയാണ്. ഈ വിജയങ്ങൾ പൂർണ്ണമല്ല എന്നാണ് പരാതിയെങ്കിൽ— അത് മറ്റൊരാൾക്കുമാണ്

മലപ്പുറം ജില്ല, ന്യൂനപക്ഷം, വർഗ്ഗീയതക്കെതിരായ സമരം

ഭൂരിപക്ഷ ഹിന്ദുസമുദായത്തിനിടയിൽ ഇതര മതന്യൂനപക്ഷങ്ങൾ ജീവിക്കുന്ന ഇന്ത്യയിൽ ന്യൂനപക്ഷങ്ങളുടെ പ്രത്യേക രാഷ്ട്രീയ-സാംസ്കാരിക പ്രശ്നങ്ങൾ ഒരു യാഥാർത്ഥ്യമാണ്. രണ്ടു മതങ്ങളുള്ളിടത്ത് മതം എല്ലായ്പ്പോഴും വർഗ്ഗീയതയെ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ഭൂരിപക്ഷവർഗ്ഗീയതയുടെ തണലിൽ വളരുന്ന ആർ. എസ്. എസ്. ദേശീയ ഫാസിസ്റ്റ് സംഘടനയാണ്. തൊഴിലാളികൾക്കിടയിലെ വർഗ്ഗബോധത്തെ ശിഥിലമാക്കുന്ന വിധത്തിൽ ദേശസ്നേഹം പൊതിഞ്ഞ ന്യൂനപക്ഷ വിരുദ്ധപ്രചാരണം—പ്രത്യേകിച്ചും മുസ്ലിം വിരോധം—ആണ് അവരുടെ പ്രായോഗിക രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ അടിത്തറ. ന്യൂനപക്ഷങ്ങൾക്കിടയിലെ തീവ്രവാദികൾക്കിടയിൽ ഫാസിസ്റ്റ് സ്വപ്നങ്ങൾ ഉണ്ടായേക്കാമെങ്കിലും അതിന്റെ സാക്ഷാൽക്കാര സാദ്ധ്യതകൾ അയഥാർത്ഥം തന്നെയാണ്. മുസ്ലിം ലീഗ്, കേരളാ കോൺഗ്രസ്സ് പാർട്ടികളുമായി കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ ബന്ധം വീടുന്നതാണ് മേൽ പറഞ്ഞ യാഥാർത്ഥ്യബോധത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടല്ല. എല്ലാ മതങ്ങളിലേയും അടിസ്ഥാന വർഗ്ഗങ്ങളെ സംഘടിപ്പിച്ചു സമരം ചെയ്യിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന കേരളത്തിൽ വർഗ്ഗീയതയ്ക്കെതിരായ പൊതുവായ ആശയസമരം വളരെ പ്രധാനമാണ്. പക്ഷെ 'കൃഷ്ണാനിയുടെ ദൈവത്തിനു ഭ്രാന്തുപിടിച്ചാൽ' സന്തോഷിക്കുന്ന ആർ. എസ്. എസിന്റെയും ഭരണത്തിൽ തുടരണമെന്ന പരിമിതവും അടിയന്തിരവും (ഇപ്പോൾ സഹതാപാർഹവും) ആയ ലക്ഷ്യം കൊണ്ടുമാത്രം ന്യൂനപക്ഷ സംരക്ഷണത്തെക്കുറിച്ചും ഭൂരിപക്ഷവർഗ്ഗീയതയുടെ അപകടത്തെക്കുറിച്ചും ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്ന (ഉദാ: കെ. കരുണാകരൻ) ദേശീയ കോൺഗ്രസ്സിന്റെയും കാപട്യങ്ങളോട് തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ പാർട്ടികൾ വിടപറയേണ്ടതുണ്ട്. മതന്യൂനപക്ഷങ്ങളുടെ ന്യായമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പൊരുതുന്നത് 'പ്രീണന'

മല്ലെന്നും ഭൂരിപക്ഷവർഗ്ഗീയതയുടെ ഫാസിസ്റ്റ് സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിലയിരുത്തൽ ഇന്ത്യയിലെ വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ അപകടസാധ്യതകളെക്കുറിച്ചുള്ള പര്യാലോചനയിൽ നിന്ന് ഉരുത്തിരിഞ്ഞതാണെന്നും നാം പ്രഖ്യാപിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

മുസ്ലിം, ക്രിസ്ത്യാനി, അവസ്ഥാഹിന്ദു, സവസ്ഥാഹിന്ദു—ഈ മതജാതി വ്യവസ്ഥകൾക്കുള്ളിലാണ് ഇന്ത്യയിൽ ചൂഷിതരും ചൂഷകരും ജീവിക്കുന്നത്. ഈ സാമൂഹ്യയാഥാർത്ഥ്യം കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരെ വർഗ്ഗീയപാർട്ടികളോ ജാതിസംഘടനകളോ സംഘടിപ്പിക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നില്ലെന്നത് സത്യംതന്നെ. പക്ഷെ സമാന്തരമല്ലാത്ത, ശ്രേണിബദ്ധമായ മതജാതി വ്യവസ്ഥയിൽ മേധാവിത്വം പുലർത്തുന്ന വർഗ്ഗീയതയെ തിരായ പ്രതിഷേധം സ്വാഭാവികമാണ്. ഇതു ന്യായമല്ലെന്നും വർഗ്ഗീയതയാണെന്നും പറഞ്ഞാൽ താഴെപ്പട്ടിയിലുള്ളവരുടെ പ്രതിഷേധത്തിന് പ്രകാശം സാധ്യമല്ലാതായിത്തീരും. അവർണ്ണനായ തൊഴിലാളികളും വഴി നടക്കുവാൻ തടസ്സമുള്ളിടത്തു്, അമ്പലങ്ങൾ ആകാം പള്ളിപാടില്ല എന്നു പറയുന്നിടത്തു്, രാജ്യം മുഴുവൻ ഹൈന്ദവമാകണമെന്നു പറയുന്നവർ ഒരു ജില്ല മലപ്പുറമാകുന്നത് വർഗ്ഗീയതയായി കാണുമ്പോൾ* എല്ലാം 'രണ്ടു വർഗ്ഗീയതയും ഒരുപോലെയാണ്' എന്ന അതീവമാന്യവും നിഷ്പക്ഷവുമായ പ്രസ്താവം ഉന്നത ശ്രേണിയുടെ താല്പര്യങ്ങളെയാണ് സംരക്ഷിക്കുക. ഒരു വർഗ്ഗം മറ്റൊരു വർഗ്ഗത്തെ ചൂഷണം ചെയ്യുന്ന സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥയിൽ 'നമ്മളെല്ലാം മനുഷ്യരല്ലേ' എന്ന യഥാർത്ഥബോധം മുതലാളിയെ സഹായിക്കുന്നതുപോലെ. അതുകൊണ്ട് മതവിരുദ്ധതയിൽ നിന്നും യുക്തിവാദത്തിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായി വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ മൂർത്ത സാഹചര്യങ്ങളിൽ വർഗ്ഗീയതയെ കാണുന്ന മാർക്സിസ്റ്റുകൾ, ഭൂരിപക്ഷവർഗ്ഗീയതയുടെ ഫാസിസ്റ്റ് സ്വഭാവത്തിൽ ഊന്നുന്നത് ന്യൂനപക്ഷ പ്രീണനമല്ല—ന്യൂനപക്ഷ വിഭാഗങ്ങളുടെ പ്രതിഷേധത്തിന്റെ ന്യായയുക്തതയെ ന്യൂനപക്ഷ വർഗ്ഗീയ പാർട്ടികൾ മാത്രം പിൻതുണക്കുന്ന അപകടാവസ്ഥയെഴുതിയാക്കുകയാണ്. ഇതരമതങ്ങളെ വിമർശിക്കുന്നതിലൂടെ സ്വന്തം മതങ്ങളുടെ പ്രൗഢി സൂക്ഷിക്കുന്ന മതപണ്ഡിതരേക്കാൾ ചരിത്രപരമായ ഭൗതികവാദം മതങ്ങളുടെ നല്ല (തീർച്ചയായും ചീത്തയും) പങ്ക് കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ജന്മിമാർ സവസ്ഥാഹിന്ദുക്കൾ, ജന്മിത്തത്തിനെതിരായ സമരത്തിലെ ഭൂരിപക്ഷമോ പാവപ്പെട്ട മുസ്ലിം ജനസാമാന്യവും—ഈ അവസ്ഥയിൽ ഏറനാടിന്റെ ജന്മിത്ത വിരുദ്ധകലാപങ്ങൾക്ക് ഒരു മതപ്രത്യയശാസ്ത്രം എന്ന നിലക്ക് ഇസ്ലാം എതിരായിരുന്നില്ലെന്നതു് അതുതകരമല്ല. ഒരു മതപ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന് ജനങ്ങൾ

* ഭൂരിപക്ഷ ഹിന്ദുസമുദായത്തിന്റെ സംസ്കാരാധിഷ്ഠിതത്തിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങൾ സിവിൽ സമുദായത്തിൽ ധാരാളമായുണ്ട്. നിരവധി ചന്ദനപ്പൊട്ടുകൾക്കും ഗോപിക്കറികൾക്കുമിടയിൽ ഒരു നിസ്സാരത്തഴമ്പുമാത്രം വർഗ്ഗീയ ചിഹ്നമാകുന്നു. ഈർമുടി, കൂവളത്തില ഇന്ത്യാദികൾ മാത്രം റൊമാൻറിക് പ്രേമത്തിന്റെ (പ്രതിലോമ) സന്ദേശംപേറി കേരളീയ ഗ്രാമങ്ങളെ ഭരിക്കുന്നു. തട്ടമിട്ട 'ആയിഷയുടെ സ്വപ്നത്തെയും' പാതുറമ്മയുടെ ആടിനോടൊപ്പം അതിർത്തി കടത്താനാവുമെന്ന് കട്ടിഹിററുലർമാർ സ്വപ്നംകാണുന്നു. 'നല്ലവനായ' മുസ്ലിം വൃദ്ധ കഥാപാത്രം ഇതിനിടയിൽ അതുതരശിശുപോലെ എഴുത്തുകാരന്റെ ഇലികയിൽ പിറകുന്നു. മലബാർ ഹോട്ടലുകളിലെ റേറ്ററുകളിൽ മാത്രം ദുർഗ്ഗം (നായർ/ബ്രാഹ്മണർ ഹോട്ടലുകളിലെ ചീത്തയുലകളുടെ 'സ്വാഭാവിക' സസ്യ സുഗന്ധത്തെ ഓക്കാനം) കണ്ടെത്തുമ്പോൾ ദൈനംദിന ജീവിതത്തിലെ നിരുപദ്രവമെന്നതോന്നാവുന്ന ഈ കൊച്ചു ഹൈന്ദവമിടുക്കുകൾ, നാഗരികപരിഷ്കൃതമര്യാദയുടെ മറന്നിക്കി, അവയുടെ വികൃത സാക്ഷാത്കാരം നേടുന്നു.

1957ൽ ആദ്യത്തെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മന്ത്രിസഭ അധികാരത്തിൽ വരുമ്പോൾ ('മൂന്നാംലോക ഏഷ്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മെന്റ് ആരും ഈ സംഭവത്തെ വിശേഷിപ്പിച്ചിരുന്നില്ലെന്നാണ് തോന്നുന്നത്') വിപ്ലവതന്ത്രങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വിചാരങ്ങൾ തീവ്രവാദപരിസരങ്ങളിൽതന്നെയായിരുന്നു. സായുധമായി അധികാരം പിടിച്ചെടുക്കുന്നതിന്റെ സ്വപ്നങ്ങളുടെ കാലം (1920കളും 30കളും) അധികാരത്തിനുവേണ്ടിനടന്ന ആദ്യപോരാട്ടത്തിന്റെ കാലം (48-51) മന്ത്രിസഭകളുടെയും പരിഷ്കരണ നടപടികളുടേയും കാലം (67വരെ), വീണ്ടും സായുധ വിപ്ലവത്തിനു വേണ്ടിപ്പത്തൻ ശ്രമങ്ങൾ—ഈ ചരിത്രം വിവിധ നയസമീപനങ്ങളുടെ പരീക്ഷണങ്ങളാൽ ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന് കൂടുതൽ രാഷ്ട്രീയ പക്വതനേടിത്തന്നിട്ടുണ്ട്. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മന്ത്രിസഭ രൂപീകരിക്കുന്നു, തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ പങ്കെടുക്കുന്നു—ഇക്കാര്യങ്ങൾകൊണ്ട് മാത്രം അവർ ആദർശശൂന്യമായിരിക്കുമോശം വരുത്തുന്നു എന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നവർ ഇപ്പോഴുമുണ്ട്. പക്ഷെ ആരും മന്ത്രിയാകുന്നില്ല എന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം ജനങ്ങളുടെ വിപ്ലവശക്തി രൂപം കൊള്ളുമെന്ന് '48ലെ പോലെയോ 67ലെ പോലെയോ ഇവർപോലും കരുതാൻ വഴിയല്ല. ഇടയ്ക്കിടെ സംഭവിക്കുന്ന തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളിൽ തെരഞ്ഞെടുപ്പ് ബഹിഷ്കരണവും സായുധവിപ്ലവസാധ്യതകളും കൃത്യതയോടെ അവതരിപ്പിക്കുന്ന കേരളത്തിലെ പാർലിമെന്റേതര ഇടതുപക്ഷം, 'ഇടക്കമാത്രം താഴ്ന്നുപറന്നുപോകുന്ന ഗരുഡനെ'യല്ലാ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നത്—സായുധവും അല്ലാത്തതുമായ ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളിലും പങ്കുകൊണ്ട് 'വൃദ്ധനേതൃത്വം' 'ഒരിക്കലും ഉയർന്നു പറക്കാത്ത കോഴി' യുടെ ചിത്രവുമല്ല ഉണർന്നു നിൽക്കുന്നത് ഇന്ത്യൻ സാഹസികത്വവും തിരുത്തൽവാദവും ലെനിന്റെ ഉൽപ്രേക്ഷകളിൽ നിന്ന് 1987ലെങ്കിലും വേറിട്ടുനിൽക്കുന്നുണ്ട്.

വ്യക്തമായ സുഖസ്മൃതികൾ (നക്സൽബാരിയുടേയോ തെലങ്കാനയുടേയോ ലുമോ) അടിയന്തിര രാഷ്ട്രീയ സാഹചര്യങ്ങളുടെ യഥാർത്ഥവസ്തുതയെ മറച്ചുകൂടാ. ഒരു പ്രത്യേകചരിത്രസന്ധി നൽകുന്ന രാഷ്ട്രീയ സന്ദർഭങ്ങളിൽ സാധ്യമായ, ശരിയായ ഇടപെടലുകൾതന്നെയാണ് ശാസ്ത്രീയ രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ മുഖമുദ്ര. പോരാട്ടനവർഗ്ഗം എന്ന അടിസ്ഥാനപരമായ അവസ്ഥയിൽ നിന്ന് ഭരണാധികാരം പങ്കിടുന്നവർഗ്ഗം എന്ന നിലയിലേക്കുള്ളമാറ്റം സൃഷ്ടിക്കുന്ന തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ ദ്വിമുഖമായപങ്ക് സോഷ്യലിസത്തിനായുള്ള സമരത്തെ ക്ഷീണിപ്പിക്കുകയോ ഉത്തേജിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യാം—രാഷ്ട്രീയ അധികാരത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള സമരത്തിൽ ഒറ്റമുലകൾ ഇല്ലെന്നും—തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ പ്രവർത്തനസാധ്യതകൾ വിശാലമാണെന്നും നാം കാണേണ്ടതുണ്ട്. ഭാഗികമായ ഭരണാധികാരം അത്തരം പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഒന്നാണെന്ന തിരിച്ചറിവ് ഈ ഇരട്ടപ്പങ്കാളിത്തത്തെ ക്രിയാത്മകമാക്കുവാൻ സഹായിച്ചേക്കാം, ഭരണയന്ത്രവും വ്യക്തമായും, ഘടനാപരമായ പരിഷ്കാരവും വിപ്ലവവും—ഇക്കാര്യങ്ങളിലുള്ള മാർക്സിസ്റ്റ് വ്യക്തതകളാണ് 'സോഷ്യലിസത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള സമരം ഉപേക്ഷിക്കാതെ തന്നെ ജനങ്ങൾക്ക് ആശ്വാസം പകരുന്ന നടപടികളെടുക്കും' എന്നീ വാഗ്ദാനങ്ങൾക്ക് അടിത്തറയായവേണ്ടത്. ചൂഷകവർഗ്ഗത്തിന്റെ അധികാരത്തെ ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തുന്ന പരിഷ്കാരങ്ങൾ, സാമ്പത്തിക നടപടികൾക്ക് ബഹുജനപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ വഴി ജനപങ്കാളിത്തം ഉറപ്പുവരുത്തൽ—ഇവ നടപ്പാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞാൽ സമരം ചെയ്യുന്ന ഒരോ വ്യക്തിവിഭാഗത്തിനും സ്വന്തം രാഷ്ട്രീയവേദങ്ങളുണ്ടാകും. നേതാക്കൾക്കുമാത്രം രാഷ്ട്രീയാനുഭവങ്ങളുണ്ടാകുന്ന 'ആദർശ രാഷ്ട്രീയ'ത്തേക്കാൾ ഇതു അതിന്റെ പരീക്ഷണാത്മകതയിലും, പരാജയസാധ്യതയിൽ പോലും, ഗുണപരമായി ഉയർന്നതായിരിക്കും.

കുറുപ്പും എന്താൽ സമർത്ഥമായ പുതിയ കാഡർമാർ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗപാട്ടികൾക്ക് ഇന്നാവശ്യമാണ്. പ്രാങ്ക് സോഷ്യലിസം ലക്ഷ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള സമരസാധ്യതകൾ ഇന്ത്യയിൽ വിരളമാണെന്നു കാര്യം നിഷേധിക്കേണ്ടതുണ്ടോ? ഇന്ത്യൻ ബർഷപാസി ജനാധിപത്യവിപ്ലവം പൂർത്തീകരിച്ചോ എന്ന നിതാന്ത സംശയം രാഷ്ട്രീയ പ്രയോഗംഗത്ത് തൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തിന്റെ മുഖ്യകടമകളുടെ പൂർത്തീകരണശ്രമങ്ങളെയാണ് പലപ്പോഴും തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നത്. ഉല്പാദനത്തിന്റെ ഓരോ മേഖലയിലും 'തൊഴിലാളിയുടെ ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ വീക്ഷണങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സോഷ്യലിസം' ബദൽമാതൃകയുടെ രൂപീകരണം വീണ്ടും വീണ്ടും നീട്ടിവെക്കപ്പെടുന്നു. ഇതിനുകാരണം 'ഘട്ടത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വേണ്ടതിലധികം 'ഉറച്ച' വ്യക്തതകളാവില്ലേ? 'കോൺഗ്രസ്സും രാജീവ് ഗാന്ധിയും മുതലാളി വർഗ്ഗത്തെപ്പോലെ പെരുമാറുന്നു; മുതലാളിത്ത വിദ്യഭ്യാസനായം നടപ്പാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു'—ഈ പരാതികൾ അതുതത്തോടെ പറയുമ്പോഴെങ്കിലും—ഘട്ടത്തെക്കുറിച്ചുള്ള മാർക്സിസംഗ്രഹകൾക്കിടയിലെ അതിസൂക്ഷ്മ ജാഗ്രതകൾക്കുശേഷവും കോൺഗ്രസ്സിനെ എങ്ങിനെ എതിർക്കണം (അല്ലെങ്കിൽ എങ്ങിനെ എതിർക്കാതിരിക്കണം) എന്ന പ്രധാന രാഷ്ട്രീയപ്രശ്നം അപഹരിഹൃതാവസ്ഥയിലാണെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു.

സംവാദങ്ങളുടെ കാലം—കേരളത്തിലെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ 50-ാം വർഷം.

ഇന്ത്യൻ വിപ്ലവത്തിന്റെ ഘട്ടം, ഒരു മൂന്നാംലോക രാജ്യത്തിലെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് വിപ്ലവതന്ത്രം ആഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ—ദൈനംദിന രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തനത്തോടൊപ്പം ഇക്കാര്യങ്ങളിലുള്ള സൗഹൃദപൂർണ്ണമായ സംവാദങ്ങൾക്കു കൂടി ഇന്ന് നാം സമയം കണ്ടെത്തേണ്ടതുണ്ട്. കമ്മ്യൂണിസംഗ്രഹം പ്രസ്ഥാനം പിളർന്നതിനു മുൻപും തെറ്റുകൾ വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. വീണ്ടും ഒന്നാകുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം ശരിയായ നയസമീപനങ്ങൾ ഉണ്ടാകണമെന്നില്ല. ഇടതു വ്യതിയാനവും വലതു് അവസരവാദവും മധ്യവർത്തിവാദവും ഇന്ത്യയിൽ ഏതെങ്കിലും കമ്മ്യൂണിസംഗ്രഹ പാർട്ടിയുടെ കൃത്യകയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. സമൂഹത്തിലെ വർഗ്ഗസമരവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഈ അപകടങ്ങൾക്കും പ്രായമായിട്ടുണ്ട്. കമ്മ്യൂണിസംഗ്രഹം പ്രസ്ഥാനം ഓരോ ഘട്ടത്തിലുമെടുത്ത നയസമീപനങ്ങളുടെ ശരിതെറ്റുകൾ പരിശോധിക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ട്—ഇത് ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക പാർട്ടിയെ പുകഴ്ത്തുവാനോ താഴ്ത്തുവാനോ അല്ല—കമ്മ്യൂണിസംഗ്രഹ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പുനരേകീകരണം സാധ്യമായാൽപോലും ഇനിയും വിഷമകരമായ പോരാട്ടങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെടുന്ന 'വൈകിപ്പോയ' ഒരു വിപ്ലവത്തിന്റെ പൂർത്തീകരണം സാധ്യമാക്കുവാനാണ്. ഭൂതകാല ആശയസമരങ്ങൾ തർക്കങ്ങളും, അസ്വാഭാവികതകളും (നഷ്ടം സംഭവിച്ചതിനുശേഷം മാത്രം 'വേദകരവും') ആയിമാറി ഒട്ടവിൽ വലതുപക്ഷത്തെ രക്ഷപ്പെടുത്തുന്ന അവസ്ഥയിൽ മാത്രമാണ് ജനങ്ങൾ 'എങ്ങിനെയെങ്കിലും' ഐക്യം ആഗ്രഹിച്ചുപോകുന്നത്. ഭൂതകാലത്തിൽ പ്രധാനമായ പല പ്രശ്നങ്ങളും ഇന്ന് പ്രസക്തമാകണമെന്നില്ല—അപ്രധാന കാര്യങ്ങളിലും ആശയസമരത്തിന്റെ 'വിഭക്തി'യെയും അതിവൈകാരികവും അതുകൊണ്ടുതന്നെ തത്പാധിഷ്ഠിതമല്ലാത്തതുമായ ഐക്യതാൽപര്യങ്ങളേയും മറികടക്കുന്ന ഒരു ഐക്യസമീപനത്തിന്റെ സാധ്യതകളിൽ നാം വീണ്ടും വിശ്വസിക്കുക.

ടി. എൻ. ജോയ്
ചീഫ് എഡിറ്റർ

ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രീയവ്യവസ്ഥ, നാഗരിക ബുദ്ധിമുട്ടുകളും ഭൂസ്വാമികളും തമ്മിലുള്ള ഒരു കൂട്ടുകെട്ടിന്റെ പിടിയിലമർന്നിരിക്കുകയാണ്—കുച്ചവട മൂലധനവും ഈ കൂട്ടുകെട്ടിനെ പിന്തുണയ്ക്കുന്ന ഒരു പങ്കുവഹിക്കുന്നുണ്ട്. വിദേശമൂലധനവുമായുള്ള അതിന്റെ ബന്ധം പ്രാരംഭഘട്ടത്തിൽ താരതമ്യേന തൃപ്തമായിരുന്നു; എന്നാൽ കഴിഞ്ഞ അഞ്ചാറു വർഷങ്ങളായി വിദേശമൂലധനത്തിന്റെ പങ്ക് കൂടുതൽ കൂടുതൽ പ്രകടമായി വരികയാണ്.

വികാസം അർദ്ധമുരടിപ്പിന്റെ ശരിയായ ഉദാഹരണമാണെന്നും പറയാനാണിരിക്കുകയില്ല. സാമ്പത്തിക വളർച്ച തീർത്തും മുരടിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ ജനശ്രീപക്ഷത്തിന്റെ പ്രതിശീർഷവരമാനം ഉയരുന്നില്ല. അത് നിശ്ചലമായിരിക്കുന്നതിന്റെ കാരണമെന്തെന്ന് ചോദിച്ചാൽ—ഡിമാൻഡ് വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ പ്രേരണയേകുന്ന തരത്തിലുള്ള ഘടനാപരമായ പരിഷ്കാരങ്ങളുടെ പ്രശ്നത്തിന് വേണ്ടത്ര ശ്രദ്ധ ലഭിച്ചിട്ടില്ല. അത് കല്പിച്ചുകൂട്ടിത്തന്ന അവഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്; അത് രേണവർഗ്ഗങ്ങളുടെ താല്പര്യത്തിനെതിരായതുകൊണ്ടുതന്നെ. സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിച്ചു നാൽപ്പതു വർഷം കഴിഞ്ഞിട്ടും ജനസംഖ്യയിൽ ഏതാണ്ട് പകുതിപ്പേർക്കും ഭക്ഷണം ലഭിക്കുന്നില്ല, അതേസമയം പൊതുതലവലയിൽ 13 ദശലക്ഷം ട്രേഡ് അതിലധികമോ ഭക്ഷ്യധാന്യം സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു—ഇത് ശാക്തീകം സംഭരണകരമായ ഒരു വസ്തുതയാണ്. ഈ ഭക്ഷ്യധാന്യത്തിന് ഡിമാൻഡ് ലഭിക്കുന്നതിനുള്ളതുകൊണ്ടാണ്? വിശ്വസനീയാളുകൾക്ക് വിപണിയിൽവന്നു ഈ ഭക്ഷണമാവശ്യപ്പെടാൻ വേണ്ട പണമില്ല, വരുമാനമില്ല. അപ്പോൾ രാജ്യത്തിനുള്ളിൽ ഡിമാൻഡ് സൃഷ്ടിക്കപ്പെടണം, പ്രശ്നത്തിന്റെ കാര്യം ഇവിടെയാണ്. ഘടനാപരമായ പരിഷ്കാരങ്ങൾ നടക്കാനുള്ളതുകൊണ്ടാണ് ഡിമാൻഡ് ലഭിക്കുന്നത്. ഒരു ജനകീയ ജനാധിപത്യവിപ്ലവം ഇന്നത്തെ വ്യവസ്ഥയെ അട്ടിമറിക്കാത്തതിനേക്കാൾ കാര്യം അത്തരം പരിഷ്കാരങ്ങൾ നടക്കാനും പോകുന്നില്ല. അതേസമയം, അധികാരികളിലിരിക്കുന്നവർക്ക് അവരുടേതായ പ്രതീക്ഷകളും സ്വപ്നങ്ങളും ഉണ്ടെന്നും നാം കാണുന്നുണ്ട്. നിലനിൽക്കുന്ന ഘടനകളിൽ വെച്ചുതന്നെ ഡിമാൻഡിനെ പ്രചോദിപ്പിക്കാൻ കഴിയുമെന്നു അവർ കരുതുന്നു. എന്നിരുന്നാലും ഡിമാൻഡ്? ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾക്കുള്ള ഡിമാൻഡ് കൂട്ടാനാവില്ല, വസ്തുക്കൾക്കുള്ളത് പററില്ല, അതുകൊണ്ട് അവർ അല്പം ചില സുവർദ്ധനവുകളുടെ ഉൽപ്പാദനത്തിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചിരിക്കുകയാണ്. നിങ്ങൾ ലഘുസാങ്കേതികകോൽപ്പന്നങ്ങളുടെ കാര്യം സൂചിപ്പിച്ചല്ലോ. വേറെ പലയിനങ്ങളും കൂട്ടിച്ചേർക്കണം—ഹ്രിഡ്ജ്കൾ, മെട്രോർകാർകൾ അത്തരത്തിൽ പലതും. സാമ്പത്തികവളർച്ചയുടെ തീക്കൊളുത്താൻ മാത്രമുള്ള ഡിമാൻഡ് രാജ്യത്തിനകത്തുതന്നെ ഉണ്ടാകുമെന്ന് ഞാൻ കരുതില്ല; ഭരണ വർഗ്ഗങ്ങൾക്കുപോലും അങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കണമെന്നു എനിക്ക് തോന്നുന്നില്ല. നമ്മുടെ വ്യവസ്ഥയിലെ ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെയും വരുമാനവിതരണത്തിന്റെയും കിടപ്പുണ്ടിനെയാണ്. അവരുടെ പ്രതീക്ഷ വേറെയാണെന്ന്. ഈ ലഘുസാങ്കേതികവ്യവസ്ഥയെ നന്നാക്കിയിട്ടുണ്ട് വിദേശങ്ങളിലേക്ക് കയറ്റുമതി തുടങ്ങാം; അങ്ങിനെ ഡിമാൻഡ് നിലനിർത്താം; സാമ്പത്തിക വികാസം പ്രക്രിയയ്ക്ക് തിരികൊളുത്തുകയും ചെയ്യാം. ഇവിടെയും എനിക്ക് സംശയമുണ്ട്. ഉൽപ്പാദനത്തോടു വേണ്ടത്ര വലുതായി വികസിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, ഉൽപ്പാദനച്ചിലവിന്റെ തോത് കുറയാൻ പോകുന്നില്ല. ഓരോ

യൂണിറ്റിന്റെയും ഉൽപ്പാദനച്ചിലവ് കുറയുന്നില്ലെങ്കിലോ, കയറ്റുമതിക്കാവശ്യമായ ഡിമാൻഡ് ഉണ്ടാവാൻ പോകുന്നില്ല. അപ്പോൾ ഇവിടെയും രാജ്യത്തിനുള്ളിലെ അടിസ്ഥാനപരമായ ഡിമാൻഡിന്റെ പ്രശ്നത്തിലേക്ക്—ദേശീയ ജനസംഖ്യയുടെ മഹാഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെ പ്രാഥമികാവശ്യങ്ങളുടെ പ്രശ്നത്തിലേക്ക്—തന്നെയാണ് നാമെത്തുന്നത്. ഇപ്പോഴത്തെ രാഷ്ട്രീയവ്യവസ്ഥ ഡിമാൻഡിന്റെ അധികവളർച്ച സൃഷ്ടിക്കുന്ന തരമേയല്ല; ഇവരണ്ടും പൊരുത്തപ്പെടില്ല.

ചോദ്യം: കർഷകജനതയുടെ സ്വഭാവത്തിൽവന്നു മാറ്റങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി സെമിനാരി നിയമങ്ങളുടെ പ്രത്യാഘാതം താങ്കളെങ്ങിനെ വിലയിരുത്തുന്നു? ഡിമാൻഡിന്റെ പ്രശ്നവുമായി—അതിലും പ്രധാനപ്പെട്ട വസ്തുസമൃദ്ധിയുടെ പ്രശ്നവുമായി—ഇതിനെ എങ്ങിനെ ബന്ധപ്പെടുത്തും? നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ഗ്രാമീണ കർഷകരിലെ അധീശവിഭാഗവും ദാരിദ്ര്യം ഭ്രമിതമായ കർഷകത്തൊഴിലാളിവർഗ്ഗവും തമ്മിൽ വൈരുദ്ധ്യം നിലനിൽക്കുന്നില്ലേ? എങ്കിൽ ഈ വൈരുദ്ധ്യം എത്രത്തോളം മുർച്ഛിച്ചിട്ടുണ്ട്? അതായത്, നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലെ അധീശ കർഷകവർഗ്ഗങ്ങളേയും ഇതര വിഭാഗങ്ങളേയും പൊതുതാൽപ്പര്യങ്ങളും വ്യാവസായിക ബുദ്ധിമുട്ടുകളുടെ താൽപ്പര്യങ്ങളുമായുള്ള ഏറ്റുമുട്ടൽ ശക്തിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ? ഇതിന്റെ ധാരാളം പരിണാമങ്ങൾ, പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ താങ്കളെങ്ങിനെ കാണുന്നു? ഈ വസ്തുസമൃദ്ധിയും ഇപ്പോഴത്തെ പ്രാദേശിക പ്രസ്ഥാനങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധത്തെക്കുറിച്ചും അഭിപ്രായം പറയുമല്ലോ.

ഉ: ഇന്ത്യയെപ്പോലൊരു വലിയ രാജ്യത്ത് സാമാന്യവത്കരണങ്ങൾ നടത്തുക വളരെ വിഷമമാണ്. സ്ഥിരാവകാശനിയമം നടപ്പാക്കിയ പ്രദേശങ്ങളിൽ, റയട് വാരി സമ്പ്രദായം നിലനിന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നു വ്യത്യസ്തമായാണ് സംഗതികൾ വികസിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതുകൊണ്ട് ഈ മേഖലയിൽ പൊതു പ്രസ്ഥാവങ്ങൾ നടത്തുന്നത് സൂക്ഷിച്ചുവേണം. പക്ഷെ ആകെപ്പോടെ നോക്കിയാൽ നന്നേപറയാം—നാട്ടിൽ നടപ്പാക്കപ്പെട്ട ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമങ്ങളെന്തായാലും അവയുടെ ഉൾഭാഗം അറുപതു ക്ലോസ് ആട്ടിത്തോടെ ക്ഷയിച്ചുപോയിരുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന് അമ്പതു ക്ലോസ് ഇടത്തട്ടുകാക്കെ ഇല്ലാതാക്കുന്ന ഒരു നിയമം ഉത്തർപ്രദേശിൽ നടപ്പായി. ചെറുകിട നിലമുടമകൾ സ്വതന്ത്രരായെന്നത്. തുടക്കത്തിൽ ഈ കർഷകഭൂമിമുടമകളിൽ പലരും—ഉത്തർപ്രദേശിൽ മാത്രമല്ല. പഞ്ചാബിലും ബീഹാറിലും മഹാരാഷ്ട്രയുടെ ചിലഭാഗങ്ങളിലും, അതിനു തെക്കോട്ടുപോലും—ഇടതുപക്ഷപ്രസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നു; കാരണം ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടെ മുന്നണിയിൽനിന്നിരുന്നതു് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുപാർട്ടിയായിരുന്നു. വിളവുവെച്ചുപെട്ടത്തോളം സർക്കാർ സഹായത്തിനപകരമായി ചുമത്തി

യിരുന്നു. ലെവികൾക്കും ജലസേചന നിരക്കുകളുടെ വർദ്ധനവിനു മെതിരെ മുന്നണിയിൽ നിലകൊണ്ടതും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുപാർട്ടിയായിരുന്നു ഇത് വടക്കേ ഇന്ത്യയിൽ, വിശേഷിച്ചും മഹാരാഷ്ട്രയിലും, ഗുജറാത്തിലും ഉണ്ടായ രസകരമായ ഒരു സംഭവവികാസമായിരുന്നു. ലെവികൾക്കും ജലസേചനനിരക്കുകൾക്കുമെതിരായ ഈ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ വിജയിച്ചതോടെ, ചെറുകിട നിലമുടമകൾ പലരും ചെറുകിടകർഷകരായി മാറാൻ തുടങ്ങി. ഇടത്തരം കർഷകരോ, ധനികകർഷകരായി അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിക്കാനും തുടങ്ങി. അവരുടെ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന പദ്ധതികളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ ഇതോടെ ഗ്രാമീണ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തിന്റെ വർഗ്ഗതാത്പര്യങ്ങളിൽ നിന്നകന്നുപോയി. എന്തിനായിട്ടെന്ന് രസകരമായ ഒരു സംഭവമോർമ്മപത്രം: 1961-കളുടെ തുടക്കത്തിലായിരുന്നു ഈ തമിഴ്—അതേ സമയം ഇതു ഗൗരവമുള്ളൊരുമാറ്റമെന്നുമാണ്—ഉണ്ടായത്. പഞ്ചാബ് നിയമസഭയിലെ മൂന്നു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റു എം. എൽ. ഏമാർ അസംബ്ലിയിൽ നിന്നും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുപാർട്ടിയിൽ നിന്നും രാജിവെച്ചു; എന്തിന്? ചേർന്നുപോയ സാമൂഹികപാർട്ടിയിലും വർഗ്ഗതാത്പര്യങ്ങളിലുപന്ന സമ്പന്നമായ മാറ്റമായിരുന്നു ഇതിനുകാരണം. അറുപതു കളുടെ പകുതിയായപ്പോഴേയ്ക്കും നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഉടനീളം സംഭവിച്ചതാണിത്. അറുപതു കളുടെ ആദ്യഘട്ടത്തിനുശേഷം കാര്യമായ ഭൂപരിഷ്കാരങ്ങളൊന്നും തന്നെ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ആകപ്പാടെയുള്ള അവസ്ഥയോ? അതു നമുക്കറിയാം: രാജ്യത്തുള്ള കൃഷിയോഗ്യമായ 400 ദശലക്ഷം ഏക്കറിൽ റവറു 4 ദശലക്ഷം ഏക്കർ മാത്രമാണ് ഭൂഹിതകർഷകർക്കിടയിൽ പുനർവിതരണം നടത്തിയിട്ടുള്ളത്. ഉയർന്നവരുന്ന ഈയവസ്ഥയ്ക്ക് പ്രാദേശികമായ വ്യത്യാസങ്ങളുണ്ട്. പക്ഷേ പൊതുവേ പറഞ്ഞാൽ ഇടതുപക്ഷപ്രസ്ഥാനം ധർമ്മസഭകളിലാണ്. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലേയ്ക്ക് സ്വന്തം സ്വാധീനം വ്യാപിപ്പിക്കണമെങ്കിൽ ഗ്രാമീണകർഷകത്തൊഴിലാളികളും ഇടത്തരം കർഷകരും ധനികകർഷകരും പങ്കുകൊണ്ടിരിക്കണം. തമ്മിലുള്ളതല്ലാതെ സഖ്യങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കണം. കർഷക സമൂഹത്തിലുടനീളം വിശാലമായൊരു സഖ്യം രൂപീകരിച്ച് വ്യാപകമായി സമൂഹത്തിന്റെ അവരുടെ ആവശ്യങ്ങളെ നയിക്കണം, ഉത്പന്നങ്ങൾക്ക് ശരിയായ വിലകിട്ടാൻ ശ്രമിക്കണം. കാർഷികോല്പന്നങ്ങൾക്കു വിലകൂടിയായാൽ, നാട്ടിൻപുറത്തെ ഈ അധികവരുമാനം താഴെത്തന്നെ അറിയിച്ചിട്ടില്ലാത്ത നാം കരുതാം. യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള കൂലിയുടെ വിതരണം താഴെത്തന്നെ പിടിച്ചുനിർത്താമെന്ന്, പണമായുള്ള കൂലി വർദ്ധിക്കുമെന്നുപോലും നാം വിചാരിക്കണം. എന്നാൽ സ്ഥിതിവിരലുകൾക്കകലും അത്തരം പ്രതീക്ഷകൾ തെറ്റാണെന്നു തെളിയിക്കുന്നു—രാജ്യത്തു്, വിശേഷിച്ചും വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻ ഭാഗങ്ങളിൽ പുതിയ കാർഷികത്തരം ആവിഷ്കരിച്ചതിനുശേഷമുള്ള കാലം മുഴുവൻ—രണ്ടു പതിറ്റാണ്ടെന്നുപറയാം—നമ്മുടെ മുന്നിലുണ്ട്. ഇക്കാലം മുഴുവൻ യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള കൂലി നാട്ടിലെമ്പാടും ഏതാണ്ട് സ്ഥിരമായിരുന്നിട്ടുണ്ട്. കേരളത്തിലും തമിഴ്നാട്ടിന്റെയും പശ്ചിമബംഗാളിന്റെയും ചില ഭാഗങ്ങളിൽ

ലും അല്പം മുന്നേറുമുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നില്ല. അതിനു പ്രാധാന്യം കാരണം ഗ്രാമീണതൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തിനിടയിലെ സമരോത്സുകമായ ഭേദംയുണിയൻ പ്രസ്ഥാനമാണ്. പക്ഷേ നാടിന്റെ മറ്റു ഭാഗങ്ങളിൽ യഥാർത്ഥകൂലി കാര്യമായി വർദ്ധിച്ചിട്ടില്ല. പഞ്ചാബിലും ഹരിയാനയിലും കൂടി ഇതാണുസ്ഥിതി. സാരമില്ല. നമുക്ക് കൂലി കൂടുതലാവശ്യപ്പെടാം. നമ്മുടെ കാർഷികോല്പന്നങ്ങൾക്കു കൂടുതൽ വില ചോദിക്കാം. ഇതുതന്നെ ക്രമേണ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗപ്രസ്ഥാനം ശക്തിപ്പെടുത്താൻ സഹായകമാവും—ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞിരുന്നവരുടെ പ്രതീക്ഷ സാക്ഷാത്കരിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഇതുതന്നെ ഒരു പ്രശ്നമുണ്ടുണ്ട്—ക്ഷേത്രങ്ങളുടെയും ഇതരകാർഷികോല്പന്നങ്ങളുടെയും വിലകൾ വർദ്ധിക്കുന്നവരുടെ കരുതുക. ഭൂഹിതനായതൊഴിലാളി അങ്ങാടിയിലെത്തുന്നു. അവന്റെ കൂലി—പണമായി നൽകപ്പെടുന്ന കൂലി—കാർഷികോല്പന്നങ്ങളുടെ വിലവർദ്ധനവിന് ആനുപാതികമായി വർദ്ധിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, വർദ്ധിക്കുന്ന ഉൽപ്പന്നവില അവന്റെനിലകൂടുതൽ വർദ്ധിക്കുകയേയുള്ളൂ. ഇവിടെയാണ് പ്രശ്നം. മറ്റുവശമെടുത്താലോ, രാഷ്ട്രീയതലത്തിൽ വൻകിടഭൂപ്രദങ്ങളെയും ധനികകർഷകരെയും പൂർണ്ണമായി നിരാകരിക്കാൻ ഇടതുപക്ഷനേതൃത്വത്തിന്റെ ഭാഗത്ത് അർപ്പം മടിയുണ്ട്. ഇപ്പോഴും ഇക്കാര്യത്തിൽ ഒരു തരം ഇരുട്ടുപുലംവെച്ചുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന്, സമീപകാലം വരെ അകാലികമോട്ടുള്ള ഇടതുപക്ഷപാർട്ടികളുടെ സമീപനത്തിൽ ഇതുപ്രതിഫലിച്ചിരുന്നു. 'ഹരിതവിപ്ലവ'ത്തിൽ നിന്ന് ഗണ്യമായ ലാഭം നേടിയിട്ടുള്ള പഞ്ചാബിലെ സമ്പന്ന നാഗരിക കലീനവർഗ്ഗത്താണ് അകാലിനേതൃത്വം പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നത്. ഇടതുപക്ഷപാർട്ടികളിലുള്ളത് സാധാവികമായും ഗ്രാമീണ തൊഴിലാളികളാണെന്നും, 'ആ പാർട്ടികളുടെ നേതൃത്വം അകാലികളെ എതിർക്കുമെന്നാണ് ഞാൻ കരുതുക. എന്നാൽ കർഷക സമൂഹത്തെ മുഴുവനോടെ പിടിച്ചെടുക്കണമെന്ന ഭ്രമമുപേക്ഷിക്കാൻ നേതൃത്വമായി പെട്ടെന്നുതന്നെ ഇടയേണ്ടിവരുന്ന ഒരു ബദൽ ഗ്രാമീണ അടിത്തറ വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻ ഭാഗങ്ങളിൽ വികസിപ്പിക്കുവാൻ കാര്യമായ ഒരു ശ്രമവും നടക്കുന്നില്ല. പഞ്ചാബിലും മറ്റും ഇപ്പോൾ ഇടതുപക്ഷം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുന്നെന്നു നോക്കാം. തിരിച്ചടിയും ഒരു കാരണം അകാലിനേതൃത്വത്തെയും മേൽക്കിട കലീനവർഗ്ഗത്തെയും അകറ്റിനിർത്താനുള്ള ഈ മടിയുണ്ടെന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. ഇത്തരം പ്രശ്നങ്ങൾ തുടർന്നു നിലനിൽക്കും. ഇടതുപക്ഷത്തിനിടയിൽതന്നെ പരസ്പരം ആരോപണങ്ങളുണ്ടായിരുന്നതിൽ കാര്യമില്ല. ഇത് കാഴ്ചപ്പാടിന്റെയും കാഴ്ചപ്പാടുതൊരിപ്പോവുന്നതിന്റെയും പ്രശ്നമാണ്. നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയ ചരിത്രത്തിലെ ഈ അദ്ധ്യായം ഞാൻ ആഴ്ക്കുകയും എതിരായി ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുകയല്ല. നാം നമ്മുടെ പാഠങ്ങൾ പഠിക്കണം. നമ്മുടെ ചില നയങ്ങളും പതിവുകളും പുനഃപരിശോധിക്കണം—ഇതേ ഞാൻ പറയു.

ലെവികൾക്കും ജലസേചന നിരക്കുകൾക്കുമെതിരായ ഈ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ വിജയിച്ചതോടെ, ചെറുകിട നിലമുടമകൾ പലരും ചെറുകിടകർഷകരായി മാറാൻ തുടങ്ങി; ഇടത്തരം കർഷകരോ, ധനികകർഷകരായി അഭിവൃദ്ധിപ്രാപിക്കാനും തുടങ്ങി. അവരുടെ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന പദ്ധതികളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ ഇതോടെ ഗ്രാമീണ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തിന്റെ വർഗ്ഗതാത്പര്യങ്ങളിൽ നിന്നകന്നുപോയി.

വിദേശ വിപണിയിൽ കയറുമതിയിൽ, കണ്ണനട്ടുകൊണ്ടു ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്ന സാമ്പത്തിക നയത്തിന്റെ ഈ ഉദാരവത്കരണം, തന്ത്രത്തിലുള്ള ഒരു മാറ്റത്തിന്റെ പ്രതിഫലനമാണ്.

പോ: നമുക്ക് മറ്റൊരു പ്രമേയത്തിലേയ്ക്കു വരാം. പുത്തൻ സാമ്പത്തിക നയം. പുത്തൻ സാമ്പത്തിക നയം ബുദ്ധിസമൃദ്ധിയുടെ തന്ത്രത്തിൽ സംവേദിച്ച ഒരു പരിവർത്തനം സൃഷ്ടിക്കുന്നുണ്ടോ? അതോ മ

കാം. അവരുടെ സ്വത്തു വരുമാനവുമൊക്കെ ഉപേക്ഷിക്കാനാണ് നിങ്ങളുവരോടാവശ്യപ്പെടുന്നത്. അതവർക്ക് ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല. അതുകൊണ്ടാണ് ഭരണവൃത്തങ്ങളിൽ ഇപ്പോൾ ഒരു പുനർവിചാരമുള്ളത്—ഇനി നമുക്ക് മറ്റൊരു നയം പരീക്ഷിക്കാം. വിദേശ വിപണിയിലുണിയിക്കാനുള്ള നയം—ഇങ്ങിനെ വിദേശ വിപണിയിൽ, കയറുമതിയിൽ, കണ്ണനട്ടുകൊണ്ട് ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്ന സാമ്പത്തിക നയത്തിന്റെ ഈ ഉദാരവത്കരണം, തന്ത്രത്തിലുള്ള ഒരു മാറ്റത്തിന്റെ പ്രതിഫലനമാണ്. അതുകൊണ്ട് തന്ത്രത്തിൽ തീരെ മാറ്റമില്ലെന്ന് ഞാൻ പറയുകയില്ല, തന്ത്രത്തിന്റെ ആദ്യന്തരമായ ഊന്നൽ മാറിയിരിക്കുന്നു. ഇത് കാലത്തിന്റെയും അനുഭവത്തിന്റെയും ധർമ്മമാണ്.

പേ സഹകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ബുദ്ധിസമൃദ്ധിയുടെ ഒരു നേർട്ടുടർച്ച തന്നെയാണോ അത്? ഒരു പരിവർത്തനം സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതിന്റെ വിവക്ഷകൾ താങ്കളെങ്ങിനെ വിലയിരുത്തും?

ഉ: ഒരു പരിവർത്തനം സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അത് തന്ത്രത്തിലെന്നതിനേക്കാൾ ഊന്നലിലാണുണ്ടായിട്ടുള്ളത്. ഭരണകൂട്ടത്തിന്റെ സ്വഭാവം ഇക്കാലത്തിനിടയിൽ, ഉദാഹരണത്തിന് അമ്മയുടെയും മകന്റെയും കാലത്തിനിടയിൽ, മാറിയിട്ടുണ്ടാകുമല്ലോ. ആ സമൂഹം അതേപടി നിൽക്കുന്നു—നാഗാരികബുദ്ധിസമൃദ്ധിയും ഗ്രാമീണബുദ്ധിസമൃദ്ധിയും തമ്മിലുള്ള അതേ സമൂഹം. പഴയ നയത്തിന്റെ മൂലതത്വമെന്തായിരുന്നു? അതേ, നമുക്ക് വികസിക്കുന്ന ഒരു പൊതുതലമേഖല വേണം. കാണാം, വ്യവസായവത്കരണത്തിന് കാർഷികവികസനത്തിന്, ആവശ്യമായ ഒരു സാമ്പത്തിക അധോഘടന സൃഷ്ടിക്കുവാൻ, വികസിക്കുന്ന ഒരു പൊതുതലമേഖല സഹായകരമായിരിക്കും. റെയിൽവേ, വിദ്യുച്ഛക്തി, ജലസേചനം, വളംനിർമ്മാണം—ഇതെല്ലാം ഇതിൽപ്പെടും. സ്വകാര്യതലമേഖലക്ക് ഉടൻ കഴിയാത്ത ചിലവുകൂടിയ വ്യവസായമായ ഉരുക്കുപാദനവും പൊതുതലമേഖല ഏറ്റെടുക്കും. ഇവയൊക്കെ പൊതുതലമേഖലയ്ക്കുവേണ്ടി; സ്വകാര്യ വ്യവസായികൾക്കും വൻകിട കർഷകർക്കും ധനികകർഷകർക്കും ഈ ഉൽപ്പന്നങ്ങളും സേവനങ്ങളും കാര്യം നിരക്കിൽ ലഭിക്കുമെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുക. കൂടാതെ, കാർഷിക വിപണിയിൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന സബ്സിഡികൾക്ക് പുറമെ, കയറുമതിയിൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന സബ്സിഡികൾക്ക് പുറമെ, കയറുമതിയിൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന വ്യാപാരികൾക്കും തൊഴിലാളികൾക്കും ഇനങ്ങളിൽ സബ്സിഡി നൽകാനായി ബജറ്റ് ഉപയോഗിക്കുക. ഓരോ വർഷവും ഏതാണ്ട് ആയിരം കോടി രൂപയുടെ സബ്സിഡിയുൾക്കൊള്ളുന്നതാണ് ഈ വിപണി. ഈ സബ്സിഡികൾ, സമ്പന്നരായ കാർഷികോത്പാദകർ, മിച്ചമുടപാടിപ്പിക്കുന്ന കൃഷിക്കാർ എന്നിവർക്കുപുറമെ സമസമ്പന്നരായ നാഗാരിക ഉപഭോക്താക്കൾക്കും ഗ്രാമങ്ങളിലെ ഉയർന്ന മദ്ധ്യവർഗ്ഗങ്ങൾക്കും ലഭിക്കണം—ഇവരും തൃപ്തിപ്പെടുത്തി നിറുത്താൻ ഗവൺമെന്റ് ആഗ്രഹിക്കുന്നു. തിന്മയും ആനന്ദംഗികമായി മാത്രം, നന്നോച്ചറിയത്തോതിൽ മാത്രം. ചില ചെച്ചങ്ങാട് നഗ്നരായിട്ടായിട്ടുണ്ടാകുമെന്നും ലഭിക്കണം—ഇത്തരം സംവിധാനം സാമ്പത്തികവികാസം നേരിടപ്പെടുത്തുമെന്നായിരുന്നു പ്രതീക്ഷ. നാൽപ്പതുവർഷത്തെ പരീക്ഷണത്തിന് ശേഷം, അത് തൊററണെന്ന് കണ്ടെത്തപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു ഇവിടെയും അവിടെയുമെല്ലാം പ്രശ്നങ്ങളാണ്—ഡിമാൻഡ് വളരെയും പ്രശ്നങ്ങൾ. ഈ പ്രശ്നത്തെ മറിച്ചുകടക്കണമെങ്കിൽ സാമ്പത്തിക ആകെ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കണം. എന്നാൽ ഭരിക്കുന്ന പാർട്ടിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇത് 'ഹാ-കിരി'യ്ക്കു തുല്യമായിരിക്കും.

പോ: കൂടുതൽ ധീരവും സംവേദനക്ഷമവുമായ വിപണിയിൽ ബുദ്ധിസാമ്പത്തികതന്ത്രത്തിന്റെ റിട്രോപക്ഷവിമർശം വികസിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ പ്രശ്നവും അതിന്റെ രാഷ്ട്രീയ-അനുബന്ധങ്ങളും നമുക്കിനി ചർച്ചചെയ്യാം. ഇപ്പോഴത്തേതു ബുദ്ധിസമൃദ്ധിയുടെ ഒരു ഉദാരവത്കരണ വിമർശനമാണ്. അധിഗവർണ്ണമായ ബുദ്ധിസമൃദ്ധിയുടെ ഉൽപ്പാദനശക്തികളെ വികസിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല. ഇത് ഒരുവശം. മറുവശത്തു നാം പറയുന്നു, ബുദ്ധിസമൃദ്ധിയുടെ ഉൽപ്പാദനശക്തികളെ വികസിപ്പിക്കാതിരിക്കുന്നില്ല, എന്നാൽ അതിന്റെ മെച്ചം ഭൂരിപക്ഷത്തിന് ലഭിക്കുന്നില്ല. അങ്ങിനെ വരുമ്പോൾ, നമുക്ക് തിരിച്ചുവരണം—ബുദ്ധിസമൃദ്ധി വികസിപ്പിക്കുന്നതെങ്കിലും അത് ജനങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയല്ല, ആ വികാസത്തിന്റെ ഫലമായി സോഷ്യലിസം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. അപ്പോൾ, ബുദ്ധിസമൃദ്ധിയെ കേന്ദ്രിച്ചുള്ള നമ്മുടെ യഥാർത്ഥ വിമർശനം, അത് കൂടുതൽ സമത്വം ധീരവുമായ ഒരു വ്യവസ്ഥിതി വികസിപ്പിച്ചെടുക്കണമെന്നല്ല എന്നാണ്. ബുദ്ധിസമൃദ്ധി എന്തെങ്കിലും ഇത് ചെയ്യുമെന്ന് നാം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നില്ല. സ്വപ്നംപോലും കാണുന്നില്ല. ഈ വൈരുദ്ധ്യം നാം മെങ്ങിനെ പരിഹരിക്കും? പ്രശ്നത്തെ വേറെ ഏതുതരത്തിൽ നാം അവതരിപ്പിക്കും?

ഉ: ഞാൻ ഇത് വേറൊരു തരത്തിലാണ് പ്രസ്താവിക്കുക—ബുദ്ധിസമൃദ്ധിയുടെ പങ്കിന്റെ ആദ്യന്തരവൈരുദ്ധ്യം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട്. അതവർക്ക് ഇപ്പോഴുള്ളതെല്ലാം സംരക്ഷിക്കണം. ഉള്ളതെല്ലാം കാത്തുസൂക്ഷിക്കാനുള്ള ഉൽകണ്ഠയിൽ, സ്വന്തം സാമ്പത്തിക വികസന പരിശ്രമങ്ങളെത്തന്നെ തങ്ങളുടെ പരാജയപ്പെടുത്തുകയാണെന്ന് അവർ കണ്ടെത്തുന്നു. അവരും സംതൃപ്തരല്ല. ഇപ്പോൾ നടക്കുന്ന രീതിയിലുള്ള വികാസത്തിൽ അവർക്കിടയിൽത്തന്നെ സംതൃപ്തിയില്ല. ഇവിടെ ഒരു വിപണിയുണ്ടെന്ന് അവർ കാണുന്നു. ഒപ്പംതന്നെ ആ വിപണി ചൂഷണം ചെയ്യാൻ അവർക്കുകഴിയുന്നില്ലെന്നും. ഇവിടെ സാമൂഹ്യതകൾ അത്യധികമുണ്ട്, പക്ഷേ ഈ ഡിമാൻഡിന്റെ അപരയാപ്തയെ നേരിടാനായി ഈ അധിക സാമൂഹ്യതകൾ ഉപയോഗിക്കാൻ അവർക്കുവന്നില്ല. അവരുടെ വർഗ്ഗപരമായ കാരണങ്ങൾകൊണ്ട്, സ്വകാര്യ കാരണങ്ങൾകൊണ്ട്, ഡിമാൻഡിന്റെ ഈ അപരയാപ്തയെ നേരിടാനായി രാഷ്ട്രീയ സമ്പ്രദേശനായ അഴിച്ചുപണിയാൻ അവർ തയ്യാറായില്ല. നമ്മുടെ രാജ്യത്തെ ബുദ്ധിസമൃദ്ധി സമൃദ്ധിസമൃദ്ധിയിന്റെ കൂടുതൽ കരുതുകരമായ വശം ഇതാണെന്ന് ഞാൻ പറയും—അത് അതിന്റെ തന്നെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങളിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്. അതിന് വളരണം, കാരണം അതിന് കൂടുതൽ ലാഭമുണ്ടാകണം. അതേസമയം അത് വളർച്ചയെ തിരസ്കരിക്കുന്നു, കാരണം, വേണ്ടത്ര ഡിമാൻഡുണ്ടെങ്കിലേ വളർച്ചയുണ്ടാകൂ. ഡിമാൻഡുണ്ടാകണമെങ്കിൽ, ആദ്യ

നരസമ്പദ്ഘടനയിൽ വൻതോതിലുള്ള പുനഃസംവിധാനമുണ്ടാകണം—ഈ മാറ്റത്തെ അവർ പ്രതിരോധിക്കുന്നുവെന്ന് നമുക്കറിയാം.

ചോ: ബുർഷവാർഗ്ഗത്തിന്റെ ആഭ്യന്തരവൈരുദ്ധ്യങ്ങളുടെ പ്രശ്നത്തോടു ബന്ധപ്പെടുത്തി, വ്യവസായമുലധനവും വ്യാപാരമുലധനവും ഫിനാൻസ് മുലധനവും തമ്മിൽ നമുക്കൊരു വ്യവഭാഗം നടത്താനാവുമോ?

ഉ: ഞാനൊരു കഥപറയാം, ഒരു സംഭവകഥ. ഇരുപതുവർഷം മുമ്പാണ് ഞാനും രാജ്യത്തെ കാഷിക വിലനിർണ്ണയകമ്മീഷന്റെ ചെയർമാനായിരുന്ന. ഓരോ വിളവെടുപ്പുകാലത്തും വിവിധതരം കാർഷികോത്പന്നങ്ങൾക്ക്—ചണം, പരുത്തി, ഗോതമ്പ്, നെല്ല് ഇങ്ങിനെ—വിലകൾ ശുപാർശചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നു. ബോംബേയിൽ വെച്ച് പരുത്തിയുടെ മിനിമം താങ്ങുവില എന്തായിരിക്കണമെന്നതിനെക്കുറിച്ച് ഞാനൊരു ചർച്ചയിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. ഇതിനായി വ്യവസായികളുടെയും വ്യാപാരികളുടെയും കർഷകരുടെയും പ്രതിനിധികളെ എനിക്കു കാണേണ്ടിയിരുന്നു. രാവിലെ ബെതാ മണിക്കർ ഞാൻ ശ്രീമാൻ മദൻമോഹൻ റുയ്യയെ കണ്ടു. രാജ്യത്തെ പരുത്തിവ്യാപാര സംഘടനകളിൽ മുന്നിട്ടനിൽകുന്ന ഈസ്റ്റിന്ത്യാ കോട്ടൺ അസോസിയേഷന്റെ ചെയർമാനായിരുന്നു അയാൾ. പതിനൊന്നാമണിക്കർ അതാവരുതെ ശ്രീമാൻ രാധാകൃഷ്ണറുയ്യ. അയാൾ പരുത്തിമില്ലമകളുടെ സംയുക്തസംഘടനയായ 'ഇന്ത്യൻ കോട്ടൺമിൾസ് ഫെഡറേഷൻ'ന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്നു ഈ രാധാകൃഷ്ണറുയ്യ, മദൻമോഹൻറുയ്യ അവർകളുടെ അനുജനായിരുന്നു. ഉച്ചക്ക് രണ്ടരക്ക് എനിക്കു കാണേണ്ടിയിരുന്നതു് പരുത്തി കൃഷിക്കാരുടെ പ്രതിനിധിയെയായിരുന്നു—ഗുജറാത്ത് സംസ്ഥാന കർഷക സഹകരണ സംഘത്തിന്റെ ചെയർമാനെ. ആ മാനുവൽ പേരു് കൃഷ്ണൻദാസ് റുയ്യ എന്നായിരുന്നു—മറ്റു രണ്ടു റുയ്യമാരുടെയും മരുമകൻ. ഇതു് 20 വർഷം മുമ്പത്തെ കഥയാണ്. വ്യാവസായിക ബുർഷവാസിയും വ്യാപാര ബുർഷവാസിയും—ഉയർന്ന കർഷക വർഗ്ഗവും തമ്മിൽ അത്രയേറെ ഉററബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. ഇത്തരം സഖ്യം ഇപ്പോഴും തുടരുന്നുണ്ടെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം. സഭ വിടുന്നതെന്താണ്?—കർഷകർക്ക് കൂടുതൽ വില നൽകണം. ശരി, നാം കൂടുതൽ വില നൽകണം. ആയാണ് വിലകൊടുക്കുന്നതു്? വ്യാപാരി അത്ര വാങ്ങണം. വ്യാപാരി ആ പണം ആരിൽനിന്നാണ് ശേഖരിക്കുന്നത്? പരുത്തിമില്ലമകളിൽനിന്നും. മില്ലമ അതു് രണ്ടുവിയത്തിലാണ് സ്വരൂപിക്കുന്നത്. സമ്പന്നിധികൾ വഴി സർക്കാരിൽനിന്നും, പിന്നെ ഉപഭോക്താക്കളിൽ നിന്നും. അപ്പോൾ, ഒടുവിലത്തെ കണക്കെടുപ്പിൽ, വ്യവസായത്തിലും കൃഷിയിലും പുനർവിതരണത്തിന് വിധേയമാകുന്നത് മിച്ചം തന്നെയാണ്. കാർഷികോല്പാദനവും വ്യാവസായികോല്പാദനവും വാണിജ്യസമ്പ്നികളും വേണ്ടത്ര വലിയ തോതിൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടാൽ അച്ഛൻവ്യക്തികമായിമാറ്റവും കടംബന്ധങ്ങളിൽനിന്നും വേർപെടുകയും ചെയ്യേക്കാം. ആ ഘട്ടം എത്തുകയാണെന്ന് സങ്കല്പിച്ചാൽ, വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ കൂടുതലായി മുന്നോട്ടുവരും. പക്ഷേ, ഇപ്പോൾ തത്കാലം അവർ ഒന്നിച്ചുനിയന്ത്രിക്കുന്ന ബജറ്റിൽ കയ്യിലുള്ളപ്പോൾ, ആക്കെങ്കിലും—ഭൂപ്രദേശംകൊണ്ട്, ബിസിനസ്സുകാർക്കോ, വ്യവസായികൾക്കോ അൽപ്പം കുറവാണ് കിട്ടുന്നതെങ്കിൽ—കുറവേ നോട്ടുചിട്ട, ബജറ്റിൽ നിന്നും എടുത്തുകൊടുത്തും അവർക്കനുപരിഹാരം നൽകാം. ഈ തത്ത്വമാണിപ്പോൾ നട്ടുപി

ലുള്ളതു്. ഈ തത്ത്വങ്ങളെല്ലാം പ്രയോഗിച്ചിട്ടും വളർച്ച നിരക്ക് കുത്തനെ താഴോട്ടുവരികയും വ്യവസ്ഥയാകുകയും വളർച്ചയുടെയും താരതമ്യേനം ചെറിയൊരു മിച്ചം മാത്രമേ പങ്കിടാനുള്ള എന്നനിലവരുകയും ചെയ്യുമ്പോഴാണ് മുറി

നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയവും ഭരണഘടനാപരവുമായ സംവിധാനത്തിൽ സംസ്ഥാന ഗവണ്മെന്റ് ഗവണ്മെന്റ് തന്നെയല്ല. അതിന് ഒരുധികാരമില്ല—അതിന് സാമ്പത്തികാധികാരമില്ല, ഭരണനിർവ്വഹണാധികാരമില്ല, നിയമനിർമ്മാണാധികാരമില്ല.

കളുണ്ടാവുക. അപ്പോൾ ഈ മൂന്നുഘടകങ്ങളും തമ്മിൽ സംഘർഷമുണ്ടാകും. ഈ ഘട്ടം എപ്പോൾ വന്നെത്തുമെന്ന് പ്രവചിക്കാനാവില്ല. കുറിയൊക്കെ, ഈ ഭരണത്തിനുള്ള അന്തർദ്ദേശീയ പിന്തുണയിലെ മാറ്റങ്ങളുടെ വേഗതയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും അതു്. ഉദാഹരണത്തിന്, അന്തർദ്ദേശീയ ഫിനാൻസ് മുലധനം, അവരുടേതായ കാരണങ്ങൾ കൊണ്ട്, ഇപ്പോഴത്തെ ഭരണത്തെ കൈപിടിച്ച് രക്ഷപ്പെടുത്താനിടയുണ്ട്. അവർക്കുതാൽപര്യം ഈ രാജ്യം വാസ്തവ്യം കൈനിയ്യിൽ വഴിനാണ്, കാരണം അപ്പോൾ രാജ്യം ശരിക്കും മലട്ടിനാഷണൽ കോർപ്പറേഷനുകളുടെ മടിയിൽ ചെന്നുവീഴും.

ചോ: മുമ്പ് താങ്കൾ വളർച്ചയുടെ പ്രയാസങ്ങളെക്കുറിച്ച് സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ—ജനങ്ങളുടെ ക്രയശക്തിക്കുറവുനിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന ഇന്ത്യൻ വിപണിയുടെ സങ്കോചം ഒരു ഭാഗത്തും, അന്തർദ്ദേശീയ വിപണിയോടുബന്ധപ്പെട്ട കയറ്റുമതി പ്രശ്നങ്ങളുമൂലം, സജീവവും പക്വവുമായ ഒരു കയറ്റുമതിമേഖല വികസിപ്പിക്കുവാനുള്ള തടസ്സങ്ങൾ മറ്റൊരു ഭാഗത്തും. ഇങ്ങിനെ രണ്ടുഭാഗത്തും പ്രതിബന്ധങ്ങളുണ്ടെങ്കിൽ, ഭരണകൂടത്തിന്റെ സ്വഭാവം കണക്കിലെടുത്തു് മുതലാളി വർഗ്ഗം ഈ കടുക്കിയിട്ടിട്ട് ഈ രീതിയിൽ എന്തുവഴി സ്വീകരിക്കുമെന്നാണ് താങ്കൾ സങ്കല്പിക്കുന്നത്?

ഉ: അവയ്ക്കുമുമ്പിലുള്ള ഒരേറ്റുവഴി രാജ്യം വിദേശികൾക്കു കൈമാറുകയാണ്—ഞങ്ങൾക്കിനി ഇതു കൊണ്ടുനടക്കാൻ വയ്യ; നിങ്ങൾ വന്നു് ഏറ്റെടുക്കൂ, ഞങ്ങൾ എല്ലാത്തരം ഇളവുകളും തരാം—ഇങ്ങിനെയിങ്ങനെ ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥയുടെ മുതലാളിത്തരീതിയിലുള്ള പരിഹാരം ഇതായിരിക്കും. രണ്ടാമത്തെ പരിഹാരം—പരിഹാരത്തിനുള്ള സാധ്യത—ഉണ്ടാവുക വ്യാവസായിക ബുർഷവാസിയും ഗ്രാമീണ ബുർഷവാസിയും തമ്മിൽ ഓരോരുത്തരും സംഘർഷമുണ്ടാവുകയും അവർ വ്യത്യസ്തമായ വഴികൾ തെരഞ്ഞെടുക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോഴാണ്, അപ്പോൾ നാഗരികമുതലാളികൾ ഗ്രാമീണകർഷകരുമായി ഒരു പ്രായോഗികബന്ധം രൂപപ്പെടുത്താൻ ശ്രമിക്കാനിടയുണ്ട്. അങ്ങിനെ നമുക്ക് ഊഹിക്കാവുന്ന എല്ലാത്തരം താത്ത്വപരമായ പരിഹാരങ്ങളുമുണ്ട്. ചിലതിന് കൂടുതൽ സാദ്ധ്യതയുണ്ട്, ചിലതിന് സാദ്ധ്യത കുറവാണ്. എന്നാൽ എന്റെ നോട്ടത്തിൽ, കൂടുതൽ സാദ്ധ്യതയുള്ള പരിഹാരം, അവർ വിദേശതാൽപര്യങ്ങളുമായി സന്ധിയിലേർപ്പെടുമെന്നതു തന്നെയാണ്. എന്നാൽ ഈ ചർച്ചകളിലൊക്കെ നാം സങ്കല്പിക്കുന്നത് തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം അതിന്റെ പ്രതിനിധികളും നിഷ്ക്രിയരായിരിക്കുമെന്നാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, ഉല്പാദനത്തിലെ പ്രതിസ

സ്വീയും മറ്റുതരം പരിണാമങ്ങളും മൂലം രാജ്യത്ത് അനിയന്ത്രിതമായ ഒരു നാണ്യപ്പെരുപ്പമുണ്ടാവുകയാണെങ്കിൽ, തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം സംഘടിതരായി പ്രക്ഷോഭത്തിലേർപ്പെട്ടേക്കാം; ഭരണഗ്രൂപ്പുകളിൽ വേണ്ടത്ര സമ്മർദ്ദം ചെലുത്താൻ അവർക്കു കഴിഞ്ഞാൽ അവർ തന്നെ ഈയവസ്ഥയിൽ ഒരു മറ്റും വരുത്തിക്കൂടെന്നില്ല. അപ്പോൾ അദ്യോഗികവർഗ്ഗങ്ങൾക്ക് ജീവിതം എളുപ്പമാക്കുന്ന രീതിയിലുള്ള ചില ആദ്യന്തര അന്തരംജനങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ ഭരണഗ്രൂപ്പുകൾ നിർബ്ബന്ധിതരാകാം. ഇങ്ങനെ എത്രയോതരം സാദൃശ്യമുണ്ടുണ്ട്. ശരിക്കും എന്താണ് സംഭവിക്കുകയെന്ന് മുൻകൂട്ടി പ്രവചിക്കാനാവില്ല.

ചോ: നാം ആ പ്രശ്നത്തിന്റെ അവസാനത്തിലെത്തിയെന്നു തോന്നുന്നു. ഈ വിശകലനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, തൊഴിലുറപ്പ് എന്ന മണ്ഡലങ്ങളിൽ പശ്ചിമബംഗാളിലെ ഭരണാനുമതിയുടെ ഭാഗമെന്ന നിലയിൽ നമ്മുടെ—ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ—അനുഭവത്തെ താങ്കളുടെ വിചിന്തയ്ക്കു: കാർഷിക പരിഷ്കരണം, വ്യവസായ വികസനവും അതിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളും തൊഴിലില്ലായ്മ, തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ ഡിമാന്റുകൾ—ഇത്തരം മണ്ഡലങ്ങളാണ് ഉൾക്കൊള്ളുന്നത്.

ഉ: നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയവും ഭരണഘടനാപരവുമായ സംവിധാനത്തിൽ സംസ്ഥാന ഗവണ്മെന്റ് ഗവണ്മെന്റ് തന്നെയല്ല. അതിന് ഒരു

മുൻപുപ്രകാശനം ഉണ്ടായതു കൂടാതെ, അവരുടെ സമീപനം ആകെത്തന്നെ മാറിയിട്ടുണ്ട്—നാട്ടിൻപുറത്തെ ദരിദ്രരായ ജനങ്ങൾ അവകാശങ്ങൾക്കായി പോരാടാൻ പഠിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് തോന്നുന്നു. ഈ രാഷ്ട്രം മറ്റൊരുതരമെന്നു ചിലർ അവർക്കു തോന്നുന്നു. അവർ ചിലർ തള്ളിമാറ്റാനാവില്ലെന്നും ഇപ്പോൾ അവർക്കറിയാം. ഇത് അവർക്കു ബന്ധിച്ച് കൂടുതൽ പ്രക്ഷോഭകരമായ പ്രവൃത്തികളിലേക്കു കത്തിക്കുവാൻ ഒരു സ്പ്രിങ് പലകയായിത്തീരുന്നു. ജനാധിപത്യ പരിഷ്കരണങ്ങളിലൂടെ പഞ്ചായത്ത് സ്ഥാപനങ്ങളാവിഷ്കരിച്ചതും ഗ്രാമീണഭരണത്തിൽ അദ്യോഗികമെന്ന വർഗ്ഗങ്ങളുടെ പങ്കും പ്രാതിനിധ്യവും ഉറപ്പുവരുത്താൻ കാരണമായിട്ടുണ്ട്. രണ്ടാമതായി നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ പോലീസ് സേന നിർവഹിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ട്, നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലെ കിലും ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ സ്വാധീനമില്ലാതാക്കാൻ വളരെ പ്രയാസമായിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ പറയും. ഇടതുപക്ഷസർക്കാരിനെ പിരിച്ചുവിട്ടാൽ ചില പശ്ചിമബംഗാളിലെ നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ നിന്നും ഇടതുപക്ഷത്തെ പുറത്താക്കാൻ, അതിന്റെ സ്വാധീനം കുറയ്ക്കാൻ വളരെ വിഷമമായിരിക്കും. ഗ്രാമങ്ങളിൽ പരിമിതമായ ചില ആശ്വാസപ്രവൃത്തികളും നടന്നിട്ടുണ്ട്. പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസ പരിപാടിക്ക് കാര്യമായ ഉറപ്പു നൽകിയിരുന്നു. ഇതിന്റെ ഫലം പത്തുപതിനഞ്ചു വർഷം കഴിഞ്ഞാൽ—ഒരു പുതിയ തലമുറ നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ഉയർന്നു വരുമ്പോൾ—മാത്രമേ കാണാനാകൂ. നിരക്ഷര

നിങ്ങൾ പ്രക്ഷോഭകാരികളാണ്, നിങ്ങൾക്ക് പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടേതായ ഒരു പൈതൃകമുണ്ട്. പക്ഷേ സർക്കാരിലായിരിക്കുമ്പോൾ നിങ്ങൾ ഒന്നുമില്ലാത്ത ഒക്കെ. നിങ്ങൾ സമരത്തിന്റെ ഭാഗമാകണം; നിങ്ങൾ ഭരണത്തിന്റെ ഭാഗമാകണം. — കാരണം; സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ അധ്വാനിക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്ക് പ്രചോദനമാകുന്ന ഒരു മാതൃക നിങ്ങൾ കെട്ടിപ്പിടിക്കണം.

കാവുമില്ല—അതിന് സാമ്പത്തികമായി കരാമില്ല, ഭരണനിർവ്വഹണമായി കരാമില്ല, നിയമ നിർമ്മാണമായി കരാമില്ല. യൂണിയൻ ഗവണ്മെന്റിന് തോന്നുമ്പോൾ ഒരു നിമിഷത്തിന്റെ നോട്ടീസുപോലുമില്ലാതെ അതു പിരിച്ചുവിടാം. അത് ഒരു പ്രതിഷ്ഠയെപ്പോലെ നിയമം പാസ്സാക്കിയാൽ തന്നെ, കേന്ദ്രഗവണ്മെന്റിന് അതിനെ തടയാൻ കഴിയില്ല. അതിനു സ്വതന്ത്രമായി കൈകാര്യം ചെയ്യാവുന്ന സ്വഭാവമാണിത്. അതുകൊണ്ട് അത്തരം സംസ്ഥാനഗവണ്മെന്റുകൾക്കു ചെയ്യാവുന്നതിനെക്കുറിച്ച് നമുക്ക് മിഥ്യപ്രതീക്ഷകളൊന്നും ഉണ്ടായിരിക്കൂടാ. എന്നിട്ടുപോലും സംസ്ഥാനഭരണത്തിൽ ചില ഇടതുപക്ഷ പാർട്ടിയിലുള്ള നാം നമ്മുടെ അതിനു കാരണം ഒരു വിധം വ്യക്തമാണ്. സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ ജനങ്ങൾക്ക് സാമൂഹ്യമായ ഒരു ഭരണം, പ്രാപ്തിയുള്ള ഒരു ഭരണം നൽകാനും, നമ്മുടെ വിഭവങ്ങൾ, അവ എത്ര പരിമിതമായാലും, അദ്യോഗിക വർഗ്ഗത്തിന് കാച്ചുകിലും ആശ്വാസം നൽകുന്ന രീതിയിൽ വിനിയോഗിക്കാനും നമുക്കു കഴിഞ്ഞാൽ ഈ സർക്കാരിന്റെ മാതൃക രാജ്യത്തിന്റെ മറ്റു ഭാഗങ്ങളിലും പ്രസ്ഥാനത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്താനിടയുണ്ട്. സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഇടതുപക്ഷ സർക്കാരുകൾക്ക് ജനസമ്മതി തേടുവാൻ നാം ആശ്ചര്യപ്പെടുന്ന വിനിയോഗം ഒരു തത്ത്വമാണിത്. പശ്ചിമബംഗാളിലെ പാർലിമെന്റത്തിന്റെ അനുഭവങ്ങൾ വളരെ സമ്മതികരമാണ്. മുഖ്യവിഷയം നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലാണുണ്ടാവുന്നത്, ഗ്രാമീണ ജനതയുടെ ഭൗതികപരിസ്ഥിതിക

രായ കർഷകർ വിദ്യാഭ്യാസം നേടുന്നതോടെ കൂടുതൽ കൂടുതലായി അവകാശങ്ങൾ പിടിച്ചുവാങ്ങാനും കലാപം ചെയ്യാനും തയ്യാറാകുമെന്നാണെന്റെ പ്രതീക്ഷ. അതോടെ നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ചില തൊക്കെ നടക്കും.

നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ ഫലങ്ങൾ കറച്ചുകൂടി സമ്മിശ്രമാണെന്നു പറയാം. സംസ്ഥാനഗവണ്മെന്റിന് വ്യവസായവത്കരണ പരിപാടിയെപ്പറ്റി ആരംഭിക്കാനാവില്ല, അവർക്ക് അത്തരത്തിൽ പണമില്ല. പട്ടണങ്ങളിലും ഗ്രാമങ്ങളിലും ചില ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങളോടുകൂടി കഴിയും—അത് പശ്ചിമബംഗാളിൽ ഇടതുപക്ഷ ഗവണ്മെന്റ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ചില പ്രദേശങ്ങളിൽ കഴിഞ്ഞ പത്തു വർഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അത്തരം ചെറുകിട വ്യവസായ സംരംഭങ്ങൾ 10 മുതൽ 15 ശതമാനം വരെ വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ വൻതോതിലുള്ള തൊഴിലില്ലായ്മയുടെ പ്രശ്നമടുത്താൽ ഗവണ്മെന്റിന് അത് പരിഹരിക്കാൻ സാധ്യമായിരുന്നില്ല, പരിഹരിച്ചിട്ടുമില്ല. പക്ഷേ മാറ്റം തരുന്നതിലുള്ള പ്രശ്നങ്ങൾ ഉയർന്നുവരുന്നുണ്ട്. നഗരത്തെഴിലാളി വർഗ്ഗങ്ങളിലും നാഗരിക മദ്ധ്യവർത്തികളിലും താഴ്ന്ന മാധ്യമവർഗ്ഗത്തിലും രാഷ്ട്രീയവിദ്യാഭ്യാസം ശരിക്കും ആഴത്തിൽ ചെല്ലുന്നില്ലെങ്കിൽ, ഇടതുപക്ഷ ഗവണ്മെന്റിനുമേൽ ഡിമാന്റുകൾ കേന്ദ്രം ഡിമാന്റുകൾ കുമിഞ്ഞുകൂടും. ഇതുനമ്മുടെ സർക്കാറാണ്, നാം ഈ സർക്കാരിനുവേണ്ടി പെരുന്തിയവരാണ്; ഈയാളുകൾ

നമ്മുടെകൂടെ നിന്നുവാനാണ്, നാം അവരുടെ കൂടെയും നിന്നിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് അവർ അധികാരത്തിൽ വരുമ്പോൾ അവർക്ക് മുടങ്ങി കിടക്കുന്ന ഈ വ്യവസായയൂണിറ്റ് ഏറ്റെടുത്താലെന്താണ്? ഞാൻ പറയട്ടെ, അത്തരത്തിൽ രോഗം ബാധിച്ച നൂറുകണക്കിന് യൂണിറ്റുകളുണ്ട്, ഇവയൊക്കെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കണമെന്നാണ് ഇടതുസർക്കാരിനുമുന്നിലുള്ള ഡിമാൻഡ്. ഈ മുടങ്ങിയ വ്യവസായ മേഖലകൾക്ക്, ഞങ്ങൾക്ക് കൂലിതരിക. നമുക്കെങ്ങിനെ അതുചെയ്യാൻ കഴിയും? നമുക്ക് അത്തരം പണമില്ല. അപ്പോൾ നാം ചിലതുമാത്രം തിരഞ്ഞെടുക്കണം. നാംമേതാണ് തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത്? അവിടെയാണ് രാഷ്ട്രീയവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പ്രശ്നം വരുന്നത്. അപ്പോൾ നമ്മെന്തുചെയ്യും? പിന്നെ മറ്റൊരുതരം സംഗതിയുണ്ട്: നിങ്ങൾ പ്രക്ഷോഭകാരികളാണ്, നിങ്ങൾക്ക് പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടേതായ ഒരു പൈതൃകമുണ്ട്. പക്ഷെ സർക്കാരിലായിരിക്കുമ്പോൾ നിങ്ങൾക്കു മയപ്പെട്ടേ ഒള്ളൂ. നിങ്ങൾ സമരത്തിന്റെ ഭാഗമാകണം, നിങ്ങൾ ഭരണത്തിന്റെയും ഭാഗമാകണം—കാരണം, സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ അഭ്യന്തരനികേതന ജനങ്ങൾക്കു പ്രചോദനമാകുന്ന ഒരു മാതൃക നിങ്ങൾ കെട്ടിപ്പിടിക്കണം. അപ്പോൾ ഉത്തരവാദിത്തമുള്ള പെരുമാറ്റവും പ്രക്ഷോഭകാരിത്വവും തമ്മിലുള്ള ആപേക്ഷികമായ ഭാഗ്യവിഭവങ്ങളിനെയാണ് ഇത് സജീവമായൊരു പ്രശ്നമാണ്. മൂന്നാമത്തെ തരം പ്രശ്നം കൂടിയുണ്ടാവുന്നിട്ടുണ്ട്: അതിതാണ്—നമ്മു

പക്ഷെ ഗവൺമെന്റിൽ തുടരുമ്പോൾ ഇത് ഒരു പ്രശ്നമായി വന്നേക്കാം.

ചോ : ഇത് നമ്മുടെ അനുഭവത്തിന്റെ കരുതുകകരമായ ഒരു വിലയിരുത്തലായിത്തീരാനുണ്ട്. ഇതിൽനിന്നും രണ്ടുനൂതന പ്രശ്നങ്ങൾ ഉയർന്നുവരുന്നുണ്ട്. അവയെക്കുറിച്ച് താങ്കളുടെ അഭിപ്രായമറിയാൻ താല്പര്യമുണ്ട്. ഒന്നാമത്തേത് ഒരുവശത്ത് വിപ്ലവപരമായ കരുതും മറുവശത്ത് ഉത്തരവാദിത്വമുള്ള പെരുമാറ്റവും തമ്മിലുള്ള ശരിയായ സന്തുലിതത്വത്തിന്റെ പ്രശ്നമാണ്. ഫ്യൂഡൽവിരുദ്ധ സമരത്തിലൂടെ പകർന്നുപിടിച്ച നമ്മുടെ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പാരമ്പര്യങ്ങളുമായി ഇതിനു ബന്ധമുണ്ടെന്ന് താങ്കൾക്കു തോന്നുന്നില്ലേ? പാട്ടി സംഘടനയുടെയും പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെയും ഘടനകൾ നിർണ്ണയിച്ചത് ആ ആദ്യകാലത്തെ, യഥാർത്ഥമായ, രൂപവത്കരണാവലോകനങ്ങളായിരുന്നല്ലോ—ഫ്യൂഡൽവിരുദ്ധ സമരങ്ങളുടെ കാലത്ത് പ്രശ്നങ്ങൾ കരകൂടി ലഭിച്ചതായിരുന്നു, പലപ്പോഴും കലാപസാധനങ്ങളായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ നമ്മെന്തുചെയ്യണമെന്നു അതിസങ്കീർണ്ണമായ ഒരു മുതലാളിത്തസാമൂഹ്യയാഥാർത്ഥ്യമാണുള്ളത്. ഇത്തരം പ്രശ്നങ്ങൾ ഒരു ചോദ്യമുയർത്തുന്നുണ്ട്, ഘടനാപരമായിത്തന്നെ പാർട്ടി സംഘടനയുടെ ഊന്നലിൽ മാറ്റം വരുത്തേണ്ടിയില്ലേ? പാർട്ടിയ്ക്കകത്തെ ആളുകൾ തമ്മിലുള്ള പ്രതിപ്രവർത്തന

നിങ്ങൾ പ്രക്ഷോഭകാരികളാണ്, നിങ്ങൾക്ക് പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടേതായ ഒരു പൈതൃകമുണ്ട്. പക്ഷെ സർക്കാരിലായിരിക്കുമ്പോൾ നിങ്ങൾക്കു മയപ്പെട്ടേ ഒള്ളൂ. നിങ്ങൾ സമരത്തിന്റെ ഭാഗമാകണം; നിങ്ങൾ ഭരണത്തിന്റെയും ഭാഗമാകണം—കാരണം, സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ അഭ്യന്തരനികേതന ജനങ്ങൾക്കു പ്രചോദനമാകുന്ന ഒരു മാതൃക നിങ്ങൾ കെട്ടിപ്പിടിക്കണം.

ട്രേഡ് യൂണിയൻ സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥയിൽ നമുക്ക് ചെയ്യാവുന്ന സാമൂഹ്യ പെരുമാറ്റരീതിയിൽനിന്നും തീർത്തും മാറിനിൽക്കാൻ കഴിയില്ല; വ്യവസ്ഥയിൽ മുഴുവൻ അഴിമതിയുണ്ടെങ്കിൽ സർക്കാരിനും അഴിമതിയുടെ ഒരു വാഗ്ദാനമാകണം. ഗവൺമെന്റ് ഇടതുപക്ഷമാണെന്നുകൊണ്ട് അത് പരിശോധിക്കണമെന്നും പറയാനാവില്ല. രാഷ്ട്രീയമായ അഴിമതിയുടെ കാര്യത്തിൽ കോൺഗ്രസ്സ് (എഫ്) ഭരിക്കുന്ന സംസ്ഥാനങ്ങളുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ, ഇടതുപക്ഷ ഗവൺമെന്റുകളിൽ അഴിമതി ഇല്ലെന്നു തന്നെ പറയാം. അങ്ങനെയൊരു ചെറിയ അവസരമാണിത്, ഒന്നോ രണ്ടോ ശതമാനം പ്രവർത്തകരിൽ മാത്രം. ഞാൻ മുൻപുപറഞ്ഞ ഒരു വാഗ്ദാനമെടുക്കാം: മുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഒരു വ്യവസായ യൂണിറ്റ് സർക്കാർ ഏറ്റെടുക്കണം. യൂണിറ്റ് നന്നായി പ്രവർത്തിക്കാൻ മാർഗ്ഗമെന്റും തൊഴിലാളികളും തമ്മിൽ ശരിയായ ധാരണകൾ ഉണ്ടാകണം. അധികാരത്തിലുള്ളത് ഇടതുപക്ഷഗവൺമെന്റായിത്തീർന്നാൽ നിങ്ങൾ ട്രേഡ് യൂണിയൻ പ്രസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഒരു സമാധാനിനെ തിരഞ്ഞെടുത്ത് യൂണിറ്റിന്റെ ഡയറക്ടർമാർക്ക് നിയമിക്കണം. പിന്നെ രാജ്യത്തെ ഈ സമാധാന യൂണിറ്റിന്റെ ഒരു കാർഡ് സാമ്പത്തിക പട്ടണത്തിൽ ചുറ്റിയിരിക്കുന്നതു കാരണമാകാൻ നിങ്ങൾക്ക് വല്ലാത്ത മടുപ്പുതോന്നണം—ഇത്തരത്തിലുള്ള ചെറിയ ദുർബ്ബലത്വങ്ങൾ ഇടയ്ക്കിടെ തലകൊണിക്കുന്നുണ്ട്. ഇത്തരം ചെറിയ പ്രശ്നമല്ല,

അതിലും പ്രത്യയശാസ്ത്രവ്യവഹാരത്തിലും ഊന്നലുകൾ മാറ്റേണ്ടതില്ലേ? ഇത്തരം സമസ്യകളോടു താങ്കളെങ്ങിനെ പ്രതികരിക്കണം?

ഉ : ഇടതുപക്ഷപ്രസ്ഥാനം ഇന്നിപ്പോൾ കഠിനമായി ഏറ്റെടുക്കുന്ന പ്രധാനമായ പ്രശ്നം ഇതാണെന്നു ഞാൻ പറയും. എന്നാൽ ഇത് ഒരിന്ത്യൻ പ്രശ്നമല്ല; ഇന്ത്യയ്ക്കകത്തുള്ളതല്ല അത്, ലോകമെമ്പാടും സോഷ്യലിസ്റ്റിക് പ്രസ്ഥാനവും അന്തർദ്ദേശീയ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗസംഘടനകളുടെയും ഇപ്പോൾ യേശുദായം, യേശുദായം, ഒരു പ്രതിസന്ധിയെ നേരിടുകയാണ്. ഏതാണ്ടു 45 വർഷം മുമ്പ് കോളേജിൽ പഠിച്ചിരുന്ന കാലത്താണ് ഞാൻ ഒരു മാർക്സിസ്റ്റായത്; അത്, ഇടതുപക്ഷത്തേയ്ക്കു തിരിയുന്നതു്. എല്ലാപ്പോഴുമായിരുന്നു. ഏകീകൃതമായ ഒരു സോഷ്യലിസ്റ്റിക് പ്രസ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നു. ഫാസിസ്റ്റിക് ശക്തിയോടുപോരാടുന്ന സോവിയറ്റ് യൂണിയന്റെ ഗംഭീരമായ ഉദാഹരണമുണ്ടായിരുന്നു. നിങ്ങൾക്കറിയാമോ ഏതാണ്ട് മുപ്പതുപക്ഷമാളുകളാണ് സോവിയറ്റ് യൂണിയനിൽ അന്നു കൊല്ലപ്പെട്ടത്; എന്നിട്ടും അവർ കീഴടങ്ങിയില്ല. ഒപ്പംതന്നെ രണ്ടുനൂതനങ്ങളിൽ—രാജ്യത്തിനകത്തെ ഫ്യൂഡൽ അവശിഷ്ടങ്ങളോടും ജപ്പാൻകാടോടും—പൊരുത്തപ്പെടുന്ന ചെറിയ ഉദാഹരണമുണ്ടായിരുന്നു. വിവിധ രാഷ്ട്രീയപാർട്ടികൾ തമ്മിൽ തികഞ്ഞ ധാരണയുണ്ടായിരുന്നു. അതും ഞങ്ങളെ പ്രചോദിപ്പിച്ചു. ഇപ്പോൾ ലോകമെമ്പാടും സ്ഥിതിഗതികൾ വ്യത്യസ്തമാ

നും. സാർവ്വദേശീയ സോഷ്യലിസ്റ്റുപ്രസ്ഥാനം പിളർന്നിരിക്കുന്നു—സോവിയറ്റ് യൂണിയൻ ചൈനയ്ക്കെതിരും, ചൈന വിയറ്റ്നാമിന്നെതിരും, വിയറ്റ്നാം കമ്പ്യൂട്ടിയർക്കെതിരും, നമ്മുടെ രാജ്യത്തിനകത്തുതന്നെയുള്ള സൂക്ഷ്മമായ അടിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങൾ വേറെ—ഒട്ടനവധി ചിന്താധാരകൾ. പണ്ട് ഞങ്ങൾ പാർട്ടിപരിശീലനക്ലാസ്സുകളിൽ കണക്കുകൂട്ടിയിരുന്നപോലെ ലളിതമായ രീതിയിലല്ല സംഗതികൾ പഠിപ്പിച്ചത്. മുതലാളിത്ത സൂഹൃത്തിന് പൊരുതാനും അതിജീവിക്കാനുമുള്ള സാമർത്ഥ്യം പോലും ഞങ്ങൾ ഉള്ളതിലും വളരാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇപ്പോൾ ഒരുപാട് പുതിയ സങ്കേതങ്ങളും തന്ത്രങ്ങളും രൂപപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു—പഴയ സാമ്രാജ്യത്വം പോകുന്നു. പുതിയ സാമ്രാജ്യത്വം വരുന്നു. കൊളോണിയലിസം പോകുന്നു. പുത്തൻ കൊളോണിയലിസം ഉയർന്നുവരുന്നു; അവർ പുതിയ അന്തർദേശീയ സാമ്പത്തിക സ്ഥാപനങ്ങളെ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നു, ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ വിവിധ ഏജൻസികളെ ഉപയോഗിക്കുന്നു, ജീവിച്ചിരിക്കാനായി പുതിയ പുതിയ സമ്പ്രദായങ്ങളാവിഷ്കരിക്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ അവർ നമ്മെ അമ്പരപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ആക്രമണങ്ങളുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. നമുക്ക് നാം തന്നെയുള്ള എന്തുകൊണ്ട് വികസിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല, നമുക്ക് രക്ഷയ്ക്കായി ബാഹ്യ ഏജൻസികളെയൊന്നും ആശ്രയിക്കാറില്ല. നാമൊരവയ്ക്കാണ്. ഇതൊരുപുതിയ അവസ്ഥയാണ്, നാം പഠിച്ചുവരുന്നതേയുള്ളൂ; തെറ്റുകൾ പഠനപ്രക്രിയയുടെ ഭാഗമാണ്. ഇടതുപക്ഷപ്രസ്ഥാനം പഠിക്കുകയും വീണ്ടും പഠിക്കുകയും വേണം, പുതിയ വെല്ലുവിളികളെ നേരിടാൻ തയ്യാറാകണം, സംശയമില്ല. പക്ഷെ ഇത് നേതൃത്വം ഒരു പ്രത്യേകതരം അനുഭവത്തിൽ നിന്നും ഉയർന്നുവന്നുവെങ്കിലും പ്രശ്നമാണോ, പുതിയ അവസ്ഥ ഒരു പുതിയതരം നേതൃത്വമാവശ്യമാണെന്നുണ്ടോ—ഇത് എനിക്ക് മറുപടി പറയാൻ വയ്യാത്തത്ര വലിയ ചോദ്യമാണ്. അപ്പോൾ, അനുഭവത്തിൽ നിന്നു പഠിക്കുന്നത് സാധാരണക്കാർ മാത്രമാണോ? നേതൃത്വത്തിന് അനുഭവത്തിൽനിന്നു പഠിക്കാനുള്ള കഴിവില്ലെന്നുണ്ടോ? എങ്കിൽ പ്രസ്ഥാനത്തിനതന്നെ എന്തോ തകരാറുണ്ട്. അതു കൊണ്ട് ഞാനിത്രയുമേ പറയൂ; അങ്ങിനെല്ലെ, ഈ പ്രശ്നങ്ങൾ പ്രസ്ഥാനത്തിനു മുഴുവനും നേരേയുള്ള കൂട്ടായ ഒരു വെല്ലുവിളിയാണ്. നാമെങ്ങിനെ പ്രതികരിക്കുന്നു എന്നതനുസരിച്ചിരിക്കും നമ്മുടെ ഭാവിയെങ്കിലും. നാം പരീക്ഷണങ്ങൾക്കുനേരേ മനസ്സ് അടച്ചുപിടിച്ചാൽ ഒരു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുപാർട്ടിയെ ഒരു 'കൺസർവ്വേഷനിസ്റ്റു' പാർട്ടിയായി (നിലനിൽക്കുന്നതിനെ പരിരക്ഷിക്കുന്ന സംഘടനയായി) മാറിയാൽ, കഴപ്പം നിശ്ചയമാണ്. പുതുതായുയർന്നുവരുന്ന അവസ്ഥകളോട് പാർട്ടി പ്രതികരിക്കണം, പാർട്ടിയുടെ പ്രവർത്തനരീതി സജീവവും ചലനാത്മകവുമാകണം. ഉദാഹരണത്തിന്, നാം ഇലക്ട്രോണിക്സുകൊണ്ടു നയിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു ലോകത്താണ്; വാർത്താവിനിമയങ്ങളുടെ വേഗം വളരെവർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട് എങ്കിൽ

ലും എന്റെ പാർട്ടിയുടേപ്പിന്നിൽ പാർട്ടിശാഖകൾക്കും ലോക്കൽ കമ്മിറ്റികൾക്കും മറ്റും വിവരമറിയിക്കാൻ ഞാൻ സാമ്പ്രദായികമായ വിനിമയരീതികൾ തന്നെ കൈക്കൊള്ളുന്നു. ഇത് വളരെ മന്ദഗതിയിലുള്ള ഒരു പ്രക്രിയയാണ്. നാം മാറണം; വെല്ലുവിളികളുടെ വേഗത കുറയ്ക്കണം. വെല്ലുവിളികളെ നേരിടുന്ന ഈ രീതി സമ്പൂർണ്ണപക്ഷമാക്കണം. അവിടെയുമിവിടെയും ഇടപെടലുപയോഗിക്കാൻ നമ്മുടെ അനുഭവത്തിൽ നിന്ന് നമ്മുടെ പഠനങ്ങൾ കഴിയും. നാം തെറ്റുകളിൽ നിന്നു പഠിക്കുന്നു, വിജയങ്ങളിൽ നിന്നുപോലും പഠിക്കുന്നു. അത്രയേയുള്ളൂ; ഇനിയും ഞാൻ ശ്രമിക്കാം. നമ്മുടെ പരാജയങ്ങൾക്കു കാരണം നേതൃത്വത്തിന്റെ തെറ്റും കുറവും മാണെന്നു ഞാൻ പറയില്ല; നമ്മുടെ വിജയങ്ങൾക്കുകാരണം അങ്ങിനെയും നമ്മുടെ നേതൃത്വം കൂടുതൽ ഭാവനാപൂർണ്ണമായതാണെന്നും ഞാൻ പറയില്ല. തോൽവിക്കു പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മുഴുവൻമാണ് വിജയങ്ങളും പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മുഴുവൻമാണ്.

ചോ: പലതാം വെല്ലുവിളികളെക്കുറിച്ചും നമ്മുടെ സമരത്തെ പ്രതിരോധിക്കുന്നതിൽ മുതലാളിവാർഗ്ഗംകാണിക്കുന്ന വലിയ അതിജീവനശേഷിയെക്കുറിച്ചും പറഞ്ഞല്ലോ. ഇനി കേരളത്തിൽകൂടി ഞങ്ങൾ പങ്കുവെക്കുന്ന ഒരു ഇന്ത്യൻ അനുഭവത്തിലേയ്ക്കു താങ്കളുടെ ശ്രദ്ധക്ഷണിക്കട്ടെ—പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആവർത്തിച്ചുള്ള പിളർപ്പുകളുടെ പ്രശ്നമാണു ഞങ്ങളുടേതല്ലേ? അതുപറ്റുകളുടെ മദ്ധ്യത്തിലുണ്ടായ സുപ്രധാനമായ പിളർപ്പ്, ഇതുവന്നുവരുന്നതും രാഷ്ട്രീയാവിഷ്കാരങ്ങളുമായുള്ള അതിന്റെ ബന്ധത്തെയും എങ്ങിനെ വിശദീകരിക്കണം എന്ന കാര്യം പ്രശ്നത്തെപ്പറ്റിയായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇന്ത്യയിൽ—അടുത്തകാലത്തു കേരളത്തിലുണ്ടായ തുപോലെ—പിളർപ്പുണ്ടാകുന്നത് പ്രാധാന്യം വളരെ കുറഞ്ഞ അടിമതി സംബന്ധിച്ചുമാത്രമുള്ള പ്രശ്നങ്ങളെ മുൻനിർത്തിയാണ്. മറിച്ച്, ബുർഷ്വാ-പെറ്റിബുർഷ്വാ പാർട്ടികൾ കൂടുതൽ കൂടുതലായി സംഘടിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും ചെയ്യുന്നു. കോൺഗ്രസ്സുപാർട്ടി പിളർന്നുവെച്ചു ഗ്രൂപ്പുകൾ സാങ്കല്പികമായ ഐക്യകൃത്യത്തിനടിയിൽ പ്രവേശിക്കുകയോ, അന്യോന്യം പ്രിയപ്പെട്ടവയോ ചെയ്യുന്നു. ഈ യവസ്ഥയിൽ ഈ പ്രശ്നം താങ്കളെങ്ങിനെ നോക്കിക്കാണം? ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ ഐക്യദാർഢ്യം മനസ്സിൽവെച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ, ഒരു പടികൂടി കടന്നുപോകട്ടെ: അത്തരം പിളർപ്പുകൾ വാസ്തവത്തിൽ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും വശത്തുനോ, ഏതെങ്കിലും വിഭാഗത്തിനോ(സി. പി. ഐ., സി. പി. ഐ. (എം), ഡസൻകണക്കിനു സി. പി. ഐ. (എം. എൻ.) ഗ്രൂപ്പുകൾ) ഗുണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ? വീണ്ടുംവീണ്ടുമുള്ള വിഭജനാനുഭവങ്ങളുടെ രണ്ടു പതിറ്റാണ്ടുകൾക്കുശേഷം, ഈ പാർട്ടികളിലും ഗ്രൂപ്പുകളിലും ഏതെങ്കിലുമൊന്നിന്റെയെങ്കിലും ലൈൻ നിസ്സംശയമായും മെച്ചപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നുപറയാനാവുമോ? ഇല്ലെങ്കിൽ, ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽ കുറ

അനുഭവത്തിൽനിന്നു പഠിക്കുന്നത് സാധാരണക്കാർ മാത്രമാണോ? നേതൃത്വത്തിന് അനുഭവത്തിൽനിന്നു പഠിക്കാനുള്ള കഴിവില്ലെന്നുണ്ടോ? എങ്കിൽ പ്രസ്ഥാനത്തിനതന്നെ എന്തോ തകരാറുണ്ട്. അതുകൊണ്ട്, ഞാനിത്രയുമേ പറയൂ; അങ്ങിനെയല്ല; ഈ പ്രശ്നങ്ങൾ പ്രസ്ഥാനത്തിനു മുഴുവനും നേരേയുള്ള കൂട്ടായ ഒരു വെല്ലുവിളിയാണ്. നാമെങ്ങിനെ പ്രതികരിക്കുന്നു എന്നതനുസരിച്ചിരിക്കും നമ്മുടെ ഭാവിയെങ്കിലും.

ച്ചുകൂടി സുദൃഢമായ ഒരിടതുപക്ഷഐക്യമെന്ന ആദർശത്തെക്കുറിച്ച്....

ഉ : കേരളത്തിലെ അവസംഗമയെക്കുറിച്ച് എനിക്കു വളരെക്കേറേച്ചേ അറിയൂ. ഇവിടത്തെ സമീപകാല വികാസങ്ങളെയും അതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെയും മറ്റും പറ്റി വിധിപറയാൻ ഞാനുള്ളില്ല. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ വിധി പ്രഖ്യാപനമൊന്നും നടത്തുന്നില്ല. നിങ്ങൾ പറഞ്ഞ ചില വഴിപിരിയലുകൾ നടക്കുന്നുവെങ്കിൽ, അവയ്ക്ക് ചരിത്രപരവും വസ്തുനിഷ്ഠവുമായ ചിലകാരണങ്ങളുണ്ടെന്നു കാണണം. ഈ വസ്തുനിഷ്ഠതയെക്കുറിച്ച്, പിന്നീട് ആത്മനിഷ്ഠതയെക്കുറിച്ച് മറ്റൊന്നും എനിക്കുതോന്നുന്നില്ല. വസ്തുനിഷ്ഠതയെന്നത് അനുവസ്തുനിഷ്ഠതയല്ല; അവയെ ഇന്നും വസ്തുനിഷ്ഠതയായിത്തന്നെ നാം ഗ്രഹിക്കണം. ഇരുപതുവർഷത്തിനുശേഷം ആരാണ് നടിയായത്, ആരാണ് നഷ്ടമുണ്ടായത്, ആരായിരുന്നു കൂടുതൽ ശരി, ആരായിരുന്നു കുറ്റക്കാരൻ. ഇതിനെക്കുറിച്ചുപിടിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നത് മിക്കവാറുമൊരു പാഴ്വേലയാണെന്നു എനിക്കുതോന്നുന്നു. വ്യക്തിപരമായി ചോദിച്ചാൽ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വിവിധ ഘടകങ്ങളുടെ ഗുണങ്ങളും ദോഷങ്ങളും തുടങ്ങിയവയെക്കുറിച്ച് താത്പര്യം ചെയ്യുന്നതു് അസംബന്ധമാണെന്നു പക്ഷം. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ അതവിടെ വിടുന്നു.

ചോ : അല്ല, അങ്ങിനെയൊരു ചെറു ചോദ്യമായിരുന്നില്ല അതു് വിധിനിർണ്ണയം ബുദ്ധിമുട്ടാണെന്നു സങ്കല്പിച്ചാൽ തന്നെ, ഇടതുപക്ഷഐക്യമെന്ന പ്രശ്നം താങ്കളെങ്ങിനെ മുന്നോട്ടുവെക്കും? അതാവശ്യമാണോ? കാരണം ഇപ്പോൾ നമുക്കുള്ള ഇടതുപക്ഷഐക്യം തന്നെ....

ഉ : ഇടതുപക്ഷഐക്യത്തെക്കുറിച്ചും എന്റെ കാഴ്ചപ്പാടു് യാഥാസ്ഥിതിക വികാസങ്ങളിൽ നിന്നും അല്പം വ്യത്യസ്തമാണെന്നു പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. ഉദാഹരണത്തിനു് പശ്ചിമബംഗാളിൽ ഞങ്ങൾ ഇടതുനേതാവായിരുന്ന പരീക്ഷണം കുറച്ചുകാലമായി പിന്തുടരുകയാണ്. അതുകൊണ്ടാണ്. മിക്കവാറും, ഈ ഇടതുനേതാവായിരുന്ന പരയുന്നതും ഒരു കെട്ടുകഥയാണ്. രാഷ്ട്രീയപ്രക്രിയ തീർത്തും പ്രവീകരണവിയേയമായിരിക്കണം. അതിന്റെ ഫലമായി പശ്ചിമബംഗാളിൽ ഇപ്പോൾ രണ്ടുപാർട്ടികളുണ്ടു്—പാർട്ടിസ്റ്റുകൾ (ഐ) യും, സി. പി. ഐ. (എ) യും. ഇടതുനേതാവായിരുന്ന മാറ്റം എട്ട് ഘടകങ്ങളിലും 294 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളിലും തന്നിച്ച് ഒരു തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ മത്സരിക്കുന്നവർക്കു കരുതുക—അവർക്ക് അവരുടെ കെട്ടിടവെച്ചു കെട്ടിടവെച്ചു. എങ്കിലും അടവുപരമായ കാരണങ്ങളാൽ അവരിനെയും വിജയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. പക്ഷെ എന്റെ വ്യക്തിപരമായ അഭിപ്രായം ചോദിച്ചാൽ ഞാൻ പറയുക ഇതു് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ലക്ഷ്യത്തെ അപകടപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നാണ്. വീണ്ടും—ഞാനെന്റെ വ്യക്തിപരമായ അഭിപ്രായം പറയുകയാണ്—ഈ കൂട്ടുകെട്ടിലുള്ളിൽ ഇടതുപാർട്ടിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ഫലം ശരിക്കും മെച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. കാരണം ഈ കൂട്ടുകെട്ടിലെ പല ഘടകങ്ങളിലും, സമീപനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ, കോൺഗ്രസ്സ് (ഐ) യിൽനിന്നും ഒട്ടും വ്യത്യസ്തമല്ല. പലകാര്യങ്ങളിലും അവർ ഒരു തടസ്സമാണ്. എങ്കിലും നാം ജനാധിപത്യപരമായ ഒരു തീരുമാനത്തിലെത്തുന്നു. വിശ്വാസ്യതയോടുകൂടിയ ഒരു ദേശീയ പ്രതിപക്ഷത്തെ വളർത്തിയെടുക്കുകയെന്ന ലക്ഷ്യം നിർണ്ണയിക്കണം. അതിനൊരു മാതൃകയെ

ന്നനിലയിൽ പശ്ചിമബംഗാളിൽ ഇടതുനേതാവായിരുന്നതിനെ തീർത്തും അതാണു കാര്യം. ഇക്കാര്യത്തിൽ ഞാനോ നിങ്ങളോ എന്തു ചിന്തിക്കുന്നു എന്നതിന്നു് വളരെ ഭാഗികമായ പ്രസക്തിയേയുള്ളൂ. അന്തിമ വിശകലനത്തിൽ, നാം മറ്റു വീക്ഷണങ്ങളെ കണക്കിലെടുത്തേ തീരൂ, ഒരു സന്ധിയിലേർപ്പെട്ടേ തീരൂ.

ചോ : ഇന്ത്യാഗവൺമെന്റ് കഴിഞ്ഞ കുറെ കാലമായി താരതമ്യേന പുരോഗമനകരമായ ഒരു വിഭാഗമായിരുന്നില്ലാ പിന്തുടരുന്നതു് എന്നാൽ സമീപകാലത്തു് പാശ്ചാത്യ ബുദ്ധിപരമായി വലിയ സഹകരണത്തിലൂന്നുന്ന അവർക്കായി വാതിൽ മലർക്കെടുത്തു നീടുന്ന, ഒരു സാമ്പത്തികനയപരിഷ്കരണം—ഇന്നു ചിൽ ഒരമാനം—ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നും നാം കണ്ടു. ഈ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, സോഷ്യലിസ്റ്റുചേരിയുമായി കൂടുതൽ നല്ല രാഷ്ട്രീയ ബന്ധങ്ങൾ ഉടരുന്നതിന്റെ സാധ്യതകളെക്കുറിച്ച് അകൂടുപക്ഷണമെന്താണ്? സാമ്പത്തികമായി പാശ്ചാത്യനുകൂലവും രാഷ്ട്രീയമായി സോഷ്യലിസ്റ്റനുകൂലവുമായ നയങ്ങൾ തമ്മിൽ ഒരു വൈരുദ്ധ്യമുണ്ടെന്നു്....

ഉ : ഇന്ത്യയിലെ അധിമതവർഗ്ഗങ്ങൾക്ക് സോഷ്യലിസ്റ്റുചേരുകത്തോടു് യാതൊരു പ്രത്യേക സ്നേഹവുമില്ലെന്നു നാം മനസ്സിലാക്കണം. ഒരു പക്ഷെ ജവഹർലാൽ നെഹറുവിനു് അല്പമൊരു ചായ്വ് വ് ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം, മിക്കവാറും കൃഷ്ണമേനോന്റെയും മറ്റും വീക്ഷണങ്ങൾ ഇക്കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ സ്വാധീനിച്ചിരിക്കണം. പക്ഷെ അതൊക്കെ പഴയ ചരിത്രം. മിസ്സിസ് ഗാന്ധിയുടെ കാലത്തെയും പിന്നീടുള്ള ഘട്ടത്തെയും ഇന്നത്തെ അവസ്ഥയെയും കുറിച്ചുപറയുകയാണെങ്കിൽ, അതു ചെറു സൗകര്യത്തിനുവേണ്ടിയുള്ളൊരു സന്ധ്യ മാത്രമാണ്. നമ്മുടെ ഭൂ-രാഷ്ട്രീയസ്ഥാനവും, എണ്ണ ദുർലഭതയും വരുന്ന നമ്മുടെ ജനതയും ഇന്ത്യക്ക് അന്തർദ്ദേശീയ മണ്ഡലത്തിൽ സവിശേഷമായ ഒരു പ്രാമാണ്യം നൽകുന്നുണ്ട്. അന്തർദ്ദേശീയബന്ധങ്ങളിൽ ചോദ്യോത്തരമായി നടിക്കുന്നത് നമുക്കു ഗുണകരമാണെന്നു് നമുക്കറിയാം, ചോദ്യോത്തര പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ കൂടെ നിൽക്കുകയല്ല നമുക്ക് കൂടുതൽ 'മെമോറേ' കിട്ടുമെന്നും പ്രസക്തമാണെന്നു് നോക്കിയാൽ അമേരിക്കൻ ഭരണകൂടം—ഇതിനും ചാരിത്രപരമായ അനുസ്മരണയുടേതായ കാരണങ്ങളുണ്ട്—പാർട്ടിസ്ഥാനം ആയുധങ്ങൾ വിൽക്കുന്നു; നമുക്ക് അത്ര തന്നെ ആയുധങ്ങൾ തരുന്നില്ല. ഒരു പക്ഷെ, സോവിയറ്റ് റൂണിയ നാകട്ടെ നമുക്ക് ആയുധം വിൽക്കാൻ തയ്യാറാണെന്നും. അപ്പോൾ, സോവിയറ്റ് റൂണിയയിൽ നിന്നും ആയുധം വാങ്ങാനുള്ള പ്രായോഗികമായ ഒരർപ്പാടുമാത്രമാണതു്. അതേ സമയം ആഭ്യന്തരവും അന്തർദ്ദേശീയവുമായ സാമ്പത്തിക നയങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ നാം അമേരിക്കയുടെ ഇഷ്ടത്തിനൊപ്പിച്ചാണ് നീങ്ങുന്നതു്. ഈ വൈരുദ്ധ്യത്തിനു് ഏറെക്കാലം നിലനിൽക്കാനാവില്ലെന്നു് എനിക്കുതോന്നുന്നു. കാരണം ഒരു പിന്തിരിപ്പൻ ആഭ്യന്തരനയവും ഒപ്പം പുരോഗമനപരമായ ഒരു വിഭാഗനയവും എങ്ങിനെ ഒന്നിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കാനാവും? ഇതു് വിചിത്രമാണ്; തീർച്ചയായും ഇതൊരു വൈരുദ്ധ്യമാണ്. ഇന്നുള്ളിൽ നാളെ ഡെൽഹിയിലെ ഭരണകൂടത്തിനു് ഈ വൈരുദ്ധ്യത്തിൽ നിന്നുപുറത്തുകടക്കേണ്ടിവരും. അതിന്റെ സാഹജവാസന, വിഭാഗ നയനിർണ്ണയത്തിൽ പോലും, അമേരിക്കക്കാരോടു കൂട്ടുകൂടാനായിരിക്കും.

അശോക് മിത്ര സാഹിത്യ-കലാരംഗവും ഇടതുപക്ഷവും

അശോക് മിത്ര ഇന്ത്യയിലെ ഏഴുനിയ ഒരു കറുപ്പിന്റെ ജാഗരണമാണ്. അദ്ദേഹം ബംഗാളിന്റെ വർത്തമാന പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് എഴുതപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതെങ്കിലും ഈ കറുപ്പിലുണർന്ന സത്യം വിശ്വസനീകരമായ പ്രസ്താവങ്ങൾ മിത്രവുമായും കേരളത്തിന്റെ കലാ-സാഹിത്യരംഗത്തെ സംബന്ധിച്ചും പ്രസക്തമാണ്.

ബംഗാളിസാഹിത്യം ഒരു വിഷമലളിത അഭിപ്രായകരീകരണമാണ്. സാഹിത്യരംഗത്തിന്റെ ഒരു വലിയ ഭാഗം, ജേർണലിസം—വിഷമലളിത ഗണത്തിൽ പെട്ട ഒന്ന്—കയ്യെറിക്കഴിഞ്ഞു. പുറമെ നിസ്സാരമെന്നു തോന്നാമെങ്കിലും ഉയർന്നുവന്ന മുതലാളിത്തത്തിനുവേണ്ടി അത് വലിയൊരു പങ്കാണ് വഹിക്കുന്നത്. രാജ്യത്തിന്റെ മറ്റുഭാഗങ്ങളിലുള്ളവരെക്കാൾ ഏറെമുമ്പുതന്നെ ഈ ഭാഗത്തുള്ള പണച്ചാക്കുകൾ സാഹിത്യത്തിൽ ഒരു വ്യക്തമെന്നിരുന്ന പ്രാധാന്യം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു; അവർ ബംഗാളി ജഡ്യവർഗ്ഗമനസ്സിനെ ഒരു യുദ്ധക്കളമാക്കി മാറ്റിയിരിക്കുന്നു. മുതലാളിത്ത പത്രമാസികകൾക്ക് സാഹിത്യ പ്രശസ്തി നിർമ്മിക്കാനും നശിപ്പിക്കാനും കഴിയും; ഏതായാലും അവരുടെ കരുതലുകളാണ്. സാഹിത്യകാരന്മാരാകാനാഗ്രഹിക്കുന്ന ജേർണലിസ്റ്റുകളെ ഡസൻകണക്കിനാണ് വ്യവസായപ്രദർശനം വാടകക്കൊടുക്കുന്നത്.

ഈ കപടസാഹിത്യത്തിന്റെ ശക്തമായ സാധിനം കറുപ്പുകാണുന്നത് തെറ്റായിരിക്കും. ആഗോള സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഗാംഭീര്യം ഒരു പക്ഷമുമാണ്. സോഷ്യലിസ്റ്റു ശക്തികൾ അന്തഃദേശീയതലത്തിൽ ശിഥിലമാണ്. കാരണമെന്തായാലും, തൊഴിലാളി വ്യക്തപ്രസ്ഥാനം അതിന്റെ മുമ്പേയുള്ള കോട്ടകൾക്കുപുറത്ത് കാര്യമായി പടർന്നുപിടിക്കാത്തതരത്തിലാണ് ആഭ്യന്തരവികാസത്തിന്റെ പേക്കടം. മാ.സഭാജിയായ മുതലാളിത്തം മുന്നിൽകൂടുന്ന പ്രലോഭനങ്ങൾക്ക് വഴങ്ങാൻ യുവതലമുറയുടെമേൽ വൻതോതിലുള്ള സമ്മർദ്ദങ്ങളുണ്ട്. സാമ്പത്തിക മുരടിപ്പും സാർവ്വത്രികമായ തൊഴിലില്ലായ്മയും ചൂഷിതരും ദരിദ്രരായ വിഭാഗങ്ങളെ, അവരുടെ ദുരിതത്തിനനുതരവാദികളായവർക്കെതിരെ സംഘടിപ്പിക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. എന്നാൽ തീർത്തും അതല്ല

സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നത്; ഇടയിൽ പല നിഴലുകളും വന്നുവീണിരിക്കുന്നു. ഒരുതരം അസംതൃപ്തി വ്യാപകമായിട്ടുണ്ട്. അതിൽനിന്നു മുതലാളിത്തംകൊണ്ട്, യുവാക്കളെ സിനിമസിനത്തിന്റെയും സർവ്വവിനാശവാദത്തിന്റെയും ഇരുണ്ട ഇടവഴികളിലേയ്ക്ക് ആകർഷിക്കാനുള്ള ഒരിരയായി ഉപയോഗിക്കപ്പെടുകയാണ് ഇന്നത്തെ പൊയ്സാഹിത്യം. രംഗം നിറയെ ചിന്താക്ഷേപമാണ്. ഭരണവർഗ്ഗങ്ങൾ ഈ കഴപ്പുപയോഗിച്ച് കൂടുതൽ കഴപ്പത്തിന്റെ വിത്തു വിതക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയാണ്. അവർ അഴിച്ചുവിട്ടിരിക്കുന്ന അപവാദ സാഹിത്യം. എല്ലാ മേഖലകളിലുമുള്ള സമ്പൂർണ്ണ യുദ്ധത്തിന്റെ ഒരവിഭാജ്യ ഭാഗമാണ്.

ചൂഷണവിമുക്തമായ, എല്ലാവർക്കും ഉപയോഗ്യമായ അപസരങ്ങൾ ലഭിക്കുന്ന, ഒരു സാമൂഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സ്വപ്നം ഏതെന്നും ആകർഷകം തന്നെയാണ്. അതേസമയം, ഓരോ പുതിയ തലമുറയും പുതിയ പുതിയ ആവിഷ്കാര സമ്പ്രദായങ്ങളെ കൂടുതലിഷ്ടപ്പെടുന്നു എന്നതും സാമൂഹ്യയാമാത്മ്യത്തിന്റെ ഉല്പാദനമായ ഒരു വശമാണ്. എന്റെ എളിയ അഭിപ്രായത്തിൽ, ഇവിടെയാണ് സമീപകാലത്തായി ഇടതുപക്ഷം പരാജയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. സാഹിത്യം ഒരു ശൈലിപ്രധാനമായ ഘട്ടത്തിലേയ്ക്ക് കടന്നിരിക്കുകയാണ്. ശത്രു സമത്വം അക്രമാന്വേതനമാണ്; മൂലധനവ്യവസായത്തിന്റെ എല്ലാ വൃത്തികെട്ട സൂത്രങ്ങളും പ്രാധാന്യംകൊണ്ട് അവർ നിശ്ചയിച്ചുപിടിക്കുകയാണ്; സ്വന്തം ആശയങ്ങളുടെ പാപ്പരത്തം മറച്ചുവെക്കാനായാണ് അവർ തന്റെ രൂപത്തിന്റെ തിളക്കം ഉപയോഗിക്കുന്നത്. എങ്കിലും, ഹ്രസ്വകാല പരിഗണനയിൽ, ഈ തിളക്കത്തിന്റെ ഹൃദയാവർജ്ജകത്വം നിശ്ചയിക്കുക വയ്യ. ഈ ഹ്രസ്വകാലങ്ങളെ വെറുതെവിട്ടാൽ ദീർഘകാലത്തെ പിന്നോട്ടിടിയായിരിക്കും പ

ലം. അത്തരമൊരപക്ഷം സംഭവിക്കുകയില്ലെന്ന് നാം നമ്മോടടുത്തു ഉറപ്പിച്ചു പറയുന്നു; അത് ചരിത്രബോധമില്ലായ്മയായിരിക്കും. നിഷ്ക്രിയത, നിർഭാഗ്യവശാൽ, ചരിത്രമല്ല; സർഗ്ഗാത്മകമായ സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തനമാണ് ചരിത്രത്തെ രൂപപ്പെടുത്തുന്നത്. കപടസാഹിത്യത്തിനെതിരെ വേഗതയോടെ നീങ്ങാനുള്ള മെയ്‌പഴക്കം ഇടതുപക്ഷം ആർജ്ജിക്കണം; ഉപരിവൃദ്ധമായ തിളക്കത്തെ ഭാവനയുടെ ഉജ്ജ്വലതകൊണ്ട് നേരിടാൻ അതുപഠിക്കണം; ബാഹ്യപരിസരത്തിലെ മാറ്റങ്ങൾ സമൂഹ്യബന്ധങ്ങളെ എങ്ങിനെ ബാധിക്കുന്നുവെന്ന് അപഗ്രഥിക്കണം; ഇത് ആവശ്യമാക്കുന്ന ആവിഷ്കാര രൂപത്തിലെ മാറ്റങ്ങൾ കണക്കിലെടുക്കണം. പതിനാറുണ്ടുകൾക്കുമുമ്പ് ഒരു പ്രത്യേക സമ്പ്രദായത്തിലൂടെ നാം സത്യത്തിന്റെ കാതലിലെത്തിയെന്നും, പഴയ വിശ്വാസരീതികളെ നാം ഉപേക്ഷിക്കുകയില്ലെന്നും വാദിക്കുന്നത് നമ്മുടെ ലക്ഷ്യത്തെ സഹായിക്കില്ല. പുതിയ ശക്തിബന്ധങ്ങൾ, സത്യത്തിന്റെ കാതലിരിക്കുന്ന സ്ഥാനത്തെ ചെറുതായി മാറ്റിയിട്ടുണ്ടാകാം, വർത്തമാനസന്ധിയിൽ പഴയ സമ്പ്രദായത്തെ ഏറെക്കുറെ അപ്രസക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ടാകാം. ഈ ബോധ്യം വിപ്ലവബോധത്തിന്റെ അവശ്യഘടകമാണ്.

ഇതൊരു ഭീകരമായ ദുരവസ്ഥയാണ്. പുറത്തുള്ളവർക്കൊരിക്കലും ഇക്കാര്യത്തിൽ സഹായംകൊടുക്കാവില്ല. ബംഗാളിന്റെ പ്രശസ്തമായ ഇടതുപക്ഷപൈതൃകത്തെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്; എന്നാൽ ഇത് പ്രസ്ഥാനത്തിലുള്ളവർക്കേ ചെയ്യാനാവൂ. അവരുടെ ധീരത പ്രയോജനപ്പെടുത്താൻ അവരെ അനുവദിക്കണം; സ്വന്തം ഭാവനയെ ചങ്ങലയയിൽനിന്നു വിമുക്തമാക്കാൻ അവരെ ക്ഷണിക്കണം. ഇടതുപക്ഷം ധൈര്യം കാണിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ—വിവേകത്താൽ നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്ന ധൈര്യം—അത് ഇടതുപക്ഷമാവില്ല.

കേരളത്തിലെ സാംസ്കാരികരംഗം: ഒരു മാർക്സിയിൻ വിശകലനം

ഡോ. ടി. കെ. രാമചന്ദ്രൻ

നാം ബുർഷ്വാസിയുടെ കലയെല്ല, കലയെക്കുറിച്ചുള്ള അവരുടെ സിദ്ധാന്തത്തേയാണ് ചെറുത്തു തോൽപ്പിക്കേണ്ടതു്.

—പിയറി മാഷറി

വിമർശനത്തിൽ ശരിയായ വിലയിരുത്തലുകൾ ഉണ്ടാവുന്നതു് ദൈനംദിനജീവിതത്തെ ആത്മീയമായി അലിയിച്ചു് ഇല്ലാതാക്കുന്നതിലൂടെയല്ല; മറിച്ച്, അതുമായി ആഴ്ച വത്തോടെ കൂട്ടചേർന്നു് പ്രവർത്തിക്കുന്നതിലൂടെയാണ്.

—ടെറി ഈഗിൾടൺ

ആമുഖം

കേരളത്തിലെ സാംസ്കാരികരംഗത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ചർച്ചകൾ ഒട്ടുമുക്കാലും സാംസ്കാരിക ജീർണ്ണതയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രലപനങ്ങളായാണ് ഒടുങ്ങുന്നതു്. 'പൈങ്കിളി സാഹിത്യ'ത്തിനും 'കച്ചവടസിനിമ'യ്ക്കും കൈവന്നിട്ടുള്ള വളർച്ചയുടെ ഞെട്ടിപ്പിക്കുന്ന സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകൾ ഒരുവശത്തു്, അടയ്ക്കാകത്തിയും കഥകളിത്തലയു്. എന്തിനു്, പഴയ തുപ്പക്കോളാമ്പിപോലും സ്വീകരണമുറിയിൽ അലങ്കാരവസ്തുക്കളായി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന മധ്യവർഗ്ഗബുദ്ധിജീവികളുടെ 'സംസ്കാര്യ'നാട്യം മറുവശത്തു്. ഇതിനല്ലാതെ ഇടയിൽ വിസ്മയമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന കേരളീയപാരമ്പര്യം(?)—ഇങ്ങനെ പോകുന്നു നമ്മുടെ പണ്ഡിതസദസ്സുകളിലെ ഗാന്ധാരി വിലാപം.. തീർച്ചയായും, ഇപ്പോൾ തകർന്നുതുടങ്ങിയിട്ടുള്ള ബ്ലോഗ് കമ്പനികളുടേയും ഈഹക്കച്ചവടക്കാരുടേയും തണലിൽ വളർന്ന 'മ' പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ ഇടക്കാലത്തു് കൈവരിച്ചിട്ടുള്ള പ്രചാരം വിസ്മയം വഹിക്കുന്നതാണ്. പ്രദർശനവിജയം നേടുന്നവ ഏറെ ഉണ്ടാവില്ലെങ്കിലും മലയാളത്തിൽ വർഷംതോറും ഇങ്ങനെ സിനിമകളുടെ എണ്ണവും ചെറുതല്ല. ഇതോടൊപ്പംതന്നെ പൈങ്കിളി വിരുദ്ധം 'മ' പ്രസിദ്ധീകരണ വിരുദ്ധതയും കൈയായ ഒട്ടേറെ യുവജനങ്ങളും ഇന്നു് നമ്മുടെ ഇടയിലുണ്ട്. ഇടതുപക്ഷവീക്ഷണം പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്നവരും ആദർശശാലികളുമാണ് ഇവരിൽ പലരും. പണ്ടൊക്കെ—അതായതു് അറുപതുകളുടെ അവസാനത്തിലും എഴുപതുകളിലും 'കമ്പോളകല'യേയും 'കമ്പോള സിനിമ'യേയും വിമർശിച്ചുകൊണ്ട് 'ചെറിയ' മാസികകളും അല്ലായ്മസ്സുകളായ ഫിലിം സൊസൈറ്റികളും 'കൊച്ചുകൊച്ചു' ചർച്ചായോഗങ്ങളും ആയി ഒതുങ്ങിക്കൂടിയിരുന്ന വിഭാഗത്തിന്റെ സ്വാധീനം ഇന്നു് വിപുലമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. 'മ' പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾക്കെതിരായ പ്രചരണജാഥകളും അശ്രീല പോസ്റ്ററുകൾക്കെതിരായ പ്രതിഷേധ പ്രകടനങ്ങളും ഇടതുപക്ഷ യുവജനസംഘടനകളുടെ മുൻകയ്യിൽ ഇന്നു് നടക്കുന്നുണ്ട്. ഇതു് ഒരു നല്ല കാര്യംതന്നെയാണ്. എന്നാൽ 'സാംസ്കാരികരംഗത്തെ ജീർണ്ണത'ക്കെതിരായുള്ള പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ സൈദ്ധാന്തിക അടിത്തറ എത്രത്തോളം ഭദ്രമാണ്? ഇവയുടെ സങ്കല്പനോപാധികളും വിശകലനരീതികളും മാർക്സിയിൻ കാഴ്ചപ്പാടിൽനിന്നു് നോക്കുമ്പോൾ പിഴവറതാണോ? ഈ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ മുൻവിധികളെ എങ്ങനെയാണ് നാം വിലയിരുത്തേണ്ടതു്? ഈ ചോദ്യങ്ങൾ ഇന്നു് അത്യന്തം പ്രസക്തമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. 'മ' പ്രസിദ്ധീകരണ വിരുദ്ധസമരം മാസികകൾ തീയിടുന്നതിലേക്കും 'പൈങ്കിളി' വിരുദ്ധപ്രസ്ഥാനം 'പൈങ്കിളി വായിക്കൂ, പ്രേമിക്കൂ, ആത്മഹത്യചെയ്യൂ' തുടങ്ങിയ പ്രകടനവും അബദ്ധമായ ചില സൂത്രവാക്യങ്ങൾ ഉന്നയിക്കുന്നതിലേക്കും, ആവിഷ്കാരസാമ്രാജ്യത്തിനായുള്ള (തികച്ചും ന്യായമായ) വാങ്ങലും മതദ്രാഢംപോലെതന്നെ അന്ധമായ (മാർക്സിസത്തിനു് തീരെ അന്യമായ) യുക്തിവാദവും കൂടിക്കഴഞ്ഞ് സാമൂഹിക ചലാപങ്ങൾക്കു് വരെ വഴിമുട്ടിയിടുന്ന അപകടകരമായ അവസ്ഥയിലേക്കുമാക്കെ ഈ യുവജനവിഭാഗം ഇടക്കൊക്കെ നീങ്ങിപ്പോകുന്നുണ്ട്. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ കേരളത്തിലെ സാംസ്കാരിക അവസ്ഥയെപ്പറ്റിയും അതിനെ വിമർശനവിധേയമാക്കാനുള്ള സങ്കല്പനോപാധികളെപ്പറ്റിയും മാർക്സിസ്റ്റുകൾക്കും പുരോഗമനവാദികൾക്കും ഇടയിൽ നിഷ്കൃഷ്ടവും തുറന്നതുമായ സൈദ്ധാന്തികചർച്ചകൾ അത്യാവശ്യമാണ്. അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു ചർച്ചക്ക് തുടക്കം കുറിക്കുവാൻ മാത്രമേ ഈ ലേഖനത്തിൽ ശ്രമിക്കുന്നുള്ളൂ.

സാംസ്കാരിക വിമർശനം: മാർക്സിസ്റ്റ് മാനദണ്ഡം

'സംസ്കാരമെന്ന വാക്കുകേട്ടാൽ ഉടന തോരാക്കടക്കാനാണ്' എന്നി ക്ക് തോന്നുന്നത് എന്ന് ഹിറ്റ്ലറുടെ സാംസ്കാരിക വക്രപ്ര മേധാവി പറഞ്ഞത് ആകസ്മികമല്ല. കാരണം, സംസ്കാര മെന്ന പദംതന്നെ മൂക്കുറം പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിൽ മുങ്ങിനിൽക്കുന്ന ഒന്നാണ്. ഒറ്റക്കും പദസംഘാതങ്ങളിലും നാനാത്വമാവായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന 'സംസ്കാര' ശബ്ദത്തിന് സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള അർത്ഥപകർച്ചയുടെ ചരിത്രംതന്നെ ഈ വാക്കിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്ര പരതയുടെ പ്രകടമായ തെളിവാണ്. 'സംസ്കരിക്കുക', 'സംസ്കരിക്കപ്പെടുക' തുടങ്ങിയ ശുദ്ധീകരണത്തെയും സ്പഷ്ട പാകത്തെയും സൂചിപ്പിക്കുന്ന പ്രയോഗങ്ങളിൽ ഇതിന്റെ മൂലാർത്ഥം ഇപ്പോഴും ഒളിമിന്നുന്നുണ്ട്. നാം ഉപയോഗിക്കുന്ന സംസ്കാരം എന്ന വാക്കിന്റെ തത്സമമായ 'കൾച്ചർ' എന്ന ഇംഗ്ലീഷ് പദ ത്തിന് സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള അർത്ഥമാറ്റങ്ങളെ ഏതാണ്ടിതുപോലൊക്കെ തന്നെയായി തന്നെ വേർതിരിച്ചിട്ടുണ്ട്. റെയ്മണ്ട് വില്യംസ് തന്റെ കൾച്ചർ (ഫോണ്ടേഷൻ, 1983 പതിപ്പ്) എന്ന ഗ്രന്ഥ ത്തിൽ ഇതേപ്പറ്റി ദീർഘമായി ചർച്ചചെയ്യുന്നുണ്ട്. (പേജുകൾ 10-16) വിത്തുകൾക്കും ചെടികൾക്കും സംസ്കരിക്കപ്പെടുന്ന പ്ര കൃിയയെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒരു പദമായാണത്രേ ഇംഗ്ലീഷിൽ 'കൾച്ചർ' എന്ന വാക്ക് ആദ്യം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്. പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യത്തിൽ ഇംഗ്ലീഷിലും ജർമ്മൻ ഭാഷയിലും ആത്മാ വിഷ്കാരത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒരു നാമപദമായും, മനുഷ്യമന സ്സിനെ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുക എന്ന അർത്ഥത്തിൽ ക്രിയാപദമായും ഇതുപയോഗിക്കപ്പെട്ടുതുടങ്ങി. പ്രധാനമായും മൂന്ന് ഭിന്നാർത്ഥങ്ങളാണ് ഇംഗ്ലീഷിൽ ഇന്ന് ഈ പദത്തിനുള്ളത്.

- ഒന്ന് : ഒരു വികസിതമായ മാനസികാവസ്ഥ (ഉദാ: സംസ്കാര മുള്ളവൻ Man of culture);
- രണ്ട് : ഈ അവസ്ഥയിലേക്കുള്ള വികാസപ്രക്രിയ (ഉദാഹരണം സംസ്കാരത്തിലുള്ള താൽപ്പര്യം, സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ—cultural interests, cultural activities);
- മൂന്ന് : ഈ പ്രക്രിയക്ക് സഹായകമാകുന്ന ഉപാധികൾ (ഉദാ: കല, മാനുഷിക ബൗദ്ധിക വ്യാപാരങ്ങൾ—The arts, Human intellectual works).

ഇതിൽ മൂന്നാമത്തെ അർത്ഥത്തിനാണ് ഇന്ന് മുൻതൂക്കമെന്ന് വില്യംസ് പറയുന്നുണ്ട്. ഇംഗ്ലീഷിൽ 'കൾച്ചർ' എന്ന പദത്തിന് സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള അർത്ഥപകർച്ച ഇത്തരത്തിലായിരുന്നുവെങ്കിലും ഈ മുഖ്യധാരക്ക് പുറംതന്നെ കുറേക്കൂടി വിപുലമായ മറ്റൊരു മേഖലയിലും കൂടി ഒരന്തർധാരയായി വർത്തിച്ചിരുന്നു. പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിൽ തന്നെ ഒരു ജനതയുടെ മുഴുവൻ ജീവിതശൈലിയെയും സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒന്നായി ഈ പദം ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ താരതമ്യപഠനപരമായ നരവംശശാസ്ത്രത്തിന്റെ വികാസത്തോടെ ഈ അർത്ഥത്തിന് ഉന്നത ലഭിക്കുകയുണ്ടായി. ഇന്നും സാമൂഹ്യശാസ്ത്രത്തിലും നരവംശശാസ്ത്രത്തിലും ഈ അർത്ഥം സജീവമായി നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്.

മലയാളത്തിലും 'സംസ്കാര' ശബ്ദത്തിന്റെ ഭിന്നാർത്ഥങ്ങളെ ഈ രീതിയിൽ വിശകലനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. ഏറെ വിപുലവും സാമാന്യം ഇടങ്ങിയതുമായ രണ്ട് വ്യത്യസ്ത അർത്ഥങ്ങളിലാണ് നാമീദം ഉപയോഗിച്ചുപോരുന്നത്. ഒരു ജനതയേയോ ഒരു വി

ഭാഗത്തേയോ പൊതുവിൽ ഒരിക്കലും ആചാരങ്ങളും പെരുമാറ്റരീതിയും മൂല്യസങ്കല്പങ്ങളും എല്ലാം ചേർന്ന ഒന്നിനെയാണ് വിപുലമായ അർത്ഥത്തിൽ സംസ്കാരമെന്ന പദംകൊണ്ട് നാം വിവക്ഷിക്കാറ്. തൊഴിലാളി വർഗ്ഗസംസ്കാരം, ബുർഷ്വാസംസ്കാരം തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങൾ ഇത്തരത്തിലുള്ളതാണ്. എന്നാൽ സാഹിത്യദാകലാരൂപങ്ങളിലെ ഉത്കൃഷ്ടമാതൃകകളുടെ സംഘാതത്തെ മുൻനിർത്തിയും സംസ്കാരമെന്ന വാക്ക് നാം ഉപയോഗിക്കാറുണ്ട്. സാംസ്കാരിക പൈതൃകം, കേരളസംസ്കാരം തുടങ്ങിയ സംജ്ഞകളിൽ ഈ ഇടങ്ങിയ അർത്ഥമാണ് മുന്നിട്ട് നിൽക്കുന്നത്. സംസ്കാരമുള്ളവൻ അല്ലെങ്കിൽ സംസ്കാരശൂന്യൻ ഇത്യാദി പ്രയോഗങ്ങളിലാലട്ടെ സംസ്കാരവും മൂല്യസങ്കല്പങ്ങളുമായുള്ള ഗാഢബന്ധം വ്യക്തമാണ്. ഈ ഭിന്നപ്രയോഗങ്ങളെല്ലാം പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ മുൻധാരണകളുമായി കഴഞ്ഞുവാറിത്തൊണ്ടുകിടക്കുന്നതു്. ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ അതിവേഗമെന്ന തോന്നലുളവാക്കുന്നവയാണ് ഈ പ്രയോഗങ്ങൾ. എന്നാൽ സമൂഹത്തെയാകെ ഒരു ജൈവപുണ്ണിയായി കാണുന്ന മാർക്സിസ്റ്റുകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സംസ്കാരശബ്ദത്തിന്റെ നാനാർത്ഥങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചുപോകേണ്ടതുണ്ട്. ദൈനംദിനജീവിതത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മതലം മുതൽ രാഷ്ട്രീയം, തത്ത്വചിന്ത, സാഹിത്യവിചാരം തുടങ്ങിയ പ്രക്രിയകളുടെ സമഗ്രതലംവരെ പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടാണ് നിലനിന്നു് എന്ന തിരിച്ചറിവ് അടിസ്ഥാനപരമാണ്. 'എല്ലാവരും തത്ത്വചിന്തകരാണ്' എന്ന അന്വേഷണിയോ ഗ്രാഷിയുടെ നിദർശനത്തിന്റെ വ്യാപ്തിയും പ്രസക്തിയും ഇവിടെയാണ് പ്രകടമാവുന്നത്.

സാംസ്കാരികപൈതൃകം തുടങ്ങിയ താരതമ്യേന നിർദ്ദോഷവും രാഷ്ട്രീയ വിവക്ഷകളില്ലാത്തതെന്ന പ്രതീതിയുളവാക്കുന്നതുമായ സങ്കല്പങ്ങളുടെ ആശയവാദപരമായ ഉള്ളടക്കം അല്പം ചൂഴ്ന്നുനോക്കിയാൽ വ്യക്തമാവും. ജനജീവിതത്തിന്റെ സമഗ്രമണ്ഡലത്തെ പുണ്ണുമാക്കും വിസ്തരിച്ചു് അതിൽനിന്നും പിറവിയെടുക്കുന്ന ചില കലാമാതൃകകളെമാത്രം അടർത്തിയെടുത്തു് കൃത്രിമമായും ചരിത്ര നിരപേക്ഷമായും ആദർശവൽക്കരിച്ചാണ് ഉപരിവർഗ്ഗ പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെ വക്താക്കൾ ഈ പൈതൃക സങ്കല്പത്തെ മെനഞ്ഞെടുക്കുന്നത്. സംസ്കാരം എന്ന പദംതന്നെയാണ് കൾച്ചറിനും (culture) സിവിലൈസേഷനും (civilization) നാം ഉപയോഗിച്ചുപോരുന്നത് എന്നതിൽനിന്നു് തന്നെ ഈ പ്രത്യയശാസ്ത്രമിഥ്യയുടെ സാധ്യത എത്ര ആഴത്തിലുള്ളതാണെന്ന് ഊഹിക്കാവുന്നതേയുള്ളൂ. ചോദ്യം ചെയ്യേണ്ടതുപോലുമില്ലെന്ന രീതിയിൽ നമ്മുടെ സാംസ്കാരിക നായകന്മാരും നിരൂപകരും ചിന്തകന്മാരും മെല്ലം അംഗീകരിച്ചുപോരുന്ന ഈ പ്രത്യയശാസ്ത്രധാരണയുടെ ചാിത്രവും അതിദീർഘമാണ്. 'അയോണിലും (Ion) മറ്റും ആവിഷ്കൃതമാവുന്ന പ്ലാറ്റോയുടെ കാവ്യസങ്കല്പങ്ങളോളവും വോയ്ബാച്ചിനസിന്റെ ഉദാത്തവൽക്കരണ സിദ്ധാന്തത്തോളവും പ്രാചീന ഭാരതീയ കാവ്യമീമാംസയോളവും പഴക്കമുള്ളതാണ് ഈ ആശയവാദമിഥ്യ. കോളറിയം ജീനോയും ഷെല്ലിംഗിനോയും മറ്റും കാൽപ്പനിക സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ വിരൽപ്പാടുകളും ഇതിൽ തെളിഞ്ഞുകാണുന്നുണ്ട്. എലിയട്ടിനേയും എസ്ട്രാപൗണ്ടിനേയും പോലുള്ള പ്രതിലോമകാരികളായ സാഹിത്യ മീമാംസകരുടെ വരേണ്യവാദപരമായ (elitist) സമീപനങ്ങളും സംസ്കാരപദത്തെ സാമാന്യ ജീവിതത്തിന്റെ ഉഷ്മളമായ ഭൂമികയിൽനിന്നും അടർത്തിയെടുത്തു് അമർത്തവൽക്കരണങ്ങളുടെ സങ്കചിതമായ അറകളിൽ തളച്ചിട്ടുന്നതിൽ വഹിച്ചിട്ടുള്ള പങ്കു് 'ചെറുതല്ല'. ആധുനികതയുടെ സൈദ്ധാന്തികരായി മലയാള സാഹിത്യരംഗത്തു് ഏറെ കൊട്ടിഴ്ചാഷി

കുറച്ചിട്ടിരുന്ന—അക്കാദമിക് തലങ്ങളിൽ ഈ രോഗം അടുത്തൊന്നും മാറ്റുന്ന ലക്ഷണവുമില്ല—നിരൂപകരായിരുന്നു എലിയട്ടും എസ്രാ പൗണ്ണമെന്നത് ഇത്തരമേതലങ്ങളിൽ സ്മരണീയമാണ്.

ജനതയുടെ ജീവിതത്തിൽനിന്ന് വിഗ്രഹമോഷ്ട്യാക്കളെപ്പോലെ കലാരൂപങ്ങളെ അപഹരിച്ചു മൃസിയത്തിലെ ചില്ലലമാകളിലും മുതലാളിമാരുടെ സ്വീകരണമുറികളിലും അടച്ചു 'ഇതാ സംസ്കാരം, ഇതാ പൈതൃകം' എന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്നിടത്തു ഇവരുടെ പ്രത്യയ ശാസ്ത്രപ്രവർത്തനം അവസാനിക്കുന്നില്ല എന്നതാണ് മറ്റൊരു ശ്രദ്ധേയമായ വസ്തുത. ജനങ്ങളിൽനിന്ന് കവർന്നെടുത്ത ഈ രൂപങ്ങളെ അമർത്തവൽക്കരണങ്ങളുടെ വിഭ്രാമകമായ ആടയാദരണങ്ങളണിയിച്ചു. 'ഇതാ നിങ്ങളുടെ അനുകരിക്കേണ്ട മാതൃകകൾ' എന്ന തിരിയിൽ ജനങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ അവതരിപ്പിക്കാനുള്ള ധാർഷ്ട്യവും ഇവർ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. 'ദൂരദർശനം'ലും പുതിയ ദേശീയ വിദ്യാഭ്യാസ പദ്ധതിയിലുമൊക്കെ സംസ്കാരത്തെ അത്യന്തഗൗരവപരവും ഹൃദയാർപ്പം ആക്രമണാത്മകവുമായ ദേശീയവാദത്തിന്റെ പ്രചാരണോപാധിയായി ഉപയോഗിക്കുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ കൂടുതൽ കൂടുതൽ കൂടുതൽ വർദ്ധിക്കുന്നു. റാമനംഭിനമെന്നോണം ജീവനോടെ ചുറ്റിക്കൊണ്ടിരുന്ന കഷ്ടകരോട് ഇന്ത്യയുടെ മഹത്തായ ആത്മീയ സഹന പൈതൃകത്തെപ്പറ്റിയും പീഡിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന സ്ത്രീജനങ്ങളോട് ഭാരത സ്ത്രീകളുടെ ദാഹശ്രദ്ധിയെപ്പറ്റിയും, എല്ലാ വസ്ത്രീയകലാപങ്ങളിലും അവസാനം ഇരകളായിത്തീരുന്ന നൃത്തപക്ഷങ്ങളോട് ഭാരതത്തിന്റെ മതസഹിഷ്ണുതാ പാഠപഠനത്തെപ്പറ്റിയുമുള്ള ഉദ്ഘോഷങ്ങൾ എത്ര ക്രൂരമാണെന്ന് നാം മൂലോചിക്കാൻ പോലുമില്ല എന്നത് ചിന്താർഹമാണ്. 'ദൂരദർശനം'പ്പറ്റി പൊതുവെ വിമർശനാത്മക സമീപനം സ്വീകരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളായ വിമർശകർപോലും ഉച്ചാരണത്തെ റദ്ദുക്കും കലാപരമായ പാളിച്ചകളുമൊക്കെ ചൂണ്ടികാട്ടി തങ്ങളുടെ പതിവ് കോളങ്ങളെ പൂർത്തിയാക്കുന്നു എന്നത് ഖേദകരമാണ്. നമ്മുടെ സംസ്കാരത്തിന്റെ വമ്പിച്ച നേട്ടങ്ങളായി കൊണ്ടുവരുന്ന ക്ഷേത്രശില്പങ്ങളുടെയും ചുവർചിത്രങ്ങളുടെയും യഥാർത്ഥ സ്രഷ്ടാക്കളുടെ പേരുകൾപോലും നമുക്കിന്ന് അജ്ഞാതമാണ് എന്ന് അർത്ഥമാണോ ഈ ക്രൂരമായ വഞ്ചനയുടെ വിശ്വരൂപം വെളിവാകുന്നത്. ഈ ശില്പിമാർ മരിക്കുവാൻ താഴ്ന്നജാതിക്കാരായിരുന്നു എന്നതുതന്നെയാണ് അവർക്ക് പേരില്ലാതെ പോവാൻ തടയാതെ ഒരു പ്രധാന സംഗതി. പക്ഷേ, വർഗ്ഗപരവും വർണ്ണപരവുമായ അടിച്ചമർത്തലിന്റെ ഭീഷണമായ ചരിത്രം, ഭാരതീയ ആത്മീയതയുടെ ആവിഷ്കാരങ്ങളായി ഈ കലാരൂപങ്ങളെ വിശദീകരിച്ചു തുറന്നിടയുന്ന ആനന്ദകുമാരസാമിയെപ്പോലുള്ള ആശയവാദികൾ പൂണ്ണമായും വിട്ടുകളയുന്നു എന്നതും ആകസ്മികമല്ല. *ഇങ്ങിനെ നോക്കുമ്പോൾ സംസ്കാരം എന്ന പദത്തെ പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെ പുകമറയിൽനിന്ന് പുറത്തുകൊണ്ടുവരിക എന്നതുതന്നെ വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ ഒരു സവിശേഷ ഭൗതികമായിത്തീരുന്നതു്. ഇടതുപക്ഷ ചിന്താഗതിക്കാരെന്ന് അഭിമാനിക്കുന്ന തന്റെ സഹൃദയ സ്വീകരണമുറിയിലെ വെറുലിച്ചെല്ലവും കഥകളിത്തലയുമെല്ലാം അഭി

മാനപുവും കാട്ടിക്കൊടുത്തപ്പോൾ, 'ഇതൊക്കെ കൊണ്ടുപോയി കള; കേരളത്തിൽ രണ്ടോണ്ട് സംസ്കാരിക ചിഹ്നങ്ങളെയുള്ളൂ—ഈഴവശിവൻ പ്രതിഷ്ഠിക്കാൻ നാരായണഗുരു എടുത്ത പാറക്കല്ലും പുനപ്രവേശനത്തിലെ വാദിക്കുന്നവരും വേണമെങ്കിൽ അതു് കൊണ്ടുവന്നു വെക്കാൻ നോക്കൂ' എന്ന് കോപിച്ച ഇടതുപക്ഷ പ്രവർത്തകന്റെ വാക്കുകളിൽ, അത്യന്തീയായാണെങ്കിൽപ്പോലും, ജപിച്ചിട്ടില്ലാത്തത് ഈ ബോധംതന്നെയാണ്. തീർച്ചയായും ഇന്നിതൊരു സജീവ രാഷ്ട്രീയപ്രശ്നം തന്നെയാണ്. നമ്മുടെ ദീർഘ 'മ'കാര പത്രത്തിന്റെ മുൻപേജിൽ വീണ്ടും സുലഭമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുവന്നിട്ടുള്ള, 'മുണ്ടമടക്കിക്കെട്ടി, 'തലേക്കെട്ടും കെട്ടി മുറിയ്ക്കി വെച്ചു' നിൽക്കുന്ന ചുമട്ടു തൊഴിലാളിയുടെ ഹാസ്യചിത്രം ഉപരിവസ്ത്രങ്ങൾക്കിടയിൽ ഉണർത്തുന്ന ചിരി ഭരണമയം തൊഴിലാളി വസ്ത്ര സംസ്കാരത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ബോധവൽക്കരണത്തിന്റേയും ഉപരിവസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്ര ധാർഷ്ട്യത്തെ ചെറുക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെയും കുറിച്ചു് നമ്മെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു. 'സിഗ്നലിംഗം വെക്കിയാൽ', 'ചുട്ടി വീഴാത്ത മഞ്ഞളിച്ച ഷർട്ടും ഗോപിക്കുറിയുമായി അമ്പലമുറ്റത്തും ഭാരതീയ സംസ്കാരത്തെ മൊത്തമായും ചില്ലറയായും വിതരണം ചെയ്യുന്ന തപസ്യായോഗങ്ങളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് ഹൈന്ദവ വസ്ത്രീയരുടെ വിഷബീജങ്ങൾ പ്രസരിപ്പിക്കുന്ന യുവജനങ്ങൾ മാന്യതയുടേയും സംസ്കാരത്തിന്റേയും പ്രതീകമായി വ്യാപകമായി വിവാഹാലോചനയുടെ സമയത്ത് ഇടതുപക്ഷകുടുംബങ്ങളിൽപ്പോലും തെറ്റിദ്ധരിക്കപ്പെട്ടുപോരുന്നുണ്ട് എന്നതും ആശങ്ക ഉണർത്തുന്നു. ആടക്കഥകളുടെ തടിച്ച 'വാല്യങ്ങളും' ദേശീ കളിയരങ്ങിനുമുന്നിൽ നിന്നു ജരായിരുന്ന കഥയറിയാതെ ആടുകാണുന്ന ഇവരുടെ ദൈന്യം കലർന്ന ഹാസ്യചിത്രം ഒരു കാർട്ടൂണിസ്റ്റിന്റേയും ദൃഷ്ടിയിൽ ഇനിയും പെട്ടിട്ടില്ല എന്നതു് യാദൃച്ഛികമല്ല. സംസ്കാരികരംഗത്തു് 'പണിക്കന്മാരേയും' 'മാടമ്പി'കളെയും വെറുപ്പിക്കാവുന്നിടത്തോളം ശക്തമല്ലല്ലോ നമ്മുടെ കാർട്ടൂണിസ്റ്റുകളുടെ നമ്ബ/യമ്ബബോധം.

മാർക്സിസ്റ്റ് സമീപനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന ഘടകങ്ങൾ

മ' പ്രസിദ്ധീകരണ വിരുദ്ധ പ്രവർത്തനങ്ങളിലും, സംസ്കാരിക രംഗത്തെ ജീർണ്ണതകെതിരായ പ്രഖ്യാപനങ്ങളിലും പ്രകടമാവുന്ന ചിന്താകാലക്ഷയവും അവ്യക്തതയും, സംസ്കാരിക പ്രതിഭാസങ്ങളെ വിശകലനം ചെയ്യാൻ, നിഷ്കൃഷ്ടവും, സങ്കോചം കൂടാതെ വസ്തുപക്ഷപാതിത്വം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതുമായ ഒരു വൈരുദ്ധ്യത്തകരീതിശാസ്ത്രം കരുപ്പിടിപ്പിച്ചെടുക്കേണ്ടതിന്റെ അടിമത പ്രസക്തിയിലേക്കുള്ള ചുണ്ടുപലകകളാണ്. ഇടതുപക്ഷ സംഘടനകളുടെ ഗൗരവസ്വഭാവമാർഗ്ഗ സാഹസിക യോഗങ്ങളിൽപ്പോലും സിദ്ധാന്തമായി അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത് ബുർഷ്വാ അക്കാദമിക് കലാസങ്കല്പങ്ങളുടേയും പാതിവൈകാരിക മാർക്സിസ്റ്റ് പരീക്ഷണങ്ങളുടേയും അവിരുദ്ധ പരമ്പരയിലുള്ള ചേരുവകളാണെന്ന് പറയാതെ വയ്യ. ഇതിനപവാദങ്ങളില്ലെന്നല്ല, പക്ഷേ

* പ്രാചീന ക്ഷേത്രശില്പികൾ എന്തുകൊണ്ട് അജ്ഞാതമാക്കിയപ്പോഴായി എന്ന പ്രശ്നം സങ്കീർണ്ണമാണ്. വസ്തുപരമായ ഉച്ചനീചത്വത്തോടൊപ്പംതന്നെ കലയെയും കലാകാരനെയും പറ്റിയുള്ള പ്രത്യയശാസ്ത്രയാദനകളും ഇതിന് കാരണമായിട്ടുണ്ട് എന്ന് വീസ്മരിക്കുന്നില്ല. പക്ഷേ, അതേപ്പറ്റിയുള്ള ഒരു വിശദമായ ചർച്ച ഈ ലേഖനത്തിന്റെ വിഷയനിരൂപണത്തിന് പുറത്താണ്. ഈ പ്രശ്നത്തിലേക്ക് എന്റെ ശ്രദ്ധ ആദ്യമായി തിരിച്ച ആർ. നന്ദകുമാറിനോട് കടപ്പാട്.

മിക്കപ്പോഴും മഹാഭാരതത്തിന്റെ കലാമേന്മയിലും, ഭാരതീയ തത്വ ചിന്തയുടെ— ശങ്കരാചാര്യരുടേതടക്കം. (111) — മഹത്വത്തിലും ഒക്കെ അഭിരമിച്ചു ചർച്ച ചെയ്യുന്ന നമ്മുടെ ‘ഇടതുപക്ഷ’ സാംസ്കാരിക പണ്ഡിതർ സാംസ്കാരത്തെപ്പറ്റിയുള്ള മാർക്സിസ്റ്റ് കാഴ്ചപ്പാടിനെപ്പറ്റി അധികമൊന്നും പറയാൻ സമയം കണ്ടെത്താറില്ലെന്നതു തീർച്ചയായും വിമർശനീയമാണ്. അടുത്തകാലത്തു നടന്ന ഒരു സർവ്വീസ് സംഘടനയുടെ യോഗത്തിൽ ഭാരതീയ (=ഹൈന്ദവ) പാരമ്പര്യത്തിന്റെ മഹത്വത്തെപ്പറ്റി ദീർഘമായി തന്നെ സംവാക്കളെ ബോധവല്പരിച്ച ഒരു സാഹിത്യകാരൻ തന്റെ ഇടതുപക്ഷമായ വ്യാഖ്യാനം പ്രകടിപ്പിച്ചത്, ഇതിനെയാക്കെ പുനഃ ധർമ്മിക്കാൻ ഇവിടെ ചിലർ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ട്, ഇതിനെതിരായി നാം ജാഗ്രത പുലർത്തണം, എന്ന് ആഹ്വാനം ചെയ്തു കൊണ്ടായിരുന്നുവത്രേ. ഇതൊക്കെ ഇത്ര മഹത്താണെങ്കിൽ പിന്നെ അവ പുനഃധർമ്മിക്കപ്പെടുന്നതിൽ എന്താണ് തെറ്റി? എന്ന് അങ്കലാപ്പാണ് പല സമാജികളിലും ഇതു അവശേഷിപ്പിച്ചത്. അതുപോലെ തന്നെ, ശങ്കരാചാര്യരെ വിചിത്രമായി വ്യാഖ്യാനം ചെയ്ത ഇന്ത്യയിലെ കളിമണ്ണയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തത്വചിന്തകളെക്കുറിച്ച് നിലയിലുള്ള ഒന്നുതന്നെ ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുകയും, ആ തത്വചിന്തയുടെ പ്രതിലോമ സ്വഭാവത്തെപ്പറ്റിയും ചരിത്രത്തിൽ അതുവഹിച്ച വർഗപരമായ പങ്കിനെപ്പറ്റിയും നിശ്ശബ്ദത പാലിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഇവർ ശങ്കരാചാര്യരെക്കുറിച്ചൊന്നും ഒരു അസ്സൽ ക്ഷേമിണിയാണെന്നും വിശേഷിപ്പിച്ച വിവേകാനന്ദന്റെ ലിഖിതം ദർശനത്തോളംപോലും ഉയർന്നില്ല എന്നും ആശ്ചര്യകരമാണ്.*

ജനപ്രിയ കലാരൂപങ്ങളുടെ പ്രതിലോമസ്വഭാവത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ചർച്ചകളിലും ഇത്തരം ആശയക്കുഴപ്പങ്ങൾ സുലഭമായി കാണാൻ പറ്റും. കമ്പോളസിനിയമ/ആർട്ട് സിനിയമ, പൈങ്കിളിസാഹിത്യം/ഗൗരവസാഹിത്യം തുടങ്ങിയ മാർക്സിസ്റ്റ് നിരൂപണത്തിന് തികച്ചും അന്യമായ ബുദ്ധിമാന നിരൂപണഗണങ്ങളിൽ നിന്നാണ് പലരും ആരംഭിക്കുന്നത്. അടിസ്ഥാനപരമായ ഒരു ഇരട്ടതെറ്റാണ് ഈ കലാവികസനത്തിന്റെ ഉറവിടം. ഒന്നാമതായി കലാ വ്യാപാരത്തെ ഇതു വർഗനിരപേക്ഷമായി കാണുന്നു. ബുദ്ധിമാന വിമർശകരെപ്പോലെ ‘തികച്ചും’ സൗന്ദര്യശാസ്ത്രപരമായ മാന്ദര്യങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മൂല്യനിർണ്ണയത്തിന് ഒരുവെട്ടുന്നു. അപ്പോൾ ഒ. വി. വിജയനെയും അരവിന്ദനെയും പോലുള്ള പ്രതിലോമകാരികൾക്കും, എന്തായാലും അവർ ‘നല്ല’ കലാകാരന്മാരാണ്ല്ലോ എന്ന രീതിയിൽ ഒരു സമാന്യമായ സ്ഥാനവും പ്രത്യേക പരിഗണനയും ആദ്യം മുതൽക്കേ കല്പിച്ചുകിട്ടുന്നു. ‘ഭാരതത്തിന്റെ അഭിമാന’മായി ഇടതുപക്ഷപത്രങ്ങൾപോലും അവരെ കൊണ്ടാടുന്ന ദൂരവസ്ഥയും വന്നുപെടുന്നു. ഇവരുടെ സൃഷ്ടികൾ പ്രസരണിപ്പിക്കുന്ന മരകമായ പ്രത്യയശാസ്ത്രം മിക്കവാറും വിമർശിക്കപ്പെടാതെ പോകുന്നു. മാത്രമല്ല അതീവ പരിഷ്കൃതമായ ഗോപന ക്രിയകളിലൂടെ ആച്ഛാദിതമായി മാത്രം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന ഈ

പ്രത്യയശാസ്ത്രരൂപങ്ങളും ജനപ്രിയകലാമാധ്യമങ്ങളിൽ അവതരിക്കുന്ന ഇവയുടെ സരളരൂപങ്ങളും തമ്മിലുള്ള നാടീനാളവസ്ഥ വിസ്മയമാവുന്നു. ഉൽപ്പാദന വ്യവസ്ഥയെയും രാഷ്ട്രീയത്തെയും പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തെയും കലാസാംസ്കാരികപ്രതിഭാസങ്ങളെയുമെല്ലാം സൂക്ഷിതമായൊരു ജൈവസമഗ്രതയായി തിരിച്ചറിയുന്നതിൽ നമ്മുടെ ഇടതുപക്ഷ നിരൂപകർക്ക് സംഭവിക്കുന്ന പരാജയമാണ് ഇതിന് കാരണം. ഈ അവസ്ഥയെ മറികടക്കാൻ ജനപ്രിയകലയെപ്പറ്റിയുള്ള അന്വേഷണിയോ ഗ്രാഷിയുടെ സൈദ്ധാന്തികമായ ഉൾക്കാഴ്ചകൾ ഏറെ സഹായകമാണ്. “മഹാത്മായായ” തത്വചിന്തകരുടെ താഴികക്കടങ്ങൾ പോലെ തലയുയർത്തിനിൽക്കുന്ന ക്രോഡീകൃതമായ ചിന്താപദ്ധതികളും സാമാന്യബോധത്തിന്റെയും പഴഞ്ചൊല്ലുകളുടെയും ആപ്തവാക്യങ്ങളുടെയും അന്യാപദേശകഥകളുടേയും ഒക്കെ രൂപത്തിൽ ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ പ്രസാദിച്ചിട്ടുള്ള ഉപാധിപരമായ ആശയങ്ങളും ഒരേ പ്രത്യയശാസ്ത്ര പ്രാകാരത്തിന്റെ തന്നെ ഭിന്നഭാഗങ്ങളാണെന്നും ഗ്രാഷി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

ഒരുഭാഗത്തെത്തിലൂടെ ഗ്രാഷിയുടെ ഈ ആശയം വ്യക്തമാക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു. ആദിമ മൂലധന സംഭരണം (Primitive accumulation of Capital) എങ്ങനെ ഉണ്ടായി എന്നതു് ക്ലാസിക്കൽ സാമ്പത്തിക വിചക്ഷണരെ ഏറെ കഴക്കിയ ഒരു ചോദ്യമായിരുന്നു. ആഡംസ്മിത്തും, റിക്കാർഡോയുമെല്ലാം വിശദമായിത്തന്നെ ഇതെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്താണ് അവർ എന്തു നിലവാരം? ഒരേ തൊഴിലിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്നവരിൽ ചിലർ മുതലാളികളും ചിലർ തൊഴിലാളികളും ആയിത്തീർന്നുണ്ടെന്നുമാണ്? പണം സൂക്ഷിച്ചു ചിലവഴിക്കാതിരുന്നവർ, അധികചിലവു് ഒഴിവാക്കി സമ്പാദിക്കാൻ ശ്രമിച്ചവർ മൂലധനം സൃഷ്ടിച്ചു എന്നതാണ് ഒരുത്തം. പാപുസ്കസാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഓഷധിയിൽ പറഞ്ഞാൽ മിതവ്യയം (Thrift) ആയിരുന്നു വളരുന്ന മൂലധനത്തിന്റെ ഒരടിസ്ഥാനം. പിന്നെ ചിലർ സാമ്പത്തികകാര്യങ്ങൾ കൂടുതൽ നന്നായി നോക്കിനടത്തുവാൻ ഉള്ള സവിശേഷമായ കഴിവ് (Managerial Capacity) ഉള്ളവരായിരുന്നു പോലും. അവർ അട്യാനശീലരായിരുന്നു. സാമ്പത്തികകാര്യങ്ങളിൽ കശാഗ്രമതികളായിരുന്നു. ധീരമായ ‘നഷ്ടസംഭവ്യ’മായ പണമിടപാടുകളിൽ ഏർപ്പെടാൻ തക്ക സാഹസികത്വം ഉള്ളവരായിരുന്നു. (നമ്മുടെ ബ്ലേഡ് കമ്പനിയുടെ കലക്ടഡ് ക്ലാസ്സിഫിക്കേഷൻ ക്ലാസ്സിലെ) ഇങ്ങനെ പോകുന്ന ബുദ്ധിമാന സാമ്പത്തിക വിചക്ഷണരുടെ ‘അഗാധ’ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ. ‘യൂണിറ്റ്’ ‘മുറക്കിയടുത്തു’ ‘എല്ലാവരെയും’ പണിയെടുത്തു് കാട്ടുണ്ടാക്കി ‘അതു’ സൂക്ഷിച്ചുപിടിച്ചു പണക്കാരനാകുന്ന ബുദ്ധിമാന്മാർ കിട്ടുന്ന തെല്ലൊരുലക്ഷ്യം നാടിനും വീടിനും കൊള്ളാത്തവനായി ആദർശവും പാഞ്ഞുനടക്കുന്നവന്റെയും ഒക്കെ എത്രയത്ര ചിത്രങ്ങളാണ് നമ്മുടെ മനസ്സുകളിൽ പച്ചുപിടിച്ചു നിൽക്കുന്നതെന്നാലോചിക്കുമ്പോൾ ഉപരിവർഗ്ഗപ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിഷലിപ്തമായ വേര

* വിവേകാനന്ദൻ ശങ്കരനെക്കുറിച്ച് പറയുന്നത് ശ്രദ്ധിക്കുക: എത്ര കഠിനഘട്ടനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. നിരവധി ബുദ്ധിമുട്ടുകളെ അദ്ദേഹം ചുട്ടുകൊല്ലിച്ചിട്ടുണ്ട്... മതഭ്രാന്തൻ എന്നല്ലാതെ ശങ്കരന്റെ ഈ കൃത്യത്തെ നാമെന്താണ് വിളിക്കേണ്ടതു്?—Complete works of Swami Vivekananda, Almora, 1950, എട്ടാം പതിപ്പ്, വാല്യം ഏഴ്, പേജുകൾ 115, 116. വിശദമായ ചർച്ചക്ക് മുരളീധരന്റെ ‘ഇന്നത്തെ മതപരമായ പുനരുദ്ധരണ ശ്രമങ്ങൾ: ഒരു പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെ വർഗപരമായ സാമൂഹ്യമായ വേരുകളും’—കലാവിമർശം: മാർക്സിസ്റ്റ് മാന്ദര്യം, നീളം; 1983—നോക്കുക.

കുറവ് എത്ര ആഴത്തിലിറങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്ന് വ്യക്തമാവും. ഇവിടെയാണ് സാമാന്യ ബോധത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മതലവും ക്രോഡീകൃത ചിന്താപദംഗതികളുടെ അമൃതമണ്ഡലവും തമ്മിലുള്ള അനന്യത പ്രകടമാവുന്നത്. പക്ഷേ, പ്രാചീന മൂലധനസംരംഭണത്തിന്റെ ചരിത്രം ഈ 'യക്ഷിക്കഥകളിൽനിന്ന് എത്രയോ വ്യത്യസ്തമായിരുന്നു എന്നത് മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ഈറിലുമായിരുന്ന ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ സാമ്പത്തിക ചരിത്രം ഓടിച്ചുപറിക്കുന്ന ഒരൊക്കപോലും വ്യക്തമാവും. മാർക്സ് പറയുന്നപോലെ പ്രാചീന മൂലധന സംരംഭണത്തിന്റെ ചരിത്രം ഉരുക്കിന്റെയും ചോറിയുടെയും ചരിത്രമായിരുന്നു, നഗ്നമായ ചുഷണത്തിന്റെയും ക്രൂരമായ നിയമങ്ങളുടെയും ചരിത്രമായിരുന്നു. യന്ത്രവൽകൃതകൃഷി നടപ്പാക്കപ്പെടുന്ന ഗ്രാമങ്ങളിൽനിന്ന് നഗരങ്ങളിലെ ഇളവില്ലാത്ത വലയിലേക്ക് ആട്ടി കഞ്ഞിക്കുറുപ്പുന്ന നിസ്വരായ കർഷകജനതയുടെ കണ്ണീരിന്റെയും വിശപ്പിന്റെയും ചരിത്രമായിരുന്നു. ഏംഗൽസും, ഇ. പി. തോംസൺ, എ. എൽ. മോർട്ടൺ ഈ തുറകണ്ണൻ കാലത്തിന്റെ ഓരോന്നിടത്തും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ മഹത്വത്തെപ്പറ്റിയും ആദ്യകാല മുതലാളിമാരുടെ ക്രാന്താർത്ഥിത്വത്തെപ്പറ്റിയും വാചാലമാകുന്ന നമ്മുടെ പാഠപുസ്തക സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രത്തിൽ ഈ ചോരയിൽ കുതിന്ന ഏടുകൾ കാണാനില്ല എന്നതിൽ അത്ഭുതപ്പെടേണ്ടതില്ല. ഉല്പാദനരംഗത്ത് അമ്മുതം സൃഷ്ടിച്ചുവെന്ന് ഏതൊരു പുഴുത്തപ്പെടുന്ന വ്യാവസായിക വിപ്ലവത്തിന്റെ കാലഘട്ടത്തിൽ ഗർഭിണികളായ സ്ത്രീകൾ വണ്ടിക്കാളുകളെപ്പോലെ അരയിൽ പട്ടെടുത്ത് ഭാരം വലിക്കേണ്ടിവന്നിരുന്നുവെന്നും, പന്ത്രണ്ടുപന്ത്രണ്ടുപോലും തികയാത്ത കഞ്ഞിയുടെ ഇരുപത് മണിക്കൂർവരെ ഖനികളുടെ ഇരുട്ടുകളിൽ പണിയെടുക്കേണ്ടി വന്നിരുന്നുവെന്നും അഞ്ച് ആറും വയസ്സിൽ പിഞ്ചുകഞ്ഞിയുടെ ചിമ്മിനി ഇല്ലുകാരായിത്തീരാൻ നിർബന്ധിതരായിരുന്നുവെന്നും മറ്റുമുള്ള തികൃതസത്യങ്ങളെപ്പറ്റി അത് പണ്ഡിതോചിതമായ മൗനം പാലിക്കുന്നു.

ആവിഷ്കരണത്തിന്റെയും യന്ത്രത്തിന്റെയും നിർമ്മാണങ്ങളുടെ ജീവിതസമീപനം നാം പഠിക്കാമല്ലോ. പക്ഷേ, ആ കാലഘട്ടത്തിൽ മരണശിക്ഷ വിധിക്കാവുന്നതായ നാനൂറ്റിലേറെ കുറുക്കലുകളായിരുന്നുവെന്നും, ഇവയിൽ ഭൂരിഭാഗവും സ്വകാര്യസംരംഭണ സംരക്ഷിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടവയായിരുന്നുവെന്നും എന്തിന് വിശപ്പുകൊണ്ട് ഒരു റൊട്ടിക്കുണ്ടാക്കുന്ന മോഷ്ടിക്കുന്ന ഏഴുപയസ്സുള്ള ഒരു കുട്ടിയെ സുപ്രസിദ്ധമായ ബ്രിട്ടീഷ് നിയമത്തിന്റെ പൂർണ്ണമായ അംഗീകാരത്തോടെ തൂക്കിക്കൊല്ലാനാവുമായിരുന്നെന്നും നാം അറിയാതെ പോവുന്നു. ഉഗ്രസമാനമായ അവസ്ഥയിലേക്ക് പവിട്ടിത്താക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ജനലക്ഷങ്ങളുടെ രോഷത്തിൽനിന്ന് ആരും ഭേദമായി ബ്രിട്ടീഷ് മുതലാളിത്തത്തെ സംരക്ഷിച്ചുനിർത്തിയിരുന്നതു് ഈ നിഷ്ഠൂരമായ ഭണ്ഡനീതിയായിരുന്നുവെന്നു അറിവ് തൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തിന്റെ ചുമലിൽ വ്യവസായവൽക്കരണത്തിന്റെ മുഴുവൻ ഭാരവും അടിച്ചേൽപ്പിക്കാനുള്ള പദംഗതികൾ സജ്ജമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇന്ത്യയുടേതുപോലുള്ള അവികസിത രാജ്യങ്ങളിലെ തൊഴിലാളികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അതിവ പ്രധാനമാണ്. എന്നാൽ വിജ്ഞാനത്തിൽനിന്ന് അതിന്റെ വിമോചക ധർമ്മത്തെ ആവുന്നത്ര ചോർത്തിക്കളഞ്ഞു വിദ്യാഭ്യാസ പ്രക്രിയയെത്തന്നെ മനുഷ്യശേഷിയെ വർഗ്ഗചൂഷണത്തിന്തകുന്ന വിഭവമാക്കി പാകപ്പെടുത്താനുള്ള ഉപകരണമാക്കി മാറ്റാനാണ് പുതിയ 'വിദ്യാഭ്യാസനയത്തിലൂടെയുപേ' മറ്റും ഇന്ത്യയിലെ ഭരണവർഗ്ഗം മിച്ചുവരുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ പുതിയ വിദ്യാഭ്യാസ നയ

ത്തിന്റെ പ്രതിചോരപരമായ ഉള്ളടക്കവും, അതിന്റെ മാതൃകമായ പ്രത്യയശാസ്ത്രഭൂതവും ഇന്നുകാണിക്കേണ്ടി എന്നതു് ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ അടിയാതിര കടമയായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്.

ബുർഷവാപണ്ഡിതന്മാരുടേയും തത്വജ്ഞാനികളുടേയും സുഹൃദ്ദാരികമായ ചിന്താപദംഗതികളും സാമാന്യബോധത്തിന്റെ നിർദ്ദോഷരൂപത്തിൽ ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ പ്രചരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഉപവിവരണ മിഥ്യകളും തമ്മിലുള്ള ഗാഢബന്ധം നാം കാണുകയുണ്ടായി. ഇതുപോലെതന്നെ നമ്മുടെ കലാസാഹിത്യരംഗത്തെ ഏറെ പുഴുത്തപ്പെടുന്ന 'ഗൗരവകല'യും ഇകഴ്ത്തപ്പെടുന്ന കമ്പോളകലയും തമ്മിലും പാരസ്പര്യം നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ഗൗരവകല/പൈങ്കിളി, ആർട്ട് സിനിമ/കമ്പോളസിനിമ തുടങ്ങിയ ബുർഷവാ നിരൂപണ ഗണങ്ങളും ഈ യാഥാർത്ഥ്യത്തെ മറച്ചുപിടിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ ഗണങ്ങളെ തള്ളിക്കളയാതെ വിദ്യാപോർമയമായ ഒരു സാംസ്കാരിക വിമർശനപഥപദ്ധതിക്ക് രൂപം കൊടുക്കാനാവില്ല. പക്ഷേ, ഈ രംഗത്തും ഇടതുപക്ഷ സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തകർക്ക് വൈരുദ്ധ്യത്തകരായ ഒരു രീതിശാസ്ത്രം മെനഞ്ഞെടുക്കാൻ ഇനിയും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഒ. വി. വിജയനോടും, അരവിന്ദനോടുംമൊക്കെയുള്ള ഇടതുപക്ഷ സമീപനത്തിന്റെ അപര്യവ്യക്തതയെപ്പറ്റി നേരത്തെ സൂചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായല്ലോ. അവരുടെ കൃതികളെപ്പറ്റിയുള്ള വിശദമായ വിമർശനപാഠങ്ങളിലൂടെ ഇതു് സ്ഥാപിച്ചുടുക്കേണ്ടതാണ്. അത്തരമൊരു പാഠം ഈ ലേഖനത്തിന്റെ സാധ്യതകൾക്കു പുറത്താണ്. എങ്കിലും പ്രകടമായിത്തന്നെ അനുഭവപ്പെടുന്ന വസ്തുതകളെപ്പറ്റി മാത്രം എടുത്തുപറയട്ടെ. ഏറെ പ്രസിദ്ധമായ 'ചിദംബരം' തന്നെയെടുക്കാം. ദേശീയതലത്തിലുള്ള ബഹുമതി, ചിദംബരസംഗ്രഹയുദ്ധങ്ങളെ സിനിമാനിരൂപണത്തിന്റെ തലതൊട്ടപ്പന്മാരുടെ ആശീർവാദം, മലയാളത്തിലെ നിരൂപകരുടെ (?) അത്യന്തതും ഭക്തിയുംകലർന്ന സങ്കീർണ്ണതയും, ഈ ഘോഷത്തിന്റെയെല്ലാം നടുവിൽ പുരോഗമനവും, സ്ത്രീവിമോചനവുമൊക്കെ അധ്യാപനരോപിച്ചു് ആശ്വസിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ചില ഇടതുപക്ഷ നിരൂപകരുടെ ദൈന്യം-ഫലത്തിൽ അധികമാരും ആ സിനിമയെ ഒരു മാർക്സിസ്റ്റ് കാഴ്ചപ്പാടിലൂടെ വിശകലനം ചെയ്യാൻ ശ്രമിച്ചില്ല എന്നതു് തീർച്ചയായും അഭിമാനകരമല്ല.

ഈ സിനിമയെ വിമർശിക്കണമെന്ന് നാം ശാഠ്യം പിടിക്കുന്നതെന്തിനു് എന്ന ചോദ്യം ഇത്തരമൊഴിയിൽ സ്വാഭാവികമാണ്. ഓറനോട്ടത്തിൽ അടുർ ഗോപാലകൃഷ്ണൻ 'മുഖമുഖ'ത്തിലെപ്പോലെയോ, ഐ. വി. ശശിയുടെ 'ഈ നാടി'ലെപ്പോലെയോ പ്രകടമായ രാഷ്ട്രീയ വിവക്ഷകളൊന്നും 'ചിദംബരം'ത്തിൽ കണ്ടെക്കില്ല. വ്യക്തമായും ഇടതുപക്ഷത്തു നിൽക്കുന്ന സി. വി. ശ്രീരാമൻ ഒരു ചെറുകഥയാണ് അരവിന്ദൻ സിനിമയുടെ പ്രമേയമായി സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഇടതുപക്ഷ കലാനിരൂപകരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽപെടാതെ പോയ ഒരു പാളിച്ചയെക്കുറിച്ചു് സ: ഇ. എം. എസ്. ആനന്ദംഗികമായാണെങ്കിൽ പോലും ഒരു അഭിമുഖസംഭാഷണത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്: 'ചിദംബരം'ത്തിൽ ജീവിതമില്ല, അദ്ദേഹം തന്റെ വിമർശനം വിശദീകരിക്കാതെ വിടുകയാണ്. പക്ഷേ, മലയാളത്തിലെ ആധുനികതയെപ്പറ്റി പൊതുവില്ലാ അരവിന്ദന്റെ 'ചിദംബരം'ത്തെപ്പറ്റി പ്രത്യേകിച്ചും ആഴത്തിലുള്ള ഉറക്കപ്പാട്ടു് ഈ വിമർശനത്തിൽ ഒളിമിന്നുന്നുണ്ട്. ഒരു ജീവിത സന്ദർഭത്തെ യല്ലേ അരവിന്ദൻ ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്. പിന്നെയെങ്ങിനെ അതിൽ ജീവിതമില്ലെന്നു് പറയാനാവും എന്ന മറുചോദ്യം തീർച്ചയായും സാധ്യമാണ്. ജീവിതത്തെപ്പറ്റിയും കലയെപ്പറ്റിയും അവ തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെപ്പറ്റിയുമൊക്കെയുള്ള വീക്ഷണവൈരു

ധ്യമാണ് ഈ ചോദ്യത്തിന്റെ നിദാനം. മറ്റൊരു തരത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, ആശയവാദ ഭൗതികവാദ വീക്ഷണങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള അടിസ്ഥാനപരമായ അന്തരംതന്നെയാണ് ഇവിടെയും പ്രശ്നമാകുന്നത്. മാർക്സിസ്റ്റുകളെ സംബന്ധിച്ചുണ്ടാകുന്ന ജീവിതം ഒരു ചരിത്രനിരപേക്ഷമായ അമുത്തവൽക്കരണമല്ല. മാറ്റമില്ലാത്ത ഒരു മനുഷ്യസത്തയുടെ ആവിഷ്കാരമോ, അനാദിയായ ആത്മീയതയുടെ ബഹിർസ്പർശമോ അല്ല. നിർദ്ദിഷ്ടമായ ചരിത്രഘട്ടങ്ങളിൽ നിയതസാഹചര്യങ്ങളിൽ വർത്തിക്കുന്ന മനുഷ്യരുടെ അവസ്ഥയായേ അവർക്ക് ജീവിതത്തെ കാണാനാവൂ. മനുഷ്യസത്തയുടെ, കേവലമോ നിത്യമോ ഒരു അമുത്തയോ അല്ല, സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളുടെ സംഘാതമാണ്, ഈ ജീവിതത്തെ ആവിഷ്കരിക്കുന്ന യഥാർത്ഥ കലാരൂപങ്ങളുടെ അനിവാര്യമായും ചരിത്രസാമൂഹ്യ യഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കാതെ വയ്ക്കുന്ന ചരിത്രലിഖിതത്തിന്റെയോ സോഷ്യലിസ്റ്റ് റിയലിസത്തിന്റെയോ യഥാർത്ഥമായ ആഖ്യാനരീതി ഒരു കലാകാരൻസ്വീകരിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നതല്ല ഇവിടെ പ്രശ്നം. റിയലിസത്തെ എന്തെങ്കിലുമൊരു ശൈലിയാക്കി ചുരുക്കുന്നത് മൗഢ്യമാവും. മുപ്പതുകളിലും മറ്റും മാർക്സിസ്റ്റ് വിമർശനത്തിൽ കടന്നുകൂടിയീരുന്ന ഇടുങ്ങിയ ഫോർമലിസ്റ്റ് പ്രവണതകളെ തിരസ്കരിക്കണം എന്നത് ശരിയാണ്. പക്ഷെ കലാസൃഷ്ടികളിൽ ഉൾച്ചേർന്നിട്ടുള്ള ജീവിതചിത്രം യഥാർത്ഥമാണോ അല്ലയോ എന്നും, അതു പ്രസരിപ്പിക്കുന്ന പ്രത്യയശാസ്ത്രം പുരോഗമനപരമാണോ, പ്രതിലോമപരമാണോ എന്നും അന്വേഷിക്കാതിരിക്കുന്നത് തെറ്റാവും.

ഇനി അർവിന്ദന്റെ 'ചിദംബര'ത്തിലേക്ക് കടക്കാം. സി. വി. ശ്രീരാമന്റെ ചെറുകഥയിൽനിന്നും ഈ സിനിമയിലേക്കുള്ള ദൂരം, സാധാരണ മനുഷ്യരുടെ ഊഷ്മളവും തികവുമായ അതിസാധാരണ ജീവിതത്തിൽനിന്നും മിത്തുകളും പ്രതീകങ്ങളുമായി ഉറഞ്ഞുപോയ അമുത്തയായ മനുഷ്യവസ്ഥയുടെ വിഭ്രമകദൃശ്യങ്ങളിലേക്കുള്ള ദൂരമാണ്. പോർട്ടുഗീസിലെ തികച്ചും ഭൗമമായ ചുടിലും ചുവിലും നിന്നും ആധ്യാത്മികതയുടെ തണുത്ത ഉണുപ്പുതച്ചുനില്ക്കുന്ന അതീതമണ്ഡലങ്ങളിലേക്കുള്ള തീർത്ഥയാത്രയാണ് അർവിന്ദന്റെ സിനിമയിൽ സംഭവിക്കുന്നത്. കഥാപാത്രങ്ങളുടെ പേരുകൾപോലും പ്രതീകങ്ങളായി മാറിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. തികച്ചും സാമൂഹികമായ പരിതസ്ഥിതികളും മൂല്യസങ്കല്പങ്ങളും ചേർന്നു സൃഷ്ടിച്ച ഒരു ദുരന്തം മനുഷ്യവസ്ഥയുടെ അന്വയാഭ്യന്തരമായ ദുരന്തമായി അമുത്തവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു, ഈ പ്രവണതകൾ പ്രത്യയശാസ്ത്രനിർമ്മുക്തമല്ല എന്നത് പ്രധാനമാണ്. ലൂക്കാച്ചു ചൂണ്ടിക്കാട്ടിപ്പോലെ ആധുനികതയുടെ റിയലിസ്റ്റ് വിരുദ്ധ നിലപാടിന് പിന്നിൽ തികച്ചും വികലവും പ്രതിലോമപരവുമായ ഒരു പ്രത്യയശാസ്ത്രം ഒളിഞ്ഞുകിടപ്പുണ്ട്. എന്താണ് ഈ പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെ സ്വഭാവം? □

ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ അടൂർ ഗോപാലകൃഷ്ണന്റെ മുഖമുഖത്തിലെപ്പോലെയോ, ഐ. വി. ശശിയുടെ 'ഈനാടി'ലെപ്പോലെയോ പ്രകടമായ രാഷ്ട്രീയ വിവക്ഷകളൊന്നും 'ചിദംബര'ത്തിൽ കണ്ടെക്കില്ല. വ്യക്തമായും, ഇടതുപക്ഷത്ത് നില്ക്കുന്ന സി. വി. ശ്രീരാമന്റെ ഒരു ചെറുകഥയാണ് അർവിന്ദൻ സിനിമയുടെ പ്രമേയമായി സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇടതുപക്ഷ കലാനിരൂപകരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ പെടാതെപോയ ഒരു പാളിച്ചയെക്കുറിച്ച് സ: ഇ. എം. എസ്. ആരംഭംഗികമായാണെങ്കിൽ പോലും ഒരു അഭിമുഖ സംഭാഷണത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്: " 'ചിദംബര'ത്തിൽ ജീവിതമില്ല."

കേരളത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധി ഇന്ന് ഒരു പ്രമുഖ ചർച്ചാവിഷയമായി മാറിയിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഈ ചർച്ചയ്ക്ക് തുടക്കംകുറിച്ച സംഭവങ്ങളിലൊന്നായിരുന്നു 'കേരളത്തിലെ വിഖ്യാതമായ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധി' എന്ന പേരിൽ 1985 ഒടുവിൽ എറണാകുളത്തെ നിള റിഡേഴ്സ് ഫോറം നടത്തിയ ചർച്ചാ പരമ്പര. കെ.ടോബർ 26-ാംനം നടന്ന ആദ്യ യോഗത്തിൽ സമ്പദ്ശാസ്ത്ര ഗവേഷകരായ ടി.എം. തോമ്മസ് ഐസക്ക്, പി. കെ. മൈക്കിൾ തരകൻ എന്നിവർ ചേർന്നുവെച്ചിട്ടുള്ള പ്രബന്ധത്തിന്റെ ആദ്യ പകുതിയാണ് ഈ ലേഖനം. തിരുവിതാംകൂർ പ്രദേശത്തു് വ്യവസായവികസനം മുരടിഞ്ഞുനിടവന്ന സാഹചര്യങ്ങളാണ് പ്രബന്ധത്തിന്റെ കേന്ദ്ര പ്രമേയം. കൊളോണിയൽ ഘട്ടത്തിന്റെ അവസാനത്തെ പതിനഞ്ചു വർഷങ്ങളിൽ തിരുവിതാംകൂർ ആധുനിക വ്യവസായത്തിന്റെ ഒരു പ്രമുഖ കേന്ദ്രമായി മാറിയെന്നും എന്നാൽ സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരമുള്ള പതിനഞ്ചു വർഷത്തിൽ ഈ വികാസം മുരടിപ്പിനു വഴിമാറിയെന്നുമുള്ള നിഗമനമാണ് പ്രബന്ധത്തിന്റെ കേന്ദ്ര പ്രമേയം. തദ്ദേശീയ ബുദ്ധിമുട്ടുകളുടെ സമ്മർദ്ദമലമായി തിരുവിതാംകൂർ സർക്കാർ സ്വാതന്ത്ര്യപുർവ്വഘട്ടത്തിൽ വ്യവസായ വികാസത്തിനു നൽകിയ ഉദാഹരണം സജീവവുമായ പിന്തുണയാണ് അക്കാലത്തെ വികാസത്തിലേയ്ക്കു നയിച്ചതെങ്കിൽ, തമിഴ് മൂലധനത്തിന്റെ വരവുമാത്രം, രാഷ്ട്രീയാവസ്ഥയുടെ പ്രത്യേകതകളും സിറിയൻ ക്രിസ്ത്യാനികൾ വ്യവസായങ്ങൾക്കൊരുങ്ങാതെ സുരക്ഷിതമായ സാമ്പ്രദായിക മേഖലകളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചതും, രാഷ്ട്രീയമായ അസ്ഥിരതയും ധനകാര്യ പ്രതിസന്ധിയും ഭരണപ്രശ്നങ്ങളും മൂലം പുതിയ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് വ്യവസായ വികാസത്തിൽ സജീവമായി ഇടപെടാൻ കഴിയാതെ പോയതും, രാഷ്ട്രീയ സമ്മർദ്ദത്തിന്റെ അപരയാപ്തമൂലം കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിൽനിന്നും ഈ പ്രദേശത്തിന് അർഹമായ ശ്രദ്ധ കിട്ടാതെപോയതുമാണ് സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തര കാലത്തെ മുരടിപ്പിലേയ്ക്കു നയിച്ചതെന്ന് പ്രബന്ധകാരന്മാർ വാദിക്കുന്നു. അങ്ങിനെ സ്വാതന്ത്ര്യോത്തര ഇൻഡ്യയുടെ വ്യവസായിക മുന്നേറ്റത്തിൽ കേരളം ഭാഗമാക്കാതെപോയി; അറുപതുകളുടെ മധ്യത്തിൽ കേരളം ആലസ്യം വെടിഞ്ഞുണർന്നപ്പോഴേയ്ക്കും ഇന്ത്യയിലാകമാനം വ്യവസായമാന്ദ്യം പടർന്നു പിടിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. (പരിഭാഷ: ടി. കെ. റോയ്)

കേരളത്തിന്റെ വ്യാവസായിക പിന്നോക്കാവസ്ഥ: തിരുവിതാംകൂർ പ്രദേശത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഒരു ചരിത്രാനുസന്ധി

**ടി. എം. തോമ്മസ് ഐസക്ക്
പി. കെ. മൈക്കിൾ തരകൻ**

അവതാരിക

വ്യാവസായിക രംഗത്തുള്ള കേരളത്തിന്റെ ആപേക്ഷികമായ പിന്നോക്കാവസ്ഥ സംസ്ഥാനത്തെ സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്ര വിദഗ്ദ്ധർക്കും, ഭരണകർത്താക്കൾക്കും രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തകർക്കുമിടയിൽ വ്യാപകമായി ഉൽക്കണ്ഠ ജനിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പ്രശ്നമാണ്. സംസ്ഥാനത്തെ ആഭ്യന്തര ഉല്പന്ന (State Domestic Product—SDP) ത്തിലേക്കുള്ള വ്യവസായ മേഖലയുടെ സംഭാവന ദേശീയ ശരാശരിയെക്കാൾ താഴെയാണ് നില്ക്കുന്നത്. മാത്രമല്ല, സംസ്ഥാനത്തെ മൊത്തം തൊഴിൽ ശക്തിയിൽ വ്യാവസായിക മേഖലകളുടെ പങ്ക് സംസ്ഥാനത്തെ ആഭ്യന്തര ഉൽപന്നത്തിൽ (SDI) അതിനുള്ള പങ്കിനെക്കാൾ താഴെയാണ് ഉയർന്നിരിക്കുന്നത്. ഇത് ഇവിടെത്തെ വ്യവസായങ്ങളുടെ പിന്നോക്കാവസ്ഥയെ അടിവരയിട്ടു കാട്ടുന്നുണ്ട്¹.

ഉയർന്ന വേതനച്ചിലവു (High wage Cost) ക്കാണ്. കേരളത്തിന്റെ വ്യാവസായിക വികസനത്തിൽ കണ്ടുവരുന്ന മുരടിപ്പിനു കാരണം എന്നു പറയപ്പെടുന്ന ധാരണ വസ്തുനിഷ്ഠപാഠ പ്ഥ

ങ്ങളുമായി ഇതുപോവുന്നില്ല—ആധുനിക മേഖലയെ സംബന്ധിച്ചു ചർച്ചകളും പ്രത്യേകിച്ചും. വ്യവസായഘടനയിൽ കാണപ്പെടുന്ന, കാര്യക്ഷമതയില്ലായ്മയും സംസ്കരണപരവുമായ വ്യവസായങ്ങളുടെ അമിത കേന്ദ്രീകരണവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തിയാണ് കേരളത്തിന്റെ വ്യാവസായിക പിന്നോക്കാവസ്ഥയെ വീക്ഷിക്കേണ്ടതു് എന്ന വാദഗതി ഉയർന്നുവന്നിട്ടുണ്ട്. ഈ വ്യവസായങ്ങൾക്കകത്തു് ഉൾബലമായ അന്തർ വ്യവസായിക ബന്ധങ്ങളും താഴ്ന്ന വികസന സാധ്യതയുമാണുള്ളതു്: ഇതിന്റെ ഫലമായി സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയെ വ്യാവസായിക പിന്നോക്കാവസ്ഥയിൽ കെട്ടിയിടുന്ന ഘടകങ്ങൾ കമിഞ്ഞുകൂടി വരുന്ന ഒരു പ്രക്രിയ (A Process of Cumulative Causation) ഉണ്ടാവുന്നു². ഇമ്മട്ടിലുള്ള വിശദീകരണങ്ങൾ അതിപ്രധാനമായ ഒരു ചോദ്യത്തിലേക്കു് നമ്മെ നയിക്കുന്നുണ്ട്; ഈ പ്രബന്ധത്തിന്റെ പ്രമേയം തന്നെ അതാണ്: എങ്ങിനെയാണ് ഈ പിന്നോക്കാവസ്ഥയിലുള്ള വ്യാവസായിക ഘടന ആദ്യമായി നിലവിൽ വന്നതു്?

ബ്രിട്ടീഷ് ആധിപത്യത്തിനു കീഴിൽ, രാജവാഴ്ച നില നില്ക്കുന്ന ഒരു നാട്ടുരാജ്യമായിരുന്ന തിരുവിതാംകൂർ പ്രദേശത്തെ

ആസ്പദിച്ചാണ് കേരളത്തിന്റെ വ്യാവസായിക പിന്നോക്കാവസ്ഥയുടെ പരിത്രപരമായ വേരുകളെക്കുറിച്ചുള്ള ഈ അന്വേഷണം ഞങ്ങൾ നടത്തുന്നത്. പഠനത്തിനായി ഈ പ്രദേശം തന്നെ തിരഞ്ഞെടുത്തത് മനഃപൂർവ്വമാണ്. കാണം, കോളനി വാഴ്ചയുടെ അന്തിമദശകത്തിൽ വ്യാവസായിക രംഗത്ത് ഗണ്യമായ ഉൾച്ചേർപ്പ് സ്വലത പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്ന ഈ പ്രദേശമായിരുന്നു. ഇന്ത്യൻ യൂണിയനിൽ ലയിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും വ്യാവസായിക പുരോഗതി കൈവരിച്ചിരുന്ന നാട്ടുവാർഷ്യം. എന്നാൽ തുടർന്നുവന്ന ദശകത്തിൽ ഈ പ്രദേശത്തെ വ്യാവസായിക വളർച്ചയിലുണ്ടായ മുരടിപ്പും ശ്രദ്ധേയമാണ്. ആദ്യത്തെ രണ്ടു പഞ്ചവത്സര പദ്ധതികളുടെ കാലത്ത് ഇന്ത്യൻ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയിൽ പൊതുവെ പ്രകടമായിരുന്ന ഉത്സാഹത്തളിച്ചയിൽ ഇതിനു ഭാഗഭാക്കവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. സംസ്ഥാന ആഭ്യന്തര ഉല്പന്ന (SDP)ത്തിൽ വ്യാവസായിക മേഖലക്കണക്കായിരുന്ന പങ്കും കുറയുകയാണ് വാസ്തവത്തിൽ ഈ കാലഘട്ടത്തിലുണ്ടായത്. വ്യാവസായിക വികാസത്തിന്റെ ഗതി ക്രമത്തിൽ സംഭവിച്ച ഈ ഭംഗം വ്യാവസായിക ഘടനയിൽ പല വൈകല്യങ്ങൾക്കും വഴിവച്ചുവെന്നും, കേരളത്തെ പ്രായേണ വ്യാവസായിക പിന്നോക്കാവസ്ഥയിലുള്ള ഒരു പ്രദേശമാക്കുന്നതിൽ കാര്യമായ പങ്കു വഹിച്ചുവെന്നുമാണ് ഞങ്ങളുടെ വാദം. സ്വാതന്ത്ര്യപ്രാപ്തിക്കു തൊട്ടുശേഷം വ്യാവസായിക സംരംഭങ്ങൾ ഗതിമുട്ടിനിന്ന നഷ്ടശകമാണ് ഈ പ്രബന്ധത്തിന്റെ കേന്ദ്രബിന്ദു.

തിരുവിതാംകൂറിലെ കാർഷിക-വാണിജ്യ രംഗങ്ങളിൽ കോളനിവാഴ്ച സൃഷ്ടിച്ച സാമ്പത്തിക പ്രത്യാഘാതങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു പ്രാഥമികവിലയിരുത്തലിന്റെ പ്രബന്ധം ആരംഭിക്കുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ കയറുമതി ലാഭിക്കാൻ കഴിയാതെ ഉൽപാദനത്തിന്റെ ഒരു കേന്ദ്രമായി തിരുവിതാംകൂർ മാറിയതായി കാണുന്നു. മിച്ചത്തിന്റെ ഏറിയ പങ്കും തോട്ടങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്, കയറുമതി-ഇറക്കുമതി വ്യാപാരംഗത്തെ മുഖ്യ മേഖലകളിലുള്ള കരുതലുകളുടെ പരോക്ഷമായോ, കൊളോണിയൽ മുലധനം കയ്യടക്കുകയായിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ വ്യാവസായിക വികാസത്തിലെ ആദ്യഘട്ടമായിരുന്ന കാർഷിക-സംസ്കരണ വ്യവസായങ്ങളുടെ വളർച്ചയും, ഈ വ്യവസായങ്ങളുടെ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളും അടുത്ത ഖണ്ഡത്തിൽ വിവരിക്കുന്നു. പിന്നീട് ഞങ്ങൾ കടക്കുന്നത് മുപ്പതുകളുടെ അന്ത്യത്തിലുണ്ടായ ആധുനിക വ്യവസായങ്ങളുടെ വികാസത്തിന്റെ വിവരണത്തിലേക്കാണ്— ഇതിൽ തിരുവിതാംകൂർസർക്കാർ വഹിച്ച നിർണ്ണായകമായ പങ്കിന്റേ ഉന്നത നൽകിയിരിക്കുന്നു—അന്ത്യഖണ്ഡത്തിൽ ചർച്ചാവിധേയമാക്കുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യലബ്ധിയ്ക്കു തൊട്ടുപിൻപേ വന്ന കാലഘട്ടത്തിൽ സംഭവിച്ച വ്യാവസായിക മുരടിപ്പിലേക്കു വെളിച്ചം വീശാൻ സഹായകമായ ഒരു പശ്ചാത്തലമായാണ് ഞങ്ങൾ ഈ ചർച്ചയെ കാണുന്നത്. സ്വാതന്ത്ര്യപൂർവ്വ കാലഘട്ടത്തിലെ വ്യാവസായിക പുരോഗതിയുടെ പരിമിതികളെ പൂർണ്ണ കൊണ്ടുവരിക, തിരുവിതാംകൂറിലെ മുതലാളിവൃത്തിന്റെ യാഥാസ്ഥിതിക സ്വഭാവവും കാർഷിക രംഗത്തിലുള്ള അമിത താൽപര്യവും വ്യാവസായിക വികാസത്തിൽ ഫലപ്രദമായി ഇടപെടുന്നതിൽ സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരകാലഘട്ടത്തിലെ ഭരണാധികാരികൾ പ്രകടിപ്പിച്ച കഴിവുകേട് ചൂണ്ടിക്കാട്ടുക, ഇതൊക്കെയാണ് ഞങ്ങളി വിശകലനത്തിലുണ്ടായ പെയ്തത്.

1. തിരുവിതാംകൂർ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയുടെ വാണിജ്യവത്കരണം

പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യത്തോടുകൂടി തിരുവിതാംകൂർ ഫലത്തിൽ ബ്രിട്ടീഷ് അധീശത്വത്തിൽ കീഴിലായി കഴിഞ്ഞിരുന്നു. സാമ്പത്തികമായി നോക്കുമ്പോൾ കപ്പലായി മിച്ചത്തിന്മേൽ ഒരു പുതിയ അവകാശികൂടി ഉണ്ടായി എന്നതായിരുന്നു കൊളോണിയൽ പരമാധികാരത്തിന്റെ ഫലം. കൊളോണിയൽ അധീശത്വത്തിൽനിന്നും സംജാതമായ സാമ്പത്തിക സമ്മർദ്ദം ക്രമേണ സമന്വയം വസ്തുക്കളോടും ബന്ധപ്പെട്ട പരിഷ്കാരങ്ങളോടു ഒരു പരമ്പരയെന്ന തുടങ്ങിവെക്കാൻ തിരുവിതാംകൂർ സർക്കാരിനെ നിബ്ബന്ധിച്ചു. കൃഷി വികസിപ്പിക്കുകയും അതുവഴി സർക്കാരിന്റെ വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ആയിരുന്നു ഈ പരിഷ്കാരങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യം. കൃഷിഭൂമിയുടെ ഒരു വലിയ പങ്കും സർക്കാർ ഉടമയിൽ കീഴിൽ വന്നുപോയിട്ടുണ്ടായിരുന്ന രാഷ്ട്രീയ കേന്ദ്രീകരണ പ്രക്രിയകളുടെ സവിശേഷതകളും പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലുണ്ടായ തിരുവിതാംകൂർ ഭരണകൂടത്തിന്റെ പിറവിയുമാണ്³ ഈ പ്രദേശത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പല അർത്ഥത്തിലും അഭിപ്രായമായ ഈ നടപടികൾ സാധ്യമാക്കിയത്. പിന്നീട് ദേവസ്വം ഭൂമിയുടെ വലിയ പങ്കും സർക്കാർ ഏറ്റെടുത്തതോടെ തിരുവിതാംകൂറിലെ കൃഷി ചെയ്യപ്പെടുന്ന ഭൂമിയുടെ ഏതാണ്ട് 80%വും സർക്കാർ ഉടമയിലായി.

എല്ലാ ജാതിക്കാരെയും തരിശുഭൂമികൾ കൃഷിചെയ്യാൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന 1818-ലെ പരിഷ്കാരം, സർക്കാർ കൂടിയാൻ മാക്സ് ഉടമസ്ഥാവകാശം നല്കിക്കൊടുത്ത 1865-ലെ പരിഷ്കാരം, സ്വകാര്യ ഭൂമിയിലെ കടിയന്മാർക്ക് സംരക്ഷണം നൽകുന്ന 1896-ലെ പരിഷ്കാരം തുടങ്ങിയവയെല്ലാം ക്രമേണസമന്വയം ക്രമപ്രവേശനയിലും കൃഷിയിലുള്ള മുലധന നിക്ഷേപത്തിലും ദൂര വ്യാപകമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു⁴. ഈ നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ കൃഷിക്കാരിൽ 75 ശതമാനത്തിനും സ്വന്തമായി ഭൂമി ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്ന് ശ്രദ്ധേയമാണ്. മറ്റൊരു പ്രധാനമായ വസ്തു കമിഞ്ഞുകൂടുന്ന കാർഷികമിച്ചത്തിലൂടെ ധനികകൃഷിക്കാരുടെ ഒരു ശക്തമായ നിരതനെ ഉയർന്നുവരാൻ ഈ പരിഷ്കാരങ്ങൾ വഴിവെച്ചുവെന്നതാണ്. മുപ്പതുകളുടെ ആദ്യ വർഷങ്ങളിൽ കരവും പാട്ടുവുമായി തിരുവിതാംകൂറിലെ അവശിഷ്ട കാർഷികവരുമാനത്തിന്റെ പതിനഞ്ച് ശതമാനത്തോളം മാത്രമേ വന്നിരുന്നില്ലെന്ന് ഏകദേശ കണക്കുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ ആകെ കൃഷിക്കാരിൽ സ്വന്തം ഭൂമിയുള്ളവർ 8 ശതമാനം മാത്രമായിരുന്ന മലബാർ പ്രദേശത്തോടു ഒരു അപരിഷ്കൃത കാർഷികവരുമാനത്തിന്റെ 60 ശതമാനത്തോളം പാട്ടുമായും കരമായും കൃഷിക്കാർക്ക് ഒടുക്കേണ്ടിവന്നു.⁵ കടംബാലസനയിലും മരുമക്കത്തായ സമുദായങ്ങളിലെ ദായക്രമത്തിൽ വന്ന മാറ്റങ്ങൾ 'ജന്മ'ഭൂമികളിലെ കടിയന്മാരിൽനിന്ന് കടിയ്ക്കുക സർക്കാർ നേരിട്ട് പിറിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള 1930കളിലെ ഭൂപരിഷ്കരണം; ഇവയെല്ലാം തിരുവിതാംകൂർപ്രദേശത്തുണ്ടായിരുന്ന ഭൂമിയുടെ പുനർ വിഭജനപ്രവണതകൾ കാർഷികമിച്ചത്തിന്റെ സ്വാഹരണ പ്രക്രിയ (Accumulation) ക്കും ആക്കം വർദ്ധിപ്പിച്ചു.

ഈ പരിഷ്കാരങ്ങളെല്ലാം ഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥത സ്വന്തമാക്കാനും മിച്ചം സമാഹരിക്കാനും ഉള്ള അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു— ജാതിവ്യവസ്ഥകൾ പുറത്തുള്ള സ്വീയാനി ക്രിസ്ത്യാനികൾ തുടങ്ങിയ സമുദായങ്ങൾക്കും പിന്നീടുള്ള ഘട്ടത്തിൽ പുറത്തു തോതി

ലാഭനേരിയും ഈഴവർ തുടങ്ങിയ പിന്നോക്കജാതിക്കാർക്കും പ്രത്യേകിച്ചും സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികൾ, ഈഴവർ എന്നീ സമുദായങ്ങൾക്കുള്ളിൽനിന്നാണ് ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യപകുതിയിൽ ഒരു നവജാത മുതലാളിത്തം തിരുവിതാംകൂറിൽ ഉടലെടുത്തത്. 1820-ൽതന്നെ 'വാർഡും' 'കോണറും' ക്രിസ്ത്യാനികൾ ഒരു 'നല്ല പങ്കും' ഭൂമി കൈക്കലാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നും അവർ പൊതുവേ വളർന്നു വരികയാണെന്നും ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയിരുന്നു.⁷ 1930 ആയപ്പോഴേക്കും ബ്രാഹ്മണരുമായി കിടപിടിക്കാവുന്ന തരത്തിൽ വരുമാനനില വാരമുള്ള മുൻപന്തിയിൽ നിൽക്കുന്ന ഭൂമികളുടെ ഒരു സമുദായമായി ക്രിസ്ത്യാനികൾ വളർന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.⁸

വാണിജ്യവൽക്കരണ കൃഷിയിൽ സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനി മുതലാളിത്തം വഹിച്ച പങ്കിനെക്കുറിച്ചുള്ള വിശകലനത്തിലേക്ക് കടക്കുമ്പോൾ ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യത്തവ്യവസ്ഥയുമായി തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ഉദ്ഗ്രഹണത്തിന്റെ അതിപ്രധാനമായ ഒരു അനന്തര ഫലത്തെപ്പറ്റി വിശകലനം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. കൊളോണിയൽ കാലഘട്ടം തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ദേശാന്തരവാണിജ്യത്തിലുണ്ടായ

ദ്രുതഗതിയിലുള്ള വികാസത്തിന് സാക്ഷ്യം വഹിച്ചു. 1870-71 കാലഘട്ടത്തിനും 1938-39 കാലത്തിനും ഇടക്ക് തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ഇറക്കുമതിയുടേയും കയറ്റുമതിയുടേയും മൊത്തം മൂല്യം പത്തിരട്ടിയായി വർദ്ധിച്ചു. ഇത് പട്ടിക 1-ൽനിന്ന് വ്യക്തമാകും. നാളികേരം, കാപ്പി, തേയില, റബ്ബർ തുടങ്ങിയ തോട്ടവിളകൾ, ഇഞ്ചി, ഇഞ്ചിപ്പല്ല, കരുമുളക്, ഏലം, മഞ്ഞൾ തുടങ്ങിയ വിവിധയിനം കാർഷിക ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ എന്നിവയാണ് തിരുവിതാംകൂറിൽനിന്ന് പ്രധാനമായും കയറ്റുമതി ചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്നത്. അതേ സമയം തുണിത്തരങ്ങൾ, ലോഹനിർമ്മിതികൾ തുടങ്ങിയ വ്യവസായിക ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്കും മണ്ണെണ്ണ, പുകയില തുടങ്ങിയ അവശ്യ വസ്തുക്കൾക്കും പുറമെ അതിന്റെ ആവശ്യത്തിനുള്ള ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കളുടെ ഭൂരിഭാഗവും തിരുവിതാംകൂർ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുകയായിരുന്നു. ഈ നൂറ്റാണ്ടിൽ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ മൊത്തം ഇറക്കുമതിയുടെ 30-50 ശതമാനം വരെ അരിയും നെല്ലുമായിരുന്നു. ദേശാന്തരവാണിജ്യത്തിന്റെ ഘടന ഈ നൂറ്റാണ്ടോടെ തിരുവിതാംകൂറിലെ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥക്ക് സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള വൻതോതിലുള്ള വാണിജ്യ വൽക്കരണത്തെ അടിവരയിട്ട് കാട്ടുന്നു.

പട്ടിക-1
തിരുവിതാംകൂറിന്റെ മൂല്യ കയറ്റുമതി-ഇറക്കുമതി ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ മൊത്തം മൂല്യവും വിതരണ ശതമാനവും കയറ്റുമതി | ഇറക്കുമതി

ഇനവിവരം (1)	1870-1871	1899-1900	1919-1920	1938-1939	1870-1871	1889-1900	1919-1920	1938-1939
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
നാളികേരവും കേരളുല്പന്നങ്ങളും	57.1	52.6	36.9	37.2				
കാപ്പി, തേയില, റബ്ബർ	8.3	0.4	33.5	30.4				
വാളൻപുളി, അടക്ക	8.8	3.7	1.2	1.8				
ഇഞ്ചി, ഇഞ്ചിപ്പല്ല, കരുമുളക്, ഏലം, മഞ്ഞൾ	15.0	14.0	10.1	7.7				
കശു അണ്ടി	—	—	—	6.8				
ശർക്കരപാനി, പഞ്ചസാര	2.0	3.3	3.2	2.0	0.7	0.7	ലഭ്യമല്ല	2.5
പരുത്തിനൂലും, തുണിത്തരങ്ങളും					26.0	14.7	ലഭ്യമല്ല	14.4
അരി, നെല്ല്					2.5	31.4	51.1	31.0
പുകയില	0.3				32.7	33.1	7.4	4.7
ധാതുപെണ്ണ (Mineral Oils)					—	—	ലഭ്യമല്ല	12.5
ലോഹങ്ങൾ, യന്ത്രസാമഗ്രികൾ, വാഹനങ്ങൾ, ഇന്ത്യ സാധനങ്ങൾ, ഉപകരണങ്ങൾ മുതലായവ					3.2	ലഭ്യമല്ല	1.6	5.6
ആകെമൂല്യം ലക്ഷം രൂപയായി	65.7	169.5	576.3	958.0	52.1	93.9	455.7	763.2

അവലംബം: 1870-71, 1884-85, 1899-00 വർഷങ്ങളിലെ തിരുവിതാംകൂർ ഭരണനിയന്ത്രണ റിപ്പോർട്ടുകൾ. കൊല്ലവർഷം 1095-ലെ തിരുവിതാംകൂറിലെ സ്ഥിതിവിവര കണക്കുകൾ. 1938-39-ലെ തിരുവിതാംകൂറിലെ വാണിജ്യ സ്ഥിതിവിവരകണക്കുകൾ.

1858 മുതൽ വാണിജ്യസംബന്ധിയായ ചട്ടങ്ങളിൽ ബ്രിട്ടീഷ് വരുത്തിയ ഏറ്റെടുത്ത പരിഷ്കാരങ്ങളും മേൽവിവരിച്ച പരിവർത്തനത്തിന് സഹായകമായിട്ടുണ്ട്. 165 ഇനം ഉല്പന്നങ്ങളുടെ ദേശാന്തരവാണിജ്യത്തിനുമേലുണ്ടായിരുന്ന സർക്കാർ കർശക 19-ാം നൂറ്റാ

ണ്ടിൽത്തന്നെ റദ്ദാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.⁹ തിരുവിതാംകൂറിലെ വ്യാപാര നിയമങ്ങളേയും ബ്രിട്ടീഷ് ഇന്ത്യയിലെ നിയമങ്ങളേയും പൊരുത്തപ്പെടുത്തിയെടുക്കാനായി പല നടപടികളും എടുത്തിരുന്നു. ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ പ്രേരണയുടെ ഫലമായി 'ഇന്റർ പോർട്ടൽ ടേഡ്'

കൺവെൻഷൻസ് എന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു കൂട്ടം കരാറുകളിൽ മദ്രാസ് സർക്കാർ തിരക്കൊച്ചി സർക്കാർ ഒപ്പുവെക്കുകയുണ്ടായി. ഈ മൂന്നു സർക്കാരുകളും ഒരുമിച്ച് കൊച്ചി തുറമുഖവികസനത്തിനുള്ള ഒരു പദ്ധതിക്ക് രൂപം നൽകുകയും ചെയ്തു.¹⁰ ഗതാഗതസൗകര്യങ്ങൾ, തീരദേശത്തു തോടുകളും കായലുകളും ചേർന്ന ശൃംഖല, ഇടനാടിനേയും മലനാടിനേയും, ജലപഥങ്ങളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന പാതകൾ തുടങ്ങിയ വാണിജ്യത്തിനാവശ്യമായ ആന്തരിക ഘടന (Infrastructure) യുടെ എല്ലാ അംഗങ്ങളും വികസിച്ചുവന്നു. വാർത്താവിനിമയ-ഗതാഗതസൗകര്യങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ബ്രിട്ടീഷ് ഇന്ത്യയേക്കാൾ വളരെ മുന്നിലായിരുന്നു ഈ പ്രദേശം.¹¹

എന്നാൽ വാണിജ്യ സാധ്യതകളിലുണ്ടായ ഈ ദൃഢഗതിയിലുള്ള വികാസത്തിൽനിന്നും തദ്ദേശീയ കച്ചവടക്കാർക്ക് കാര്യമായ മെച്ചമൊന്നും ലഭിച്ചില്ല. കോളനി പൂർവകാലഘട്ടത്തിൽ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ആഭ്യന്തരവും ദേശാന്തരീയവുമായ വാണിജ്യത്തിൽ സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികൾ കാര്യമായ പങ്കുവഹിച്ചിരുന്നു. ജൂതന്മാർക്കും മുസ്ലീമുകൾക്കും, ചുരുങ്ങിയ അളവിൽ ഗുജറാത്തികൾക്കും, ഒപ്പം സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികളായിരുന്നു, കാലാകാലമായി കേരളീയ സമൂഹത്തിലെ വണിഗ് വർഗ്ഗം. 18-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ വാണിജ്യം സർക്കാർ കയ്യാടിയെടുത്തപ്പോൾ അല്പം പിന്നോട്ടിടിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ കൂടി തിരുവിതാംകൂറിലെ കച്ചവടക്കാർ ക്രമേണ സർക്കാരിന്റെ ഉപപ്രതിനിധികളായി നിലനിന്നുപോകുകയായിരുന്നു. എന്നാൽ 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ഇവരിൽ പലരും വാണിജ്യംഗത്തുനിന്നും പൂർണ്ണമായും പിൻവാങ്ങി, കൃഷിയിലേക്കു തിരിയുകയോ, അവരുടെ പ്രവർത്തനം ആഭ്യന്തര വാണിജ്യത്തിലേക്കു മാത്രമായി ചുരുക്കുകയോ ചെയ്തു. കോളനിവാഴ്ച വന്നതോടെ ഈ പ്രക്രിയ പൂർത്തിയായി. കരുമുളക് വ്യാപാരത്തിൽ കരപ്പുറം ഭാഗത്ത് പാറായിൽക്കാർക്കും,¹² കൊല്ലം, കായംകുളം എന്നിവിടങ്ങളിൽ ആറന്മുള ഉമ്മൻ തരകനും¹³ ആലപ്പുഴയിലെ കരുമുളക്, തടി, പുകയില എന്നിവയുടെ വ്യാപാരത്തിൽ തച്ചിൽ മട്ടത്തരകനും¹⁴ ഉണ്ടായിരുന്ന ഖ്യാതി ക്രമേണ കുറയുകയും 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മദ്ധ്യത്തോടെ ഇവർ വ്യാപാരംഗത്തുനിന്നും ഏതാണ്ടു പൂർണ്ണമായി നിഷ്ക്രമിക്കുകയുണ്ടായി.

മുദ്രാഗതാവട്ടെ പിന്മുറയായ ലെസ്ലി, വില്ലും ഗുഡേക്കർ, അസ്പിൻവാൾ, വോൾക്കാട്ട് ബ്രദേഴ്സ്, ദോ സ്പെയ്ൽ എന്നീ

പേരുകളിൽ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന യൂറോപ്യൻ കമ്പനികൾ തീരദേശ വ്യാപാരംഗത്ത് പ്രാമുഖ്യത്തിലേക്കുയരുകയായിരുന്നു. ഇത്തരം കമ്പനികളുടെ ഡയറക്ടർമാരും മാനേജിംഗ് ഏജൻസികളും പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടും സഹകരിച്ചും പ്രവർത്തിച്ചതിന്റെ ഫലമായി¹⁵ തോട്ടവിള രംഗത്തെ കയറ്റുമതിയുടേയും ഇറക്കുമതിയുടേയും മേഖലകളിൽ തികഞ്ഞ കയ്യാടിയെടുപ്പായിത്തീരാനിവർക്കു കഴിഞ്ഞു. കപ്പൽ ഗതാഗതവും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചരക്കു ഷെപ്പുമെന്റും മാത്രമല്ല ഇൻഷുറൻസ് വ്യവസായവും ഇവരുടെ ധനശ്രമത്തിലായിരുന്നു. അതുപോലെതന്നെ ഇണി, ലോഹ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ, ധാതുഎണ്ണ എന്നിവയുടെ കയറ്റുമതിയിലും ഇവർക്കുണ്ടായിരുന്ന നിയന്ത്രണവും പൂർണ്ണമായിരുന്നു. എത്ര ലാഭ്യവായതാണെങ്കിൽ പോലും ഏതിനും വ്യവസായത്തിലും ഏർപ്പെടുന്നതിൽ ഇവർ മടികാണിച്ചിരുന്നില്ല.¹⁶ ഇന്ത്യൻ വ്യാപാരികൾ, പ്രത്യേകിച്ചു ഗുജറാത്തികൾ, പിടിച്ചുനിന്നത് അറി, തടി തുടങ്ങിയവയുടെ വ്യാപാരത്തിൽ മാത്രമായിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം പ്രധാനമായും കയർ, കയറ്റുമതിക്കുള്ള, കശുഅണിപ്പരിപ്പ്, സുഗന്ധവിളകൾ എന്നിവയുടെ മേഖലയിലായിരുന്നു. വ്യാപാരംഗത്ത് തങ്ങളുടെ ചുവട് ഇളകാതെ പിടിച്ചുനിൽക്കാൻ കഴിഞ്ഞ തിരുവിതാംകൂറുകാർക്കു ഇത്തരം യൂറോപ്യൻ കമ്പനികളുടെ മൊത്ത വ്യാപാരികൾ, ഇടനിലക്കാർ എന്നീ നിലകളിൽ പ്രവർത്തിച്ചു കൊണ്ടു കഴിയേണ്ടിവന്നു. ഇതുസംബന്ധിച്ചു തീരദേശവ്യാപാരംഗത്തു പ്രമുഖരായിരുന്ന ഒരു യൂറോപ്യൻ സ്ഥാപനത്തിന്റെ 'കമ്പനി ചരിത്രം' രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത് ഇപ്രകാരമാണ്— 'ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ സംസ്കരിച്ചു പാകപ്പെടുത്തി കയറ്റുമതിക്കു തയ്യാറാക്കുന്നതിനായി ഒരു നിശ്ചിത സമയത്തിനകം കമ്പനിപരിസരത്തു എത്തിച്ചുതരുന്നതിന് കരാറാടുന്നതിനേ ഇന്ത്യൻ വ്യാപാരികളിൽനിന്നുമായിരുന്നു, കയറ്റുമതി ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ സിംഹഭാഗവും സംഭരിച്ചിരുന്നത്. ധനാധ്യരായിരുന്ന ഇന്ത്യൻ വ്യാപാരികൾക്ക് ഈ വ്യാപാരംഗത്തുണ്ടായിരുന്ന സ്ഥാനം പിന്നീടു ചെറുകിടക്കാർ കയ്യടക്കി; വളരെക്കുറഞ്ഞ മൂലധനം മാത്രമുണ്ടായിരുന്ന ഇത്തരം ചെറുകിടക്കാരെ അവരുടെ പൊതുവായ ധനസ്ഥിതിയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് വിലയിരുത്തിയിരുന്നത്'.¹⁶

നേരത്തെ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ, 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മദ്ധ്യത്തോടെ കാർഷിക മേഖലയിലുണ്ടായ വിവിധ പരിഷ്കാര

പട്ടിക—2
മുഖ്യവിളകളുടെ കൃഷി: തിരുവിതാംകൂർ 1913/48 (വീസ്റ്റർണ്ണം) ഏക്കർ കണക്കിൽ.

വർഷം	നെല്ല് ¹	നാളികേരം ²	കപ്പ ³	കരിമ്പ് ⁴	റബ്ബർ ⁵	തേയില ⁶	കാപ്പി ⁷	കരുമുളക് ⁸	ഇഞ്ചി ⁹
1918-19	638	460	389	4	47	51	—	—	—
1925-26	668	510	422	27	54	68	—	—	—
1930-31	659	550	498	9	60	78	—	—	—
1935-36	690	575	442	15	97	78	6	81	23
1940-41	639	547	446	11	91	72	6	91	35
1945-46	632	317	477	15	112	77	7	91	38
1948-49	520	521	486	10	103	78	8	83	32

(Source: P. K. G Panikar, T. N. Krishnan and N. Krishnaji: Population Growth and Agricultural Development. A Case Study of Kerala, Centre for Development Studies, Trivandrum. 1977, Ch: 11. Table 2-A1)

ങ്ങളുടേയും കാര്യക്ഷമമായ ഒരു ഭൂവിപണി ഉരുത്തിരിഞ്ഞതിന്റേയും ഫലമായി സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികളിലെ പ്രമാണിമാർ വൻ കിട ഭൂവുടമകളായി മാറി. ഭീമമായ പാട്ടബാധ്യതകളിൽ നിന്നു മുളച്ച മോചനം ഇവർക്ക് ഉൽപാദനക്ഷമത പരമാധി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രേരണാശക്തിയായി. വാണിജ്യവിലകളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ഡിമാൻഡ് അന്താരാഷ്ട്രതലത്തിൽ പെട്ടെന്നു വർദ്ധിച്ച സാഹചര്യത്തോടു് തിരുവിതാംകൂറിലെ 'കാർഷിക-ഭൂവുടമകൾ' അനുതാപപൂർവ്വം പ്രതികരിക്കുകയുണ്ടായി. തെങ്ങുകൃഷി തീരദേശത്ത് അതിവേഗം പ്രചരിച്ചപ്പോൾ തോട്ടവിലകളുടേയും സുഗന്ധവിലകളുടേയും കൃഷി വ്യാപിച്ചതു് മലനാടൻ ഇടനാടൻ പ്രദേശങ്ങളിലായിരുന്നു.

ക്ഷേപ്രധാനങ്ങളുടെ ഇറക്കുമതിയിലെ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുകയും, വ്യാപാര ഉപാധികൾ ആർക്കുമാവുകയും ചെയ്ത അനുകൂല സാഹചര്യത്തേയും കപ്പ തുടങ്ങിയ ഇതര ക്ഷേപ്രവസ്തുക്കളുടെ പ്രചാരത്തേയും തുടർന്ന് വാണിജ്യവിലകളുടെ കൃഷിയിലേക്ക് കാർഷിക മേഖലയിൽ പെട്ടെന്നുണ്ടായ ചുവടുമാറ്റത്തിന്, ജനസംഖ്യ വർദ്ധനവിലുണ്ടായ കരിച്ചുകയറ്റത്തോടും മോശമായിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഭൂമി-മനുഷ്യ അനുപാതത്തോടും ഒത്തരം കാര്യകാരണബന്ധം ഉണ്ടായിരുന്നതായി കാണാം.¹⁸

കൂടാതെ മലയോര പ്രദേശങ്ങളിൽ നെൽകൃഷി ചെയ്യുന്നതിനുണ്ടായിരുന്ന ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ തടസ്സങ്ങളും പുതിയതാം തോട്ടവിലകളുടെ വ്യാപനത്തിനു വഴിയൊരുക്കി. "ഗ്രേറ്റ് ഡിപ്രഷൻ"ത്തുടർന്ന് വാണിജ്യോടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള കൃഷിയുടെ വ്യാപനത്തിലെ ഗതിവേഗം തടസ്സപ്പെടുകയുണ്ടായെങ്കിലും, പട്ടിക രണ്ടിൽ കാണാവുന്നതുപോലെ. ഈ നൂറ്റാണ്ടായിട്ടും നെൽകൃഷിയുടെ വ്യാപ്തി കറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കത്തന്നെ വാണിജ്യ വിലകളുടെ, പ്രത്യേകിച്ചും നാളികേരം, റബ്ബർ, എന്നിവയുടെ കൃഷി വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. വിപണിയെ ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ള നെല്ലുൽപാദനം നിലവിലിരുന്ന കട്ടനാടുപോലെയുള്ള ചില പ്രദേശങ്ങളിൽ നെൽകൃഷിയുടെ രംഗത്തുപോലും വന്നു ചേർന്ന വാണിജ്യവൽക്കരണവും ഈ സാഹചര്യത്തിൽ ശ്രദ്ധേയമാണ്.

താരതമ്യേന ഉയർന്ന മൂലധനനിക്ഷേപം ആവശ്യമായിരുന്ന വാണിജ്യപരമായ കൃഷിയുടെ രംഗത്ത് പ്രത്യേകിച്ചും രണ്ടു മേഖലകളിലായിരുന്നു സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികൾ പ്രമുഖസ്ഥാനം വഹിച്ചിരുന്നതു്. കോട്ടയം ആലപ്പുഴ ജില്ലകളിലായി വരുന്ന കട്ടനാടൻ പ്രദേശത്തു് കായൽ നിലങ്ങൾ നികത്തിയെടുത്ത വൻ പാടശേഖരങ്ങളിൽ വാണിജ്യോടിസ്ഥാനത്തിൽ നടത്തിയിരുന്ന നെൽകൃഷിയുടേതാണ് ഇതിൽ ഒന്നാമത്തെ മേഖല. 1958-ൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ ടിവാൻസ്ഥാനത്തുവന്ന സർ ടി. മാധവറാവു സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സാമ്പത്തികാഭിവൃദ്ധിയെ ലക്ഷ്യമാക്കി ആവിഷ്കരിച്ച സമഗ്രമായ ഒരു പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായിരുന്നു. "കായൽ തീരങ്ങളിലെ ചതുപ്പുനിലങ്ങൾ നികത്തിയെടുത്തു്" കൃഷിക്ഷേപ യുക്തമാക്കാൻ. കായൽനിലങ്ങൾ നികത്തിയെടുക്കാൻ തയ്യാറാവുന്നവർക്കായി ഉദാരമായ വാസ്തുസൗകര്യം, നികത്തിയില്ലാത്ത തുടങ്ങി നിരവധി പ്രോത്സാഹന പദ്ധതികളും ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങിനെ നികത്തിയെടുക്കപ്പെട്ട കായൽനിലങ്ങളുടെ മൊത്തം വിസ്തൃതി 20,000 ഏക്കറിനും 50,000 ഏക്കറിനും ഇടയിലായി തിട്ടപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ഹെൽറി ബേക്കർ ജൂനിയർ എന്ന ഒരു യൂറോപ്യൻ ചാലയിൽ ഇരവി കേശവപ്പണിക്കർ എന്ന നായർ പ്രമാണിയും തുടക്കമിട്ട വളരെ ശ്രമകരവും പണച്ചെലവേറിയ

യത്രമായ കായൽ-കൃഷിയിൽ പിൽക്കാലത്തു് സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികൾ പ്രധാനികളായിത്തീർന്നു¹⁹. കളത്തിൽ അന്തോണി മാപ്പിള, ചിറയിൽ തൊമ്മൻ മാപ്പിള, മുരിച്ചംമുട്ടിൽ തൊമ്മൻ മാപ്പിള തുടങ്ങിയവർ ഈ രംഗത്തു് പ്രസിദ്ധരായിരുന്നു. കായൽ നികത്തുന്നതിനാവശ്യമായ വൻ മൂലധനം സമാഹരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്—ആദ്യകാലങ്ങളിൽ നിലവിലിരുന്ന നാണ്യേതാ വിനിയമ സമ്പ്രദായങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള വ്യത്യസ്ത ഉറവിടങ്ങളിൽ നിന്നായിരിക്കണം. ഈ മൂലധനത്തിന്റെ നിർണ്ണായകമായ ഒരു ഭാഗം നൽകിയിരുന്നതു് പണമിടപാടുകാരായിരുന്ന നാട്ടുകാർ-പ്രത്യേകിച്ചും മരകാമ്പു ബ്രാഹ്മണർ ആയിരുന്നു. സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികൾക്കു് തങ്ങളുടെ പുതിയ കാർഷിക സംരംഭത്തിനു മുതലിറക്കാൻ കഴിഞ്ഞതു് പ്രധാനമായും അവരുടെ മുൻപാല വ്യാപാര ഇടപാടുകളിൽ നിന്നും നീക്കിയിരുപ്പുണ്ടായിരുന്ന മിച്ച സംഖ്യയിൽ നിന്നായിരിക്കണം.

സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികൾ പ്രധാനമായി ഏർപ്പെട്ടിരുന്ന മറ്റൊരു മേഖല തോട്ടകൃഷിയുടേതായിരുന്നു. തോട്ടമടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള തെങ്ങുകൃഷി പ്രചാരത്തിലില്ലായിരുന്നതിനാൽ തേയിലയും റബ്ബറുമായിരുന്നു തിരുവിതാംകൂറിലെ പ്രധാന തോട്ടവിലകൾ. മുപ്പതുക്കളുടെ അവസാനത്തോടെ തേയിലകൃഷി ഏതാണ്ട് 75000 ഏക്കറും റബ്ബർകൃഷി 10000 ഏക്കറുമായിരുന്നു. തേയിലകൃഷിയുടെ 85 ശതമാനവും യൂറോപ്യൻ കമ്പനികളുടെ അധീനതയിലായിരുന്നു. റബ്ബർതോട്ടങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലായിരുന്നു തിരുവിതാംകൂറുകാർക്കു് നേരിയ മുൻതൂക്കം.

1930കളുടെ അവസാനത്തോടെ റബ്ബർകൃഷിയുടെ രംഗത്തു തിരുവിതാംകൂറുകാരുടെ പ്രാതിനിധ്യം യൂറോപ്യൻമാരെ അപേക്ഷിച്ച് വളരെ കുറവായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നതായി നമുക്കു കാണാൻ കഴിയും. തിരുവിതാംകൂറിലെ വാണിജ്യോടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള റബ്ബർകൃഷിക്ക് ആദ്യമായി തുടക്കം കുറിച്ചതു് 1902-ൽ മുണ്ടക്കയത്തായിരുന്നു. അക്കാലത്ത് 50 ലക്ഷം പൗണ്ടു് ഉൽപാദനത്തോടെ മുണ്ടക്കയം ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും വലിയ റബ്ബർ ഉൽപാദക 'ജില്ല'യായിത്തീരുകയുണ്ടായി. 1933 ആയപ്പോൾ, 100 ഏക്കർ മുതൽ 2000 ഏക്കർ വരെ വിസ്തീർണ്ണം വരുന്ന മുപ്പത്തിയഞ്ചോളം വൻ കിട തോട്ടങ്ങളും 100 ഏക്കറിൽ താഴെ വിസ്തൃതിയുള്ള നിരവധി ചെറുകിട റബ്ബർത്തോട്ടങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. വൻകിട തോട്ടങ്ങളിലെ റബ്ബർകൃഷിയുടെ ആകെ വിസ്തീർണ്ണം 16900 ഏക്കറായിരുന്നു. ഇതിൽ ഒരു വലിയ ഭാഗത്തിന്റെയും ഉടമസ്ഥത യൂറോപ്യൻ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കോ വ്യക്തികൾക്കോ ആയിരുന്നു. അതേ സമയം സമീപസ്ഥലമായ കാഞ്ഞിരപ്പള്ളി പ്രദേശത്തു് 1933 ആയപ്പോൾ തോട്ടം ഉടമസ്ഥസംഘം വകയായി 2535 ഏക്കറിൽ കൃഷിയും 186 ഏക്കർ കരുതലുമായി 36 തോട്ടങ്ങളുണ്ടായി. ഈ തോട്ടങ്ങൾ 22 ഏക്കർ മുതൽ 850 ഏക്കർ വരെ മാത്രം വിസ്തീർണ്ണമുള്ള താരതമ്യേന ചെറുകിട തോട്ടങ്ങളായിരുന്നു. മുണ്ടക്കയം തോട്ടമുടമകളെപ്പോലെ റബ്ബർ സംസ്കരണത്തിനുള്ള വലിയ ഫാക്ടറികളൊന്നും സ്വന്തമായില്ലാത്ത തിരുവിതാംകൂറുകാരായിരുന്നു ഇത്തരം ചെറുകിട തോട്ടങ്ങളുടെ ഉടമകളും നടത്തിപ്പുകാരും.²¹

1933 ആയപ്പോൾ റബ്ബർ കൃഷിയുടെ രംഗത്തു് ഇംഗ്ലീഷ് മൂലധനം കൈവരിച്ച മേധാവിത്വത്തെ ഇത്ര പ്രകടമാക്കുമ്പോൾത്തന്നെ, സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികളായ താരതമ്യേന ഒരു ചെറിയ സംഘം തദ്ദേശീയ തോട്ടമുടമകളുടെ ആവിർഭാവത്തേയും ഇതു് സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. എല്ലാത്തരത്തിലുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടുകളെയും എതിരിട്ടുകൊണ്ടു

തിരുവിതാംകൂറിലെ വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങൾ 1921-ൽ

വ്യവസായങ്ങൾ	വൈദ്യുതി		വൈദ്യുതി ഉപയോഗിക്കുന്നവ		വൈദ്യുതി ഉപയോഗിക്കാത്തവ		ആകെ		മൊത്തം തൊഴിൽ വിഹിതത്തിൻ്റെ ശതമാനം	100-ാം അതിലധികമോ തൊഴിലാളികളുള്ള ഫാക്ടറികളിലെ തൊഴിലാളികളുടെ ശതമാനം	ഔദ്യോഗിക/ആംഗ്ലോ ഇന്ത്യൻ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള കമ്പനികളുടെ എണ്ണം
	ഫാക്ടറികൾ	തൊഴിലാളികൾ	ഫാക്ടറികൾ	തൊഴിലാളികൾ	ഫാക്ടറികൾ	തൊഴിലാളികൾ	ഫാക്ടറികൾ	തൊഴിലാളികൾ			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
തേയില	43	5623	8	3087	51	8710	33.92	84.86	39		
റബ്ബർ	3	671	2	35	5	706	2.75	92.50	4		
കയർ	11	2374	79	3355	90	5729	22.32	69.52	7		
മറ്റു ക്ഷേത്ര വ്യവസായങ്ങൾ	6	221	1	16	7	237	0.92	—	1		
തടി വ്യവസായങ്ങൾ	2	291	2	39	4	330	1.28	84.54	1		
മോണോ സൈറ്റിംഗ് മണൽ ഫാക്ടറികൾ	2	235	—	—	2	235	0.91	74.50	2		
ഇഷ്ടിക & ട്രാങ്ക്സ്	10	2736	26	621	36	3357	13.07	82.00	1		
ഉപ്പ് ഫാക്ടറികൾ	2	73	5	230	7	303	1.18	—	—		
പ്രിൻറിംഗ് പ്രസ്സ്	4	498	7	226	11	724	2.82	45.03	—		
പരുത്തി നെയ്ത്തു	—	—	33	797	33	797	3.10	—	—		
ലോഹ വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങൾ	3	696	1	25	4	721	2.82	96.53	2		
മറ്റുള്ളവ	3	251	5	2917	8	3168	12.34	92.71	2		

(അവലംബം: — 1921-ലെ തിരുവിതാംകൂർ സെൻസസ്)

യിരുന്നു ഈ ഉയർച്ച. സാമാധിക റബ്ബർ ഉൽപാദനത്തിന്റെ സാങ്കേതികജ്ഞാനം ലഭ്യമായിരുന്നിട്ടും തിരുവിതാംകൂറുകാരായിരുന്ന തോട്ടമുടമകൾക്ക് പലപ്പോഴും അവരുടെ ബ്രിട്ടീഷ് സഹചാരികളുടെ കരുണയിൽ കഴിയേണ്ടിയിരുന്നു.

റബ്ബർ, തേയില എന്നിവയുടെ ഉൽപാദനമേഖലകളുടെ പൂർണ്ണമായ നിയന്ത്രണം ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടും മാനേജിംഗ് ഏജൻസികളുടേയും ഷിപ്പിംഗ് ബ്രോക്കേജ് ഏജൻസികളുടേയും തലങ്ങളിൽ തങ്ങളുടെയായിരുന്ന വ്യാപകമായ സ്വാധീനം വഴിയും വ്യാപാരംഗത്തു വിവിധതരം അസത്തുലിതാവസ്ഥകൾ കൃത്രിമമായി സൃഷ്ടിക്കുവാൻ യൂറോപ്യൻമാർക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. സാമ്രാജ്യത്വസർക്കാരിൽനിന്നും ലഭിച്ചിരുന്ന രാഷ്ട്രീയമായ സംരക്ഷണത്തിന്റേയും പിൻതുണയുടേയും അനുകൂലസാഹചര്യം ഒരഭാഗത്തും യൂറോപ്യന്മാരോട് സാത്മകമായ ഒരു മത്സരം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ ഇന്ത്യൻ ബുർഷ്വാസിയുടെ കഴിവുകേട് മറ്റൊരുത്തുമായി ഇത്തരം അവസ്ഥകൾ വ്യാപാരംഗത്തു സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് സഹായകമായ അന്താർീക്ഷം സൃഷ്ടിച്ചു. എങ്കിൽകൂടിയും, 1930ലെ ഡിപ്രഷൻ മൂലം ചില നഷ്ടങ്ങൾ സംഭവിക്കേണ്ടതായി വന്നിരിക്കാമെങ്കിലും ഈ രംഗത്തു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന തദ്ദേശീയ വ്യവസായികരുടെ താല്പര്യം ഒരു പരിധിവരെ സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതായി കാണാവുന്നതാണ്. തോട്ടകൃഷി മേഖലയിലെ ഏതാണ്ടു മൂന്നുശതകോലത്തെ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന ആർജ്ജിച്ച അനുഭവജ്ഞാനംമൂലമായിരിക്കാം ഏതാണ്ടു 1940 മുതൽ ബ്രിട്ടീഷ് മൂലധനനികേഷപം ഇല്ലാതെ കിടന്നിരുന്ന തോട്ട-കൃഷിഭൂമിയുടെ നിയന്ത്രണം കയ്യടക്കാൻ തദ്ദേശീയരായ തോട്ടമുടമകൾക്ക് കഴിഞ്ഞത്.

കാർഷികരംഗത്തെ മൂലധനത്തിന്റെ സമാഹരണത്തെ സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികളുടെ പ്രവർത്തനം സഹായിക്കുകയും ബാങ്കിംഗ് മേഖലയിലെ നിക്ഷേപം വഴി മൂലധനം പൊതുവായി സമാഹരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. തിരുവിതാംകൂർ-കൊച്ചി ബാങ്കിംഗ് ക്ലർകമ്പനി കമ്മീഷൻ റിപ്പോർട്ടിൽ²² ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുപോലെ, തിരുവിതാംകൂറിലെ ഉറനാടൻ പ്രദേശങ്ങൾ പലതും ബാങ്കിംഗിന്റേയും വ്യാപാരികളുടെ കൃഷിയുടേയും പ്രധാന കേന്ദ്രങ്ങളായി മാറുകയുണ്ടായി എന്നതാണ് വാസ്തവം.

II

കാർഷിക-സംസ്കരണ വ്യവസായങ്ങളുടെ വികാസം

വാണിജ്യപരമായ കൃഷിയുടെ വ്യാപനവും സംസ്കരണം അലം സംസ്കൃതമായ കാർഷികോല്പന്നങ്ങളുടെ വർദ്ധമാനമായ ഡിമാന്റും കാർഷിക സംസ്കരണ മേഖലയിൽ ഏതാനും വ്യവസായങ്ങൾ വളർന്നുവരുന്നതിന് വഴിയൊരുക്കി. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ പൊതുവായ വ്യാസായികവികസനത്തിലെ പ്രഥമഘട്ടത്തിന്റെ സവിശേഷത ഇത്തരം കാർഷിക-സംസ്കരണവ്യവസായങ്ങളുടെ വികസനമായിരുന്നു. (പട്ടിക 3 കാണുക)

പട്ടികമുന്നിൽ വ്യക്തമാക്കപ്പെടുന്നതുപോലെ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ വ്യാവസായികഘടനയുടെ ഒരു സവിശേഷത ഇത്തരം കാർഷിക-സംസ്കരണ വ്യവസായങ്ങളുടെ രംഗത്തെ വലുതായിരുന്നു. കൂടാതെ മോണോസൊറം ബന്ധശാലകൾ, ഉല്പാദകരികൾ, ലേസർ-അലങ്കാരത്തെയുൾ ശാലകൾ തുടങ്ങിയ ഏതാനും ഇതരവ്യവസായങ്ങളും നിലവിലുണ്ടായിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഉയർന്ന സാക്ഷരതയുടെ ഫലമായിട്ടായിരിക്കാം ഏതാനും അച്ചടിശാലകളും ഉയർന്നു വന്നു. ലോഹവ്യവസായരംഗത്തു

ഗവൺമന്റിനും, വൻകിടതോട്ടങ്ങൾക്കുംവേണ്ടി മരമത്തുജോലികൾ ഏറ്റെടുത്തു നടത്തുന്ന 'വർക്ക്ഷോപ്പ്'കളുടെ പ്രവർത്തനമായിരുന്നു പ്രധാനമായിരുന്നത്. ഇത്തരം വ്യവസായങ്ങൾക്കും, ഫാക്ടറികൾക്കും വേണ്ട യന്ത്രോപകരണങ്ങൾ, ഇനംധനം, രാസവസ്തുക്കൾ, എന്നിവയുടെ ആവശ്യം പ്രധാനമായും നിറവേറപ്പെട്ടിരുന്നത് ഇറക്കുമതിയിലൂടെയായിരുന്നു.

ഫാക്ടറി തൊഴിലാളികളുടെ 65 ശതമാനവും പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നത് കാർഷിക-സംസ്കരണ തൊഴിൽ മേഖലയിലായിരുന്നു. തേയില ഫാക്ടറികൾക്കുമാത്രമായി 33 ശതമാനം തൊഴിലാളികളെ ആവശ്യമായിരുന്നു. എന്നിരിക്കിലും സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ മൂന്നം പിറകുമായി കാര്യമായ ബന്ധമൊന്നുമില്ലാത്ത, റെറപ്പെട്ട, വിദേശാധിഷ്ഠിതമായ ഒരുതരം വികാസത്തെയാണ് ഇവ പ്രതിനിധാനം ചെയ്തത്—വ്യവസായങ്ങൾക്കാവശ്യമായിരുന്ന അസംസ്കൃതവസ്തുക്കൾ കൂടുതലും ഇറക്കുമതി ചെയ്യുകയും വളരെ കുറച്ചുമാത്രം സംസ്കരണം ആവശ്യമായിരുന്ന ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ ഏതാണ്ടു മുഴുവനായും കയറ്റുമതി ചെയ്യപ്പെടുകയുമായിരുന്നു. തേയിലത്തോട്ടങ്ങളിലെ തൊഴിലാളികൾ മുഖ്യമായും തമിഴ് കടിയേറിക്കാരായിരുന്നു. തന്മൂലം മുൻപ് സൃഷ്ടിച്ചതുപോലെ, മിച്ഛം തീരദേശ യൂറോപ്യൻ വ്യാപാര സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും യൂറോപ്യൻ തോട്ടമുടമകളുടെയും കയ്യിലെത്തിച്ചേരാൻ സാധിച്ചു.

ഈ സാഹചര്യത്തിൽ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ സമ്പദ്ഘടനയിൽ നിർണ്ണായക സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിരുന്നത് നാളികേര വ്യവസായമായിരുന്നു. ഈ തുറന്നാണിന്റെ ആദ്യശതകങ്ങൾവരെ നാളികേരവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടായിരുന്നു തിരുവിതാംകൂറിന്റെ വ്യവസായിക വികസനം. ചെറുകിട ഭൂമിമുടമകളുടെ പ്രധാന ഉൽപ്പന്നമായി നാളികേരം തിരുവിതാംകൂറിന്റെ തീര-മദ്ധ്യഭാഗങ്ങളിലെമ്പാടും വ്യാപകമായ പ്രചാരം നേടി. നാളികേരത്തിന്റെ അനുബന്ധ വ്യവസായങ്ങളായിരുന്ന കൊപ്രാസംസ്കരണം, എണ്ണയാട്ടൽ, കയർ ഉൽപ്പാദനം എന്നീ രംഗങ്ങളിൽ ഇടത്തരം മുതലാളിമാർ, ഇടനിലക്കാർ, ചെറുകിട ഉൽപാദകർ എന്നിവരുടെതായ വലിയൊരു ശ്രേണിതന്നെ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുകയുണ്ടായി. 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മദ്ധ്യത്തോടെ ഉണ്ടായ വ്യാപാരാഭിപ്രഖ്യാനത്തിന്റെ കയറിന്റേയും ചകിരിയുടേയും ഉൽപ്പാദനം തിരുവിതാംകൂറിന്റെ തീരദേശങ്ങളിൽ സുചമമായിരുന്ന ചിലവുകുറഞ്ഞ അദ്ധ്യാനശേഷിയെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു വ്യാപകമായി പ്രചരിക്കുകയുണ്ടായി. അതേസമയം കയറ്റുപായ്നെയ്തു വ്യവസായമാവട്ടെ, ആലപ്പുഴപ്പട്ടണത്തിലും സമീപപ്രദേശങ്ങളിലുമായി ഉയർന്നുവന്ന വൻകിട കയർ ഫാക്ടറികളിലായി കേന്ദ്രീകരിക്കപ്പെടുകയായിരുന്നു. ഈ കയർ ഫാക്ടറികളിലെല്ലാംകൂടി 6000 ത്തിൽ താഴെ മാത്രം തൊഴിലാളികളേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ എന്നാണ് 1921ലെ രേഖകൾ കാണിക്കുന്നതെങ്കിലും, കയർ-നെയ്തുരംഗത്തു ഗാർഹികമേഖലയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണവുംകൂടി ചേർത്തുകണക്കാക്കുമ്പോൾ, ഒരു ലക്ഷത്തോളം തൊഴിലാളികളുള്ള ഏറ്റവും വലിയ വ്യവസായത്തൊഴിലാളി മേഖലയായിരുന്നു ഇതെന്നു കാണാവുന്നതാണ്.

വെളിച്ചെണ്ണയുൽപ്പാദനംഗത്തു, കാളകളെ ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പഴയരീതിയിലുള്ള ചക്കകളുടെ സ്ഥാനം ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ പ്ലോലും വൈദ്യുതിയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന 'റോട്ടറി ചക്കകൾ' കയ്യടക്കാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിൽനിന്നുള്ള കയറ്റുമതിയിൽ 1890-91നും 1919-20നും ഇടക്ക് വെളിച്ചെണ്ണയുടെ വിഹി

നബായ തകർച്ചയുടെ അനുഭവം വൻസാമ്പത്തിക നിക്ഷേപം ആവശ്യമായ ഇത്തരം ഏതു സംരംഭത്തിനും ഉണ്ടാകാവുന്ന അനിവാര്യമായ ഓരന്തമായാണ് കണക്കാക്കപ്പെട്ടത്. ഉചിതമായ സാങ്കേതിക വിദ്യയുടെ അഭാവം മന്ദമല്ല, വൻഗർഭങ്ങളുടെ സാമീപ്യമില്ലാത്ത ഉപഭവബന്ധത്തിന്റെ ഒരു മൂലയിൽസ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതു മൂലം തിരുവിതാംകൂറിലെ വ്യവസായങ്ങളോട് വിപണിയുടെ തലത്തിലുണ്ടായ അനിശ്ചിതത്വവും മറ്റൊരു തടസ്സമായിരുന്നു. നിർമ്മിത വസ്തുക്കളുടെ ആവശ്യകത പൂർണ്ണമായും നിറവേറ്റപ്പെട്ടിരുന്നതു് ഇറക്കുമതി മുഖേനയായിരുന്നുവെങ്കിലും നവവ്യവസായികളുടെ സംരക്ഷണത്തിനായി രാജ്യത്തെ താരിപ്പനയത്തിൽ എന്തെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള വ്യത്യാസം വരുത്തുന്നതിന് തിരുവിതാംകൂറിനു സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂറിലെ വ്യവസായവകുപ്പ് ഡയറക്ടർക്ക് ഒരിക്കൽ നിയമസഭാഭവണിയിൽ ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിവന്നു: "വ്യവസായവികസനത്തിന്റെ കാര്യം പായമ്പോലം തിരുവിതാംകൂറിന്റെ അവസ്ഥയെപ്പറ്റി കൂടി നാം ഓർക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.....മാന്യസഭാംഗങ്ങളിൽ ചിലർ ജപ്പാനിലും മറ്റുചിലരാജ്യങ്ങളിലും ഈ രംഗത്തുനടന്ന ചില പുരിശ്രമങ്ങളെപ്പറ്റി പരാമർശിക്കുകയുണ്ടായി.....പക്ഷേ

ജപ്പാൻ അന്താരാഷ്ട്രവേദികളിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു സ്വതന്ത്ര പരമാധികാര രാഷ്ട്രമാണെന്നകാര്യം നാം ഓർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ട്". ജപ്പാനു സ്വന്തമായി വ്യാവസായികനയങ്ങളാവിഷ്കരിക്കാവുന്നതും മറ്റുരാജ്യങ്ങൾ അത് പൂർണ്ണമായി അംഗീകരിക്കുന്നതുമാണ്. ജപ്പാനിൽ നടന്നിരിക്കാനിടയുള്ളതരം വ്യാവസായികവികസനംനമ്മെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സാദ്ധ്യമാവുകയില്ല.....വിശാലമായൊരു യൂണിറ്റിന്റെ ചെറിയൊരു ഘടകം മാത്രമാണ് നമ്മൾ."

ഗവണ്മെന്റിന്റെ വ്യവസായനയത്തിന്റെ ഇത്തരം സ്വഭാവ സവിശേഷതകളെക്കുറിച്ച് ഒരു വ്യവസായപ്രമുഖൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടത് "അവ "ചഞ്ചലസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ പെരുന്തുജനാഭിപ്രായത്തെപ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നു" ³¹ എന്നാണ്. ഇതു സൂചിപ്പിക്കുന്നതു് നവജാത മുതലാളിവർഗ്ഗത്തിനുപോലും തങ്ങളുടെ താൽപ്പര്യങ്ങൾ വ്യക്തമായി പ്രഖ്യാപിക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല എന്നാണ്. എന്തായാലും കടിൽ വ്യവസായങ്ങളുടെ വികസനത്തിന് ഗവണ്മെന്റ് തലത്തിൽ കൊടുത്തിരുന്ന പ്രാധാന്യം, രാഷ്ട്രീയ-വ്യാപാര വൃത്തങ്ങളിൽ പൊതുവിൽ അംഗീകാരം നേടുകയായിരുന്നു.

NOTES :

1. Centre for Development Studies, Poverty Unemployment and Development Policy, A Case Study of Selected Areas with Reference to Kerala, United Nations, New York, 1975, pp. 79-81.
2. K K. Subramonian and P. Mohanan Pillai; 'Kerala's Industrial Backwardness, Exploration of Alternative Hypothesis' Economic and Political Weekly, Vol. XXI, No: 14, April 5, 1986.
3. Sardar K. M Panikkar: Malabar and the Dutch, D. B. Taraporevala and Sons, Bombay, 1931.
4. T. C. Varghese: Agrarian Change and Economic Consequences, Land Tenures in Kerala, 1850-1960 Allied Publishers, Bombay etc. 1970.
5. ടി. എം. തോമസ് ഐസക്: 'കേരളത്തിന്റെ വ്യവസായ വത്കരണം: ചില വശങ്ങൾ', 'അദ്ധ്യക്ഷാലോകം' വിശേഷാൽപ്രതി 1983.
6. J. Puthenkalam: Marriage and Family in Kerala, with Special Reference to Matrilineal Castes, University of Calagiri, Calagiri, 1977 and Robin Jeffrey: The Decline of Nayar Dominance: Society and Politics in Travancore, 1847-1908, Vikas, Delhi, 1976.
7. Geographical and Statistical Memoir of the Survey of Travancore and Cochin States, executed under the Superintendence of Lieutenant Ward and Connor from July 1816 to the end of the year 1820 Survey Generals Office, Madras 1898 (Reprint) (1827, 1863)
8. T. K. Velu Pillai: Travancore State Manual, GOT Trivandrum 1940, Vol. III pp. 78-79.
9. Papers Re: The Interportal Trade Convention (1858-1925) Govt. Press, Trivandrum 1927.

10. Robert Bristow: *Cochin Saga* (Reprint) Paico, Cochin 1967.
11. P. Ibrahim. "The Development of Transport facilities in Kerala. A Historical Review", *Social Scientist*, Vol. VI, No. 8, March 1979, pp. 34-49.
12. See "Communication No. 5" in *Register der brievenen Papieren Van Mallabar Overgekomen 1759.* I 1557 VOL 201-422/NN 2928/ON 2820/YV 1759/ZEVENTINPE BOEK MALABAR. Algemeen Rijkar-chief, Hague.
13. See S. Krishna Iyer: "Travancore—Dutch Relations 1729—1741" Ph. D. Thesis submitted to Kerala University, 1984.
14. P. K. Michael Tharakan 'Thachil Mattu Tharakan: An Appraisal of the Political and Economic Implications of His Life and Times" paper presented at the Seminar on Thachil Mattu Tharakan Christian Cultural Forum, Trivandrum. August, 1976. ഉടമതെ ജോസഫ് കൊളോങ്ങാടൻ: നസ്രാണി നട്ടനായകം: തട്ടിൽ മാത്തരകൻ—കേരള ചരിത്രത്തിലൂടെ, 1982 (കേരള ഹിസ്റ്ററി കോൺഗ്രസ്സ്—വൈക്കം 1982.
15. Tharian George and P. K. Michael Tharakan: "Development of Tea Plantations in Kerala, a Historical Perspective" Working paper No.204, Centre for Development Studies, Trivandrum, 1985.
16. W. K. M. Lamgley (ed): *Century in Malabar: The History of Pierce Leslie and Co, Ltd., Madras*, 1962 pp 16—17.
17. *Ibid*: Ch. VI, P. 45.
18. P. G. K. Panikar et. al: *Population Growth and Agricultural Development—A Case Study of Kerala*, Centre for Development Studies, Trivandrum, 1977 pp. 49—50.
19. V. R. Pillal and P. G. K Panikar: *Land Reclamation in Kerala*, Asia Publishing House, New York. 1965.
20. Tharian George K. and P. K. Michael Tharakan: *OP. Cit.*
21. Emily Gillchrist Hatch: *Travancore*, OUP, London, 1939, P 104
22. Report of the Travancore Cochin Banking Enquiry Commission, GOI, Delhi, 1956, P. 13.
23. See Report of the Administration of Travancore. Statistics of Travancore, Trade Statistics of Travancore, for relevant years.
24. J. S Patil: *Report of Coconut Enquiry in India*, Delhi, Imperial Council of Agriculture, 1934.
25. Minimum Wages Committee for Tile Industry Report, Govt. of Kerala, Trivandrum 1957.
26. K. P. Kannan, *Cashew Development in India, Potentialities and Constrains*, Agricole, New Delhi, 1983.
27. രാമവർമ്മതമ്പാൻ "കേരള വ്യവസായത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധി മാർഗ്ഗങ്ങൾ" *Travancore Economic Journal*, Vol. XIV, No. 3, P. 108—9.
28. T. M. Thomas Isaac: "Evolution of Organisation of Production in Coir Yarn Spinning Industry", Centre for Development Studies, Trivandrum, 1986 (Forthcoming Working Paper)
29. ടി. എം. തോമസ് ഐസക് "തൊഴിലാളിവർഗ്ഗപ്പാർട്ടിയും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ നേതൃത്വവും: ആലപ്പുഴയുടെ അനുഭവം" "സമാജികൃഷ്ണമരവും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റു പ്രസ്ഥാനവും" ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്, തിരുവനന്തപുരം, 1985.
30. See "Address of the Dewan to the Travancore Legislative Council, 1921," in Travancore Legislative Council Proceedings (TLCP) Vol: V 1925, P. 741.
31. K. George, "Budget Speech" Dtd; 1-8-24, *Ibid*, P. 40-
32. See CSF No—8497—9, 8514—6, 8551—8560, 14255 Punaloor Paper Mills, 1891, 1896, 1897, 1897, 1893, 1887, 1910, 1900, 1891, 1892 in the English Records Cellar Government Secretariat, Trivandrum.
33. I. C. Chacko; Dtd: 12-8-85, TLCP, Vol. V op cit, P. 736.
34. K. C. Mammen Mappillai, Dtd, 12-8-85 *Ibid* P. 736.

രാഷ്ട്രീയ-സാംസ്കാരിക കുറിപ്പുകൾ

അർഹിക്കുന്ന ബഹുമതികളോടെ

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടികൾ വ്യവസ്ഥാമാറ്റത്തിനായി നടത്തിയ ശ്രമങ്ങൾ ഇന്ത്യയിൽ വിജയിച്ചില്ല എന്ന തോന്നലിൽ അസ്വാഭാവികമായി ഒന്നമില്ല. എന്നാൽ, ചുഷക വൃന്ദങ്ങൾക്ക് പ്രത്യയശാസ്ത്ര നായകത്വമുള്ള അന്തരീക്ഷത്തിൽ പ്രചാരം നേടുന്നതോടെ ഈ 'ഇടതുപക്ഷ ചൈതന്യം' മറ്റൊന്നായി വലിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നു. സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാഷ്ട്രീയം തന്നെ വിശ്വസിക്കുന്നതായി മാറുന്നു. വിഷമകരമായ സമരത്തിലൂടെ നേടിയെടുക്കേണ്ടതല്ലാതെ നന്നായി കരുതാൻ വാസനയ്ക്ക് പലപ്പോഴും വർഗ്ഗാതീതത്വമില്ല. ഈ അവസ്ഥയിൽ പ്രായോഗിക രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനത്തെയും രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനത്തെയും പച്ചിക്കുവാൻ ഉള്ള സാഹചര്യം ഒരു സൃഷ്ടിശീലമല്ല — അതിന്റെ വൈകാരിക ന്യായങ്ങൾ എത്ര 'ആത്മാത്മ'മായാലും.

ഇതിനൊരു മുഖശൂന്യം, ഇന്ത്യൻ വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ തോൽവിക്കുള്ള വിലയിരുത്തലും വിജയങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള മനസ്സിലാക്കലും വിചാരപരമായ പരിശ്രമങ്ങളാണ് പ്രധാനമായും ആവശ്യപ്പെടുന്നത്—രാഷ്ട്രീയ പരാജയങ്ങളുടെ കാരണങ്ങൾ അലസമായി വിലയിരുത്തി നമ്മുടെ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ മുന്നോട്ട് തന്നെ പോയ്കൊണ്ടിരുന്ന എന്ന് പ്രഖ്യാപനങ്ങളും (പലപ്പോഴും ന്യായമല്ലാത്തത്) യാഥാർത്ഥ്യവും തമ്മിൽ വലിയ വിടവ് ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. പൊള്ളയായ ആത്മസംതൃപ്തിയും (ചുഷകവർഗ്ഗങ്ങളുടെ ആഗ്രഹത്തിനിണങ്ങുന്നവിയും)—സോഷ്യലിസം അർത്ഥഹീനമാണെന്ന ധാരണ പരക്കാനിടയാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

സാമൂഹ്യമാറ്റത്തിനായ ആഗ്രഹം അതിരുകളില്ലാത്ത സാമൂഹ്യവർഗ്ഗങ്ങളുടെ ആവിർഭാവവുമായി ഒതുപേന്റപ്പോളാണ് വിമർശനപരമായ സാമൂഹ്യ സിദ്ധാന്തം രൂപംകൊണ്ടത്. ഇന്ത്യൻ വിപ്ലവത്തിന്റെ ജയാപചയങ്ങൾക്ക് എത്രയോ പിറകിലേക്ക് ഈ ചരിത്രം നീണ്ടുകിടപ്പുണ്ട്—ലോകചരിത്രത്തിന്റെ ഒരു പ്രത്യേക സന്ധിയിലല്ലാതെ ഒരു വിപ്ലവവും നിഷ്കളങ്കമായി പിറകുനില്ക്കുന്നു.

ഒരു വിപ്ലവത്തിന്റെ ആദ്യവിജയം (രാഷ്ട്രീയാധികാരം പിടിച്ചെടുക്കൽ) പോലെ തന്നെ പ്രധാനമാണ് തുടർന്നുള്ള വാഗ്ദാനങ്ങളുടെ നിർവ്വഹണവും—നടക്കാനിരിക്കുന്ന, നടക്കാത്തവിപ്ലവങ്ങളുടെ ഭാവി അങ്ങിനെ വിപ്ലവാനന്തര സമൂഹങ്ങളുടെ (സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാജ്യങ്ങൾ) വിധിയുമായി എല്ലായ്പ്പോഴും ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. ഏറ്റവും പുതിയതായി മനുഷ്യൻ സൃഷ്ടിച്ച നല്ലകാര്യങ്ങളിൽനിന്നും, പ്രശ്നങ്ങളിൽനിന്നും തന്നെ തുടങ്ങുന്ന രീതിമെ ഇന്ന് അതുകൊണ്ട് പ്രസക്തിയുണ്ട്. ആത്മാർപ്പണത്തോടെ പ്രവർത്തിച്ചിട്ടും ആത്മാർത്ഥമായി ചിന്തിച്ചിട്ടും വീണ്ടും പ്രശ്നത്തിന്റെ വലയിൽ തന്നെ കുടുങ്ങിപ്പോകുന്ന അവസ്ഥയിൽ ശരിയായ രീതിയുടെ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് രാഷ്ട്രീയ പ്രാധാന്യമുണ്ട്.

'താത്വികരംഗത്ത്' വർഗസമരം പ്രധാനമാണെന്ന ആശയം ഇനിയും നമ്മുടെ നാട്ടിൽ വേരോട്ടിച്ചില്ല. താത്വികരംഗത്തെ പ്രവർത്തനത്തെ ബുദ്ധിജീവി വ്യായാമമായി കാണുന്ന ശീലവും ചിലപ്പോഴെങ്കിലും പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കുണ്ട്. ബുദ്ധിജീവിവിരോധം

ഒരു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ഗുണമാണെന്ന വിശ്വാസഭാർദ്ദ്യവും എങ്ങിനെയാ വന്നുപെട്ടിട്ടുണ്ട്. പാതിവെന്ത തത്വങ്ങളായിത്തന്നെ അത് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുമുണ്ട്. 'തെളിഞ്ഞപിന്ത്' വേണമെന്ന ആഗ്രഹത്തിൽനിന്നുമാത്രം അതുണ്ടാവുകയില്ല—ചിന്തയുടെ ഉപകരണങ്ങൾ കൂടി ഇന്ന് പരിഷ്കരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. താത്വികപരീക്ഷണങ്ങളുടെ സ്ഥലം കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ വിജയപരാജയങ്ങളുടെ ദേശപരിമിതികൾക്കുള്ളിലാണോ? വിചാരത്തിന്റെ ഉപകരണങ്ങൾ ആപേക്ഷികമായെങ്കിലും മുഖ്യമുക്തമാക്കേണ്ടതില്ലേ!

ഒരു പാർട്ടിചൈതന്യമായി ഐക്യപ്പെടാതെ തന്നെ പ്രതിലോമാശയങ്ങൾക്കെതിരായി 'താത്വികരംഗത്തെ വർഗസമരം' നടത്തുന്നതിന് ഇന്ന് കൂടുതൽ പ്രസക്തിയുണ്ട്—വിപ്ലവത്തിന്റെ ഇന്ത്യൻ പാത ഇനിയും ഉരുത്തിരിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്ന കരുതുന്നവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളമെങ്കിലും—ഒരു പ്രത്യേക കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ രാഷ്ട്രീയ വിജയം (പരാജയം)വുമായുള്ള അടിയന്തിരബന്ധമാണ് മാർക്സിസത്തെ ലോകത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കാനും മാറിനിൽക്കുവാനും പ്രാപ്തമാക്കുന്നതെന്ന് നിർബന്ധിക്കാതിരിക്കേണ്ടതില്ലേ ഈ ഘട്ടത്തിലേക്കിലും ശരി?

വളരെ തെറ്റിരുത്തലുകൾ സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള മാർക്സിസ്റ്റ് രാഷ്ട്രീയ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ സൈദ്ധാന്തികനോഷ്ണങ്ങൾക്ക് നൽകേണ്ട ആപേക്ഷിക സാമതൃപ്തിന്റെ പ്രസക്തി ഇവിടെയാണ്. ജനാധിപത്യ കേന്ദ്രീകരണത്തിന്റെ തത്വങ്ങളുടെ കാലഘട്ടം ഈ മേഖലയിലേക്ക് വ്യാപിക്കുന്നത് കേന്ദ്രീകരണത്തിന്റെ ഉന്നതലക്ഷ്യങ്ങൾക്കുതന്നെ ദോഷം ചെയ്യുമെന്നുറപ്പാണ്.

ഇന്ന് പ്രായോഗിക പ്രവർത്തനങ്ങളോടും താത്വികരംഗവേഷണങ്ങളോടും മുഖംതിരികെ ഒരുപോലെ അപകടമാണ്. സിദ്ധാന്തത്തെ പ്രയോഗത്തിന്റെ ഭാസ്യവൃത്തിയിൽനിന്നും മോചിപ്പിക്കാനുള്ള മലയാളിയുടെ ഏതൊരു ശ്രമവും ഈ അപകടബോധത്തിന്റെ മുന്നറിവിൽ നിന്നുതന്നെ തുടങ്ങുന്നതാവും ശരി.

* * * *

ഇടതുപക്ഷ സാഹസികലൈൻ, റിവിഷനിസ്റ്റ് ലൈൻ—ഇനിയൊരു ശരിയായ വിപ്ലവലൈൻ—ഇങ്ങനെ 'ക്ലീൻ' ആയ വിഭജനം ഇന്ത്യൻ ഇടതുപക്ഷ രാഷ്ട്രീയത്തിൽ ഇന്ന് സംഭവിച്ചിട്ടില്ല. അവിഭക്തകമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ സമരരംഗവങ്ങളും സി.പി.ഐ സി.പി.എം., സി.പി.ഐ. (എം.എൽ.) ഗ്രൂപ്പുകൾ—ഈ വേർതിരിവുകൾക്ക് ശേഷം ഓരോ വിഭാഗവും പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്ന പൊതുദിശാബോധത്തിന്റെ പാഠങ്ങളാണ് നമുക്കുള്ളത്. ഇടതുപക്ഷ മുദ്രാവാക്യങ്ങളുടെ ക്ഷാമംകൊണ്ട് ഇന്ത്യൻ വിപ്ലവത്തിന് ആദ്യകാലങ്ങളിൽ ദ്രോഹമൊന്നും സംഭവിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് 1921 മുതലുള്ള പ്രസ്ഥാന ചരിത്രരേഖകളിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കാവുന്നതേയുള്ളത്—തീവ്ര ഇടതുപക്ഷ മുദ്രാവാക്യങ്ങളുടെ തീരകം അത്രയുണ്ടായിരുന്നു. ഏറ്റവും ചുവന്ന ചെങ്കൊടി ഏറ്റവും എല്ലുപുത്തിൽ വിപ്ലവത്തെ വിജയിപ്പിക്കുകയില്ല എന്ന അനുഭവം സാഹസികർക്ക് പഠിക്കാവുന്നതാണ്.

രാഷ്ട്രീയ-സാഹസികാത്മക കുറിപ്പുകൾ

ഇടതുപക്ഷ സാഹസികത്വവും വലതുപക്ഷ അവസരവാദവും ഒരേ നാണയത്തിന്റെ ഇരുവശങ്ങളാണ്—സ്വന്തം സമാഹരണങ്ങളിലൂടെ ഇത് കണ്ടെത്തിയത് റെവ്വുവരെ വിജയം നേടിയ വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനങ്ങളാണ്. അപ്പോഴും, ഒരു സാമൂഹ്യ യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ തിശ്ചിതവും മുർത്തവുമായ ഘട്ടത്തിൽ മാത്രമേ, ഏതെന്ന് അടവുകൾ തീരുത്തൽവാദപരം അല്ലെങ്കിൽ സാഹസികം ആയിത്തീരണമെന്ന അവസാനതീർപ്പ് സാമൂഹ്യവും എന്തുകൂടി പ്രസ്ഥാനനേതാക്കൾ പന്മനയിട്ടുണ്ട്. നയപരമായ പ്രതിസന്ധിയെ മറികടക്കാനുള്ള താത്പര്യം പരിശ്രമങ്ങൾക്ക് മടിക്കാനില്ലെന്ന രാഷ്ട്രീയ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് 'തീരുത്തൽവാദ-സാഹസിക' ഭീതികൾ താത്പര്യങ്ങൾക്ക് മാത്രമാണ്.

സാഹസികർ നടത്തുന്നത് വിപ്ലവാഭാസമാണ് (ഇ. എം. എസ്സ്.) എന്നു പറയുന്നതിൽ ഒരു ലെനിനിസ്റ്റ് നിലപാടാണ്. പക്ഷെ സി. പി. ഐ. (എം. എൽ.) ഗ്രൂപ്പുകളുടെ നയം ശരിയായിരുന്നില്ല എന്ന ഏക കാരണത്താൽ സി. പി. ഐ. സി. പി. എം. പാർട്ടികൾ ഇന്ത്യക്കുറേയോളമുള്ള വിപ്ലവതന്ത്രം വികസിപ്പിച്ചെടുത്തു എന്ന് കരുതാമോ? ലക്ഷണയുക്തമായ ഒരു സി. പി. ഐ. (എം. എൽ.) ഇടതുപക്ഷ സാഹസികത്വത്തെ അങ്ങിനെ കണ്ടെത്തിയതുകൊണ്ട് നമ്മുടെ നയപരമായ പ്രതിസന്ധി തീരെ മനസ്സിലാക്കാതെ വരുന്നത് ഇന്ത്യൻ വിപ്ലവത്തിന്റെ ഉത്തര താല്പര്യങ്ങൾക്ക് അനുകൂലമല്ലെന്ന് തീർച്ച (ഭരണകൂടം, ചുഷണം, തിരുത്തൽവാദം എന്നീ വാദകളോടൊപ്പം ഇടതുപക്ഷ സാഹസികത്വവും—അതിന്റെ വികാര നിർഭരതകൊണ്ടോടൊപ്പം—ശാസ്ത്രീയമായ അർത്ഥധാനികളെ അതിലംഘിച്ചു ശക്താപദങ്ങളായി മാത്രം ഭ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്ന് മാത്രമേ.)

ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പരിശ്രമങ്ങൾ വേണ്ടത്ര വിജയിക്കാത്ത ഘട്ടങ്ങളിൽ—1951ലും 1967ലും—കണ്ടെത്തിയ കാരണങ്ങളിൽ (സാഹസികത്വം, പാർലിമെന്ററി അവസരവാദം) സത്യത്തിന്റെ അംശമുണ്ട്. പക്ഷെ പരിശ്രമത്തിന്റെ ഭൗതികവർത്തനം—നടപടികളിൽനിന്നുള്ള ഒരു നല്ലതൊഴിവായി ലക്ഷ്യമാത്രം—ഈ സ്ഥിര കാരണങ്ങളുടെ ഘടനാപരമായ അലസതയെക്കുറിച്ചുകൂടി ഇന്ന് നമ്മെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. സാഹസികമായ (അല്ലാത്തതും) സാമൂഹ്യശ്രമങ്ങൾ പരാജയപ്പെടുത്തുന്നതിൽ സാധാരണ ഗതിയിൽ ഭരണകൂടത്തിന്റെ ആയുധശക്തിക്ക് പങ്കുണ്ട്. അങ്ങിനെ സംഭവിക്കാത്തപ്പോഴും സാഹസികർ ജനതയിൽ നിന്ന് റെപ്പോർട്ട് ചെയ്തത് ഒരു നയത്തിന്റെ പൂർണ്ണപരാജയത്തിന്റെ മാത്രം ലക്ഷണമാണ്. സി. പി. ഐ., സി. പി. എം. പാർട്ടികളുടെ പാർലിമെന്ററി അവസരവാദം മുഖമാണ് പാർലിമെന്ററി തര വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനം ഇന്ത്യയിൽ വിജയിക്കാത്തത് എന്ന് സി. പി. ഐ. (എം. എൽ.) 67-ലെ പോലെ ഇപ്പോഴും ശഠിച്ചുകൂടാത്തതാണ്.

നിയമനിർമ്മാണസഭകളും ഭരണവും വിപ്ലവത്തിന് വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കണം—ഈ പൊതുനിലപാടിന്റെ കാര്യത്തിൽ സംശയം തീർന്ന പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ താത്പര്യമായ അലസത മരണാത്മകതയെക്കുറിച്ചാണ്—തെരഞ്ഞെടുപ്പ് സമരം ഒരു മുഖ്യ സമാരംഭമായി അംഗീകരിച്ചതിന് ശേഷമുണ്ടായ അനുഭവങ്ങൾ—ഭരണവും സമരവും,

ഐക്യമുന്നണി, പാർലിമെന്ററിയം—സാഹസികരല്ലോ ചെയ്ത വിപ്ലവത്തിന്. ഒരു തെരഞ്ഞെടുപ്പ് പരാജയത്തിന്റെ സമയത്ത് തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളിലൂടെ പ്രധാനം എന്ന വാദം സഖകരമല്ല—തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളെക്കാൾ മഹത്തായ ലക്ഷ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുകൂടി ഓർമ്മിപ്പിക്കുവാനാണെങ്കിൽപ്പോലും.

'സമരോത്സുകമായ ബഹുജനപ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് കീഴ്പ്പെട്ട പാർലിമെന്ററി പ്രവർത്തനം' എന്ന ആശയം ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ മുർത്തമായ സാഹസികത്വത്തിൽ വികസിക്കുമ്പോൾ രാഷ്ട്രീയ നേതൃത്വം അതിനെ ബോധപൂർവ്വം നയിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഭരണ വർഗ്ഗങ്ങൾക്ക് ബലമായ ഒരു സമാന്തര സാമ്പത്തിക പരിപാടിയിലൂടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജനങ്ങളെ ഉണർത്തുവാൻ കഴിയാത്തതുകൊണ്ടാണ്. തെരഞ്ഞെടുപ്പ് പരാജയമെങ്കിൽ അത്തരം പരിപാടികൾ ആദ്യലാപനാവിഷയമായി തീരേണ്ടതുണ്ട്.

തെരഞ്ഞെടുപ്പിലൂടെയും മന്ത്രിസഭകളിലൂടെയും സോഷ്യലിസം സ്ഥാപിക്കപ്പെടുകയില്ല എന്ന സത്യപ്രസ്താവനയുടെ അർത്ഥം—ഞങ്ങൾ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടാൽ അതു പരിശ്രമിച്ചു, സാമൂഹ്യമായി ഞങ്ങളെ ജനങ്ങൾ അധികാരത്തിലേറുകയാണ് വേണ്ടത് എന്നു നോ? ചുഷകവർഗ്ഗങ്ങൾക്ക് പലപ്പോഴും പ്രാമുഖ്യമുള്ള മേഖലയിൽ പെട്ട് ജനങ്ങളെ സമാരംഭിക്കാനോ സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാഷ്ട്രീയ കടമ ഞങ്ങൾ മറക്കുകയില്ല എന്നുമാത്രമല്ല അതിന്റെ ലെനിനിസ്റ്റ് ഉള്ളടക്കം? എല്ലാ പാർലിമെന്ററിയങ്ങളും വിപ്ലവത്തെ വൈകിക്കുന്നു എന്ന വികലധാരണവും ചരിത്രത്തിന് നിരക്കാത്തതാണ്—എല്ലാ സാമൂഹ്യകലാപങ്ങളും വിപ്ലവത്തിന് സംഭാവനയാണ് എന്ന ധാരണപോലെതന്നെ.

യാതൊരു ബോധനങ്ങൾ എന്ന അവസ്ഥയിൽനിന്ന് റിവിഷനിസ്റ്റ്—സാഹസിക 'അന്തരായ'കളുടെ ചർച്ചകൾ കേൾക്കുന്നില്ല ഇന്ത്യയിലും മാറി വരുന്നതെന്ന് ആശ്വാസകരമാണ്.

ആണ്ടിലൊരിക്കൽ ഒരു പോലീസ് സ്റ്റേഷനുകൂടാതെ, ഇടക്ക് പർശ്വശ്രവണ ആക്രമിക്കുമെന്ന ഭീഷണി—ഇത്തരം സാഹസികത്വം കൊണ്ടൊന്നും ബഹുജനാടിത്തറയുള്ളൊരു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനം തകർന്നുപോകുകയില്ല. പക്ഷെ അത്തരം പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് ശരിയായ വിപ്ലവപ്രവർത്തനം എന്ന ആശയം സ്വന്തം അനുകൂലതയിൽ പ്രചരിക്കുന്നത് പാർട്ടികൾ തടയേണ്ടതുണ്ട്. ഈ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ തന്നെ നയപരമായ പ്രതിസന്ധികാരണമല്ല ഇങ്ങിനെ സംഭവിക്കുന്നത്? ഞങ്ങൾ മൂന്ന് സാമൂഹ്യസമരം നടത്തിയിട്ടുണ്ട്—ഇനിയും വേണ്ടിവന്നാൽ നടത്തും—ഇത്തരം വിചാരധാരകളുടെ അടിത്തറയിൽ സാഹസികർക്കെതിരായ രാഷ്ട്രീയ സമരം നടത്താനാവുകയില്ല. സാമൂഹ്യമായ സമാരംഭങ്ങളുള്ള ആരാധന ലെനിനിസ്റ്റ് വിരുദ്ധമാണ്—വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ ഇതുവരെയുള്ള അനുഭവങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഇന്ന് ഈ പാഠം ഉൾക്കൊള്ളാനുള്ള രാഷ്ട്രീയ കാലാവസ്ഥ ഇന്ത്യയിലുണ്ട്. മഹത്താഗാന്ധിയെക്കുറിച്ചുകൊണ്ട് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് റെപ്പോർട്ട് സമാരംഭം സമാരംഭമായി വിജയിപ്പിക്കാനായില്ല; സി. പി. ഐ. (എം. എൽ.) ഗ്രൂപ്പുകളുടെ സാഹസികത്വം സിദ്ധാന്തപ്രചാരം മുഖം ബഹുജന പ്രസ്ഥാനം വിജയിപ്പിക്കാനായില്ല. സി. പി. ഐ., സി. പി. എം.

രാഷ്ട്രീയ-സാംസ്കാരിക കുറിപ്പുകൾ

പാർട്ടികളുടെ തിരഞ്ഞെടുപ്പുകൊണ്ട് സി. പി. ഐ. (എം. എൽ) ഗ്രൂപ്പുകൾക്ക് ചുവപ്പ് സൈന്യലോക്ക് മാർച്ച് നടത്താനായില്ല — ഇടതുപക്ഷ പരാതികളുടേയും അലംസത്യങ്ങളുടേയും ഈ സൈന്യത്തിൽനിന്നും ഇന്ത്യൻ ചരിത്രത്തിന്റെ മുൻതല യാഥാർത്ഥ്യത്തിലേക്ക് നാം ഇനിയെങ്കിലും ഉണങ്ങേണ്ടതില്ലേ?

ഭരണകൂടത്തിന്റെ ആയുധശക്തിയെ മാത്രം ഭരണകൂടമായി കാണുന്നിടത്തോളം 'സൗഹൃദസമരം മാത്രമാണ് മോചനമാർഗ്ഗം'. ഭരണകൂടത്തെ കുറിച്ചുള്ള ഇത്തരം ഒരു ഉപകരണ സങ്കല്പം ഇന്ത്യയിലെ മിക്കവാറും എല്ലാ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് വിഭാഗങ്ങളും പങ്കുവെക്കുന്നുണ്ട് — 'ഒരു വർഗ്ഗത്തിന് ഇതരവർഗ്ഗത്തെ അടിച്ചമർത്തുന്നതിനുള്ള ഉപകരണം' എന്ന ഭരണകൂടനിർവ്വചനം, ഇവിടെ ഭരണകൂടം മേയില്ല എന്നും കരുതിപ്പോരുന്നവരുടെ കണ്ണുതുറപ്പിക്കാൻ സഹായകമാണ് — അത്രമാത്രം. അധികാരം എന്നാൽ ഡൽഹിയിലെ ചെങ്കോട്ട, അവിടെ ചെങ്കോടി പാറിക്കൽ, അധികാരസ്ഥാപനം — ഈ കൽപ്പനകൾക്ക് അവ നൽകിയേക്കാവുന്ന സുഖപ്രതീക്ഷകളൊഴിച്ചാൽ ശാസ്ത്രീയാടിസ്ഥാനമൊന്നുമില്ല. നിരന്തരം തുടരുന്ന (മാർക്സ്) ഒരു സാമൂഹ്യവിപ്ലവത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം രാഷ്ട്രീയാധികാരത്തെക്കുറിച്ചുള്ള മേൽപറഞ്ഞ സങ്കല്പങ്ങൾ അപൂർണ്ണമാണ്. ബുർഷ്വാ റെയിൽപ്പാളങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്ത് തൊഴിലാളി വർഗ്ഗ റെയിൽപ്പാളങ്ങൾ പുനഃസ്ഥാപിക്കാനുള്ള ചിലവുകൾ ആവേശത്തോടെയും സുഹൃത്തുക്കളുടെയും സഹായത്തോടെയും സഹായം വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ വേദിയായി എന്ന് തിരിച്ചറിവ് രാഷ്ട്രീയാധികാരം പിടിച്ചെടുക്കൽ എന്ന ലെനിനിസ്റ്റ് സങ്കല്പത്തിന്റെ തീവ്രവ്യാഖ്യാന സാധ്യതകളിൽനിന്നും നമ്മെ രക്ഷിച്ചേക്കും. ചെങ്കോട്ടയിലെ ചെങ്കോടിയുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തിൽനിന്നും 'ഭരണകൂടം' 'രാഷ്ട്രീയാധികാരം' ഇറങ്ങിവരേണ്ട സമയമായിട്ടില്ലേ?

സി. പി. ഐ. മൈനസ് സി. പി. ഐ. (എം. എൽ.), സി. പി. ഐ. മൈനസ് ഡാമക ഗ്രൂപ്പ് — പിളർപ്പിന്റെ ഈ ചരിത്രബോധം തന്നെയും ഇടതുപക്ഷ രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെയും ഇന്ത്യൻ വിപ്ലവത്തിന്റെയും പുതുപ്പിറവിയിലൂടെ അടിത്തറ. ഇന്ത്യൻ ജനതയ്ക്ക് മുമ്പിൽ പരീക്ഷിച്ചു തീർന്ന നയങ്ങളുടെ പുനരം

വർത്തനങ്ങൾ ഒഴിവാക്കപ്പെടുകതന്നെവേണം — പരസ്പരം വേർതിരിഞ്ഞ് ആശയസമരം നടത്തി ശരിയായ നയത്തെ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കാൻമാത്രം താത്പര്യം വ്യക്തമായോ പ്രായോഗിക വിജയമോ രാഷ്ട്രീയ പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലേക്കെങ്കിലും ഒന്നുമാത്രം അന്തരം ഇനിയും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. തന്ത്രത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഒരു താത്പര്യം 'ബ്രേക്ക്-ത്രി' സംഭവിക്കാൻമാത്രം ഇന്ത്യൻ വിപ്ലവത്തിന് പ്രായമായിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും ഓരോ പാർട്ടിക്കും സ്വന്തം സംഘടനാ നിയമങ്ങളുള്ളപ്പോൾ, ആശയസമരത്തിൽ അച്ചടക്കനിയമങ്ങൾ കടന്നുവരാൻ ഉള്ള സാധ്യതയുള്ളപ്പോൾ, ഉയർന്ന നിലവാരത്തിൽ നടക്കേണ്ട ആശയസമരങ്ങൾ ദുർവ്യാശികളായി തീർന്നുകൂടുന്നില്ല, സമരാനുഭവങ്ങളുടെ പകുതയുള്ള നേതൃത്വം 'ഇടതുപക്ഷ ഐക്യ'ത്തിന്റെ വിചാരപരമായ പ്രാധാന്യം മനസ്സിലാക്കാതിരുന്നാൽ എല്ലാ സൈദ്ധാന്തികനേപക്ഷങ്ങളും, ആരാണ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ആരല്ല കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് എന്നീ ധർഷ്യങ്ങളിലേക്ക് വീണ്ടും തിരിയാനാണിട.

ഇറാലിയൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിൽനിന്നും അറുപതു കളുടെ ഒടുവിൽ പുറത്താക്കപ്പെട്ട മാനിഫെസ്റ്റോ ഗ്രൂപ്പിലെ ലൂയിമാഗ്രി സെൻസൽ കമ്മറ്റിയിലേക്ക് തിരിച്ചുവന്നത് ഈയിടെയാണ്. ഇറാലിയൻ 500 ഓളം ഐക്യസമരങ്ങളുടെ നടന്നു. തൊഴിലാളികൾ പറഞ്ഞത് ഇങ്ങിനെയാണ്: 'പുറത്തുപോയ നിങ്ങളുടെ നിങ്ങളുടെ അനുഭവങ്ങളുമായി തിരിച്ചുവരണം. ഞങ്ങൾ നിങ്ങളെ ഒരിക്കലും അന്യരായി കണ്ടിട്ടില്ല'. ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ജീവത്തായ അനുഭവങ്ങളിലൂടെ കടന്നുപോന്ന എല്ലാ നിലവാരങ്ങളിലുമുള്ള കേൾമാർക്കും തൊഴിലാളികളുടെ ഈ ലളിതമായ വാക്കുകൾ പാഠമാകേണ്ടതാണ്. 'ഇടതുപക്ഷ ഐക്യ'ത്തിന്റെ താത്പര്യമായ മനയും പ്രയോഗ സാധ്യതകളും ചൂഷകവർഗ്ഗങ്ങളുടെ താല്പര്യങ്ങൾക്കുമാത്രം എതിരായതാണ്; ജനങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നതും. അതുകൊണ്ട് ആരായിരുന്നു വലത്ത് ആരാണ് ഇടത്ത്, ഈ പഴയ വിവാദങ്ങളെങ്കിലും നൂറുകൾ സംസാരിക്കുക അവ അർഹിക്കുന്ന ബഹുമാനികളോടെതന്നെ.

(ഗ്രാംഷി) — ഒ.ജ.

(പ്രസിഡണ്ട് തിരഞ്ഞെടുപ്പിനു മുൻപ്

ഒന്നുകിൽ കോൺഗ്രസ്സ് അല്ലെങ്കിൽ ബുർഷ്വാ പ്രതിപക്ഷം — ഈ 'വിധി'യിൽനിന്നും ഇന്ത്യൻ ജനതയ്ക്ക് മോചനമില്ലെന്ന് തറപ്പിച്ചുപറയാൻ ഏറ്റവും കടുത്ത അശുഭചിന്തകൾ പോലും ഇന്ന് മടിയുണ്ടാകും. ഹരിയാന തിരഞ്ഞെടുപ്പ് ഫലം, പ്രസിഡണ്ട് തിരഞ്ഞെടുപ്പിനെ ചുറ്റിപ്പറ്റിയുള്ള രാഷ്ട്രീയസംഭവങ്ങൾ — ഇവയെല്ലാം ഇടതുപക്ഷബദൽ എന്ന ആശയത്തെ 'അക്കാഡമിക്' സൗഖ്യങ്ങളിൽനിന്നും വീണ്ടും ഭ്രമിയിലേക്ക് എത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ മോഹവിശ്വാസങ്ങളുടെ ലഹരിയിൽ, യാഥാർത്ഥ്യബോധമില്ലാത്ത അടവുകൾ ഇടതുപക്ഷ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാതിരിക്കാൻ തന്നെയും ശരി.

തിരഞ്ഞെടുപ്പുകളിലൂടെ സംഭവിക്കുന്ന ഭരണമാറ്റങ്ങൾ ഭാഗിക വിജയങ്ങൾ തന്നെയാണ്. തീവ്രവാദത്തിന്റെ സ്വയംഭദമായ ചിന്താവിപ്ലവസ്ഥയിൽ ഈ 'ചെറിയ' കാര്യങ്ങൾക്ക് 'നിലക്കള്ളി'യില്ല. അതുകൊണ്ട് ഭാഗിക വിജയങ്ങളെ ഉറപ്പിക്കുകയും, ആത്യന്തികലക്ഷ്യത്തിനായുള്ള സമരത്തിലേക്ക് അടുപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്ന അത്രതന്നെ 'റൊമാൻറിക്ക്' അല്ലാത്ത കടമകൾ അത്തരം പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ ഉറക്കം കെടുത്താമല്ല. കാലിക രാഷ്ട്രീയാവസരങ്ങളിൽ അപ്പോഴപ്പോൾ സ്വീകരിക്കേണ്ട അടവുകൾ, തീവ്രവാദമുക്തമായ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടികളുടെ മാത്രം ബാധ്യതയായി മാറണം. സവിശേഷ സാഹചര്യങ്ങളിൽ സ്വീകരിക്കുന്ന അടവു

കളുടെ 'ശാധനകേട്'കൊണ്ട് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് താൽക്കാലികപരാജയങ്ങൾ സംഭവിക്കുന്നതും 'അതൃപ്തപാർത്ഥ്യാകേട്'കൊണ്ട് 'താൽക്കാലിക പരാജയ'ങ്ങളെയും ഉൾക്കൊള്ളാവുന്ന ചിന്താപദ്ധതിയുടെ അഭാവത്തിൽ ചുരുങ്ങിയ അവസരങ്ങളിലെങ്കിലും തീവ്രവാദ 'ബോധ'യില്ലാത്ത പ്രസ്ഥാനങ്ങളും പരാജയങ്ങളിൽനിന്നും പരാജയം പഠിക്കാതെ, ആത്യന്തിക ലക്ഷ്യത്തിന്റെ ഓർമ്മപുതുക്കി ആശ്വസിപ്പിക്കാൻ. സ്വന്തം വിജയങ്ങളിൽ ആവേശം കൊള്ളാനില്ലാത്തതുകൊണ്ടാവാം 'തിരുത്തൽവാദികളുടെ' തിരഞ്ഞെടുപ്പു വിജയങ്ങളെ 'വിലയിരുത്തി ഇല്ലാതാക്കുവാൻ' കേരളത്തിലെ പാർലിമെന്ററന്തര വിപ്ലവഗ്രൂപ്പുകൾ കാണിക്കുന്ന തിടുക്കത്തിലും 'തിരുത്തൽവാദിയുടെ' പരാജയങ്ങൾ, 'സായുധ വിപ്ലവ'മല്ലാതെ മാർഗ്ഗമേതുവോ 'നേരത്തെ അറിയപ്പെട്ട' തത്വത്തിന്റെ റെളിപ്പെടുത്തി തീവ്രവാദത്തിന്റെ ചിന്താപരിസരങ്ങളിൽ അവതരിക്കുന്നതിലും, ഭാഗികവിജയങ്ങളോടൊപ്പം താൽക്കാലിക പരാജയങ്ങളേയും ഉൾക്കൊണ്ട പ്രവർത്തിക്കുന്ന ലെനിനിസ്റ്റ് പാർട്ടി പ്രവർത്തനസങ്കല്പത്തിന്റെ അഭാവമുണ്ട്. 'അധികാരഘടനയിലെ അടിസ്ഥാനപരമായ മാറ്റം' പലപ്പോഴും തീവ്രവാദത്തിന്റെ സ്വപ്നങ്ങളുടെമേലായിരിക്കുമ്പോഴും, തീവ്രവാദത്തിനെതിരെ പ്രഖ്യാപിത നിലപാടുകളുള്ള കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടികൾക്ക് മേൽപറഞ്ഞ ലെനിനിസ്റ്റ് പാർട്ടി പ്രവർത്തനശൈലി ഇന്ത്യയിൽ നടപ്പാക്കുമ്പോൾ 'സംഭവിച്ച' പാളിച്ചകൾ 'കൊണ്ടുകൂടിയല്ലേ'.

മുതലാളിത്തത്തിനെതിരായ ഇന്ത്യൻ ജനതയുടെ അസംതൃപ്തി തിരഞ്ഞെടുപ്പിലൂടെ പ്രകടമാവുമ്പോഴെല്ലാം അതിന്റെ നായകസ്ഥാനത്തുനിന്നും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം പലപ്പോഴും ഒഴിവാക്കപ്പെടുന്ന അവസ്ഥ ഒരു സംസ്ഥാനികപ്രശ്നമല്ല. മുതലാളിവർഗ്ഗങ്ങൾക്കിടയിലെ മത്സരങ്ങൾ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ പ്രസ്ഥാനത്തിന് അനുകൂലമായിത്തീരുന്നതു് ദേശീയമായി ഉൾപ്പെടെ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, ഉറച്ച പാർട്ടി സംഘടന; ഇതിന്റെയെല്ലാം അടിത്തറയായ ശാധനയെ വിപ്ലവത്തോളം-ഇവയെല്ലാം നിലനിൽക്കുമ്പോൾ മാത്രമാണ്. ഇക്കാര്യങ്ങളിലെല്ലാം സംഭവിച്ച പാളിച്ചകൾ ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വളർച്ചയുടെ പ്രശ്നങ്ങളായി ബന്ധപ്പെടുത്തുന്നതാണ്. കോൺഗ്രസ്സിനേക്കാളും സൂർഷ്യാപ്രതിപക്ഷത്തേക്കാളും ദേശീയ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനമാണെന്ന യഥാർത്ഥ അവസ്ഥ ഇന്ത്യൻ വിപ്ലവത്തിന്റെ ഘട്ടത്തെക്കുറിച്ചുള്ള (ജനാധിപത്യ വിപ്ലവമാ, സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവമോ?)

സംശയനിവാരണത്തിന്റെ ഒട്ടനവധി മാത്രമെ പരിഹാര സാധ്യതയുള്ള വിഷയമാവൂ. സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ തെരഞ്ഞെടുപ്പു വിജയങ്ങളും, ജനാധിപത്യ തത്വങ്ങൾക്കുവേണ്ടി നിലകൊള്ളുന്ന പ്രസിഡന്റും, അപ്പോൾ മാത്രമെ അധികാരഘടനയെ തന്നെ മാറ്റുന്ന സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവത്തിന്റെ ഭാഗമാവൂ. 'തമ്മിൽഭേദം കോൺഗ്രസ്സല്ല' ഇന്ത്യയിലേക്ക് ചോദിക്കുമ്പോൾ അത്തരം സാഹചര്യത്തിൽ മാത്രമേ ഉയർന്നുവരാനിരിക്കുകയുള്ളൂ.

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പിളർപ്പിലേക്ക് നയിച്ച നിരവധി പ്രശ്നങ്ങളിൽ വേണ്ടത്ര ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടാതെപോയ പാളിച്ചകളിൽ പ്രധാനമായത് 'ഘട്ടാത്മക്കേടിലുള്ള' ധാരണകൾ തന്നെയാണ്. സോഷ്യലിസ്റ്റ് പരിവർത്തനത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ അത്ര വിദൂരമല്ലാതിരിക്കുക, വിപ്ലവത്തിന്റെ ഘട്ടനിയമപരം സൂർഷ്യാജനാധിപത്യ ചങ്ങലയിൽ, ഒരളവുവരെ കഴിയുക—ഈ അവസ്ഥയിൽ അടവുപരമായ തീരുമാനങ്ങൾ പൂർണ്ണമായും ശരിയാക്കിയിരിക്കുക അസാധ്യമാണ്. സ്ഥിതിയോട് സംവദിക്കുന്ന അടിസ്ഥാനതത്വത്തിന്റെ പ്രതിസന്ധി, (അങ്ങിനെ വിളിക്കാമെങ്കിൽ) ഇന്ത്യയിലെ കാലിക സംഭവങ്ങളോട് പ്രതികരിക്കുന്ന അടവുകളിൽ നിഴലിച്ചേക്കാം. 'ഇടതുപക്ഷ ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ സാധ്യതയില്ല' എന്നു പറയേണ്ടി വരുന്നതിൽ ഇന്നത്തെ പരിതസ്ഥിതിയുടെ വസ്തുനിഷ്ഠമായ വിശകലനത്തിന്റെ യഥാർത്ഥസാധ്യതയോടൊപ്പം, പിളരേണ്ടതില്ലാത്തസമയത്തു് പിളർന്നുപോയ ഒരു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മുൻകാലചരിത്രത്തിന്റെ മുറിപ്പാടുകളുമില്ലേ? ഒരു യഥാർത്ഥ ഇന്ത്യൻ പാത കണ്ടെത്തുന്നതിൽ മുഴുവൻ വിജയം കണ്ടെത്താത്ത തന്ത്രത്തിന്റെ പ്രതിസന്ധിയുമില്ലേ? ഈ സാഹചര്യത്തിലും ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രീയത്തിൽ ഒരളവുവരെ നിർണ്ണായക സാധ്യത നിലനിൽക്കാൻ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ പ്രസ്ഥാനത്തിന് കഴിഞ്ഞുവെന്നതിൽ (ബി.ജെ.പി. ഒഴിച്ചുള്ളകക്ഷികളെ കോൺഗ്രസ്സിനെതിരെ ഏകോപിപ്പിച്ചതു്) ഭാവി സാധ്യതകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന തത്യാധിഷ്ഠിതമായഒരുനിലപാടിന്റെവിജയംതന്നെയാണു് കാണേണ്ടതു്. രാഷ്ട്രപതി സ്ഥാനാർത്ഥി നിർണ്ണയത്തിൽ ഇരു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടികളും ഒരമിച്ച് സഹകരിച്ച നിലപാടിന്റെ പരാജയസാധ്യതയുപോലും, കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ചേരിപ്പോരിൽ പങ്കുചേർന്ന് നേടിയെടുക്കുന്ന പ്രസിഡന്റ് തിരഞ്ഞെടുപ്പിന്റെ വിജയത്തേക്കാൾ രാഷ്ട്രീയമായ ലീനസാധ്യതകളുണ്ട്.

-ജെ. ജലൈയ് 1987

ആഗസ്റ്റ് 15

'സ്വാതന്ത്ര്യപൂർവ്വ കോൺഗ്രസ്സി'നോടുള്ള പൊതുസമീപനത്തിൽ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് റൂൾകൾക്ക് പറ്റിയ തെറ്റിന്റെ ഉദാഹരണമാണു് കപിറം ഇന്ത്യാ സമരത്തിലെടുത്ത നിലപാട്. ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യത്വത്തിനെതിരായ ദേശീയ സമരം വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ പ്രധാന മുഖമായിരുന്ന ആ കാലത്തു്, എല്ലാ വർഗ്ഗങ്ങൾക്കും ചേർന്ന സമരം ചെയ്യാവുന്ന ചരിത്രവേദി (historical block) ആയി കോൺഗ്രസ്സിനെ കാണുന്ന താത്വിക ധാരണയുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ, കോൺഗ്രസ്സിനെ ഇടതുപക്ഷത്തേക്കു നയിക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നോ! ഏതായാലും 1947 ആഗസ്റ്റ് 15ന് സംഭവിച്ചതു് 'വെളുത്ത ഗവർണ്ണർമാരിൽനിന്നും കുറഞ്ഞവരിലേക്കുള്ള' അധികാര കൈ

മാറ്റം, 'വഞ്ചന' എന്നീ വൈകാരിക പദങ്ങളാൽ 'വിലയിരുത്തപ്പെട്ടപ്പോൾ' രക്ഷപ്പെടുത്തു് കോൺഗ്രസ്സാണ്. കോൺഗ്രസ്സേതര പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ ത്യാഗപൂർണ്ണമായ സമാന്തിന്റെകൂടി ഫലമായ ദേശീയ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ 'ഏകാവകാശി'കളായി അഭിനയിക്കുവാൻ ഇരു കക്ഷികൾക്കും കോൺഗ്രസ്സിന് ലഭിച്ചു. ഫാസിസത്തിനെതിരായ ആഗോളസമരവും ഇന്ത്യൻ സ്വാതന്ത്ര്യസമരവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തിന്റെ സങ്കീർണ്ണതകൾ, ഇ. എം. എസ്സിന്റെ പന്തുകൾ കത്തിക്കുന്ന ഒരു ശരാശരി യുത്തു് കോൺഗ്രസ്സുകാരന്റെ 'ചരിത്ര ബോധ'ത്തെ ഒരിക്കലും അലട്ടാൻ വഴിയില്ല. 'അറിവില്ലായ്മ'യുടെ ഇത്തരം അന്തഗ്രഹങ്ങളോടൊപ്പം ദേശീയ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ

കേരിച്ചുള്ള 'വിലയിരുത്തലിൽ' (സ്വാതന്ത്ര്യ സമരത്തിലെ പങ്കാളിത്തത്തെക്കുറിച്ചുപോലും തർക്കമില്ലാത്തപ്പോൾ) കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് കാരുടെ 'അർച്ചനീൽപ്പം' കൊണ്ടും ഇന്ന് രാജീവ് ഗാന്ധിയും മറ്റു നേതാക്കളും 'യുവ'ഗാന്ധിമാരും ബദൽ മഹാത്മാഗാന്ധിമാരായി നടന്നു തുടരുകയാണ്. ദേശീയ പതാമയേയും കോൺഗ്രസ്സ് കൊടിയേയും ഒന്നായി കാണുന്ന, കോൺഗ്രസ്സിന്റെ താൽപര്യത്തിനനുസൃതമായിരിക്കുന്ന, സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തര കോൺഗ്രസ്സിന്റെ രേഖാപരമായും കൊണ്ടുമാത്രം സംഭവിച്ചതല്ലെന്നാണ് തോന്നുന്നത്. —സാമ്രാജ്യത്വത്തിനും മുതലാളിത്തത്തിനുമെതിരായ സമരത്തിൽ ദേശീയ സ്വാതന്ത്ര്യം ഒരു വിജയം തന്നെയാണ് എന്ന് നാം അംഗീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരുടെ നേതൃത്വത്തിലുണ്ടായ 'ഉപദേശീയതകളുടെ സാമ്രാജ്യത്വവിരുദ്ധമല്ലാത്ത സമരങ്ങൾ' സമരങ്ങളെപ്പോലും പിൻതാങ്ങുവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന തീവ്രവാദ ഗ്രൂപ്പുകളുടെ 'ആപഗ്യാധിഷ്ഠിത' ചരിത്രദണ്ഡായതിൽമാത്രം 'ആഗസ്റ്റ് പതിനഞ്ചു' വഞ്ചനയാണ് എന്ന വികാര വൈചിത്ര്യം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതുമാണ്.

'ഇനിയും ഇന്ത്യ സോഷ്യലിസത്തിൽ എത്തിയിട്ടില്ല' എന്ന യാഥാർത്ഥ്യത്തെ 1947ൽ ഇന്ത്യ സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിച്ചിട്ടില്ല എന്ന 'ചരിത്ര'മാക്കുന്ന 'പോസ്റ്റുകൾ' ഒരു സാമൂഹ്യ രൂപീകരണത്തിന്റെ പരിണാമഗതികളുടെ ശാസ്ത്രീയവിശകലനത്തിനു പകരം നിൽക്കില്ല. 'കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ സ്വാതന്ത്ര്യ സമരത്തെ വഞ്ചിച്ചു' എന്നിട്ടും ജനങ്ങൾ അവരെ തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ വിജയിപ്പിക്കുന്നു— ഇന്ത്യയിൽ കോൺഗ്രസ്സ് കാലഘട്ടങ്ങൾക്കിടയിലാണ് തീവ്രവാദ പോസ്റ്റുകൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്—ഇന്ത്യൻസ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്കുറിച്ച് വേണ്ടതിലധികം ഉപയോഗ്യമായ 'യുവ' കോൺഗ്രസ്റ്റുകാർക്ക് ആവശ്യത്തിലധികം 'പ്രതികരണ ബാധ്യതയുള്ള' തീവ്രവാദത്തിനുമിടയിൽ, ഡി. വൈ. എഫ്. ഐ. യുടെ മനുഷ്യത്വങ്ങൾ, മൂന്നാം ചേരകളെന്ന് മുഴുവൻ ഉണ്ടാകേണ്ട യുവജനശക്തിയുടെ സാമ്രാജ്യത്വ വിരുദ്ധ സാമൂഹ്യതകളെക്കുറിച്ചിരിക്കുന്നു. കോൺഗ്രസ്സിന്റെ പൊള്ളയായ അഖണ്ഡതാ'നാട്യങ്ങളോടൊപ്പം, 'ഈ ചങ്ങല പൊട്ടിച്ചെറിയാൻ' എന്ന ആഹ്വാനം വലതുപക്ഷത്തിന്റേയോ ഇടതുപക്ഷത്തിന്റേയോ എന്ന് പോലും വ്യക്തമാക്കാത്ത വിധത്തിൽ അവർക്കിടയിൽ അന്ധതയോടൊപ്പം ഒരു പ്രതീകാത്മക പ്രവർത്തനം എന്ന നിലയിൽ 'മനുഷ്യത്വങ്ങൾ'—ഇത്ര വലിയ അളവിൽ അമർഷം സൃഷ്ടിക്കേണ്ടതില്ലാത്തതാണ്—'കപടദേശാഭിമാനത്തിൽ' പെട്ടു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ യുവജനങ്ങൾ വർഗസമരം മാനുഷികമോ എന്ന ആശങ്കകളെ അസ്ഥാനത്താക്കുന്നവിധത്തിൽ ഭീകരമാണ് ഈ അസൂയാ—അമർഷങ്ങൾ. 'ചങ്ങലകൾ' എന്നും അസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റേയും 'പൊട്ടിച്ചെറിയൽ' മോചന പ്രഖ്യാപനത്തിന്റേയും വികാരം ഉൾക്കൊണ്ട് ഭാഷയിൽ നീണ്ടകാലം നിലനിന്നിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്; ഡി. വൈ. എഫ്. ഐ. മനുഷ്യത്വങ്ങൾ തീർക്കുന്നതിലുള്ള എതിർപ്പ്; സി. എം. പി. യിലേയും സി. പി. ഐ. (എം.എൽ.) ഗ്രൂപ്പുകളിലേയും, കോൺഗ്രസ്സ് (എ)യിലെപ്പോലും സാമ്രാജ്യത്വത്തെ എതിർക്കുന്ന യുവാക്കൾക്കിടയിൽ ഒരു 'അലങ്കാര' പ്രശ്നമായി മാത്രം ശേഷിക്കുമെന്നും നമുക്ക് ആശ്വസിക്കുക.

പോലീസുമായോ പട്ടാളവുമായോ ഏറ്റുമുട്ടലുണ്ടാകാത്ത ഒരോ 'ചെറിയ' സമരം നടക്കുമ്പോഴും 'ഇതുകൊണ്ടെന്നും കാര്യമില്ല' എന്ന രഹസ്യമത്രം പെററിപ്പോകാൻ അക്ഷമയിൽ ഉയരാറുണ്ട്. 'അന്ത്യസമര'ത്തിന്റെ വീരകഥാഖ്യാനങ്ങൾകൊണ്ട് മാത്രം വിവിധ ജനവിഭാഗങ്ങൾക്ക് രാഷ്ട്രീയബോധമുണ്ടാകുമെന്നും കരുതുന്നവർ എല്ലായ്പ്പോഴും സമൂഹത്തിലുണ്ടാകും. മാവോയും, ലെനിനും ഹോച്ചിമിനും തന്നെയാണ് അതതു നാടുകളിലെ 'അവസാന സമരത്തിന്' മുൻപുള്ള സമരങ്ങൾക്കും നേതൃത്വം നൽകിയതെന്ന ചരിത്രം വിദ്വേഷത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പെററിപ്പോകാൻ ശ്രമകളെക്കൂടി വേണിപ്പിക്കുമെന്നാണിത്—'ലോങ്ങ് മാർച്ച്' 'ഔട്ട്' 'യാത്ര' നിലം യുവജനങ്ങൾ പങ്കെടുക്കേണ്ടതില്ല എന്ന വാഗ്ദാനം വിദ്വേഷപരമല്ലെന്ന് തന്നെ വിലയിരുത്തപ്പെടണം എങ്കിൽ മാത്രമേ 'തൊഴിലില്ലായ്മ വേതനമാണ് സോഷ്യലിസമെന്ന' അതിവ്യാഖ്യാനത്തിന് യുവജനങ്ങൾക്കിടയിലുണ്ടാകാവുന്ന സ്വാധീനത്തെ അപകടകരമായി കാണുന്നതിൽ അർത്ഥമുള്ളൂ.

—ഒജ.
14 ഓഗസ്റ്റ് 1987

ആ ഒഴിഞ്ഞ സ്മലം: ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ പ്രതിപക്ഷകർത്തവ്യം

തെരഞ്ഞെടുപ്പു വാഗ്ദാനങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നതിലുള്ള മന്ത്രിസഭയുടെ താമസത്തെ വിമർശിക്കുന്ന കേരളത്തിലെ വലതുപക്ഷ പ്രതിപക്ഷം ഇടതുപക്ഷ നാട്യങ്ങളോടെയാണ് അതു ചെയ്യുന്നത്. കേരളത്തിലെ പ്രത്യേക രാഷ്ട്രീയ സംസ്കാരാവസ്ഥയിൽ മാത്രം സംഭവിക്കുന്ന കേവലം താൽക്കാലികമായ നയമാണിത്. മന്ത്രിസഭയുടെ 'അക്ഷരത്തെറ്റുകൾ' കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിലൂടെ മാത്രം 'ചിമോചനസമരം' സാധ്യമല്ലെന്ന് അവർക്ക് ഇതിനകം ബോധ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടാകും—ഞങ്ങളും സോഷ്യലിസത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നു, കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരുടെ മാർഗ്ഗത്തോടാണ് ഞങ്ങൾക്ക് എതിർപ്പ്—സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തര കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ഈ താത്വികപോലും കാപട്യമാണ്. യുക്തിവാദിയോട് തർക്കിക്കുമ്പോൾ മാത്രം 'വൈ.വ. ശക്തിയാണെന്ന് പറയുന്ന പാപം വിഗ്രഹാധികാരിയുടെ യുക്തി' നാട്യങ്ങളോടൊപ്പം അപകടകരവും. സ്വകാര്യസ്വത്തിനോടുള്ള ബഹുമാനം, അധികാരസ്ഥാനത്തോടുള്ള കൈതി. ആഴം കുറഞ്ഞ ചിന്തകളോടുള്ള വല്ലാത്ത ആർത്തി—മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും അതിനനുസൃതമായും വ്യക്തമാക്കാത്ത വിധത്തിൽ അവർക്കിടയിൽ അന്ധതയോടൊപ്പം ഒരു പ്രതീകാത്മക പ്രവർത്തനം എന്ന നിലയിൽ 'മനുഷ്യത്വങ്ങൾ'—ഇത്ര വലിയ അളവിൽ അമർഷം സൃഷ്ടിക്കേണ്ടതില്ലാത്തതാണ്—'കപടദേശാഭിമാനത്തിൽ' പെട്ടു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ യുവജനങ്ങൾ വർഗസമരം മാനുഷികമോ എന്ന ആശങ്കകളെ അസ്ഥാനത്താക്കുന്നവിധത്തിൽ ഭീകരമാണ് ഈ അസൂയാ—അമർഷങ്ങൾ. 'ചങ്ങലകൾ' എന്നും അസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റേയും 'പൊട്ടിച്ചെറിയൽ' മോചന പ്രഖ്യാപനത്തിന്റേയും വികാരം ഉൾക്കൊണ്ട് ഭാഷയിൽ നീണ്ടകാലം നിലനിന്നിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്; ഡി. വൈ. എഫ്. ഐ. മനുഷ്യത്വങ്ങൾ തീർക്കുന്നതിലുള്ള എതിർപ്പ്; സി. എം. പി. യിലേയും സി. പി. ഐ. (എം.എൽ.) ഗ്രൂപ്പുകളിലേയും, കോൺഗ്രസ്സ് (എ)യിലെപ്പോലും സാമ്രാജ്യത്വത്തെ എതിർക്കുന്ന യുവാക്കൾക്കിടയിൽ ഒരു 'അലങ്കാര' പ്രശ്നമായി മാത്രം ശേഷിക്കുമെന്നും നമുക്ക് ആശ്വസിക്കുക.

നഹിനസ്ഥാപനങ്ങളെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുശേഷം കോൺഗ്രസ്സ് ആകർഷിച്ചുപോന്നിട്ടുണ്ട്. ആദർശശൂന്യമായ രാഷ്ട്രീയം സംഘടനയെ ആകെ ബാധിക്കാതിരിക്കാനുള്ള 'സേഫ്റ്റി' മെക്കാനിസം 'മാത്രമാണ് കോൺഗ്രസ്സിനകത്തെ പെട്ടെന്നു തീരുന്ന യുവജന 'കലാപങ്ങൾ'. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് വിരുദ്ധതയുടെ കാര്യത്തിൽ യുവജന സംഘടനകളാണ് മുന്നിൽ. ഒരു മൂന്നാംലോക രാജ്യ നേതൃത്വം പലപ്പോഴും വഴുതിവീഴുന്ന സാമ്രാജ്യത്വവിരുദ്ധതപോലും അടവായി മാത്രം കാണുന്ന ആത്മബോധത്താൽ കോൺഗ്രസ്സിലെ യുവജനങ്ങൾ സുരക്ഷിതരാണ്. 'മഴ പെയ്യാതെയും പെട്ടിച്ചമിട്ടല്ലാതെയും മന്ത്രിസഭ മുടിഞ്ഞുപോകട്ടെ' എന്ന് ശപഥിച്ചുപോകുന്നിടത്തോളം നൈരാശ്യമുള്ള 'പത്രാധിപ'മാതൃകകളാണ് കേരളത്തിൽ 'യുവസ്വാതന്ത്ര്യസമര സേനാനികളുടെ' താത്വികചാര്യർ. കോൺഗ്രസ്സ് ഭരണകാലത്തില്ലാത്തതിനും രാഷ്ട്രീയ വിമർശനസാധ്യതകളുടെ 'പൊതുസ്ഥലം' മനുഷ്യമിക്കളുടെയുടേതല്ലാത്ത അടിപ്രായപ്രകടനങ്ങളാൽ മാത്രം നിറയുന്നതു് ഒട്ടേറെ ശാസനകൾമല്ല.

സമ്പത്തിന്റെ താഴ്ന്നപ്പടിയിലുള്ള ജനവിഭാഗങ്ങളിൽ പുതിയ മന്ത്രിസഭ പുതിയ പ്രതിഷേധകര ഉണർത്തിയിട്ടുണ്ട്. ജനങ്ങളെ തല്ലാത്ത പോലീസ്, രാഷ്ട്രീയത്തടവുകാരില്ലാത്ത ജയിലുകൾ, അഴിമതിയില്ലാത്ത മന്ത്രിമാർ ഈ ആഗ്രഹങ്ങളൊന്നും പാർലിമെന്ററി വ്യവസ്ഥകൾ ഉണ്ടാക്കി വിശദീകരിച്ചു ഒഴിവാക്കാവുന്നതല്ല. അഴിമതിയുടെ കാര്യത്തിൽ പ്രതിപക്ഷം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചാൽ രാജി വെക്കാമെന്നുപറയുന്ന സമാധു നായനാരുടെ ധീരതയെന്നു വേണം വൈദഗ്ധ്യം ആവശ്യപ്പെടുന്ന വ്യവസായനയത്തിന്റേയും അടിത്തറ. കേരളത്തിലെ എല്ലാ തൊഴിലാളിവിഭാഗങ്ങൾക്കിടയിലും സംഘടന കെട്ടിപ്പടുത്തിട്ടുള്ള കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടികൾക്ക് ജനങ്ങൾ എന്താണ് ആവശ്യപ്പെടുന്നത് എന്ന് പുതുതായി അന്വേഷിച്ചറിയാനുണ്ടല്ല. സ്വന്തം അടിയന്തിര സാമ്പത്തികാവശ്യങ്ങളിൽ തൊഴിലാളി യൂണിയനുകൾ വിട്ടുവീഴ്ച ചെയ്യുന്നത് തൊഴിലാളി പർഗാഷ്ട്രീയത്തിന്റേ ദീർഘകാലതാൽപര്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയായിരിക്കണം. ഒരിക്കലും വർഗ്ഗം എന്ന നിലയിലേക്ക് ഉയരാനുള്ള തൊഴിലാളിയുടെ ശ്രമങ്ങളെയാണ് വലതുപക്ഷം ഏറ്റവും ആക്രമിക്കുന്നത്. പത്രങ്ങളിൽ 'സാമൂഹ്യവേദന' വാർത്തയായി 'സി. ഐ. ടി. യു. ആക്രമണം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്' ഇപ്പോൾ കുറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്, അത് നന്നായാണെന്ന് തെളിയിക്കുവാനുള്ള അവസരം പലപ്പോഴും രേണപക്ഷത്തിനു ലഭിച്ചുകൊണ്ടു മാത്രമാണ്.

"തൊഴിലാളിയെ വഞ്ചിക്കുന്ന കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് നേതാക്കന്മാരുടെ" കഥകളിൽനിന്നും വലതുപക്ഷ പത്രങ്ങൾ ഇപ്പോൾ മുക്തമാണ്. തൊഴിലാളികൾക്കെന്ന ഭരണാധികാരികളുടെ പക്ഷാഭിമുഖീകരണവെന്ന് കണ്ടപ്പോൾ അവരെ വഞ്ചിക്കുന്ന നേതാക്കന്മാരാണ് തമ്മിൽ ഭേദമെന്ന 'യാഥാർത്ഥ്യബോധത്തിലേക്ക്' കേരളത്തിലെ

വലതുപക്ഷം പെട്ടെന്നു ഉണരുകയായിരിക്കുമോ? ഒരു വ്യവസായ നയത്തിനും, റിയലിസ്റ്റിക് ആയ ഒരു ബജറ്റിനും രൂപം കൊടുക്കേണ്ടതു് "തൊഴിലാളിയും വഞ്ചിക്കാത്ത നേതാവു്" മായതുകൊണ്ടു് അതിന്റെ വാഗ്ദാനമെന്ന 'ഭീകരതകൾ' എന്തിനെ വലതുപക്ഷം കരുതിയിരിക്കേണ്ടതുതന്നെയാണ്. അതു് വേണ്ടത്ര ഭീകരമായില്ലെങ്കിൽ 'തൊഴിലാളിയെ വഞ്ചിക്കുന്ന നേതാക്കന്മാർ' എന്ന കഥ അങ്ങമിട്ടും നോക്കി തുടരുകയുമാവാം.

"10000 റബ്ബർ തീക്കത്താൽ സുനാമി ഗവണ്മെന്റ് കോൺഗ്രസ്സിൽ ചേരുമോ" - കേരളത്തിലെ തെരഞ്ഞെടുപ്പിനു തൊട്ടുമുൻപത്തെ ഇന്ത്യൻ മേധാവിത്വസംസ്കാരത്തിന്റെ ഉൽക്കണ്ഠകളുടെ സാമ്പിളുകൾ ഈ മട്ടിലുള്ളതായിരുന്നു. ഇന്ത്യൻ ടെസ്റ്റ് ക്രിക്കറ്റിനെക്കുറിച്ചും 'കോൺഗ്രസ്സി'ല്ലാതെ നിലനിൽക്കുമെന്നായിട്ടുണ്ടെന്ന് വലതുപക്ഷം അംഗീകരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. യൂത്ത് കോൺഗ്രസ്സ് മന്ത്രിമാരില്ലെങ്കിലും മലയാളിയുടെ സാംസ്കാരികജീവിതത്തിനു് തകരാറൊന്നുമുണ്ടാവില്ലെന്നുകൂടി അവർക്കു് എത്രയുകൊണ്ടു് അംഗീകരിച്ചുകൂടാ? ഭരണമാറ്റം ചെയ്യുവേ സാംസ്കാരികതരീക്ഷത്തിലുണ്ടാക്കിയ ഉണർവ് ഇടതുപക്ഷത്തിനുകൂലമാണ്. അതുകൊണ്ടുമാത്രമാണ് 'വിമർശനങ്ങൾ' ഇടതുപക്ഷഭാവത്തിൽ അവതരിക്കുന്നത്. 'ക്രിയാത്മകമായ പ്രതിപക്ഷ'മെന്ന വാഗ്ദാനങ്ങൾ ഇവർ പാലിക്കാനിടയില്ല. അതുകൊണ്ടു് വിമർശനത്തിന്റെ 'സ്ഥലം' ഇടതുപക്ഷത്തിനുള്ളിൽതന്നെ രൂപീകരിക്കേണ്ടതു് ഇന്ന് ആവശ്യമാണ്. വലതുപക്ഷത്തിന്റെ 'ഇടതുപക്ഷ'വിമർശനങ്ങളുടെ കാപട്യത്തെ അങ്ങിനെ മാത്രമേ നേരിടാനാവൂ.

—ഒളെ.
16 ഓഗസ്റ്റ് 1987

'ഗ്ലാസ് നോസ്'തി'നുവേണ്ടി

സോവിയറ്റ് യൂണിയന്റെ വ്യോമാതിർത്തി ലംഘിച്ചു റെഡ്സ്റ്റാർയിൽ വിമാനമിറക്കിയ മത്തിയാസിനോടാണത്രെ ടെനീസ് താരം ബോറിസ് ബെക്കറിനേക്കാൾ ഇന്ന് പശ്ചിമ ജർമ്മനിയിലെ യുവാക്കൾക്കു് താൽപര്യം. 'ഇരുമ്പുമാൻ'യെപ്പറ്റി യുള്ള നിരംപിടിപ്പിച്ചു ഭീതികളിൽ പെയ്തുതിരുന്ന പാശ്ചാത്യ മുതലാളിത്ത യുദ്ധത്തിനു് സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാജ്യത്തിന്റെ അതിർത്തിയിലെത്തിനോക്കുവാനുള്ള താൽപര്യം മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്. പക്ഷെ, മക്ഡോണാർ വിദ്യാലയത്തിന്റെ വാർഷികനാളി ലെല്ലാം മോസ്കോക്ക് മീതെ ഉയർന്നുപറന്നു സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ 'ആധുനികത' ബോധ്യപ്പെടുത്തിയിരുന്ന അമേരിക്കൻവിമാനങ്ങൾ തൊഴിലാളിപർഗ്ഗത്തിന്റെ ദേശീയാന്തസ്സിനെ മുറിപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ചരിത്രം, വേദാന്തമെന്ന കാരണങ്ങളുണ്ടു്. ലോകവിദ്യാലയത്തിന്റെ സാമൂഹ്യ വിഭരണമായിരിക്കെ, ക്രൂഷ്ചോവ് സോവിയറ്റ് യൂണിയനെ ആയുധാൽക്കരിക്കുവാൻ തീരുമാനിച്ച സാഹചര്യം ഇതായിരുന്നു. ഒരു ധനത്തിരുവേണ്ടി അനുവാദമില്ലാത്ത അമേരിക്കയുമായി മത്സരിക്കുകയാണ് സോവിയറ്റ് യൂണിയൻ ചെയ്യുന്നത് കരുതുന്നത് കൂറാണ്. സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ പൂർണ്ണ പരാജയം സംഭവിക്കാത്തതിനേക്കാൾ ശക്തമായ സോഷ്യലിസ്റ്റ് ചോര്യത്തിനാണ്, നിരവധി രാഷ്ട്രീയവ്യതിയാനങ്ങൾക്കുശേഷം, ലോകസമാധാനത്തിന്റെ അടിത്തറ.

"ഒന്നുകിൽ യുദ്ധം വിദ്യാലയത്തിനു് ജന്മമേകും അല്ലെങ്കിൽ വിദ്യാലയം യുദ്ധത്തെ തടയും" എന്ന മാവോയിസ്റ്റ് വിശ്വാസപരമായി യുദ്ധം കാലത്താണ്, സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാജ്യങ്ങളുടെ വിശേനയവും ഇതര രാജ്യങ്ങളിലെ വിദ്യാലയം പരീക്ഷണവിധേയമായതു്. സോവിയറ്റ് യൂണിയനിൽ ക്രൂഷ്ചോവ് തുടങ്ങിയവർ ജനാധിപത്യപ്രസ്ഥാനം, സ്റ്റാലിൻ വിമർശനം, സമാധാനപരമായ സാഹചര്യത്തിൽ— ഇവയെല്ലാം 'ഇടതുപക്ഷത്തു'നിന്നുള്ള ആക്രമണത്താൽ അവമതിക്കിരയായി. സോവിയറ്റ് "തിരുത്തൽവാദ"ത്തിന്റേയും ചൈനീസ് 'സാഹസികത്വ'ത്തിന്റേയും തീവ്ര സമരത്തിനിടയിൽ സ്വതന്ത്രമായ നിലാപെടുത്തുവാൻ ശ്രമിച്ച കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടികൾ, ഈ ഭാഗ്യപ്പിരിവിൽ 'ഉറച്ചു' വ്യക്തതകൾ അയഞ്ഞുപോയതോടെ, സ്വന്തം ശരികളെ താത്വികമായി ക്രോഡീകരിക്കുന്നതിൽ കാലതാമസം വരുത്തുകയും ചെയ്തു. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ എല്ലാ 'നന്മ'കളേയും സ്റ്റാലിനോട് ചേർത്തു് മാത്രം വായിച്ചുപോന്ന ഇന്ത്യയിലെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് റദ്ദാക്കൽ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം 'സ്റ്റാലിനീസ്'ത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു ചർച്ചയെന്ന ആത്മവിശ്വാസ തകർച്ചയുണ്ടാക്കുകയായിരുന്നു. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, ഇന്ത്യയുടെ വ്യവസ്ഥാമാറ്റത്തിനായുള്ള യുവത്വത്തിന്റെ തീവ്രാഭിലാഷങ്ങൾ പലപ്പോഴും സി. പി. സി. യുടെ വൈകാരികവും പ്രചരണപരവുമായ പ്രതിഷേധങ്ങളുമാണ്

പുത്തൻ വിദ്യാഭ്യാസനയത്തെക്കുറിച്ച്

വിദ്യാഭ്യാസവ്യവസ്ഥ എക്കാലവും വ്യത്യസ്തങ്ങളിൽ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ ഭരണകൂടോപാധിയുടെ ഭാഗമായിരുന്നിട്ടുണ്ട്. അതിൽ 'ആത്മീയ'വും 'അവബോധപാ'വും എന്നിവ 'വിമോചനം' പോലുമായ ലക്ഷ്യങ്ങൾ ആരോപിക്കപ്പെടാറുണ്ടെങ്കിലും അതിന്റെ അടിത്തറ തികച്ചും ഭൗതികമാണ്. നിലനിൽക്കുന്ന അധികാരവ്യവസ്ഥയ്ക്ക് അനുകൂലമായ രീതിയിൽ എങ്ങിനെ മനുഷ്യൻ ക്രമപ്പെടുത്തുകയും വിഭജിക്കുകയും വിന്യസിക്കുകയും ചെയ്യാമെന്ന അന്വേഷണമാണ് ഇതര പ്രത്യയശാസ്ത്രവ്യവസ്ഥകളിലെ ചെന്നപ്പോലെ വിദ്യാഭ്യാസ വ്യവസ്ഥയിലും നടക്കുന്നത്. അധികാരവ്യവസ്ഥയെ നിലനിർത്തിയാൽപോരാ, അതിനെ മാറ്റിമറിച്ചാൽ പുനരുത്പാദിപ്പിക്കാൻ കഴിയുകയും വേണം. ഇതിന് സുഹൃത്തുക്കളിലെ ചൂഷണാത്മകബന്ധങ്ങളുടെ യാഥാർത്ഥ്യം മറച്ചുവെക്കണം, അവ സ്വാഭാവികമായ "മനുഷ്യബന്ധങ്ങളായി" കാണപ്പെടണം; എല്ലാ മനുഷ്യരും തുല്യരാണെന്ന് ഉദ്ഘോഷിച്ചുകൊണ്ടുവന്നും സുർഷ്യാദരണഘടനകൾപോലെ, സുർഷ്യാ വിദ്യാഭ്യാസ വ്യവസ്ഥയ്ക്കും ജനസമ്മതിനേടാൻ. വിദ്യാഭ്യാസത്തെ 'മാനുഷിക വിഭവവികസനത്തിന്റെ ഭാഗമായിക്കണക്കാക്കാൻ ഭരണകൂടം അറിയാതെ തന്നെ അതിന്റെ തീർത്തും ഭൗതികമായ ലക്ഷ്യം വിളംബരം ചെയ്യുന്നുണ്ട്'; എന്നാൽ പുതിയ നയപ്രഖ്യാപനരേഖ ഒരു കപടഭാഷ സംസാരിച്ചുകൊണ്ട് ആ ലക്ഷ്യം മറച്ചുവെക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. 'വിമോചിപ്പിക്കുന്നതാണ്' അതാണ് വിദ്യാഭ്യാസം എന്ന ആമുഖത്തോടെ അത് വരാതിരിക്കുന്ന വിദ്യാഭ്യാസ 'വിപ്ലവ'ത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അത് മറച്ചുവെക്കുന്നതെന്തോ അതു തന്നെയാണതിന്റെ യഥാർത്ഥലക്ഷ്യമെന്നായിരിക്കണം തൊഴിലാളിവർഗ്ഗവീക്ഷണത്തിൽ വായിച്ചെടുക്കേ മാത്രം ചെയ്യാൻ മതി. "ചരിത്രത്തിൽ ചില നിർണ്ണായകമുഹൂർത്തങ്ങളുണ്ട്, നൂതനമായ വഴിത്താരകൾ വെട്ടിത്തുറക്കേണ്ട മുഹൂർത്തങ്ങൾ: അതിപ്പോഴാണ്" എന്ന ആരംഭപ്രസ്താവം തന്നെ, അധികാര വർഗ്ഗത്തിന്റെ പ്രതിസന്ധിയെ പരിഹരിക്കാനുള്ള ഒരടിയിറപ്പിന്റെ പാടിയാണ് പുതിയ വിദ്യാഭ്യാസ പദ്ധതിയിലുള്ളതെന്ന സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. സുർഷ്യാലിബറൽ സ്വഭാവം മുന്നിട്ടുനിന്നിരുന്ന കോത്താരിക്കമ്മീഷൻ റിപ്പോർട്ടിനെ തള്ളിക്കളഞ്ഞ് കൂടുതൽ കർശമായരീതിയിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവികളെയും സാങ്കേതികമേധാവികളെയും ഗുമസ്തന്മാരെയും തൊഴിലാളികളെയും ഉല്ലാസിപ്പിക്കാനുതകുന്ന, തീർത്തും "സമ്പ്രദായപരമായ ഒരു വിദ്യാഭ്യാസപുനഃസംവിധാനമാണ്" രേഖ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. ഇത് ഒരു വശത്ത് ഇന്ത്യൻ ഭരണകൂടം തുടർന്നുപോന്ന നയങ്ങളുടെ തുടർച്ചയായിരിക്കണമെന്ന, അവയുടെ ഗുണപരമായ ഒരു പുതിയ അവസാനം ചെയ്യും കുറിക്കുന്നുണ്ട്. വർത്തമാനവർഗ്ഗസമരങ്ങളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിലല്ലാതെ ഇതിനെ 'തനിയെ' മനസ്സിലാക്കാനാവില്ല. വർഗ്ഗസ്വരത്തിന്റെ ഇന്നത്തെ ഘട്ടത്തിൽ, പഴയ രീതികൾക്ക് സുർഷ്യാവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രയത്നം സഫലമായി നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയാതിരിക്കുന്നു എന്ന തിരിച്ചറിവിൽനിന്നാണ് പുതിയ നയം ഉടലെടുക്കുന്നത്. പുതിയ സാമ്പത്തിക-സാങ്കേതിക നയങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ, ഉപരിവർഗ്ഗം ചെന്നപ്പോട്ടിരിക്കുന്ന വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന സാഹചര്യം തരണം ചെയ്യുവാൻ പുതിയ വിദ്യാഭ്യാസ നയവും ശ്രമിക്കുന്നത്.

സാമന്ത്രാജ്ഞാനരവർഷങ്ങളിൽ ഭരണകൂടം തുടർന്നുപോന്ന, കർശനകൃത്യമുള്ളിടത്തെയും ഭൂപ്രദേശങ്ങളെയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും 'പൊതുവേല'യെ മുതലാളിത്തവികാസത്തിനുള്ള അധോഘടനയായി മാറ്റുകയും ചെയ്യുന്ന, നയത്തിന്റെയും ജനതയുടെ ക്രയശേഷിയുടെ ശോഷണത്തിന്റെയും ഫലമായി, വിദ്യാഭ്യാസവും ആരോഗ്യവുംപോലെ ഉടൻതന്നെ പ്രത്യക്ഷമാകും നൽകാത്ത—(ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ തീർത്തും) ലാഭകരമാണിവ; വികസിതരാജ്യങ്ങളിലെ സുർഷ്യാസി അതു നന്നായി മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്: എന്നാൽ പ്രതിസന്ധിയിലേക്കുപോയി, ദുരമുത്ത ഇന്ത്യൻസുർഷ്യാസിക്ക് അത്ര ക്ഷമിക്കുക വയ്ക്കേണ്ടില്ലെങ്കിൽനിന്ന് കഴിയുന്നത്ര മൂലധനം പിൻവലിക്കുവാനും കൂടുതൽ ലാഭം ഉടൻതന്നെ മേഖലകളിൽ നിക്ഷേപിക്കുവാനും ചൂഷകർ നിർബന്ധിതരായിട്ടുണ്ട്. ജനങ്ങളെ മുഴുവൻ സാക്ഷരരാക്കുന്നതുപോലുള്ള വ്യഥാപ്രയത്നങ്ങൾക്ക് അവർക്ക് പണമില്ല. പണം മുടക്കുന്നതിൽ അതിന് ശരിയായ പ്രയോജനം ലഭിക്കണം. അപ്പോൾ 'സാർവ്വജനീനമായ വിദ്യാഭ്യാസ'മെന്ന പഴയ പ്രഖ്യാപിതലക്ഷ്യം ഉപേക്ഷിച്ചു പറയുന്ന: 64ശതമാനം ഇന്ത്യക്കാരുടെ നിരക്ഷരമാണെന്നും അതിൽ തന്നെ സ്ത്രീകളിൽ 75-പട്ടികജാതികളിൽ 79-പട്ടികവർഗ്ഗങ്ങളിൽ 84-ശതമാനംവീതം നിരക്ഷരമാണെന്നുള്ളവസ്തുത പരിഗണിക്കുവാൻ ഉള്ള സമയമല്ല ഇത്. അതു കൊണ്ടാണല്ലോ ആദ്യപഞ്ചവത്സര പദ്ധതിയിൽ മൊത്തംദേശീയ വരുമാനത്തിന്റെ 7.22% വിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി ചിലവെടുത്തത്. ആറാംപദ്ധതിയിൽ അപ്പോൾ 2.2% ആയും, 85-'86 ലെ ബജറ്റിൽ 1.002%യും ആയി കുറഞ്ഞിരുന്നു. പാഠ്യപദ്ധതികളും പാഠ്യപുസ്തകങ്ങളും തയ്യാറാക്കുന്നതിലും ജനത, ആ വിജ്ഞാനത്തിന് പിറകിലെ അധികാരത്തെയും അതുപോലാണിപ്പിച്ചു വ്യത്യസ്തവ്യവസ്ഥയേയും കണ്ടെത്താനിടവരുമോ എന്നു അധീശവർഗ്ഗം ചോദിക്കുന്നുണ്ട്. അങ്ങനെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് ചിലവിടുന്ന മൂലധനം ഉത്പാദനപരിമേധമായി (Counter-Productive) മാറുന്നുണ്ടോ എന്ന് അതു സംശയിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് വിദ്യാഭ്യാസച്ചിലവിന് വക കണ്ടെത്താനായി ഫിസിയോപുസ്തകവിലയും വർദ്ധിപ്പിക്കാനും സ്വകാര്യസ്ഥാപനങ്ങളെക്കൂടുതൽ കൂടുതലായി വിദ്യാഭ്യാസമേഖലയ്ക്കു കൈമാറാനും ഭരണാധികാരികൾ സുർഷ്യാസിയിലേക്കുപോയിട്ടുണ്ട്. 'സമർത്ഥ'കൾ വിദ്യാഭ്യാസംനൽകുന്ന വിദേശസ്ഥാപനങ്ങളെ ഉയർന്ന ഫിസിയോപുസ്തകവിലകൾ നിന്നൊഴിവാക്കാനുള്ള നിർദ്ദേശം വർഗ്ഗസേവകരെ സൃഷ്ടിക്കുന്നവരിൽ അധീശ വർഗ്ഗത്തിനുള്ള ശ്രദ്ധ വെച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുണ്ട്. അതേസമയം, ഗ്രാമങ്ങളിലെ ദരിദ്രർക്ക് വേണ്ടി സാമൂഹ്യസേവാനുപേക്ഷയോടെ നടത്തിവരുന്ന അസമർത്ഥമായ 'അംഗൻവാടി'കളെ പ്രോത്സാഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സ്വകാര്യമേഖലയിലെ വിദ്യാഭ്യാസ വ്യവസ്ഥാവികരണപുതിയ ചൂഷണാവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുകയും ദരിദ്രർക്ക് വിദ്യാഭ്യാസം കൂടുതൽ അപ്രാപ്യമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ് നയത്തിന്റെ ഫലം. സാർവ്വത്രിക സാക്ഷരതയെ തടയുന്ന രണ്ടു മുഖ്യപ്രശ്നങ്ങൾ-കുട്ടികളെക്കൊണ്ട് പണിയെടുപ്പിക്കൽ, കുട്ടികളുടെ മരഗങ്ങളും അകാലമരണവും—ഇവിടെ പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നതായില്ല. കുട്ടികളുടെ അദ്ധ്യാപനത്തിന് നിയമസാധനതൽക്കണമെന്നാണ് ചില വ്യവസ്ഥാവിമർശകർപോലും വാദിക്കുന്നത്! ഇന്നുള്ളതും

സ്ത്രീകൾ, അംഗൻവാടികൾ, തൊഴിലധിഷ്ഠിത വിദ്യാലയങ്ങൾ നൂറുവയോ വിദ്യാലയങ്ങൾ: സ്ത്രീകളുടെ പുതിയ 'ചാതുർ വന്യം' ഈ രീതിയിലാണ് കോളേജുകളിലെ ഇന്നുള്ളതും കോളേജുകൾ, ഓപ്പൺ യൂണിവേഴ്സിറ്റി, ഉന്നതസാങ്കേതിക വിദ്യാലയങ്ങൾ, ഓട്ടോണമസ് കോളേജുകൾ എന്നീ നാമങ്ങൾ സ്ഥാപനങ്ങളിലൂടെ ഇതു തുടരുന്നു. പുത്തൻ വ്യവസ്ഥയുപയോഗിച്ചുള്ള ശുശ്രൂഷയായും ശിപായിയായും തൊഴിലാളികളെയും മാത്രമല്ല പാവപ്പെട്ടവർക്കും സഹായം നൽകുന്നതിനും ഉദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നു. നിരന്തരമായി പഠിക്കുന്നതിനും ചുരുക്കിയിട്ടുള്ള അവിശ്വസ്യതയോടുകൂടി ജീവിക്കുകയോ മരിക്കുകയോ ചെയ്യും. സാങ്കേതിക-മാനേജ്മെന്റ് വിദ്യാഭ്യാസം ചർച്ചചെയ്യുന്നതിന് ഒരു ഭാഗം മുഴുവൻതന്നെ പുതിയ രേഖ നീക്കിവെക്കുന്നതു്, അതിന്റെ ഉന്നമനത്തിന് വ്യക്തമാക്ക

ന്നു്. ഇപ്പോഴത്തെ സാമ്പത്തികമായി ഉയർന്ന വർഗ്ഗങ്ങളിൽ നിന്നുതന്നെയാണ് പുതിയ ഉദ്യോഗസ്ഥ-സാങ്കേതിക പ്രമാണിമാർ വളർന്നുവരാൻ പോകുന്നതു്; താഴ്ന്ന വർഗ്ഗങ്ങളിൽനിന്നു രെങ്കിലും അവരുടെ വിദ്യാലയങ്ങളിലെത്തിപ്പെട്ടാൽതന്നെയും (റിസർവേഷനുകളിലൂടെ) 'നവോദയ' വിദ്യാഭ്യാസവും ഐ. ഐ. ടി.—ഐ. ഐ. എ. മാതൃകയിലുള്ള അധ്യയനവും കഴിഞ്ഞു പുറത്തുവരുന്നതോടെ അവർ അധികാരി വർഗ്ഗത്തിലേക്ക് 'ഉയർത്തപ്പെട്ടു' കൊള്ളും. പാശ്ചാത്യവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട ഒരു വഴംഗീകൃത നഗരജീവി വിഭാഗത്തിനായി നടത്തപ്പെടുന്ന 'വിദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ' ഏതു് വർഗ്ഗനിലപാടുകളെയാണ് ഉത്പാദിപ്പിക്കുകയെന്നു് പരിമിതാവേഷങ്ങൾതന്നെ നമ്മെ പഠിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

വിദ്യാഭ്യാസ സംവിധാനത്തിന്റെ നടത്തിപ്പിൽ ഇന്നുള്ള പരിമിതമായ ജനാധിപത്യംപോലും തങ്ങളുടെ വർഗ്ഗലക്ഷ്യങ്ങൾ

സ്രാവുകൾ ആളുകളായിരുന്നെങ്കിൽ ബെർതോൾട് ബ്രെക്സ്റ്റ് സകൂളുകൾക്കെതിരെ ഒരുതാക്കീത്:

'സ്രാവുകൾ ആളുകളായിരുന്നെങ്കിൽ', വീട്ടുമസ്ഥിയുടെ മകൾ ശ്രീമാൻ കെ—യോടുചോദിച്ചു. 'അവ ചെറുമിനുകളോടു് കറുത്തു കിടന്നു കഴിയുമോ?' 'തീർച്ചയായും', അയാൾ പറഞ്ഞു, 'സ്രാവുകൾ ആളുകളായിരുന്നെങ്കിൽ, അവ ചെറുമിനുകളെപ്പോലെ കടലിൽ വെള്ളമുറിച്ചു കൊടുക്കും. അവിടെ അവർക്കു ഭക്ഷിക്കാൻ എല്ലാത്തരം ആഹാരങ്ങളുമുണ്ടാവും, ചെടികളുണ്ടാവും. കൊച്ചുജീവികളും പെട്ടികൾക്കകത്തു് എപ്പോഴും ശുദ്ധജലമുണ്ടായിരിക്കാൻ അവർ നിഷ്കർഷിക്കും, ആരോഗ്യരക്ഷകളെ സമഗ്ര നടപടികളുമെടുക്കും. ഉദാഹരണത്തിനു് ഒരു ചെറുമിനിയുടെ ചിറകിലൊരു മുറിയുണ്ടായാൽ ഉടനെ ബാൻഡേജ് ചെയ്യും, പ്രായമെത്രയുംവേണ്ടി സ്രാവുകൾ വിഴുങ്ങാതിരിക്കുവാനാണിതു്, ചെറുമിനിയു് ദുഃഖം തെല്ലുശ്വാസിക്കുവാൻ ഇടയ്ക്കിടെ വെള്ളത്തിന്റെ പാർട്ടികളുണ്ടാവും; കാരണം സന്തുഷ്ടരായ മത്സ്യങ്ങൾക്കു് ദുഃഖിതരായ മത്സ്യങ്ങളേക്കാൾ രുചിയേറും. വലിയ പെട്ടികളിൽ സ്ത്രീകളും ഉണ്ടാവും, സംശയം വേണ്ടാ. സ്രാവുകളുടെ വായിലേക്കു് സ്വയം നീന്തിച്ചെല്ലാൻ അവിടെ ചെറുമിനുകൾക്കു് പരിശീലനം നൽകും. ഉദാഹരണത്തിനു്, എവിടെയാണ് സ്രാവുകൾ അലസരായി ഉലഞ്ഞുനന്നെത്തന്നിയാൻ അവർക്കു് ഭൂമിശാസ്ത്രം പഠിക്കേണ്ടിവരും. അവിടെത്തെ പ്രധാന വിഷയം ചെറുമിനുകളുടെ സന്മാർഗ്ഗശാസ്ത്രം തന്നെ യായിരിക്കും. ചെറുമിനുകൾക്കു് ചെയ്യുവാനു് ഏറ്റവും സുന്ദരവും മഹനീയവുമായ കാര്യം സ്രാവുകൾക്കായി സന്തോഷത്തോടെ സ്വയം നിവേദിക്കുകയാണെന്നും, സ്രാവുകളെ, പ്രത്യേകിച്ചും അവർ ശോഭനമായ ഭാവി വാഗ്ദാനം ചെയ്യുമ്പോൾ, അപ്പോൾ വിശ്വസിക്കണമെന്നും അവിടെ അവർ പഠിക്കും. അനുസരണം ശീലിച്ചാൽ മാത്രമേ ഈ ഭാവി അവർക്കു് ഉറപ്പാകുകയുള്ളൂ എന്നും ചെറുമിനുകളെ മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുക്കും. അവർ താഴ്ന്നതും ഭൗതികവാദപരവും മാർക്സിസ്മുമായ ചായ്വുകളിൽനിന്നൊക്കെ ഒഴിഞ്ഞുമാറിക്കൊള്ളണം, അവരിലൊരുകിലും അത്തരം പ്രവണതകൾ കാണിച്ചാലുടൻ സ്രാവുകളെ വിവരമറിയിക്കണം.... സ്രാവുകൾ ആളുകളായിരുന്നെങ്കിൽ, കലയുമുണ്ടാവും. സ്രാവിൻ പല്ലുകളുടെ മനോഹരമായ ചിത്രങ്ങളുണ്ടാവും എല്ലാം തിളങ്ങുന്ന നിറങ്ങളിലായിരിക്കും. അവരുടെ വായ്കളും തൊണ്ടുകളും ശുദ്ധമായ കളിസ്ഥലങ്ങളായി ചിത്രീകരിക്കപ്പെടും. അവിടെ തുള്ളിമറിയുകയും കളിക്കുകയും ചെയ്യും. കടലിന്റെ അടിത്തട്ടിലെ നാടകശാലകളിൽ ചെറുമിനുകൾ, ധീരതയോടെ, ഉത്സാഹത്തോടെ, സ്രാവുകളുടെ തൊണ്ടയിലൂടെ താഴേക്കു നീന്തിപ്പോവുന്നതു് കാണിക്കുന്ന നാടകങ്ങളുണ്ടാകും. സംഗീതമോ, കേട്ടാലുടനെ ചെറുമിനുകൾ സ്വപ്നം നിറഞ്ഞ കണ്ണുകളോടെ കണ്ണുകളിലേക്കു നീങ്ങുകയും, സുഖചിന്തകളോടെ സ്രാവുകളുടെ തൊണ്ടകളിലേക്കു് ഒഴുകിച്ചെല്ലുകയും ചെയ്യും, അത്ര മധുരമായിരിക്കും ആ സംഗീതം. പിന്നെ, തീർച്ചയായും മതവുമുണ്ടാകും. യഥാർത്ഥജീവിതം സ്രാവുകളുടെ വാഗ്ദാനങ്ങളെത്തന്നെത്തന്നെ അതു് പഠിപ്പിക്കും. സ്രാവുകൾ ആളുകളായിരുന്നെങ്കിൽ ചെറുമിനുകൾ—ഇപ്പോഴത്തെപ്പോലെ തുല്യരായിരിക്കില്ല. ചിലവയ്ക്കു് ഉദ്യോഗങ്ങൾ നൽകി മറ്റുള്ളവരുടെ മീനെ പ്രതിഷ്ഠിക്കും. കുറച്ചുകൂടി വലിയവയ്ക്കു് ചെറിയവയെ തിന്നുവാൻതന്നെ അധികാരമുണ്ടാവും. അപ്പോൾ സ്രാവുകൾക്കു് കൂടുതൽ സന്തോഷമാവും. അപ്പോൾ അവയ്ക്കു് വിഴുങ്ങാൻ കൂടുതൽ വലിയ ഉള്ളുകൾ കിട്ടുമല്ലോ. അധികാരമുള്ള, ഏറ്റവും പ്രധാനികളായ ചെറുമിനുകൾ, മറ്റു ചെറുമിനുകളെയെല്ലാം ചിട്ടപ്പെടുത്തും. അവ അദ്യോഗപരകരം ഓഫീസർമാരും പെട്ടിപണിയുന്ന എഞ്ചിനീയർമാരും മറ്റുമായിത്തീരും. സ്രാവുകൾ ആളുകളായിരുന്നാൽ കടൽനിറയെ സംസ്കാരമായിരിക്കും.'

ളെ അപകടപ്പെടുത്തിയേക്കാമെന്നും അധിശവർഗ്ഗം ഭയപ്പെടുന്നുണ്ട്' അതുകൊണ്ട്, വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും അധ്യാപകർക്കും കർക്കശമായ ഒരു പെരുമാറ്റമുണ്ട്. അവ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. 'എല്ലാ അധ്യാപകരും പഠിപ്പിക്കണം, എല്ലാ വിദ്യാർത്ഥികളും പഠിക്കണം.' പോരാ, അധികാരം കഴിയുന്നത്ര കേന്ദ്രീകൃതമാകണം. അടിയന്തിരാവസ്ഥയിലെ പ്രത്യേകാധികാരമുപയോഗിച്ച് വിദ്യാഭ്യാസത്തെ 'കൺകൺ' ലിസ്റ്റിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചതുവേണ്ടി ഈ കേന്ദ്രീകരണം ശക്തിപ്പെടാനാവില്ല. യൂണിവേഴ്സിറ്റി ഗ്രാന്റ്സ് കമ്മീഷൻ, ആരംഭിച്ച കൺസിൽ ഓഫ് ടെക്നിക്കൽ എജുക്കേഷൻ, എൻ. സി. ഇ. ആർ. ടി., റെഗു. സി. എ. ആർ., ഐ. എം. സി., നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ പബ്ലിസിറ്റി തുടങ്ങിയ കേന്ദ്ര ഏജൻസികളിലൂടെയും ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസത്തിന് രൂപീകൃതമാകാൻപോകുന്ന ദേശീയ സമിതിയിലൂടെയും ഭരണകൂടത്തിന്റെ ഇംഗിതങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമായി നടപ്പിലാക്കപ്പെടും. സ്ഥാപനങ്ങളുടെ തമ്പവന്മാർക്ക് പ്രത്യേകാധികാരങ്ങൾ നൽകുക, ഐ. എ. എസ്. മാതൃകയിൽ ഒരു 'ഇന്ത്യൻ എജുക്കേഷൻ സർവ്വീസ്' ആരംഭിക്കുക, തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട അംഗങ്ങളുള്ള സെനറ്റ്-സിൻഡിക്കേറ്റ് സമ്പ്രദായം അവസാനിപ്പിക്കുക.

ക്യാമ്പസുകളെ അരാഷ്ട്രീയവൽക്കരിക്കുക ഇതിലുടനെയല്ലാം ഈ കാണുന്ന 'അസാസ്'മ്യ'ങ്ങളും പരിഹരിക്കപ്പെടും.

കൂരിപക്ഷജനതയുടെ ബോധവൽക്കരണത്തെ യെപ്പെടുന്ന്, ലാഭക്കൊതിയരായ, ഒരു മേധാവിവർഗ്ഗം, അത് വന്മനോഭാവത്തിൽ പ്രതിസന്ധി പരിഹരിക്കാമെന്ന വ്യാമോഹത്തോടെ ആവിഷ്കരിച്ചിരിക്കുന്ന പുത്തൻ വിദ്യാഭ്യാസനയം, വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ തുടർന്നുപോകുന്ന വരണോപക്രമങ്ങളെയും സ്വകാര്യവാണിജ്യവൽക്കരണങ്ങളെയും അധികാരകേന്ദ്രീകരണത്തെയും ശക്തിപ്പെടുത്തി വർഗ്ഗവേദങ്ങളെ മുൻപിടിക്കുന്ന ഒന്നാണ്. പൊതുവായ വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ട് ഈ സവിശേഷമേഖലയിലെ വർഗ്ഗസമരത്തെ നയിക്കുന്ന, ബഹുജനകൃത്യതിലാച്ചവിശ്വസിക്കുന്ന, അധ്യാപകരുടേയും വിദ്യാർത്ഥികളുടേയും ജീവനക്കാരുടേയും സംഘടനകൾക്കു മാത്രമേ ഈ വൈരുദ്ധ്യത്തെ ശരിക്കും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന സമാരൂപങ്ങൾക്കു ജനം കൊടുക്കാൻ കഴിയൂ. ഈ സംഘടനാനേതൃത്വങ്ങളെ ആശയപരമായി ആയുധവൽക്കരിക്കാൻ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ ചിന്തകർക്കു വാദം ധ്യതയുണ്ട്.

-കെ. എസ്.

പച്ചയിൽനിന്ന് ചുവപ്പിലേക്ക്

എ. ഡി. രണ്ടായിരമാണുകമ്പോഴേക്കും ലോകനവനവ്യവസ്ഥ സമ്പൂർണ്ണമായി തകർന്നുവീഴും. വികസിത രാജ്യങ്ങൾ എന്നും ലോകരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ പദവിയിലേക്ക് നിപതിക്കും. ഓറിയന്റൽ, തൊഴിലില്ലായ്മ, സാധനക്കുറവു, സ്ഥിരമായ ആഭ്യന്തര യുദ്ധം, വ്യവസായലോകത്തിന്റെ 'ബെയ്റ്റ്'വൽക്കരണം. 'ഇവയെല്ലാം സംഭവിക്കും. ഇന്ത്യ ശക്തം ശക്തമായി പൊടിഞ്ഞു പോകും. ഫിലിപ്പിൻസ്, മാർക്കോസിനുള്ളിലായ ഒരു സൈനികമേധാവിത്തത്തിലേക്ക് തിരിച്ചുപോകും. ഒരു ദക്ഷിണാഫ്രിക്കൻ വിപ്ലവത്തിൽ ഒരു ദശലക്ഷംപേർ മരണമടയും. എയ്ഡ് സും മരണമരുന്നുകളും ലോകത്തെ കീഴ്പ്പെടുത്തും.

—ഇവ മരുഭൂമിയിലെ വചനങ്ങളല്ല, പീറ്റർ ജേ., മൈക്കൽ സ്റ്റാൻഫോർട്ട് എന്നിവർ, ചേർന്നുനിന്ന 'അപ്പോക്ലിപ്സ്'—2000: സാമ്പത്തിക ശിഥിലീകരണവും ജനാധിപത്യത്തിന്റെ ആത്മഹത്യയും, 1989—2000' എന്ന പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ സേഷന്റെ പ്രവചനങ്ങളാണ്. യാഥാർത്ഥ്യത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള കല്ലന എന്നയത്വത്തിൽ 'ഫാഷിസം' (ഫാഷിസം+ഫിഷിസം) എന്നാണ് ഈ രചനാവിതയെ നിരൂപകൻ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. മർഷൽ മക്ലൂഹന്റെയും അൽവിൻ ടോഫ്ളറുടെയും അന്ധമായ ശ്രദ്ധേപ്പിവിശ്വാസത്തിന്റെ ഇരുണ്ട മറുപടിയായ ഈ അന്ധമായ ഭരണബോധത്തിന് ഇന്ന് പ്രബലമായി വരുന്ന ഒരു ചിന്താവിതയുടെ പ്രതിനിധിയുമാണ്.

ഇതിനു ചിന്താലോകത്തിൽ തുടക്കം കുറിച്ചത് 'ക്ലബ്ബ് ഓഫ് റോ'യും എൻലീഷ് ബേതുകളും മറ്റുമൊന്നെന്ന് പറയാം. നവീകരിക്കാനാകാത്ത ഈജിപ്തോത്തസ്തുകളുടെ അവിരാമമായ ചുഷണവും ജനസംഖ്യയുടെ അനിയന്ത്രിത വികാസവും വ്യാവസായികരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ഭാവിയെ മുക്കിക്കൊല്ലുന്ന ഒരു വിസ്മോഹനത്തിലേക്ക് നയിക്കുമെന്ന് അവർ പ്രവചിച്ചു. പരിസരലിനീകരണവും വ്യ

വസായമാന്ദ്യവും നാശത്തിന്റെ ചവിട്ടുപടികളായിക്കണ്ട് അവയെ തടയാൻ മറ്റുരീതികൾ തേടുന്ന ഐവൻ ഇല്ലിച്ച്, ഇ. എഫ്. ഷുമാക്കർ, ഭൗതികത്തിന്റെ നാശത്തിൽ നിന്ന് അധിഭക്തികം വീണ്ടെടുക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ഫ്രിജോഫ് കാപ്ര, ഭൂമിയെയും അന്തരീക്ഷത്തെയും ജീവജാലങ്ങളെയും അടഞ്ഞ ഒരു പരിസ്ഥിതിവ്യൂഹ (ഇക്കോ സിസ്റ്റം)മായിക്കണ്ട്, എൻട്രപ്പിയുടെ (തിരിച്ച ക്രമീകരിക്കാനാകാത്ത ക്രമരാഹിത്യം) ഭൗതികനിയമം സമൂഹത്തിനും ബാധകമാണെന്നും എല്ലാം വിനാശത്തിലേക്ക് നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നും വാദിക്കുന്ന ഹെർമാൻ ഡെച്ചിയെപ്പോലുള്ള നിഹിലിസ്റ്റ് വൈജ്ഞാനികർ: ഇവരെല്ലാം 'പുരോഗതി' സോഷ്യലിസം 'വികാസം' മുതലായ സംജ്ഞകളെ ശത്രുതയോടെ വീക്ഷിക്കുകയും 'പ്രവാചക'രായോ 'രക്ഷക'രായോ ഭരണമാറ്റലോഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരാണ്. മുതലാളിത്തത്തെ നിരാകരിക്കുവാൻ സോഷ്യലിസത്തിലേയ്ക്കു മുന്നേറുകയല്ല, നാടുവാഴിത്തയുഗത്തിലേക്കോ, മദ്ധ്യകാലഘട്ടങ്ങളിലേക്കോ പിന്നേറുകയാണാവശ്യമെന്ന് ഇവർിലെ റെപ്പോർട്ടും ധ്വനിപ്പിക്കുകയോ, പ്രസ്താവിക്കുകതന്നെയോ ചെയ്യുന്നു. മാർക്സിസം മുതൽ ലാഭവാത്സ്യ വരെയുള്ള മുൻകാലചിന്തകരെ വിളിച്ചുണർത്തുന്ന, ഭരണത്തിന്റെയും വെളിപാടിന്റെയും ഒരു സൂപ്പർ ജേണ്ണലിസത്തിന് വികസിതലോകത്തുമാത്രമല്ല, അവികസിത രാജ്യങ്ങളിലും വിപണി വിപുലമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. വ്യവസായവൽക്കരണത്തെയും വൻസാങ്കേതികവിദ്യയേയും സാമൂഹ്യഘടനയുടെ സ്വഭാവവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്താതെതന്നെ തിരസ്കരിക്കുന്ന ഒരു പുതിയ സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിരുദ്ധ രാഷ്ട്രീയം—'ചുവപ്പിൽനിന്ന് പച്ചയിലേക്ക്' എന്ന് റൂഡോൾഫ് ബാറോ—പാരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണവും യുദ്ധവിരോധവും സ്രീവിമോചനവും വേദിപ്പിച്ച് വിജ്ഞാനീയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ലോകമെമ്പാടും സംക്രമിച്ചുവരുന്നു. യാത്രീകളെതികവാദം മുതൽ ആധ്യാത്മികതാവാദംവരെ വിവിധങ്ങളും പലപ്പോഴും പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളുമായ

അംശങ്ങളും കൂടിക്കൂഴത്തോടു കൂടിയ പ്രത്യയശാസ്ത്ര സംയുക്തത്തിന്റെ മുഖ്യഘടകങ്ങളെ ഇങ്ങിനെ സംക്ഷേപിക്കാം:

ഒന്നാമത്തേതു് ശാസ്ത്രത്തോടും സിദ്ധാന്തത്തോടും തന്നെയുള്ള വിരോധമാണു്. ശാസ്ത്രവാദത്തെ ഇവർ നിരാകരിക്കുന്നതു്. മറിച്ചു തെയു്ൽസ് ഗണിതത്തിലും ഗലീലിയോ ഭൗതികത്തിലും മാർക്സ് ചരിത്രത്തിലും സാധിച്ച ആ വിപ്ലവങ്ങളെല്ലാം—പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ ഒരു ഭൂതകാലത്തിൽനിന്നുള്ള ജ്ഞാനസിദ്ധാന്തപരമായ വിമോചനം—അതിനെ, ശാസ്ത്രീയതയെ, തന്നെയാണു്. ശാസ്ത്രമാണു് സത്യവേദനത്തിന്റെ ഭരണയന്ത്രമാണു്. മാർക്സമെന്നു് നാം ശരിക്കാണിട്ടു കലയും ധ്യാനവുമെല്ലാം ചില ആന്തരികസത്യങ്ങളെ പെട്ടിപ്പൊട്ടിക്കുന്നതു്. എന്നാൽ കൂടാതെ വസ്തുനിഷ്ഠമായ ജ്ഞാനം നേടുന്നതിനു് മനുഷ്യൻ വികസിപ്പിച്ച അന്വേഷണരീതിയാണു് ശാസ്ത്രം. സാമൂഹിക പ്രയോഗങ്ങളിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന സ്ഥിതിവിവരങ്ങളെയും പ്രത്യയശാസ്ത്രപ്രയോഗങ്ങളെയുമെല്ലാം അസംസ്കൃത വിഭവമാക്കി ശൈലാന്തികോത്പാദനം നടത്തുന്നതിന്റെ നിഷ്കൃഷ്ടമായ മാർഗമാണതു്. ശാസ്ത്രീയതയെ തിരസ്കരിക്കുകയെന്നാൽ സത്യത്തെത്തന്നെ തിരസ്കരിക്കുന്നതിനു തുല്യമാകുന്നതു് അതുകൊണ്ടാണു്. പ്രതിരോധ പ്രവർത്തകരെന്ന സ്വയം വിശേഷിപ്പിക്കുന്ന പല സാഹസിക സംഘങ്ങളുടെയും ഏകപക്ഷീയമായ ആക്ടിവിസം, സൈദ്ധാന്തികമായ ധ്വനിയെ മുടിവെക്കുന്നതിനുള്ള ഉത്കണ്ഠ മാത്രമാണു്. ഇതിന്റെ തന്നെ ഒരുതരം പണമാണു് 'പുരോഗതി'യെന്ന സങ്കല്പത്തിന്റെ തിരസ്കരണം. പലത്തിൽ മനുഷ്യചരിത്രത്തിന്റെ ചലനാത്മകതയെയും സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥയുടെ പങ്കിനെയും നിഷേധിക്കുകയാണു് ഈ വീക്ഷണം ചെയ്യുന്നതു്. സാമൂഹ്യ പരിണാമത്തിന്റെ അന്തഃപ്രയോജനങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ചരിത്രശാസ്ത്രകവാടത്തിന്റെ വീക്ഷണാത്മക പരിപാതിയിലൂടെ പുറത്തുകൊണ്ടുപോകാൻ ഒരു മാർഗ്ഗമാണതു്

രണ്ടാമത്തേതു് വ്യക്തിവാദമാണു്. പ്രശ്നവും പരിഹാരവും വ്യക്തിയിലാണെന്നു് വിശ്വസിക്കുന്നതിനെ വിശ്വാസം ഇല്ലാത്തതിന്റെയും മറ്റും വിചാരങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനശില തന്നെയാണു്. വാസ്തവത്തിൽ ഇതു് ഉദ്യോഗാർത്ഥി മതാത്മക വീക്ഷണത്തിന്റെ തന്നെ ഒരു പക്ഷാന്തരമാകുന്നു. സാമൂഹ്യതയെ വ്യക്തികളുടെ ഒരു കൂട്ടമായിക്കാണുന്ന അനുവാദപരമായ കാഴ്ചപ്പാടു് ആധുനിക സാമൂഹികവിചാരണയെക്കുറിച്ചും നിരാകരിക്കുന്ന ഒന്നാണു്. സാമൂഹ്യതയുടെ അവയുടേതായ ചലനനിയമങ്ങളുള്ള വ്യക്തിനിരപേക്ഷമായ ഘടനകളാണു്; സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥയും സാമൂഹ്യപരിണാമവും രൂപപ്പെടുന്നതു്, ഈ സമഗ്രഘടനകളിലാണു്. സാമൂഹ്യപ്രശ്നങ്ങളുടെ പരിഹാരം സാമൂഹ്യസാക്ഷ്യത്തിൽതന്നെയാണു്. വ്യക്തിപരിഹാരത്തിന്റെ പരിപ്രേക്ഷയും അടിയിൽ ഒരു സത്താവാദം അഥവാ ഓരോരുത്തരുടേതാണു് അതു് സമൂഹത്തിന്റെ വസ്തുനിഷ്ഠമായ അസ്തിത്വത്തെത്തന്നെ തിരസ്കരിക്കുന്നു. പല 'മുറുരീതി' പ്രവാചകരിലും കാണുന്ന, കുറുവാളിയെ ഒഴിവാക്കി ഇരയെ കുറപ്പെടുത്തുന്ന പ്രത്യയശാസ്ത്രവും ചീവീന ശൈലീരാഷ്ട്രീയവും ഈ കാഴ്ചപ്പാടിന്റെ ഉപോല്പന്നങ്ങളാണു്.

മൂന്നാമത്തെ ഘടകത്തെ നമുക്കു് 'കേവലമുഖ്യവാദം'മെന്നു് വിളിക്കാം. മുഖ്യങ്ങളും കേവലമായി നിലനിൽക്കുന്നില്ല. വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ ഘടനകളാണു് മുഖ്യപ്രതിനിധികളെ സൃഷ്ടിക്കുകയും അവയ്ക്കുതന്നെ നൽകുകയും ഭിന്നരീതികളിൽ ഉപയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു്. ന്യൂഹം, സത്യം, അഹിംസ, ദേശപ്രേമം, ഒത്തോതമം—ഇങ്ങിനെ അമർത്തുമായി നാമകരണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന 'മുഖ്യ' സംജ്ഞകൾക്കെല്ലാം തന്നെ ഭിന്നസന്ദർഭങ്ങളിൽ ഭിന്ന വിവക്ഷകളാണു്

ഇതു്. ഇവയെല്ലാംതന്നെ വർഗ്ഗസമരങ്ങളിൽ ഒരു വർഗത്തിന്റെ അധീശത്വത്തെ പിന്തുണക്കാനായി ആസൂത്രണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന മുഖ്യഘടനകളിലേക്കു് ആഗിരണം ചെയ്യപ്പെട്ടു് അടിച്ചമർത്തലിന്റെ മാർഗങ്ങളായി മാറാമെന്നതു് നമുക്കനുഭവമുള്ളതാണല്ലോ. ചെന്നായയെ സ്നേഹിക്കണമെന്നു് ആട്ടിൻകുട്ടിയോടടുത്തുപോകുകയും പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളെ ആത്യന്തിക സത്യവേദനമാക്കിപ്പറയുകയും സാമൂഹ്യഘടനകളെ അടിച്ചമർത്താനായി അഹിംസയുടേതു് വേറൊരു ഘടനയെന്നും ഭരണകൂടത്തെ പിന്തുണക്കാനും നിലനിൽക്കാനുമായി ദേശപ്രേമമത്രമുരുവിടുകയും ചൂഷകളുടെ ഒത്തോതമയെ ദേശീയതയെ കൃത്യമായി കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്യുന്ന സന്ദർഭങ്ങളും നമുക്കുപരിചിതമല്ലല്ലോ.

മുതലാളിത്തത്തെ പ്രതികൂലമായി നോക്കിപ്പിടിച്ചുനിർത്തി 'വ്യവസായ'ത്തെ ആധുനിക സാമൂഹ്യത്തിന്റെ എല്ലാ ഭഗ്നാവസ്ഥകൾക്കും കാരണമാക്കുന്ന വ്യവസായിക പ്രത്യയശാസ്ത്രമാണു് നാം ലാമത്തെ ഘടകം. വ്യവസായികവിപ്ലവം ഒരു പുതിയ ചൂഷക വർഗത്തെ സൃഷ്ടിച്ചതോടൊപ്പം, മനുഷ്യകൃത മുഴുവൻ അധീശത്വഘടനകളിൽനിന്നു് മോചിപ്പിക്കാൻ പ്രാപ്തിയുണ്ടാക്കിയതിനു് തോഴിലാളി വർഗ്ഗത്തെയും സൃഷ്ടിച്ചുവെന്നു് ഈ വിചിന്തനരീതിയുടെ വക്താവുമാകുന്നു. വ്യവസായികോത്പാദനത്തിനു് മുതലാളിത്തരീതിയെന്നും, സോഷ്യലിസ്റ്റു് രീതിയെന്നും വേർതിരിക്കാവുന്ന രണ്ടു വിഭവ സമ്പ്രദായങ്ങളുണ്ടെന്ന സത്യവും വിസ്മരിക്കപ്പെടുന്നു. മുതലാളിത്തം താഴോട്ടിറങ്ങിവരുന്ന ഒരധികാരശ്രേണി, ഇതരസമൂഹങ്ങളെ അധ്വാനവിഭജനവും അതിനെ പിന്തുണക്കുന്ന സാമൂഹികവിദ്വേഷവും, സങ്കേതത്തിന്റെയും വെടലത്തിന്റെയും വിജ്ഞാനത്തിന്റെയും വിതരണത്തിൽ മുലധനവർഗങ്ങളോട് കറഞ്ഞ ചിലവും കൂടിയ ലാഭവും ഉറപ്പുനൽകുന്ന രീതികളുടെ പിന്തുടർച്ച, ഉത്പാദനപ്രക്രിയയെ സംബന്ധിച്ച സമഗ്രജ്ഞാനം ഏറ്റവും മുകളിലത്തെ മേധാവികളോടും കൈവശമായിരിക്കുന്ന അവസ്ഥ, ഉത്പാദനത്തിലും വിതരണത്തിലും തൊഴിലാളികളെക്കുറിച്ചുവന്ന അന്യതാപ്രതിഭി ഇവയെല്ലാമാണു് മുതലാളിത്ത ഉത്പാദനരീതിയുടെ സവിശേഷതകൾ. ഈ ശ്രേണികൾക്കുതന്നെയും അന്യവത്കരണത്തെയും ചെറുക്കുന്ന തരത്തിൽ ഉത്പാദനസമ്പന്നങ്ങളുടെ സമത്വധർമ്മമായ അഴിച്ചുപണിയും ഉത്പാദനോപാധികളുടെ സാമൂഹ്യമായ ഉടമസ്ഥതയുമാണു് സോഷ്യലിസ്റ്റുത്പാദനത്തിന്റെ കാതൽ. നിലനിൽക്കുന്ന സോഷ്യലിസ്റ്റു് ഉത്പാദനസമ്പന്നങ്ങളും രീതികളും ഇത്തരത്തിൽ പൂർണ്ണമായി അഴിച്ചുപണിയപ്പെട്ടിട്ടില്ലെങ്കിൽ അതിനു് സോഷ്യലിസ്റ്റാദർശത്തെ കുറപ്പെടുത്തുകയല്ല വേണ്ടതു്. അതിജീവിക്കുന്ന മുതലാളിത്താവലിഷ്ടങ്ങളിലും യുദ്ധാവസ്ഥ അനിവാര്യമാക്കുന്ന ഉത്പാദനവർദ്ധനവിലും രാഷ്ട്രീയ ഘടനയുടെ അപര്യവേകങ്ങളിലുമാണു് അതിനു കാരണം തിരക്കേണ്ടതു്. ഉത്പാദനരീതിയെ ശാസ്ത്രീയമായി മുതലാളിത്തപരവും ജനകീയവുമായി തരം തിരിക്കുന്നതിനുപകരം, വർഗ്ഗഘടനകളെ മുഴുവനായി ഒഴിച്ചുനിർത്തി 'പൗരസ്ത്യം', 'പാശ്ചാത്യം' എന്നു് അടിസ്ഥാനരഹിതമായി തരം തിരിക്കുന്ന രീതിയാണു് പല പരിസ്ഥിതി ചിന്തകരും അനുഭവ'ത്തി'ക്കുറുത്തു്.

ഈ പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെതന്നെ ഉപോത്പന്നങ്ങളാണു് അടുത്ത രണ്ടു ഘടകങ്ങൾ: ഒന്നു് സാമൂഹിക നിർണ്ണയവാദമാണു്. മാക്സ് വെബ്ബറുടെയും മറ്റും 'ടെക്നോ-ഡിറ്റർമിനിസം'ത്തിൽനിന്നു് വ്യത്യസ്തമല്ല ഇല്ലാത്തതിന്റെയും ഷുമാക്കറുടെയും നിലപാടു്. സാമൂഹികവിദ്വേഷയുടെ സാമൂഹ്യമാണു് സാമൂഹ്യഘടനയെ നിർണ്ണയിക്കുന്നതെന്ന ഈ തലതിരിഞ്ഞ കാഴ്ചപ്പാടിൽ സമ്പന്നതു്,

സ്വത്തുടമസ്ഥത, സാമൂഹ്യവർഗ്ഗങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം അപ്രയാ നമാകുന്നു. ടെക്നോളജി ഒരു സ്വതന്ത്രശക്തിയായി അപരിചി ക്കപ്പെടുന്നു. ടെക്നോളജി വാസ്തുവത്തിൽ ഉത്പാദനത്തിന്റെ ഘടകമായി മാറപ്പെട്ട ശാസ്ത്രമാണ്; ആ നിലക്ക് ഉത്പാദന സാഹചര്യങ്ങൾ—ഉത്പാദനബന്ധങ്ങളും ഉത്പാദനോപാധികളുടെ ഉടമസ്ഥതയും—സാങ്കേതികവിദ്യയെപ്പോലെ ബന്ധിച്ച് നിർണ്ണായകമാണ്; സാമൂഹ്യവൈരുദ്ധ്യങ്ങളുടെ മുദ്രകൾ അതിലുപതിയാതെ വയ്ക്കുന്നു. ടെക്നോളജി യുദ്ധവും ദാരിദ്ര്യവും സൃഷ്ടിക്കാനുപയോഗിക്കാം, സഹായവും സമൃദ്ധിയും സൃഷ്ടിക്കാനുപയോഗിക്കാം. ഏതു വർഗ്ഗം, ഏതുലക്ഷ്യത്തോടെ, അതുപയോഗിക്കുന്നു എന്നതാണ് വിവിധ നിർണ്ണായകഘടകം. ഈ സാങ്കേതിക നിർണ്ണയവാദം അടുത്ത ഘടകത്തിലേക്ക് നയിക്കുന്നു: ഉദ്യോഗസ്ഥരോടൊപ്പമുള്ള സ്വയം മുതലാളിത്തത്തിനുള്ള ഉപയോഗ വന്നിരിക്കുന്ന പുതിയ അധിപവർഗ്ഗമായിക്കൊണ്ടു 'ടെക്നോക്രാറ്റിസം'മാണത്. വാസ്തുവത്തിൽ ബൃഹദ്രാജകളും ടെക്നോക്രാറ്റുകളും സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ നടത്തിപ്പുകാർ മാത്രമാണ്. നയപരമായ തീരുമാനങ്ങൾ അവർക്കുതന്നെ. പരക്കെപ്പോലുള്ള പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, കൃത്രിമമായിലാഭങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുക, ഉപഭോഗപ്രത്യയശാസ്ത്രത്തെ പുനരുത്പാദിപ്പിക്കുക—ഇതാണ് മുതലാളിത്തസമൂഹത്തിൽ അവർ ചെയ്യുന്നത്. ഉപഭോഗമണ്ഡലത്തിൽ സൈനികവും ആശ്രിതത്വവും സൃഷ്ടിക്കുന്നത് ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവികളുടെ ആവശ്യമല്ല; ഉത്പാദനം കയ്യാളുന്ന ഉപരിവർഗ്ഗത്തിന്റെ താല്പര്യമാണ്. ബൃഹദ്രാജകൾ മുതലാളിത്ത സാമൂഹികാവശ്യങ്ങളുടെ ലക്ഷണവും പ്രതിഫലനവും ഉപകരണവുമാണ്, അവർ നിറവേറ്റുന്ന ആവശ്യങ്ങൾ അവരുടേതല്ല; അധിപവർഗ്ഗങ്ങളുടേതാണ്.

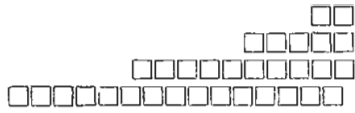
സാങ്കേതികവികാസത്തിന്റെ അന്ധനിരസം, മദ്ധ്യയുഗ രാജനയുടെ വിഷ്കാമോണ്. വ്യവസായകേന്ദ്രീകരണം ഒഴിവാക്കാനായി പഴയ സ്വതന്ത്രവാണിജ്യ മാതൃകയിലേക്ക് തിരിച്ചുപോകാനാഹ്വാനം നൽകുന്ന ഐഡൽ ഇല്ലിച്ച് ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്ന മൂല്യങ്ങൾ "അതിജീവനത്തിനുള്ള ആഗ്രഹവും പ്രബുദ്ധമായ സാമ്പത്തികപര്യവൃദ്ധിയാണ് മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന മൂല്യങ്ങൾ തന്നെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമ്പത്തികപരിഹാരങ്ങൾ മിർടൻ പ്രിസ്മാന്റെ അനുസ്മരണങ്ങളിലൂടെയാണ്. ഇന്ത്യൻ വർണ്ണവ്യവസ്ഥയ്ക്ക് അതിന്റെ വക്താവായി നൽകിയിട്ടുള്ള ന്യായീകരണങ്ങളിലേക്ക് ഈ നിലപാടിൽനിന്ന് ഏറെ ദൂരമില്ല. ഫ്രീജോഫ് കാപ്രയാകട്ടെ, നിർലാഭമായിത്തന്നെ ആധ്യാത്മിക ആശയവാദങ്ങളെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നുണ്ട്. സെൻസുവേഷ്യലിസം, ഷാമാനിസം (മന്ത്രവാദചികിത്സ), ആൽക്കെമി, താവോമതം തുടങ്ങിയ ശാസ്ത്രപുഷ്പസമീപന രീതികളിലേക്ക് അദ്ദേഹം കൂടെയുള്ള

തിരിച്ചുപോകുന്നു, പുതിയ വൈജ്ഞാനിക നിരീക്ഷണങ്ങളെ പഴയ ലോകവീക്ഷണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വായിച്ച് വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു.

ഈ പ്രത്യയശാസ്ത്രസംഹിതയുടെ മറ്റൊരു ഘടകമാണ് ഈ കറുപ്പിന്റെ ആരംഭത്തിൽ പറഞ്ഞ നിരാശതാവാദവും സർവനാശവാദവും.

ഇങ്ങിനെ സോഷ്യലിസം റ്റു ലോകവീക്ഷണത്തിനെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും പ്രതിരോധിക്കുകയും പ്രാഗ്-സോഷ്യലിസ്റ്റ് ആശയവാദ പരിസരങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു നടക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഈ പരിസ്ഥിതിരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്ര വിവക്ഷകൾ തുറന്നു കാട്ടുന്നതോടൊപ്പംതന്നെ ഇടതുലക്ഷ്യത്തിന്റെ ചില ഭാഗങ്ങളിലാണ് ഈ സോഷ്യലിസം റ്റു വിരുദ്ധവാചാലതകൾ വളർന്നു വരുന്നതെന്നും നാം കാണുന്നുണ്ട്. യുദ്ധം, പരിസ്ഥിതി നശീകരണം, സ്രീയുടെ അടിമത്തം, ഹൈടെക്നോളജിയുടെ ദുരുപയോഗം, അമിതമായ വിഭവപ്പുഷണം തുടങ്ങിയവ മനുഷ്യരാശി ഇന്നുഭവിക്കുന്ന ചില പ്രധാന പ്രശ്നങ്ങളാണ്. ഇവയുടെ നിലനില്പ് കണ്ടില്ലെന്നു നടിക്കാനാവില്ല സമാധാനം, ഇക്കോളജി, ഫെമിനിസം, ടെക്നോളജി തുടങ്ങിയ മേഖലകളിലെല്ലാം ഇന്നു പ്രചരിക്കുന്ന ബുദ്ധിയാ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു ബദലായ സോഷ്യലിസം റ്റു കാഴ്ചപ്പാടുകൾ രൂപപ്പെടുത്തുകയും ഈ പ്രശ്നങ്ങളിൽ സജീവമായ ജനകീയ രീതികളിൽ ഇടപെടുകയും ചെയ്യുക കൊണ്ടു മാത്രമേ ഈ പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങൾ മദ്ധ്യവർഗ്ഗവാക്കളുടെ സംശയഗ്രസ്തമായ മനസ്സുകളിൽ ചെലുത്തുന്ന ആകർഷണത്തെ നേരിടാനാവൂ. 'സെലൻറ് വാലി' ഉൾപ്പെടെയുള്ള പ്രശ്നങ്ങളിൽ കേരളത്തിലെ ഇടതുലക്ഷ്യ പാർട്ടികൾ സ്വീകരിച്ച സമീപനങ്ങൾ കർശമായ ആത്മപരിശോധനയും ആത്മവിമർശനവും ആവശ്യമാക്കുന്നുണ്ട്. ഈ പ്രശ്നങ്ങളിൽ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തെ ബോധവൽക്കരിക്കാനും ഇടപെടുവിക്കാനുമുള്ള ആത്മാർത്ഥതയുടെ നടന്നാൽ മാത്രമേ, ഇക്കോളജിയും ഫെമിനിസമല്ലാതെ ഉപരിവർഗ്ഗത്തിന്റെ മാത്രം ഉത്കണ്ഠകളാണെന്ന ദുർബോധത്തിൽനിന്ന് അവരെ മോചിപ്പിക്കാനും, മനുഷ്യരാശിയുടെ മോചനം തങ്ങളെന്ന പ്രബുദ്ധമായ ദൗത്യജാഗ്രതയിലേയ്ക്കുവരെ നയിക്കാനും കഴിയും—പരിസംസാരക്ഷണത്തിന്റെയും സ്രീസമത്വത്തിന്റെയും മറ്റും മണ്ഡലങ്ങളിൽ സോഷ്യലിസം റ്റു രാജ്യങ്ങൾ കാണിക്കുന്ന ജാഗ്രതയും കൈവരിച്ച അവിതർക്കിതമായ നേട്ടങ്ങളുംപോലും മറച്ചു വെക്കപ്പെടുമ്പോൾ വിശേഷിച്ചും.

-കെ. എസ്.;
13 ഓഗസ്റ്റ് 1987

പത്രാധിപ സമിതി:

കെ. സച്ചിദാനന്ദൻ
ഡോ. ടി. കെ. രാമചന്ദ്രൻ
ടി. എൻ. ജോയ്
എൻ. എ. ദേവസ്സിക്വേട്ടി
കവിയൂർ ബാലൻ

പ്രിൻറിങ് :

ഹരിശ്രീ പ്രിൻ്റേഴ്സ്, പെരിഞ്ഞനം

പബ്ലിഷേഴ്സ് :

സൊസൈറ്റി ഫോർ സോഷ്യലിസ്റ്റ്സ്റ്റഡീസ്

ഒ. കെ. ബിരീഡിംഗ്സ്

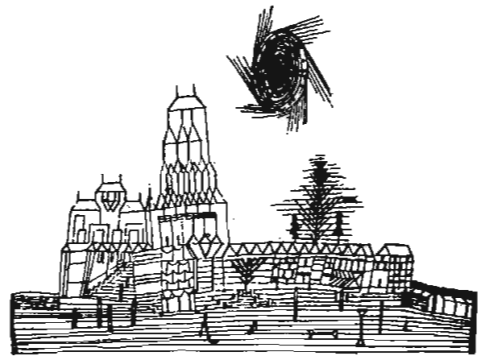
കൊടുങ്ങല്ലൂർ 680 664

അററിലാ ജോസഫ്

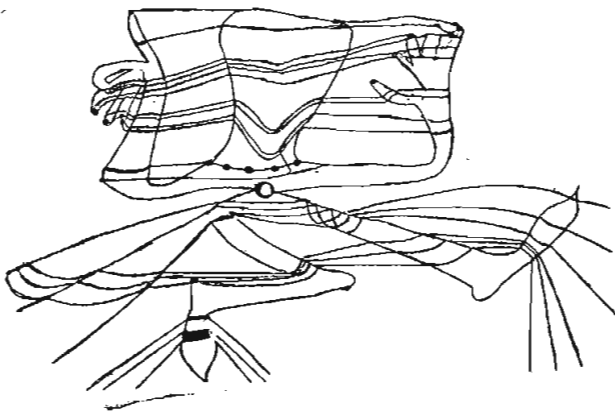
1905-ൽ ഒരു സോപ്പ് ഫാക്ടറിത്തൊഴിലാളിയുടേയും ഒരലക്ഷക്കാരിയുടെയും മകനായി ജനിച്ചു, താരാവ്നോട്ടക്കാരനായും പന്നിവളർത്തുകാരനായും മറ്റും പണിയെടുത്തു, നാസികൾക്കെതിരെ ബുദ്ധാപ്പസ്താനിൽ അണ്ടർഗ്രൗണ്ട് തൊഴിലാളി പ്രസ്ഥാനം കെട്ടിപ്പടുത്തു, ജനകീയ മുന്നണിയായുള്ള നിർദ്ദേശം കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുപാർട്ടി സ്വീകരിക്കാത്തതിലും നാസിസത്തിന്റെ വളർച്ചയിലും ഹതാശനായി ഗുഡ്സ് ട്രെയിനടിയിൽ ചാടിമരിച്ച (1937) ഹങ്കേറിയൻ കവി.

ബ്ലച്ചുകൾ - പോരാളിയുടേത്.

ആ നിലവിളി എന്റേതല്ല

ആ നിലവിളി എന്റേതല്ല.
 അത് ഭൂമി അലറുന്നതാണ്
 സൂക്ഷിച്ചിരിക്കിൻ. സൂക്ഷിച്ചിരിക്കിൻ,
 സാത്താൻ പല്ലിറുമ്മുകയാണ്.
 തെളിഞ്ഞ അരുവികളുടെ
 അടിത്തട്ടിൽ താണുകിടക്കുക
 ഒരു ജാലകച്ചില്ലായി സ്വയം അടിച്ചു പരത്തുക,
 വൃജക്കല്ലുകളുടെ പ്രകാശത്തിനു പിന്നിലൊളിക്കുക,
 അല്ലെങ്കിൽ ചെറുപ്രാണികൾക്കൊപ്പം
 കല്ലുകൾക്കിടയിലൊളിക്കുക.
 ഹേ, പാവപ്പെട്ട മനുഷ്യ,
 പുതുതായിച്ചുട്ടെടുത്ത
 റൊട്ടിയ്ക്കുകത്തു പോയൊളിക്കുക.
 തണുത്ത മഴകൾക്കൊപ്പം
 മണ്ണിലേക്ക് അരിച്ചിറങ്ങുക!

മറ്റുള്ളവരിലേ നിനക്കു മുഖം കഴുകാനാവൂ
 അതിനെ നിന്നിൽ തന്നെ
 കളിപ്പിക്കുന്നതിൽ കാര്യമില്ല.
 ഒരു കൊച്ചു പുൽക്കൊടിയുടെ തുമ്പായി മാറുക,
 അപ്പോൾ നിനക്ക്
 ലോകത്തിന്റെ അച്ചുതണ്ടിനെക്കാളും
 മഹത്വം ലഭിക്കും.

ഹാ, യന്ത്രങ്ങളേ, പക്ഷികളേ,
 ഇലകളേ, നക്ഷത്രങ്ങളേ!
 നമ്മുടെ വന്ധ്യയായ അമ്മ
 ഒരു കഞ്ഞിനുവേണ്ടി നിലവിളിക്കുന്നു.
 എന്റെ സുഹൃത്തേ, എന്റെ സ്വന്തം സുഹൃത്തേ,
 ഭീകരമായാലും ഗംഭീരമായാലും,
 ആ നിലവിളി എന്റേതല്ല,
 അതു ഭൂമി അലറുന്നതാണ്.

ഗ്ലാസുപണിക്കാർ

ഗ്ലാസുപണിക്കാർ പെരുന്തി കൂട്ടുന്നു
 മൃഗങ്ങളിൽ തിളച്ചുമറിയുന്ന സുതാര്യതയിൽ
 സ്വന്തം ചോരയും വിയർപ്പും കൂട്ടിയിളക്കുന്നു,
 അവശേഷിച്ച ശക്തികൊണ്ട്
 സ്മടികം തളികകളിൽ പകർന്ന്
 ഉത്സയിരുട്ടി ഉദ്ദവാക്കുന്നു.

സൂര്യനുദിച്ചയരുമ്പോൾ
 അവർ ആ വെളിച്ചമെത്തിക്കുന്നു -

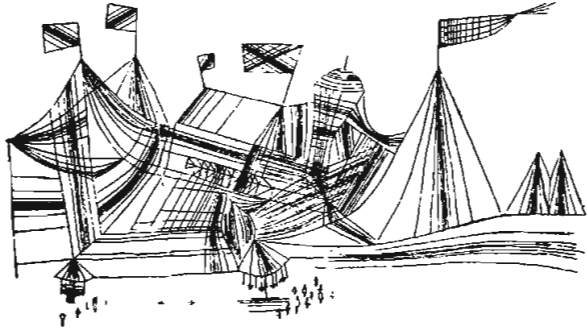
നഗരങ്ങളിൽ, നാട്ടിൻ പുറങ്ങളിലെ
കൊച്ചുകുരകളിൽ വരെ.

ചിലർ അവരെ 'തൊഴിലാളികൾ'
എന്നുവിളിക്കുന്നു; ചിലർ 'കവികൾ' എന്നും :
രണ്ടും ഒരേപോലെ നല്ല പേരുകളാണെങ്കിലും.
സാവധാനം അവരുടെ രക്തം വററിപ്പോകുന്നു
അവരും സുതാര്യരായി മാറുന്നു :
നമ്മുടെമേൽ പണിതുയർത്തിയ,
ഭാവിയിലേയ്ക്കു തുറക്കുന്ന,
വൻ പള്ളികളാലകങ്ങൾ.

വ(ജം

കീർത്തനങ്ങൾക്ക് എപ്പോഴും ഒരു സമയമുണ്ട്.
നാം നിൽക്കുന്നത് ഒരു വരൂപർവ്വതത്തിലാണ്
എങ്കിലും നമ്മുടെ കീഴയിൽ ചരൽ മാത്രം.
നാം മാലാഖമാരായിരുന്ന കാര്യം
പണ്ടേ മറന്നിരിക്കുന്നു
നമ്മുടെ വെള്ളത്ത ചിറകുകൾ
തലയിണകൾ പോലെ കത്തിനിറയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു
പ്രാർത്ഥനകൾ ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ ശക്തിയ്ക്കായി
ദാഹിക്കുന്നു,
കല്ലുകൾ നമ്മുടെ കാൽ മുട്ടുകൾക്കടിയിൽ
തേഞ്ഞു തീരുന്നു.
നമ്മുടെ ഹൃദയത്തിലെ നക്ഷത്രം
മരവിച്ചു കഴിഞ്ഞു.
സത്യമായും സത്യമായും
നാവികരെല്ലാം അടിത്തട്ടിലേയ്ക്കു പൊയ്ക്കഴിഞ്ഞു
സമാധാന പ്രിയരായ തോണിക്കാർ
വൈവര്യത്തിലേയ്ക്കു തുഴയുന്നു
പടുകിഴവന്മാർ പോലും
വസ്തുക്കൾക്കുമുമ്പിലുള്ള ബെഞ്ചുകളിലിരിക്കുന്നു

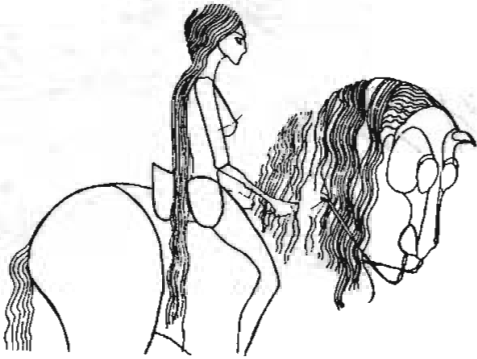
നഗരതയുടെ വിദൂരമത്സ്യങ്ങളോടു്
ക്ഷമ പ്രസംഗിക്കുന്നു.
സത്യമായും സത്യമായും
പന്തുകൾക്കുപേകരം ഞങ്ങൾ
മുഷ്ടികളാണ് എറിയറ്റുള്ളതെന്നു പറയുന്നതു്
വിശ്വസിച്ചുപോകല്ലേ സുഹൃത്തുക്കളേ!
നാം എല്ലാറ്റിനെയും ആശ്വേഷിക്കണം,
കഴുതകളെയും തവളകളെയുംപോലും.
നാം നിൽക്കുന്നത് ഒരു വരൂപർവ്വതത്തിലാണ്
കടും മഞ്ഞെ, ഞങ്ങളുടെ പാപങ്ങൾമുട്ടുക,
ഞങ്ങളുടെ നാവുകളുടെ കെട്ടഴിക്കുക,
അനന്തതയുടെ പള്ളികേ, ഹാ,
സ്വപ്നീയ പ്രകാശമേ!

ഹാ, യൂറോപ്പ്

ഹാ, യൂറോപ്പെന്നാൽ
ഒരുപാട് അതിർവരമ്പുകളാണ്,
ഓരോ അതിരിലും കൊലയാളികളും.
രണ്ടുവർഷം കഴിഞ്ഞു പ്രസവിക്കാൻപോകുന്ന
പെൺകുട്ടിയായി ഞാൻ കരയരുതു്.
യൂറോപ്പുകാരനായി ജനിച്ചതിന്റെ പേരിൽ
ഞാൻ ദുഃഖിക്കരുതു്:
ഞാൻ, കാട്ടുകരകളുടെ സഹോദരൻ,
അസ്വതന്ത്രതയിൽ മരിച്ചുതീരുന്നവൻ.
നിങ്ങളെ രസിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ കവിതകളെഴുതുന്നു.
കടൽ പാറകെട്ടുകളോളം ഉയർന്നിരിക്കുന്നു.
ഭക്ഷണം നിറത്തിവെച്ച ഒരു മേശ
മോലങ്ങൾക്കിടയിൽ പാതയിൽ പൊന്തിക്കിടക്കുന്നു.

വിനോദ്കുമാർ ശുക്ല

ഒരു വരൾച്ചയുടെ രാഷ്ട്രീയം ചർച്ച ചെയ്യുമ്പോൾ

ഒരു വരൾച്ചയുടെ രാഷ്ട്രീയം ചർച്ചചെയ്യുമ്പോൾ ഞാനൊരാളോടും പറഞ്ഞില്ല, പുഴയോരത്തുനിന്നും ഒരു പററം കരുവീകൾ തിരമാലപോലെ പറന്നുപോയതു്, ആ തിരമാല പിന്നെ നറുങ്ങി നറുങ്ങി ശകലമായതു്. അടുത്തടുത്തിട്ട കന്യാശകളിൽ ഉറക്കം തുങ്ങുന്നയാളുകൾക്കിടയിൽ ഒരു കരുവീപറന്നുവന്നിരിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ഞാൻ നിലവിളിച്ചുതുടങ്ങി; അതാ, മേശമേൽ ഒരു കഷണം തിരമാല. എന്റെ പത്തു ചങ്ങാതിമാർ ഒരു സംഘഗാനമാലപിച്ചു. ആ തിരമാലക്കുഷണം ജനലിലൂടെയാണുവന്നതെന്നു്, ചുവരിലൊരു കൊളുത്തിൽ അതുവന്നു് ഇങ്ങനെ അതിൽ കയ്യും മുഖവും കഴുകണമെന്നു്, അങ്ങിനെ. തിരമാലയുടെ മുഖം ഒരു നദിപോലെയെന്നു് വെള്ളം നിറച്ചു ബക്കറുകളുടെ മുഖവും നദിപോലെയെന്നു്. പാർലമെൻ്റ് ഒരു ചീർപ്പിന്റെ രൂപം കൈക്കൊള്ളുകയായിരുന്നു. സക്കാരിന്റെ തലയിലോ, ഒറ്റരോമം പോലുമില്ല.

ഹിന്ദിയിലെ ആധുനിക പുരോഗമന കവികളിൽ പ്രമുഖനായ വിനോദ്കുമാർ ശുക്ല (ജനനം 1937) റായ്പൂരിൽ കൃഷിശാസ്ത്രം പഠിപ്പിക്കുന്നു. 'ലഗ്ഗേ' ജയ്ഹിന്ദ്' 'വോ ആദ്മീ നയാ ഗരംകോട്ട് പഹൻ കർ ചലാഗയാ വിചാർ കീതരഹ' എന്നീ വിതാ സമാഹാരങ്ങളും 'നൗകർകി കമീസ്' എന്നുനോമ്പലും 'പൈർ പർ കമ്റാ' എന്ന ചെറുകഥാസമാഹാരവുമാണ് മുഖ്യകൃതികൾ. 1975-'76ൽ മുക്തിബോധ് ഫെല്ലോഷിപ്പിനർന്നായി; 1981-ൽ 'രാസാ പുരസ്കാർ' നൽകപ്പെട്ടു. പ്രകൃതിയിൽനിന്നു തിരഞ്ഞെടുത്ത ചിഹ്നങ്ങളും രാഷ്ട്രീയ ആക്ഷേപഹാസ്യവ്യംകലർന്ന തുറന്ന ഒരു ഭൂമാതകലോകം സൃഷ്ടിക്കുന്ന പ്രതികാലനികവ്യം പരീക്ഷണാത്മകവുമായ കവിതകളിലൂടെ നഗ്നജീവിയുടെ സംഭ്രാന്തികളും ഒറ്റപ്പാടുകളും നിർമ്മനായി ആവിഷ്കരിക്കുന്നു.

കിടയ്ക്കയെടുക്കാൻ മറന്നു

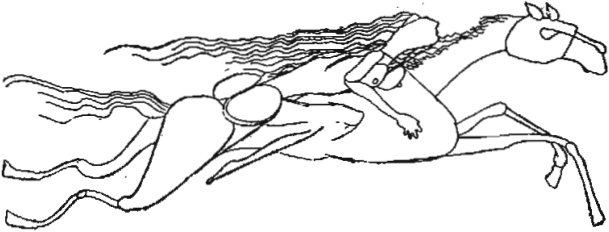
കിടയ്ക്കയെടുക്കാൻ മറന്നു
ആ കെട്ടിൽ ക്ഷൗരപ്പെട്ടിയുമുണ്ടായിരുന്നു
കിടയ്ക്കു മുറിയിൽമറന്നിട്ടു്
രാത്രി മുഴുവൻ ഉലാത്തിയുലാത്തി
ഞാൻ അലഞ്ഞു തിരിയുന്ന ഒരു പ്രാചീനനായി.
താടിയുള്ള നാലു ചങ്ങാതിമാരും കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു,
ഞങ്ങൾ തർക്കിക്കുകയായിരുന്നു
അടിവെച്ചുളന്നാൽ മുറി ഇരുപതു ചുവടു്,
തെരുവും ഇരുപതു ചുവടു്
അതിന്റെ ശിരസ്സു് അഞ്ചുനിലയുള്ള ഒരു ബാക്
അവിടെ ഞാനൊരു ശിപായി.
—തലയിണയ്ക്കിടയിൽ ചില്ലറ സൂക്ഷിക്കുന്ന
പ്രകൃതമുള്ളതു കൊണ്ടോവാം, അതങ്ങിനെ.

ക്ഷൗരവും കൂലിപ്പണിയുടെ ഭാഗം.
ഒരു പുത്തൻ ബ്ലെയ്ഡ് കയ്യിലെടുത്തു്
ഞാൻ തികഞ്ഞ ഗൗരവത്തോടെ പറഞ്ഞു,
ഇരുട്ടു് താടീരോമം പോലെ വളരുന്നു.
ചങ്ങാതിമാർ സംഘഗാനമാലപിച്ചു,
കിടയ്ക്കയെടുക്കാൻ മറന്നു, ക്ഷൗരപ്പെട്ടിയുമുണ്ടായിരുന്നു.
ഇരുട്ടു് എന്റെ മുറിയുടെ മുഖം മുടിയണിഞ്ഞു
മുറിയുടെ രൂപമുള്ള ഇരുട്ടു്, മേശയുടെ രൂപമുള്ള ഇരുട്ടു്,
പുസ്തകക്കുമ്പാരം, പാത്രക്കുമ്പാരംപോലെ ഒരിരുട്ടു്,
നാലു ചങ്ങാതിമാരുടെ രൂപമുള്ള ഇരുട്ടു്.
ചുവരിലൊരുചിത്രം : പ്രസിഡൻ്റ്, പ്രധാനമന്ത്രി,
അമ്മ, അച്ഛൻ, ചേട്ടൻ, ചേച്ചി:
അവരുടെ രൂപവുമിരുട്ടു്.

എന്റെ മുറിയുടെ മുഖം മുടിയണിഞ്ഞു പകൽവരം
 പട്ടണത്തിൽ മുഴുവനും അലഞ്ഞു തിരിയും
 കന്നിനുകളിലെ കഴിപോലെ ഇടിഞ്ഞു വീഴുന്ന
 മുറിയുടെ വാതിലടയ്ക്കും :
 എന്റെ സ്വതന്ത്രരാഷ്ട്രം കൂടും കൊണ്ടു്
 മരത്തിൽ ചേക്കേറാൻ പറന്നുയന്നു്
 ഒരു പക്ഷിയായിരുന്നെങ്കിലും,
 (ഞാൻ എനിക്കുചേറ്റം
 എന്റെ മുറിയും കൊണ്ടുലേയും പോലെ)
 അതു് ഒരയാലിൽ പറന്നിരുന്നു,
 ഒരീത്തപ്പനമേലിരുന്നു,
 പ്രസിഡൻറിന്റെ കടവയറിന്മേൽ ചെന്നിരുന്നു.

സുന്ദരൻ സുന്ദരനായിരുന്നു, കാരണം,
 അയാൾ ക്ഷൗരം ചെയ്തിരുന്നു.
 സേവനമനുഷ്ഠിക്കാനാണു ഞങ്ങൾ ക്ഷൗരം ചെയ്തതു്.
 പൗരത്വമെന്നാൽ കയറിപ്പറിയ ഉയരം,
 നിരപ്പായ നിലം പരന്ന ഒരു ഗോവണി.
 ചിലപ്പോൾ ഞാനതുകയറി, ഇറങ്ങി,
 ചിലപ്പോൾ അതിലൂടെ നടന്നു.

പുതുതായി വാങ്ങിയ റേസറും കയ്യിൽ ബ്ലെയ്ഡുമായി
 ഉലാത്തുമ്പോൾ ഞാൻ ഗൗരവത്തോടെ പറഞ്ഞു,
 ഇരുട്ടു് പൊയ്ത്താടിയും മീശയും വെച്ചു വന്നതാവും.
 ദേശീയ സുരക്ഷിതത്വത്തിനുവേണ്ടി
 നാലു ചങ്ങാതിമാരും
 ഞാനും അഞ്ചുപുത്തൻ റേസർ ബ്ലെയ്ഡുകൾ
 ആയുധമായി വെച്ചുകീഴടങ്ങി, കുറും സമുതിച്ചു
 ഒരു വിറുപ്പവം നടത്താൻ ഞങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞില്ല,
 മുറിയിൽ ഒരു ഗുഡ്ബായോചന പോലുമില്ലായിരുന്നു.

വലയിട്ട ജനലിൽനിന്നു്

വലയിട്ട ജനലരികിൽ നിന്നു ഞാൻ കാണുന്നു-
 ള്ളരെ, തടാകമായ തടാകത്തിന്റെ ഒരു ശകലം,
 ആകാശമായ ആകാശത്തിന്റെയും,
 പിന്നെ കടും പച്ചയണിഞ്ഞ കറെ മരങ്ങൾ
 ഇപ്പോൾ ഞാൻ കാണുന്നു,
 എന്റെ ജനലിന്റെ വല
 തടാകത്തിലെ ജലത്തിൽ കിടക്കുന്നു,
 പിന്നെ മരങ്ങളിൽ, ആകാശത്തും.
 തടാകത്തിലെ മത്സ്യം
 എന്റെ ജനൽ വലയിൽ കരുങ്ങുന്നില്ല
 പച്ചമരങ്ങളിലെ പക്ഷിയോ,
 ആകാശത്തുനിന്നു് എവിടേയ്ക്കോപറന്നുപോയി
 മുറിതഴുതിട്ടു് ഭയന്നു ഭയന്നു്
 ഞാൻ കോവണിയിറങ്ങുന്നു :
 എന്റെ മുറിയും എന്റെ പിറകേ
 കോവണിയിറങ്ങി വന്നാലോ!

**ഞാനന്റെ താക്കോൽക്കൂട്ടം
 മുകളിലേയ്ക്കെറിഞ്ഞു**

ഞാനെന്റെ താക്കോൽ കൂട്ടം ആകാശത്തേയ്ക്കെറിഞ്ഞു
 ആകാശം അതാ തുറക്കുന്നു.
 എന്റെ താക്കോലുകളിലൊന്നു്
 ആകാശത്തിനു പാകമാണു്,
 പെട്ടിയുടെ താക്കോലാവാം.
 തുറന്ന ആകാശത്തിൽ, ഏറെ ഉയരത്തിൽ,
 അണുബോംബർ വിമാനങ്ങൾ പറന്നോളിച്ചു.
 ഒരു കാലിപ്പെട്ടിയിൽ മൂന്നുനാലു കുറുകൾ:
 പെട്ടി കമിഴ്ത്തിയിട്ടും അവ താഴെ വീണില്ല.

എഴുപതു കോടിയിലേറെ ജനങ്ങൾ പാർക്കുന്ന ഇന്ത്യയുടെ ഒരു സംസ്ഥാനം മാത്രമാണ് മൂന്നുകോടി ജനങ്ങളുള്ള കേരളം. കേരളത്തിന്റെ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥ ഇന്ത്യൻ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയുടെ അവിഭാജ്യഘടകമായി, അതുമായി കൂട്ടുപിണഞ്ഞുകിടക്കുന്നു. കേരളത്തിന്റെ തനതായ വികസനപ്രശ്നങ്ങളും സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളും നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട് എന്നതിൽതർക്കമില്ല. എന്നാൽ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയിലെ പ്രതിസന്ധിയെപ്പറ്റിയും അതേപോലെ തന്നെ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തെപ്പറ്റിയും സംസാരിക്കുമ്പോൾ കേരളത്തിനെ റെറപ്പട്ട നിലയിൽ കാണാൻ സാധ്യമല്ല. ഇന്ത്യൻ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയുടേയും രാഷ്ട്രീയചുറ്റുപാടുകളുടേയും പശ്ചാത്തലത്തിൽ മാത്രമേ ഇതേപ്പറ്റി വിലയിരുത്തുവാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. ഈ പശ്ചാത്തലമാകട്ടെ നിലവിലുള്ള സാമ്പ്രദേശീയ ബന്ധങ്ങളുമായി കെട്ടുപിണഞ്ഞുകിടക്കുകയാണ് താനും.

കേരളത്തിലെ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധി ഇന്ന് പരക്കെ ചർച്ച ചെയ്യാൻ വിഷയമാകാൻ ഒരു പ്രത്യേക കാരണമുണ്ട്— അതാകട്ടെ ഈ അടുത്ത കാലത്ത് സംസ്ഥാന ധനമന്ത്രി അവതരിപ്പിച്ച ബഡ്ജറ്റാണ്.

കേരളസർക്കാരിന്റെ മൂലധനച്ചിലവ്

വർഷം :	മൊത്തം ചിലവ് (കോടി രൂപ)	മൂലധനച്ചിലവ് (കോടി രൂപ)	ശതമാനം
1957-58	41.3	8.4	20.3
1980-81	789.5	121.9	15.4
1981-82	887.4	132.9	15.0
1982-83	911.9	128.5	14.1
1983-84	1200.5	208.1	17.3
1984-85	1305.7	167.0	12.8

**പ്രധാന സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പ്രതിശീർഷവരുമാനം
രൂപ—1983-84ൽ**

കേരളം	1761
തമിഴ് നാട്	1827
കർണ്ണാടകം	1957
അന്ധ്രം	1955
മഹാരാഷ്ട്ര	3032
പ. ബംഗാൾ	2231
ഉത്തർപ്രദേശ്	1567
ബീഹാർ	1174
പശ്ചാത്ത്	3691

1986-87 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേക്ക് ധനമന്ത്രി അവതരിപ്പിച്ച സംസ്ഥാനസർക്കാരിന്റെ വരുമാനച്ചിലവ് പരിപാടിയെ മിച്ചബഡ്ജറ്റാണ് അദ്ദേഹം ചിത്രീകരിച്ചത്. തന്റെ മേൽനോട്ടം കാരണം

കേരളത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധി ഇന്ന് ഒരു പ്രമുഖ ചർച്ച വിഷയമായി മാറിയിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഈ ചർച്ചയ്ക്ക് തുടക്കം കുറിച്ച സംഭവങ്ങളിലൊന്നായിരുന്നു 'കേരളത്തിലെ വിദ്യാഭ്യാസ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധി' എന്ന പേരിൽ നിള റിപ്പോർട്ട് ഹോറം ഏറ്റെടുത്തു വെച്ചു നടത്തിയ ചർച്ചാപരമ്പര. കേരളത്തിലെ പ്രശസ്തമായ സമ്പദ്ശാസ്ത്ര ഗവേഷകരും ഇടതുപക്ഷ ചിന്തകരും തൊഴിലാളി നേതാക്കളും പങ്കെടുത്ത ഈ പരമ്പരയിലെ മൂന്നാം യോഗത്തിൽ കെ. വിജയചന്ദ്രൻ അവതരിപ്പിച്ചതാണ് ഈ പ്രബന്ധം.

കേരളത്തിലെ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയും തൊഴിലാളിവർഗവും കെ. വിജയചന്ദ്രൻ

ന് പോകുന്നു എന്നതത്രേ യാഥാർത്ഥ്യം. ഈ അന്തരം കുറച്ചുകൊണ്ടു വരുവാൻ കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ ദേശീയവികസനയത്തിന് ഇനിയും സാധിച്ചിട്ടില്ല.

പ്രതിശീർഷ വരുമാനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ അഖിലേന്ത്യാ ശരാശരിയുടെ താഴെ മാത്രം നിൽക്കുന്ന കേരളം മറ്റുപലകാര്യങ്ങളിലും മുന്നിട്ടുനിൽക്കുന്നു എന്നതും സത്യമാണ്. സാക്ഷരതയുടെ കാര്യത്തിലായാലും ആയുർപ്രതീക്ഷയുടെ കാര്യത്തിലായാലും കേരളം മാറ്റുസംസ്ഥാനങ്ങളുടെ ബഹുദൂരം മുന്നിലാണ്. പുസ്തകങ്ങൾ, വർത്തമാനപത്രങ്ങൾ എന്നിവയുടെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിലും കേരളം മുന്നിൽതന്നെ. മരുന്നുകൾ, സോപ്പ്, പൗഡർ തുടങ്ങിയ സാധനങ്ങൾ, തുണിത്തരങ്ങൾ തുടങ്ങിയ ഉപഭോഗ സാധനങ്ങളുടെ മൊത്തം ദേശീയ കമ്പോളത്തിന്റെ പതിനഞ്ചുശതമാനത്തോളം നാലു ശതമാനത്തിൽ താഴെ മാത്രം ജനങ്ങൾ വാങ്ങിക്കുന്ന കേരളത്തിലാണ്. രാജ്യത്തെ ഞാൽപ്പാട് ടാക്സികാർകളിൽ 18 ശതമാനവും സിനിമാശാലകളുടെ അഞ്ചിലൊന്നും കേരളത്തിൽതന്നെ. പ്രതിവർഷം ഒന്നോ രണ്ടോ മലയാളം സിനിമകളാണ് അമ്പതുകളിൽ രംഗത്തിറങ്ങിയിരുന്നെങ്കിൽ ഇന്ന് ആഴ്ചയിൽ രണ്ട് മൂന്ന് എന്ന നിരക്കിലായിരിക്കുന്നു. ഇന്ത്യൻ സിനിമയുടെ മുന്നിലൊന്നോളം ഇന്ന് മലയാളം സിനിമകളത്രേ!

കേരള പിറവിക്കുശേഷം സംസ്ഥാനത്തുണ്ടായ ഈ വമ്പിച്ച മാറ്റങ്ങൾ പ്രതിശീർഷ വരുമാനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ നിഴലിക്കുന്നില്ല എന്നത് വാസ്തവം തന്നെ. എന്നാൽ തമിഴ്നാട്ടിലേയ്ക്കു ഉത്തർപ്രദേശത്തേയും പഞ്ചാബിലെത്തുന്നതും സാധാരണ കർഷകരും കർഷകത്തൊഴിലാളികളും മറ്റും കേരളം സന്ദർശിച്ചാൽ ഈ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെപ്പറ്റി തികച്ചും വിഭിന്നമായൊരു വിലയിരുത്തലിലായിരിക്കും എത്തിച്ചേരുക—ഓരിശ്രീത്തിന്റേയും പിന്നോക്കനിലയുടേയും നടുക്കടിയിൽ ഇതാ സമൃദ്ധിയുടെ ഒരു ദ്വീപശാല! ദേശീയ ഉൽപ്പാദനത്തിന്റേയും പ്രതിശീർഷ വരുമാനത്തിന്റെ അളവുകോലുകൾ മാത്രം അറിയാവുന്ന സാമ്പത്തിക വിദഗ്ദ്ധന്മാരുടെ കൈകൾ നിന്നും തികച്ചും വിഭിന്നമായൊരു വിധിയെഴുതും വ്യാഖ്യാനവുമായിരിക്കും ഈ സാധാരണക്കാർ നടത്തുക എന്നതിൽ തർക്കമില്ല.

കേരളത്തിലെ ചുറ്റുപാടിലായിട്ടും, മത്സ്യത്തൊഴിലാളിയും, കർഷകത്തൊഴിലാളിയും, കർഷകരും, അദ്ധ്യാപകരും, സർക്കാർ ജീവനക്കാരും, വ്യവസായത്തൊഴിലാളിയുമെല്ലാം അഖിലേന്ത്യാ ശരാശരിയിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായൊരു കാഴ്ചപ്പാടും ജീവിത സാഹചര്യവും നേടിയെടുത്തത് എങ്ങനെയെന്ന്? കേരളത്തിലെ താരതമ്യേന ഉയർന്ന ജീവിതനിലവാരത്തിന് മറ്റുനാടൻ മലയാളികളെയെന്ന മണിമാർവദകൾക്ക് കയ്യെടുക്കാനുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. എന്നാൽ ഇത്രമാത്രമാണ് കാരണമെന്ന് വാദിക്കുന്നത് തീർത്തും അർത്ഥശൂന്യമാണ്. ഫ്യൂഡൽ സാമ്പത്തികബന്ധങ്ങളിൽ വന്ന മാറ്റമാണ് ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനകാരണമെന്ന് സമ്മതിക്കുവാൻ ഏതു സാമ്പത്തികശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധനും തയ്യാറാവുമെന്നതാണ് വാസ്തവം. ജന്മിത്തത്തിലധിഷ്ഠിതമായ കൂട്ടുമാമ്പസങ്ങളിൽ ഏതാണ്ട് സമൂലമായ മാറ്റം വരുത്തിയ ഏക സംസ്ഥാനമാണ് കേരളം. 1957 മുതൽ 1975 വരെയുള്ള കാലയളവിൽ വിളവിറക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ വിസ്തൃതി കേരളത്തിൽ ഏതാണ്ട് പകുതിക്കുറവാണ് വർദ്ധിച്ചത്.

അഖിലേന്ത്യാതലത്തിലുള്ള വർദ്ധനവുകളെ പത്തുശതമാനം മാത്രമായിരുന്നതാണു്. ഒരു ഏക്കർ കൃഷിഭൂമിയിൽനിന്നുള്ള വരുമാനവും അതേപോലെത്തന്നെ കാർഷികരംഗത്തെ പ്രതിശീർഷവരുമാനവും ഇന്ന് കേരളത്തിൽ അഖിലേന്ത്യാശരാശരിയുടെ ഇരട്ടിയാണെന്ന വസ്തുതയും ശ്രദ്ധേയമാണ്.

ഏതാണ്ട് പകുതിയോളം വരുന്ന കൃഷിഭൂമിയുടെ ഉടമാണ്ഡസങ്ങളിലും അതോടൊപ്പംതന്നെ പകുതിയോളം വരുന്ന കേരള കടംബങ്ങളുടെ ജീവിതവീക്ഷണത്തിലും മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിവെണ്ണുവാൻ 1957ൽ തുടങ്ങിവെച്ച കാർഷികപരിഷ്കാരങ്ങൾക്ക് സാധിച്ചു. കേരളത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക, സാമൂഹ്യ സാംസ്കാരിക ജീവിതത്തിൽ വമ്പിച്ച മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിവെണ്ണുവാൻ ഇത് സാഹായിച്ചു. ശരാശരി ഇന്ത്യയിൽനിന്നും ഇന്ന് കേരളം തീർത്തും വ്യത്യസ്തമായിരിക്കുവാനുള്ള അടിസ്ഥാനകാരണം ഇതാണെന്ന സത്യം ബുദ്ധിപ്രവാഹം ഉയർത്തുന്ന പൊടിപടലങ്ങൾ സമർത്ഥമായിത്തന്നെ മറച്ചുവെക്കുന്നു, തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ നേതൃത്വം കേരളത്തിന് നേടിക്കൊടുത്ത സാമ്പത്തിക സാമൂഹ്യ പുരോഗതി അടിസ്ഥാനമാറ്റങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഓഹരിക്കുന്ന ഇന്ത്യൻ ജനതക്ക് വഴികാട്ടിയായിത്തീരുന്നമെന്ന ഭയം ഉരണവ്യക്തമാക്കേണ്ടാവുക സാധാവികൾ മാത്രം! കേരളത്തിന്റെ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ ആകെ മൊത്തമുള്ള ഇന്ത്യൻ പിന്നോക്കവസ്ഥയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ വിയിരത്തുവാൻ ശ്രമിക്കാതെ 'സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പുരോഗതിക്ക്' തടസ്സമായിനിൽക്കുന്ന തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ പ്രസ്ഥാനത്തെ'ക്കുറിച്ചു കെട്ടുകഥകൾ മെനഞ്ഞെടുക്കേണ്ടതു് അവരുടെ രാഷ്ട്രീയ താല്പര്യം മാത്രമാണ്.

ഇന്ത്യൻ ഭരണയന്ത്രത്തിന്മേൽ നിർണ്ണായകമായ സ്വാധീനമുള്ള ഒരു വർഗ്ഗമാണ് രാജ്യത്തെ വൻകിട മുതലാളിമാർ എന്നതിൽ തർക്കമുണ്ടെന്നുതോന്നുന്നില്ല. കാറ്റും, കമ്പ്യൂട്ടറും, ടെലഫോണും വിമാനവും എല്ലാം ഉള്ളവർ തീർത്തും സംഘടിതരാണ്. കേന്ദ്രീകൃത കാര്യമത്രമാർ ബഡ്ജറ്റിനും വികസനയത്തിനും എല്ലാം രൂപംകൊടുക്കുമ്പോൾ അഭിപ്രായം ആരായുന്നത് മുതലാളിമാരുടെ സംഘടനകളോടാണ്. അവരുടെ ശബ്ദമാണ് ബജറ്റ് പ്രസംഗങ്ങളിൽ മുഴങ്ങിക്കേൾക്കുന്നത്. ഇന്ത്യൻജനതയുടെ ജീവിതപ്രശ്നങ്ങളോ സാമ്പത്തിക സാമൂഹ്യ പുരോഗതിയോ ഒന്നും അവർക്ക് പ്രശ്നമല്ല, വമ്പിച്ച ലാഭസാധ്യതകളുള്ള ബൃഹത്തായൊരു കമ്പോളമായി മാത്രമേ മുതലാളിവർഗ്ഗത്തിന് ഇന്ത്യയെ കാണാൻ കഴിയൂ. ഇന്ത്യൻജനതയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിന്മേൽ നേതൃത്വം കൊടുത്തപ്പോഴും സ്വന്തം കർമ്മനിരന്ത്രണത്തിൽവരാവുന്ന വമ്പിച്ച ഇന്ത്യൻ കമ്പോളത്തിന്റെ ലാഭസാധ്യതകളെപ്പറ്റിയുള്ള സാക്ഷ്യങ്ങളായിരുന്നു അവർക്ക് ഉത്തേജനം നൽകിയിരുന്നത്. വികസിത മുതലാളിത്തരാജ്യങ്ങളായ ബ്രിട്ടനും, അമേരിക്കയും, ഫ്രാൻസുംപോലെയുള്ള കർമ്മ നിരന്ത്രണത്തിലുള്ള ഒരു ഇന്ത്യയെ ആണ് അവർ സ്വപ്നം കണ്ടിരുന്നത്. രണ്ടുനൂറ്റാണ്ടുകാലം നീണ്ടുനിന്ന സാമ്രാജ്യത്വവാഴ്ചയുടെ ഫലമായി ലോകമുതലാളിത്ത സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ ഭാഗമായി മാറിക്കഴിഞ്ഞ ഇന്ത്യൻ കമ്പോളത്തെ സ്വന്തം കർമ്മ നിരന്ത്രണത്തിൽ ഉറപ്പിച്ചുനിർത്തുന്നതിന് ദേശീയതലത്തിൽ അച്ചടക്കവും ആസൂത്രണവും എല്ലാം ആവശ്യമാണെന്ന് അവർ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. ത്വരിതമായ വ്യാവസായിക വികസനം, സാമൂഹ്യത്വം, സാമ്പത്തിക സ്വാതന്ത്ര്യം തുടങ്ങിയ സങ്കല്പങ്ങൾ ദേശീയ വിമോചനത്തിന്റെ ആണിക്കല്ലുകളാണെന്ന ധാരണ കോ

സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സാമ്പത്തികനിലയും സർക്കാരിന്റെ ധനസ്ഥിതിയും മെച്ചപ്പെട്ട എന്ന് വരച്ചുകാട്ടാനായാണ് ഈ മിച്ചത്തിന്റെ കാര്യം അടിവരയിട്ടുപറയാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചത്.

ഇതിന് ഒരു പ്രത്യേക രാഷ്ട്രീയപശ്ചാത്തലവുണ്ടായിരുന്നു. ഇതേ ധനമന്ത്രി 1985-86ലെ ബഡ്ജറ്റ് കമ്മിബഡ്ജറ്റായി അവതരിപ്പിച്ചപ്പോൾ ഭരണാനുമതിയിലെ ചില ഘടകക്ഷികൾ തന്നെ ധനമന്ത്രിയുടെ ആരോപങ്ങൾ കൊണ്ടുപന്ന. സ്വന്തം കക്ഷിക്കാക്ക് സൗജന്യങ്ങൾ വാരിക്കോരി നൽകുന്നത് കൊണ്ടും ധൂർത്തം കാരണമാണ് സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ സാമ്പത്തികനില പരുങ്ങലിലായെന്നായിരുന്നു അവരുടെ ആരോപണം. കേന്ദ്രസർക്കാർ സഹായം നിഷേധിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ്, കേരളത്തോടുള്ള അവരുടെ അവഗണനകാരണമാണ് ഈ പ്രതിസന്ധി എന്നായിരുന്നു ധനമന്ത്രിയുടെ വാദം. ഒരുവർഷം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും ഈ രാഷ്ട്രീയ വാദകോലാഹലങ്ങൾ അവസാനിക്കുകയും സംസ്ഥാനസർക്കാരിന്റെ സാമ്പത്തികനിലയെപ്പറ്റി ആശ്വാഹമായ ഒരു ചിത്രം വരച്ചുകാട്ടുവാൻ ധനമന്ത്രി തയ്യാറാവുകയും ചെയ്തു എന്നുവേണം കരുതാൻ.

ഈ വാദകോലാഹലങ്ങൾക്കപ്പുറം ഉള്ള ചിലയാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ—അതേതു തുടർച്ചയായി വഷളായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സംസ്ഥാനസർക്കാരിന്റെ സാമ്പത്തികനില. 1957-58ൽ സംസ്ഥാനസർക്കാർ ചിലവാക്കിയ മൊത്തം പണത്തിന്റെ ഇരുപതുശതമാനം മൂലധനചിലവായിരുന്നു. അതായത് റോഡും പാലങ്ങളും ആശുപത്രികളും, സ്കൂളുകളും, വ്യവസായങ്ങളും മറ്റും സ്ഥാപിക്കാനായി മൊത്തം ചിലവിന്റെ അഞ്ചിലൊന്നും സർക്കാരിന് മാറ്റിവെക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. എന്നാൽ 1986-87 ആയപ്പോഴേക്കും ഇത് പന്ത്രണ്ടുശതമാനമായി ചുരുങ്ങി. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയുടെ വികസനത്തിനായി മുതൽ മുടക്കാനുള്ള സർക്കാരിന്റെ കഴിവ് താരതമ്യേന ഏതാണ്ട് പാതിയായി കുറഞ്ഞു എന്നത്രേ ഇതുകാണിക്കുന്നത്. മൂലധനചിലവ് പന്ത്രണ്ടുശതമാനമായെങ്കിലും ഉയർത്തിനിർത്താൻ കഴിഞ്ഞത് കൂടുതൽ കൂടുതൽ കടംവാങ്ങിക്കൊണ്ടായിരുന്നു താനും. വളർച്ചയെന്ന കടലാറുംകാരണം സംസ്ഥാനസർക്കാരിന്റെ പലിശചിലവ് വളരെവേഗം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മൊത്തം ചിലവിന്റെ ഏഴോ ഏട്ടോ ശതമാനം മാത്രമായിരുന്നു പതിനഞ്ചു വർഷംമുമ്പ് സംസ്ഥാനസർക്കാരിന്റെ പലിശചിലവ്. ഇനതും പതിനാറുശതമാനമായി വർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു.

മേൽപ്പറഞ്ഞവയെല്ലാം തന്നെ സംസ്ഥാനസർക്കാരിന്റെ വളർച്ചയെന്ന സാമ്പത്തിക പ്രശ്നങ്ങളുടെ സൂചനകളാണെന്നതിൽ തർക്കമില്ല. ഇവയാകട്ടെ സംസ്ഥാനത്തെ ദൈനംദിനം വഷളായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളുടെ പ്രതിഫലനമാണുതാനും. പുതിയ വ്യവസായങ്ങൾ വേണ്ടത്ര ഉണ്ടാകുന്നില്ല. കൂടുതൽ കൂടുതൽ വ്യവസായങ്ങൾ രോഗഗ്രസ്തമാകുന്നു. പരമ്പരാഗത വ്യവസായങ്ങൾ ഒട്ടുമിക്കവയും തകർന്നുകഴിഞ്ഞു. കൃഷിമേഖലയിൽ പുരോഗതി ഇല്ല—കൃഷിയെമാത്രം ആശ്രയിച്ചു ജീവിക്കുന്ന പരുടെ ജീവിതം ദൈനംദിനം കൂടുതൽ ദുരിതപൂർണ്ണമാകുന്നു. വികസനപരിപാടികൾ ഏല്പാതന്നെ വിറങ്ങലിച്ചതിൽക്കൂടെ. നികുതിപരിവഹനം അതേപോലെതന്നെ. സർക്കാരിന്റെ വികസനചിലവും ഏല്പാതന്നെ നിലവാരത്തിൽ എത്തിയിട്ടും സമ്പദ് വ്യവസ്ഥമുന്നോട്ടുനീങ്ങുന്നില്ല. തൊഴിലില്ലായ്മ പെരുങ്കിടവരുന്നു—എംപ്ലോയ്മെന്റ് എക്സ്

ചെയ്ത്ത് പേരൂർജിസ്റ്റർ ചെയ്തവരുടെ എണ്ണം 25ലക്ഷം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പുതിയതായി ഉണ്ടാവുന്ന തൊഴിലവസരങ്ങൾ സംഘടിതമേഖലയിൽ ഏതാണ്ട് പതിനയ്യായിരം മാത്രമാണ്. തൊഴിൽ ക്ഷാമത്തിൽക്കുന്നവർക്കെല്ലാം പണികിട്ടുവാൻ രണ്ടുനൂറ്റാണ്ടുകാലം വേണ്ടിവരുന്ന തൊഴിൽ സാഹചര്യം നിലനിൽക്കുന്നു.

എന്താണ് ഈ പ്രതിസന്ധിക്ക് കാരണം എന്നുചോദ്യത്തിന് വളരെ ലളിതമായ ഉത്തരമാണ് നമ്മുടെ കരുതുകപത്രങ്ങളും ഭരണവ്യവസ്ഥിതിന്റെ വക്താക്കളും പലപ്പോഴും നൽകാൻ ശ്രമിക്കുന്നത്. കൊടിയും ഘോഷയാത്രയും തൊഴിലാളിയെന്നിയൻകളും എല്ലാംകൂടി കേരളത്തിന്റെ വളർച്ച തടഞ്ഞുനിർത്തിയിരിക്കുന്നു. ഇടതുപക്ഷ പ്രസ്ഥാനവും കമ്മ്യൂണിസവും എല്ലാംകൊടിക്കത്തിവാഴുന്നതിനാൽ വ്യവസായികളും മൂലധനവും എല്ലാംകേരളത്തിനോട് വിടപറയുന്നു. നിലവിലുള്ള വ്യവസായങ്ങൾപോലും നശിക്കുന്നു. പണിയെടുക്കുവാൻ വിമുഖരായ, സമരംചെയ്യാൻമാത്രം തയ്യാറുള്ള തൊഴിലാളികൾ കേരളത്തിന്റെ പുരോഗതി തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നു. പ്രാബല്യമായ ഈ പ്രചാരണത്തിന്റെ ഫലമായി തൊഴിലാളികൾതന്നെയും ഇതെല്ലാം സത്യമാണെന്ന് വിശ്വസിച്ചുപോകുന്നു. കേരളത്തിന്റെ സാമ്പത്തികപ്രതിസന്ധിയെ ഒറ്റപ്പെടുത്താനും കാണാനും വ്യാഖ്യാനിക്കുവാനും ശ്രമിക്കുന്നവർ തൊഴിലാളികളേയും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗപ്രസ്ഥാനങ്ങളേയുമാണ് സംസ്ഥാനപുരോഗതിയുടെ ശത്രുക്കളായി സാധാരണചിത്രീകരിക്കുന്നത്.

കേരളം പുരോഗമിക്കാത്തത് കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ അവഗണന കൊണ്ടാണ് എന്നാണ് മറ്റൊരുവാദം. കേരളത്തോടുള്ള ചിററമ്മ നയത്തിനെതിരെ പഞ്ചാബ് മോഡൽ സ്വീകരണം വേണമെന്ന് പ്രസംഗിക്കുന്ന മന്ത്രിമാർതന്നെയും നമുക്കുണ്ട്. കേരളത്തിന്റെ പിന്നോക്കനിലയ്ക്ക് തൊഴിലാളികളേയും കേന്ദ്രസർക്കാരിനേയും പഴിചാരുന്നവർ മറച്ചുവെക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ഒരുസത്യമുണ്ട്—അതാണു ഇന്ത്യയുടെ ആകെമൊത്തമുള്ള പിന്നോക്കനില. കേരളം പുരോഗമിക്കുന്നില്ലെന്ന പ്രസ്താവത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന വ്യക്തമായ ഒരു ധനനിമുണ്ട്—അതായത് കേരളം ഒഴിച്ചുള്ള മറ്റ് ഇന്ത്യൻസംസ്ഥാനങ്ങൾ ത്വരിതമായ പുരോഗതി നേടുകയാണ്, നമ്മുടെ സംസ്ഥാനംമാത്രം പിന്തള്ളപ്പെടുന്നു. ഇതിന്റെ യാഥാർത്ഥ്യം ഒന്നുപരിശോധിച്ചുനോക്കാം.

1970-71ൽ കേരളത്തിലെ പ്രതിശീർഷവരുമാനം 596 രൂപയായിരുന്നു. ഇത് 1984-85ൽ 2076 രൂപയായി വർദ്ധിച്ചു. അഖിലേന്ത്യാശരാശരിയാകട്ടെ 633രൂപയിൽ നിന്നും ഇക്കാലത്ത് 2355രൂപയായിവർദ്ധിച്ചു. വർദ്ധനവിലെങ്കിൽ കേരളം അല്പംപിന്നിലാണെങ്കിലും അഖിലേന്ത്യാശരാശരിയുടെ ഏതാണ്ട് പത്തുശതമാനം താഴെയായി സംസ്ഥാനത്തെ പ്രതിശീർഷവരുമാനം തുടരുന്നു എന്നാണ് ഇത് കാണിക്കുന്നത്. ഇക്കാര്യത്തിൽ വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങൾ തമ്മിൽ കാര്യമായ വ്യത്യാസങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്ന എന്നത് വാസ്തവം തന്നെ. ബീഹാറിന്റെ പ്രതിശീർഷവരുമാനം അഖിലേന്ത്യാശരാശരിയുടെ പകുതിമാത്രമായിരിക്കുമ്പോൾ പഞ്ചാബിലേക്ക് ഏതാണ്ട് 68ശതമാനം അധികമാണ്. ഉത്തർ പ്രദേശിന്റെ പ്രതിശീർഷവരുമാനം അഖിലേന്ത്യാശരാശരിയുടെ എട്ടുപതുശതമാനം മാത്രമാണ്. വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികസംഗതിയിലുള്ള ഏറ്റകറച്ചിലുകൾ വളരെക്കാലമായി തുട

ടിക്കണക്കിനുവരുന്ന അദ്ധ്വാനിക്കുന്നവരുടെ മനസ്സിലും വേരുന്നിയിരുന്നു. ഈവിധ ദേശീയലക്ഷ്യങ്ങൾ നേടിയെടുക്കുവാൻ തങ്ങളോടൊപ്പം ദേശീയസ്വതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി പോരാടിയ വൻകിട മുതലാളിമാർക്ക് കഴിയുമെന്നും ഇന്ത്യയിലെ സാധാരണ ജനങ്ങൾ വിശ്വസിച്ചുപോയതു സാദാദിനം മാത്രം.

ദേശീയ ആസൂത്രണവും പഞ്ചവത്സരപദ്ധതികളും എല്ലാം നവഭാരതസൃഷ്ടിക്കുള്ള ഉപാധികളാണെന്നും വിശ്വസിച്ച ഇന്ത്യൻ ജനത വൻകിടമുതലാളിമാരുടെ രാഷ്ട്രീയ നേതൃത്വത്തിന് പിന്തുണയ്ക്കുകവാൻ സാധ്യമാകാതെ മടികാണിച്ചില്ല. ഭൂപ്രളതത്തിന്റേയും ജാതിമതമേധാവിത്വത്തിന്റേയും മരണപ്പിടിയിൽനിന്നും സാധാരണ ഗ്രാമീണജനതയെ മോചിപ്പിക്കേണ്ടതു് വ്യവസായപുരോഗതിക്കും ഇന്ത്യൻ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയുടെ ത്വരിതമായ പുരോഗതിക്കും അത്യാവശ്യമാണെന്നായിരുന്നു സ്വാതന്ത്ര്യസമരകാലത്തു് ഇന്ത്യയിലെ വൻകിട മുതലാളിമാർക്കു് വിശ്വസിച്ചിരുന്നതു്. വ്യവസായപുരോഗതിക്ക് ആവശ്യമായ കമ്പോളം തുറന്നുകിട്ടേണ്ടതു് അവരുടെയും ആവശ്യമായിരുന്നു. എന്നാൽ രാജ്യത്തെ സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥയിൽ കേവലം ദുർബ്ബലമായിരുന്ന ഇന്ത്യൻ വൻകിടമുതലാളിമാർക്കു് ഇതിനുള്ള കഴിവു് ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. സ്വന്തം രാഷ്ട്രീയധീനത്വം നിലനിർത്തുന്നതിനായി ഭൂപ്രളതത്തോടും ജാതിമതമേധാവികളോടും കൂടപിടിക്കേണ്ടതു് ആവശ്യമാണെന്നു് അവർ കണ്ടു. ഫ്യൂഡൽമേധാവിത്വത്തിൽനിന്നും ഗ്രാമീണജനതയെ വിമോചിപ്പിക്കാൻ വൻകിടമുതലാളിമാർക്കും അവരുടെ രാഷ്ട്രീയനേതൃത്വത്തിനും യോഗ്യമായിരുന്നു. കോടിക്കണക്കിനുള്ള സാധാരണജനതയുടെ സർഗ്ഗശക്തിയും കർമ്മശക്തിയും പ്രയോജനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു് രാജ്യത്തെ വമ്പിച്ച പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളെ രാഷ്ട്രീയനിലോരണത്തിനായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുവാൻ ഇക്കാരണത്താൽ അവർക്കു് കഴിഞ്ഞില്ല. ഇതുലക്ഷ്യമാക്കിക്കൊണ്ടു് തുടങ്ങിയ പഞ്ചവത്സരപദ്ധതികൾ പരാജയത്തിന്റെ പടുകഴികളിലേക്കു് വഴുതിവീണുകൊണ്ടിരുന്നു. വമ്പിച്ചലാഭസാധ്യതകളുള്ള ഇന്ത്യൻ കമ്പോളം വികസിപ്പിക്കുക എന്ന സ്വപ്നം തകർന്നുവീണപ്പോൾ സാമ്രാജ്യത്വശക്തികളുമായുള്ള വലുതായ സഹകരണത്തിൽക്കൂടി സമാശ്വാസം കണ്ടെത്താനാണു് ഇന്ത്യയിലെ വൻകിടമുതലാളിമാർ കൂടുതൽ കൂടുതൽ തുനിഞ്ഞതു്. സാമ്പത്തിക ആസൂത്രണമെന്ന ദേശീയ അച്ചടക്കം തന്നെയും ഉപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു് ലോകമുതലാളിത്തകമ്പോളത്തിലെ വെറും മൂന്നാംതരം പങ്കുകാരായി വേഷംകെട്ടിനിൽക്കുകയാണു് ഇന്നു് ഇന്ത്യയിലെ വൻകിടമുതലാളിമാർ. സ്വന്തം ലാഭം ഉറപ്പാക്കാൻവേണ്ടി രാജ്യതാൽപ്പര്യം തന്നെയും ബലികൊടുക്കുവാൻ

തയ്യാറായി നിൽക്കുന്ന രാജ്യദ്രോഹികളായി ഇന്നു് അവർ അതിവേഗം മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

കഴിഞ്ഞ നാൽപ്പതുവർഷത്തെ ഇന്ത്യയുടെ ചരിത്രം ഇന്ത്യയിൽ മുതലാളിമാരുടെ പരാജയത്തിന്റെ ചരിത്രമാണു്. സ്വന്തംലാഭമേയെ മുൻനിർത്തി ദേശീയാസൂത്രണമെന്ന ദേശീയ അച്ചടക്കം തന്നെയും കൈവിടാൻ ഭരണകൂടത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ച ഇവർ ഇന്ത്യൻ ഐക്യത്തിനതെന്നെയും ഭീഷണിയായി മാറിയിരിക്കുന്നു. സ്വന്തം പരാജയം മുടിവക്കുവാനായി ഇവർ അസത്യങ്ങളും അർദ്ധസത്യങ്ങളും പ്രചരിപ്പിക്കുന്നു. ദേശീയാസൂത്രണം, സോഷ്യലിസം തുടങ്ങിയ സങ്കല്പങ്ങളാണ് ഇന്ത്യയുടെ വികസനപരാജയത്തിനു് കാരണമെന്നവർ വാദിക്കുന്നു. അച്ചടക്കമില്ലാത്ത തൊഴിലാളികളും ട്രേഡ് യൂണിയനുകളുമാണത്രേ ഇന്ത്യയുടെ പുരോഗതിക്കു് തടസ്സം! ഇന്ത്യൻ സർക്കാരിന്റെ വികലമായ വികസനനയമല്ല, തൊഴിലാളി വർഗ്ഗരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ അതിപ്രസരമാണത്രേ കേരളത്തിൽ വ്യവസായം വികസിക്കാത്തതിനു് കാരണം! പണിയെടുക്കുന്നവരുടെ പ്രസ്ഥാനത്തെ കടന്നുകൂട്ടിക്കൊന്നും അവരെ തേജോവധംചെയ്യാൻ ബുദ്ധപ്രചാരകർ പരസ്പരം മത്സരിക്കുന്നു. ഉത്തർപ്രദേശീനും, ബീഹാറിനും, രാജസ്ഥാനും, മധ്യപ്രദേശീനും ഇല്ലാത്ത പിന്നോക്കാവസ്ഥ കേരളത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്നു എന്ന് വരുത്തിത്തീർപ്പാൻ അവർ ശ്രമിക്കുന്നു. മറ്റുസംസ്ഥാനങ്ങളും ഇന്ത്യ നന്നാക്കുകയും വമ്പിച്ച പുരോഗതി നേടിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ കേരളത്തിനെ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗം പിന്നോക്കം പിടിക്കുന്നു എന്ന് ചിത്രീകരിക്കുന്നു.

എന്നാൽ സത്യം എത്രവ്യത്യസ്തമാണെന്നു് കാണാൻ പ്രയാസമില്ല. തൊഴിലാളി വർഗ്ഗം പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയനേതൃത്വത്തിനും കേരളത്തിന്റെ സാമൂഹ്യ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയിൽ അടിസ്ഥാനപരമായ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നതത്രേ ചരിത്രസത്യം. വൻകിട മുതലാളിമാരുടെയും ഭൂസ്വാമിമാരുടെയും ഐക്യമുന്നണിക്കു് ചെയ്യാൻ കഴിയാത്ത അടിസ്ഥാനമാറ്റങ്ങൾക്കു് തുടക്കം കുറിക്കുന്നതിൽ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗം രാഷ്ട്രീയക്കാർ കേരളത്തിൽ വിജയിച്ചു. കേരളത്തിലെ ജനജീവിതത്തിൽ ഈ മാറ്റങ്ങൾ ഇന്നു് തീർത്തും പ്രകടമാണുതാനും. ഇന്ത്യൻ പിന്നോക്കനിലയ്ക്കു് അപവാദമായി നിൽക്കുന്ന കേരളത്തിന്റെ മുഖച്ഛായ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വിജയാമനതത്രേ ചരിത്രസത്യം. കേരളത്തിലെ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയെച്ചൊല്ലി തൊഴിലാളി വർഗ്ഗ പ്രസ്ഥാനത്തെ തളർത്താൻ ശ്രമിക്കുന്നവർ ഈ ചരിത്രസത്യം മറച്ചുവെച്ചു വാൻ പാഴു്വേല ചെയ്യുകയാണു്. △

കേരളത്തിലെ ശരാശരി മരണനിരക്കു് 6.8/1000 ആയിരിക്കുമ്പോൾ മൊത്തം ഇന്ത്യയുടേതു് അതിന്റെ ഏതാണ്ടു് ഒരിക്കലിടയോളം വരും. നമ്മുടെ ശിശുമരണനിരക്കു് ഇന്ത്യയുടേതിന്റെ മൂന്നിലൊന്നു് മാത്രമാണു്. ജനനസമയത്തെ പ്രതീക്ഷിത ആയുർദൈർഘ്യം പുരുഷന്മാരുടേതു് 64ഉം സ്ത്രീകളുടേതു് 67 മാണു്. ഈ ഉയർന്ന ആരോഗ്യസുചകങ്ങളും പുരുഷന്മാരുടേതിനേക്കാൾ ഉയർന്ന സ്ത്രീകളുടെ ആയുർദൈർഘ്യവും വികസിത രാജ്യങ്ങളുടെ പ്രത്യേകതകളാണു്. പക്ഷേ നമ്മുടെ മറ്റു് ആരോഗ്യസുചകങ്ങൾ തികച്ചും വ്യത്യസ്തമായ ചിത്രമാണു് നൽകുന്നതു്. ഇന്ത്യൻ ജനതയിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ പങ്കു് പോഷകാഹാരക്കുറവു് (Malnutrition) നിലനില്ക്കുന്നതു് കേരളീയർക്കിടയിലാണു്. എല്ലുപുത്തിൽ ലഭ്യമായ ചികിത്സാസൗകര്യങ്ങൾ ഇതോടനുബന്ധിച്ചുള്ള രോഗങ്ങളെ ചികിത്സിച്ചുമാറ്റാൻ സാധ്യകമാകണമെന്നതിനാൽ ഈ അവസ്ഥ അതിന്റെ മുഴുവൻ ഭീകരതയോടുകൂടെ പ്രകടമാവുന്നില്ലെന്നുമാത്രം. രോഗാതുരത (Morbidity) യുടെ കാര്യത്തിൽ കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം കൃത്യമായ കണക്കുകളൊന്നും ലഭ്യമല്ല. ലഭ്യമായ വളരെ റെറപ്പട്ടതും അദ്ധ്യക്ഷതയുള്ളതുമായ സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നതു് ഉയർന്ന നിരക്കിലുള്ള ശ്വാസകോശസംബന്ധിയായ രോഗങ്ങൾ, വയറിളക്കം, വിരബധ, ചർമ്മരോഗങ്ങൾ, പോഷകാഹാരക്കുറവു് മുഖമുള്ള രോഗങ്ങൾ തുടങ്ങിയ ദാരിദ്ര്യജന്യ രോഗങ്ങളോടൊപ്പം സമ്പന്നരുടെ രോഗങ്ങളെന്നറിയപ്പെടുന്ന പ്രമേഹം രക്തസമ്മർദ്ദം, ഹൃദ്രോഗം, കാൻസർ തുടങ്ങിയവയും അപകടങ്ങളും തുടകലർന്നുള്ള ഒരു സമ്മിശ്രാവസ്ഥയാണു്.

—Health Status of Kerala—Center for Development Studies

മിലാൻ
ഫിബ്രവരി 19, 1927

പ്രിയപ്പെട്ട താനിയ, *

ഒരുമാസവും പത്തുദിവസവും ആയി നിന്റെ വിവരങ്ങൾ അറിഞ്ഞിട്ട്. എന്താണെന്ന് എനിക്ക് മനസ്സിലാവുന്നില്ല. ഒരാഴ്ചമുൻപ് എഴുതിയത് പോലെ, ഞാൻ ഉസ്സിക വിടുമ്പോൾ ഏതാണ്ട് പത്തു നാളുകളോളമായി കടത്ത്ബോട്ട് എത്തിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നെ പലേർമ്മയിലേക്ക് കൊണ്ടുപോവുകയും വീണ്ടും മിലാനിലേക്ക് അയക്കുകയും ചെയ്തു ബോട്ടിൽ, ചുരുങ്ങിയത് നിന്റെ രണ്ടെഴുത്തുകളെ കിലും ഉസ്സികയിൽ എത്തിയിരുന്നിരിക്കണം. എന്നാൽ ദീപിൽ നിന്നും ഞാൻ തിരിച്ചെത്തിയതിൽ പിന്നീട്, ഇവിടെ തപാലിൽ നിന്നുറങ്ങിയ യാത്രാത്താളം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പ്രിയപ്പെട്ടവളേ, ഞാൻ നിന്റെ ഭാഗത്താണെങ്കിൽ—അങ്ങിനെ ആവാൻ ഇടയില്ല, ഭരണപരമായ തടസ്സങ്ങളാവാം—ഒരു വെള്ളം ഇങ്ങനെ ഉത്കണ്ഠാകലനമായി കാത്തിരിക്കുവാൻ എനിക്കിടയുണ്ടാക്കരുത്. എന്റെ ഈ ഏകാന്തതയിൽ പതിവ് മാറിയ എല്ലാ സംഭവങ്ങളും വിപ്ലവങ്ങളും എന്നെ വല്ലാതെ വ്യാകുലനാക്കുകയും വേദനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഉസ്സികയിലേക്കുള്ള നിന്റെ തന്നെ അവസാന എഴുത്തുകൾ നിറയെ ക്ലേശങ്ങളെക്കുറിച്ചായിരുന്നു. നിനക്ക് സ്വയം ശാരീരിക വ്യഥയുണ്ടാകുംവിധം എന്റെ ആരോഗ്യത്തെക്കുറിച്ച് ഇങ്ങിനെ വേവലാതിപ്പെട്ടുവാനെന്താണ്? ഞാൻ നിനക്ക് ഉറപ്പുതരുന്നു, ഇന്നേവരെയും എനിക്ക് സൗഖ്യമായിരുന്നു. കാഴ്ചക്ക് ഒർബലനെങ്കിലും അക്ഷീണമായ ശാരീരികശേഷിയുണ്ട് എനിക്കു്. എൻ്റെ രൂപംപോലൊരു കർക്കശവും നിയന്ത്രിതവും ആയ ജീവിതം ജീവിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഫലമൊന്നുമില്ലെന്നാണോ നിനക്കിടയ്ക്കു്? ഒരിക്കലും ഗൗരവമായ രോഗമോ പരിക്കുകളോ ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടില്ലാത്തതിന്റെ ഗുണം ഇപ്പോൾ എനിക്ക് ബോധ്യമാവുന്നു. ഞാൻ വല്ലാതെ പരിക്ഷീണനായിക്കൊണ്ടിരിക്കും എന്നത് വാസ്തവം തന്നെ. പക്ഷെ, ഒരല്പം ഉറക്കവും പോഷകവും എന്നെ വീണ്ടും പെട്ടെന്ന് തന്നെ ഉന്മേഷിപ്പിക്കും. നിന്നെ സ്വന്തമായും സന്തുഷ്ടയും ആക്കുവാൻ എന്താണ് എഴുതേണ്ടതെന്ന് സത്യമായും എനിക്കറിയില്ല. ഞാൻ നിന്നെ ഭീഷണിപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ടോ? എനിക്ക് വേണമെങ്കിൽ, നിനക്കെഴുതുന്നതു് നിന്താ. ഒരു വിവരവും ഇല്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ എങ്ങിനെ തോന്നുമെന്ന് അപ്പോൾ നിനക്കറിയാറാവും.

ക്ഷണികമായ ഒരു മന്ദഹാസം പോലും ഇല്ലാതെ, ചൊടിച്ചും ഗൗരവം പൂർണ്ണം നിന്നെ ഞാൻ സങ്കല്പിക്കുന്നു. ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽ നിന്നെ പ്രസന്നവതിയാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞെങ്കിൽ എന്നെന്നിക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ട്. ഞാൻ ചിലകഥകൾ പറഞ്ഞാൽ നിനക്കെന്തു് തോന്നും? ഉദാഹരണത്തിന്നും, വിപുലവും ഭയാനകവുമായ ഈ ലോകത്തിലുടനീളം എന്റെ യാത്രാചരിതത്തിലെ ഒരു ഉപകഥയെന്നപോലെ എന്നെയും എന്റെ കീർത്തിയേയും കുറിച്ചുള്ള ചില രസകരമായ കാര്യങ്ങൾ നിന്നോടു് പറയണമെന്നുണ്ട്. വളരെ കുറച്ചുപേർക്ക് മാത്രമേ എന്റെ പേർ തിരിച്ചറിയുകയുള്ളൂ. ഗ്രാമാഷി, ഗ്രാന്തഷി, ഗ്രാമീഫി, ഗ്രാനീഫി, ഗ്രമാഫി, ഗ്രമാഫോൺ എന്നുപോലുള്ള നാനാതരം വിലക്ഷണ വൈവിധ്യങ്ങളോടെ അതു് വളച്ചൊടിക്കപ്പെടുന്നു. പലേർമ്മയ്ക്കിടയിൽ വെച്ചു്, സൂട്ടുകെയ്സുകൾ പരിശോധിച്ചുകിട്ടുവാനായി ബാഗ്ഗേജ് മുറിയിൽ കാത്തിരിക്കുമ്പോൾ, ഞാൻ ടൂറിനിൽ നിന്നുള്ള ഒരു കൂട്ടം തൊഴിലാളികളെ

* ഔദ്യോഗികമായി

കണ്ടുമുട്ടി. അവർ തങ്ങളെ നാടുകടത്തപ്പെട്ട പ്രദേശങ്ങളിലേക്കുള്ള യാത്രയിലായിരുന്നു. അവർക്കൊപ്പം 'ഒരേ ഒരുവൻ' എന്ന് അറിയപ്പെടുന്ന കടുത്ത വ്യക്തിത്വമേറിയ മുളള ഉഗ്രനായ ഒരു അരാജകവാദിയുണ്ടായിരുന്നു. തന്നെക്കുറിച്ച് എന്തെങ്കിലും വിവരം ആർക്കെങ്കിലും, പ്രത്യേകിച്ചു പോലീസുകാർക്കും അധികൃതർക്കും, നൽകുവാൻ അയാൾ വിസമ്മതിച്ചു. "ഞാൻ, ഒരേ ഒരുവൻ,...അത്രമാത്രം" അങ്ങിനെയാണയാൾ അവരോട് മറുപടി പറയുക. അയാൾക്ക് ചുറ്റും കൂടിയവർക്കിടയിൽ മാഹിയ ഇനത്തിൽപ്പെടുന്ന സാധാരണ കുറുവാളികളെയും കുറുക്രൂര്യങ്ങളുടേയും രാഷ്ട്രീയകാണങ്ങളുടേയും കൂട്ടായപേരിൽ അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ട ഒരു സിസിലിക്കാരനെയും ഞാനു കണ്ടിരുന്നു. (ഒരേഒരുവൻ നേപ്പാൾസംകാരനോ നേപ്പാൾസിന്ത് കൈക്കൊണ്ടിട്ടു വന്നവനോ ആവണം) ഞങ്ങൾ സ്വയം പരിചയപ്പെട്ടു. സിസിലിക്കാരൻ ഒരല്പനേരം എന്നെ തിരിച്ചറിയുകയും ചെയ്തു. "ഗ്രാംഷി...അന്റോണിയോ ആണോ?" "അതെ, അന്റോണിയോ" ഞാൻ പറഞ്ഞു. "അങ്ങിനെയാവാൻ കഴിയില്ല" അയാൾ തുടർന്ന് "അന്റോണിയോ ഗ്രാംഷി ഒരുമിക്കാൻ കഴിയാതെ പോയിരിക്കും, നിങ്ങളെപ്പോലൊരാൾ പീറ്റാർവാങ്ങി, എന്തെന്നില്ലാത്ത ഒരു സാധനത്തിന് മേൽ, കാർത്തേജിന്റെ അറുശിഷ്യന്മാർക്ക് മുകളിൽ മാരിയൂസ് എന്നപോലെ, തന്റെ നഷ്ടവ്യാപാരങ്ങളെക്കുറിച്ച് ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് ഇരുപായി. പിന്നീട് ഒരേമുറയിൽ ഒന്നിച്ചു കഴിയേണ്ടവന്ന സമയമത്രയും എന്നോട് സംസാരിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് അയാൾ ഒഴിഞ്ഞുമാറാൻ അവസാനം യാത്രപോലും പറഞ്ഞുതന്നില്ല.

ഇതേപേർലുള്ള മറ്റൊരു സംഭവവും പിന്നീടുണ്ടായി. അത് പക്ഷെ കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണവും കരുതുകകരവുമാണ്. ഞങ്ങൾ ഏതാണ്ട് പുറപ്പെടാനായിരുന്നു. കാരാബാഗ് നാരി ഗാർഡുകൾ ഞങ്ങളെ വിലങ്ങിലും ചങ്ങലയിലും ബന്ധിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. വിലങ്ങും എന്റെ കണ്ണുകളിലും മുറുകെ ഇറുകിപ്പിടിച്ച് നിന്നിരുന്നതിനാൽ ഇങ്ങനെയൊരു തീരെ അസുഖകരമായ മട്ടിൽ ബന്ധിതനായിരുന്നു ഞാൻ. വിലങ്ങിന്റേപ്പുറത്തുള്ള മണികണ്ഠത്തിലെ എല്ലാ വിലങ്ങുമായി വേനോജനകമായി കൂട്ടിയടിച്ച് കൊണ്ടിരുന്നു. ഗാഡുകൾക്ക് മേധാവി അകത്തുവന്നു. സ്ഥൂലഗാത്രനായ ഒരു നോൺകമ്മീഷൻഡ് ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്നു അയാൾ. പേരുകൾ വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ, എന്റെ പേരിനൊക്കെ നിർത്തി, പ്രശ്നം പാർലമെന്റുംഗവും ആയ ഗ്രാംഷിയുടെ ബന്ധുവാനോ ഞാൻ എന്ന് അയാൾ അന്വേഷിച്ചു. ഞാൻ അയാൾ തന്നെയാണെന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ അന്വേഷണത്തിന് മിഴികളുമായി അയാൾ തെല്ലനേരം എന്നെ നിരീക്ഷിച്ചു. പിന്നീട് മനസ്സിലാക്കാൻ വയ്യാത്ത എന്തോ പിറുപിറുത്തുകൊണ്ടിരുന്നു എല്ലാ സ്റ്റേഷനുകളിലും, ജയിലിന്റേപ്പുറത്തു ആളുകൾ കൂട്ടുകൂട്ടുമ്പോൾ, പ്രശ്നമായ ഡെപ്യൂട്ടി എന്ന് പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് അയാൾ എന്നെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കുകയും ചെയ്തു. (കൂടുതൽ സുഖപ്രദമായ രീതിയിൽ എന്റെ കൈകളിലെ വിലങ്ങും ശരിപ്പെടുത്തുവാൻ അയാൾ ഏർപ്പാട് ചെയ്തുവെന്നതും ഓർമ്മിക്കുന്നു. ഈ ദിവസങ്ങളിൽ വീശിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാറ്റിന്റെ പ്രകൃതം കാണുമ്പോൾ, അത് തോത്തേജിതരായ ആരിൽനിന്നെങ്കിലും എനിക്ക് അടികിട്ടാൻ ഇടയുണ്ടെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഒരിടത്ത്, രണ്ടാമത്തെ ജയിൽകാറ്റിൽ സഞ്ചരിക്കുകയായിരുന്ന ആ നോൺ കമ്മീഷൻഡ് ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഞാനിരുന്നിരുന്ന ബോഗിയയിൽ വന്നു എന്നോട് സംസാരിക്കാൻ തുടങ്ങി അയാളുടെ സാന്നിധ്യം അസാധാരണവും വചിത്രവും ആയിരുന്നു. ഷോപ്പനോവർ പറയുമായിരുന്നതുപോലെ അയാൾക്ക് നിറയെ 'അന്റോണിയോ'യുടെ വെമ്പലുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവ സങ്കല്പിക്കാനാവാത്ത വിധം വിചിത്രവും വികലവും ആയരീതികളിൽ അയാൾ സമലീകരിക്കുന്നു. രാക്ഷ

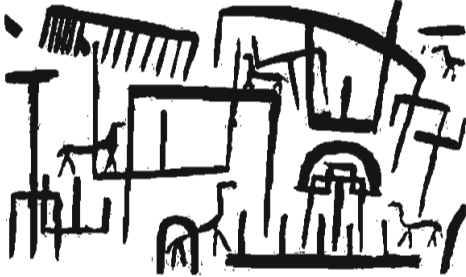
സാകാരത്തിലാണ് എപ്പോഴും എന്നെ സങ്കല്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതെന്നും അതിനാൽ എന്നെ ജീവനോടെ കണ്ടപ്പോൾ തീർത്തു. നിരാശനായിരിക്കുന്നുവെന്നും അയാൾ പറഞ്ഞു. അയിടക്ക് അയാൾ 'ദ ഇക്യുലിബ്രിയം ഓഫ് ഈഗോയിസം' എന്ന എം. മാരിയാനിയുടെ ഒരു പുസ്തകവും മാക്സിസത്തെ ഖണ്ഡിക്കുന്ന പാവ്ലോ ഗില്ലസിന്റെ ഒരു പഠനവും വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. സ്വശിക്ഷിതനും ബുദ്ധിമാനമായ എ തൊരാളെയും പോലെ, പരസ്പരബന്ധമില്ലാത്തതും ശിഥിലമായ അത്രയേറെ ആശയങ്ങളെക്കുറിച്ച് ആവേശപൂർവ്വം അയാൾ സംസാരിക്കുന്നത് കേൾക്കുക വളരെ ആഹ്ലാദപ്രദമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഗില്ലസ്, യാതൊരു ശാസ്ത്രീയാവലംബങ്ങളുമില്ലാത്ത ഒരു ഫ്രഞ്ച് അരാജകവാദിയാണെന്നും അയാളോട് പറയാതിരിക്കുവാൻ ഞാൻ സൂക്ഷിച്ചു. ഒരു പ്രത്യേകഘട്ടമുതൽ അയാളെന്ന് 'ആചാര്യൻ' എന്ന് വിളിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഇതെല്ലാം എന്നെ വളരെയേറെ രസിപ്പിച്ചുവെന്നും നിനക്കുപിടിക്കാമല്ലോ. എന്നുമല്ല; ഈ മട്ടിൽ എന്റെ വ്യക്തിപരമായ പ്രശസ്തിയെക്കുറിച്ച് ഞാൻ കൂടുതൽ അറിയുകയും ചെയ്തു.

ഇവിടുത്തെ എന്റെ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് സൂക്ഷ്മമായ ഒരു വിവരണം നൽകണമെന്നുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ ഈ കട്ടലാസു മുഴുവനും ഏതാണ്ടെഴുതിക്കഴിഞ്ഞു. ഒരു ഏകദേശരൂപം ഇതാ: രാവിലെ അലും മുഴങ്ങുന്നതിന് അരമണിക്കൂർ മുൻപ്, 6-30 ന് ഞാൻ എഴുന്നേൽക്കുന്നു. തനിയെ ചുട്ടുള്ളകാപ്പി ഉണ്ടാക്കും. പിന്നീട് എന്റെ ജയിലായും കോയ്ലാറും വൃത്തിയാക്കും. 7-30നാണിത് അരലിറ്റർ പാൽ കിട്ടും, അത് ഉടനെ കുടിക്കുന്നു. എംമണിക്ക് നിത്യേനയുള്ള രണ്ടു മണിക്കൂർ ദീർഘിച്ചു നടത്തത്തിന് ഞാൻ പുറത്തേക്ക് പോവുന്നു. ഒരു പുസ്തകവുമെടുത്ത് യഥേഷ്ടം അലയും. വായിക്കുകയോ ഒരു സിഗരറ്റ് വലിക്കുകയോ ചെയ്യും. ഒരു റെസ്റ്റോറന്റിൽ നിന്ന് ഉച്ചഭക്ഷണം എത്തും. രാത്രി അത്താഴവും. അതത്രയും കഴിക്കുവാൻ എനിക്ക് വയ്യ. എന്നാൽ റോമിൽ ആയിരുന്നപ്പോൾ കഴിച്ചിരുന്നതിലേറെ ആഹാരം ഞാനിപ്പോൾ കഴിക്കുന്നുണ്ട്. വൈകുന്നേരം ഏഴുമണിയോടെ ഞാൻ കിടക്കയെ പ്രാപിക്കുന്നു. പിന്നീട് പതിനൊന്നുമണിവരെ വായനയാണ്. പകൽവേള അഞ്ചുദിനപത്രങ്ങൾ എനിക്ക് കിട്ടുന്നുണ്ട്—കോറിയർ, സ്റ്റാമ്പ, പീപ്പിൾ ഡി ഇറ്റാലിയ, ജ്യോർണൽ ഡി ഇറ്റാലിയ, സീകോൾ. ഞാൻ ലൈബ്രറിയിൽ അംഗമായിരുന്നു. യഥാർത്ഥത്തിൽ എനിക്ക് ഇരട്ട അംഗത്വമുണ്ട്. അതിനാൽ പ്രതിവാരം എട്ടുപുസ്തകങ്ങൾ എടുക്കാനവകാശമുണ്ട്. ഏതാനും മാസികകളും. മിലാൻനിൽ നിന്ന് വരുന്ന 'ഇൽ സോൾ' എന്ന വാണിജ്യ സാമ്പത്തിക പത്രവും ഞാൻ വാങ്ങുന്നുണ്ട്. എല്ലാപ്പോഴും എനിക്ക് വായിക്കുവാൻ എന്തെങ്കിലുമുണ്ട്, അടുത്തതവണ നാൻസെന്റെ 'ഫാർദസ്റ്റ് ഫനാത്തി' നെക്കുറിച്ചു. മറ്റു പുസ്തകങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഞാൻ നിനക്കെഴുതുന്നുണ്ട്. ആദ്യദിവസങ്ങളിലുണ്ടായ ജലദോഷമൊഴിച്ച് എനിക്ക് അസുഖങ്ങൾ ഒന്നുമുണ്ടായിട്ടില്ല. പ്രിയപ്പെട്ടവളെ, എനിക്കെഴുതൂ; ജൂലിയ, ഡീലിയോ, ജെന്നിയ * എന്നിവരെയും മറ്റെല്ലാവരെയും നിന്നെയും കുറിച്ചുള്ള വാർത്തകൾ ദയവായി അയച്ചുതരൂ.

സ്നേഹപൂർവ്വമായ ഒരു ആശ്രേഷം.

അൻറോണിയോ

* ഭാര്യ, മകൻ, മാര്യോസാദാരി

മിലാൻ
മെയ് 10, 1982

പ്രിയപ്പെട്ട അമ്മേ,

ഞാൻ റോമിലേക്ക് പുറപ്പെടുകയാണ്. അത് തീർച്ചയായി. മാറ്റത്തെക്കുറിച്ച് നിങ്ങൾക്ക് മുന്നറിയിപ്പ് നൽകാൻ വേണ്ടിയാണ് ഇപ്പോൾ എഴുതാൻ അവരെ നന്നെ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നത്. മറ്റൊരുകൾക്കെങ്കിലും നീങ്ങിയിട്ടുള്ളതായ വിവരം ഞാൻ തരാത്തതിനേക്കാൾ ഇപ്പോൾ മുതൽ നിങ്ങളുടെ എഴുത്തുകൾ റോമിലേക്ക് അയക്കുക.

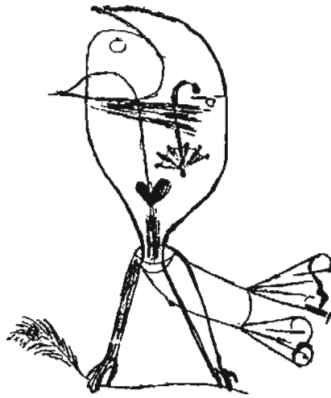
മെയ് അഞ്ചിന് അയച്ച കാർലോ* യുടെ ഒരു രജിസ്റ്റർ കത്ത് ഇന്നലെ എനിക്ക് കിട്ടി. അമ്മയുടെ ഒരു ഫോട്ടോ അവൻ എനിക്ക് അയക്കുവാൻ പോവുന്നതായി പറയുന്നു. അത് കിട്ടുന്നതു് എനിക്ക് വളരെ ആഹ്ലാദകരമായിരിക്കും. ഡീലിയോയുടെ ഫോട്ടോ ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾക്ക് കിട്ടിക്കാണം. പത്തു് ദിവസത്തിലധികമായി രജിസ്റ്റർ തപാലിൽ ഞാൻ അതയച്ചു് കഴിഞ്ഞിട്ടു്.

പ്രിയപ്പെട്ട അമ്മേ, എന്റെ ശാരീരികവും മാനസികവുമായ ആരോഗ്യത്തെ ഓർത്ത് വ്യാകുലപ്പെടരുതെന്ന് പറയാനായി ആശ്രയേണ തവണ ഞാനെഴുതിയ കാര്യങ്ങൾ ഇനിയും ആവർത്തിക്കുവാൻ എനിക്ക് മടിയുണ്ട്. അവരെനിക്ക് എന്തു് തന്നെ ശിക്ഷാവിധി നൽകിയാലും അത് അമ്മയെ തകർക്കുകയില്ലെന്നും അമ്മ പ്രക്ഷുബ്ധയാവില്ലെന്നും, എന്റെ സ്വന്തം മനഃശാന്തിക്ക് വേണ്ടി, എനിക്ക് വിശ്വാസം വരേണ്ടതുണ്ട്. അതേ പോലെ ഞാൻ ഇപ്പോൾ രാഷ്ട്രീയമായ കാരണങ്ങളാലാണ് തടവിലായതെന്നും ഇനിയും രാഷ്ട്രീയ തടവുകാരനായിരിക്കുമെന്നും അമ്മ ഹൃദയപൂർവ്വം മനസ്സിലാക്കുന്നുവെന്നും എനിക്ക് വിശ്വാസം വരേണ്ടതുണ്ട്. ഇതെന്നെ ലജ്ജിപ്പിക്കുന്നില്ല. ഒരിക്കലും ലജ്ജിപ്പിക്കരുമില്ല. അടിസ്ഥാനപരമായി, ഞാൻ സ്വയം ഇച്ഛിച്ചതാണ് ഈ തടവു് ഭണ്ഡനവും. എന്റെ വിശ്വാസങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ സന്ധിയാവുന്നതാണ് ഞാനെന്നും നിരാകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജയിലിലാകുവാൻ മാത്രമല്ല, അവയ്ക്ക് വേണ്ടി മരിക്കാൻ തന്നെയും ഞാൻ സന്നദ്ധനാണ്. ഇക്കാരണത്താൽ എന്റെ മനസ്സ് പ്രശാന്തവും ഞാൻ സ്വയം സംതുപ്തനാണ്. പ്രിയപ്പെട്ട അമ്മേ, ഞാൻ എത്രമാത്രം സ്നേഹിക്കുന്നുവെന്നും ഞാൻ കാരണം അമ്മ അനുഭവിക്കുന്ന വ്യഥയെക്കുറിച്ച് എത്രമാത്രം പശ്ചാത്തപിക്കുന്നുവെന്നും ബോധ്യപ്പെടുത്താനാവാംവിധം അമ്മയെ ദ്രവ്യമായി വളരെ ദ്രവ്യമായി എന്നോട് ചേർത്ത് പുണരുന്നതിന് ഞാൻ എന്തുമാത്രം ആഗ്രഹിക്കുന്നു. എനിക്ക് മറ്റു് യതൊരു വഴികളുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതെ, ജീവിതം കഠിനമാണ്. ചിലപ്പോൾ തങ്ങളുടെ അഭിമാനത്തിനും അന്തസ്സിനും വേണ്ടി മക്കൾക്ക് അവരുടെ അമ്മമാരെ വേണിപ്പിക്കേണ്ടി വരുന്നു.

സ്നേഹാർദ്രമായ ഒരു ആശ്ശ്യം

—നീനോ

* അനിയൻ

മിലാൻ
ഫെബ്രുവരി, 27, 1928

പ്രിയപ്പെട്ട ജലിയ *

നിന്റെ ഡിസമ്പർ 27 (1927) ന്റെ എഴുത്ത്, ജനുവരി 24ന് കൂട്ടിച്ചേർത്ത ഭാഗവും അടക്കം ചെയ്ത കുറിപ്പും ഉൾപ്പെടെ എനിക്ക് കിട്ടി. ഇപ്പോൾ കുറച്ച് കാലമായി ഞാൻ വളരെ ശാന്തനാണെങ്കിലും എഴുത്തുകൾ കിട്ടിയത് യഥാർത്ഥ ആശ്വാസമായി. ഇക്കാലത്തിനകം ഞാൻ വളരെ മാറിയിട്ടുണ്ട്. ചില ദിവസങ്ങളിൽ ഞാൻ ഉദാസീനൻ. നിഷ്ക്രിയനുമായി മാറിയിരിക്കുന്നു വെന്ന് ഞാൻ നിനച്ചു. എന്നാൽ അതൊരു തെറ്റായ അപഗ്രഥനമായിരുന്നുവെന്ന് ഇപ്പോൾ എനിക്കറിയാം. പതിവ് ചര്യകൾ, അസൗകര്യങ്ങൾ, അത്യാവശ്യങ്ങൾ, നാഴികമണിയിലെ മണൽത്തരി കളഭേദപോലെ യാത്രാകരമായ താളത്തിൽ നാൾക്കനാൾ, മാസത്തോടുമാസം, വർഷത്തോടു വർഷം ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അസംഖ്യം സൂക്ഷ്മസംഭവങ്ങൾ, എന്നിങ്ങനെയുള്ള ജയിലിലെ ചുറ്റുപാടുകൾ നിർബന്ധമായും അടിച്ചേല്ക്കുന്ന പുതിയ ജീവിതരീതിയെ ചെറുത്ത് നിൽക്കുവാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ ഒരു കൂട്ടം പ്രതിസന്ധികളിലൂടെ കടന്ന് പോവുകയായിരുന്നു ഞാൻ. എന്റെ ഓരോ അണവും—എന്റെ മൊത്തം ശരീരവും മനസ്സും—ബാഹ്യാവസ്ഥകളെ സ്വാംശീകരിക്കുന്നതിനെ വാശിയോടെ എതിർത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ, ഇതെല്ലാമായിട്ടും ഒരളവ് സമർപ്പത്തിന് എന്റെ ചെറുത്ത് നിൽപ്പിനെ അതിജീവിക്കുവാനും എന്റെ അസ്തിത്വത്തിന്റെ ചില തലങ്ങളെ വഴക്കിയെടുക്കുവാനും കഴിഞ്ഞു. ഓരോ തവണ ഇത് സംഭവിച്ചപ്പോഴും, ആ അതിക്രമത്തെ എതിർത്തുകൊടുക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ എന്റെ മൊത്തം നിലനിൽപ്പിനെത്തന്നെ മന്ദീകരണ ക്ഷോഭാവേഗങ്ങൾക്ക് ഞാൻ വിധേയനായി. മാറ്റങ്ങളുടെ ഒരു മുഴുവൻ വൃത്തം ഇപ്പോൾ എനിക്കനുഭവപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞു. ഇനിയങ്ങോട്ട്, അപരിഹാര്യങ്ങളായ പ്രശ്നങ്ങൾക്കെതിരെ അത്രയും നിഷ്ഫലവും അർത്ഥരഹിതവും ആയ രീതികളിൽ പൊരുതുന്നതിന് പകരം, തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞ ഈ പ്രക്രിയയെ തെല്ലൊരു വിപര്യയബോധം ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ട് നിയന്ത്രിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കാമെന്ന ശാന്തമായ ഒരു തീരുമാനത്തിൽ ഞാനിപ്പോൾ എത്തിച്ചേർന്നിരിക്കുന്നു. പൂർണ്ണമായും ഒരു കേവലലൗകികനായി ഒരിക്കലും ഞാൻ മാറില്ലെന്ന് പക്ഷെ, എനിക്ക് തീർച്ചയുണ്ട്. എന്തെന്നാൽ, സ്വന്തം ചർമ്മത്തിന് മീതെ പരിതഃസ്ഥിതികൾ വളർത്തുന്ന ശുശ്രൂഷയായ ആ രണ്ടാം ചർമ്മം (പാതികഴുതയുടേതും പാതിആടിന്റേതും) ഉൾപ്പെടെയെല്ലാം ഞാൻ എന്ത് നേരവും തയ്യാറാണ്. എന്നാൽ, എന്തെന്നൊന്നും യാലും, എന്റെ സ്വതസ്സിദ്ധമായ തൊലിക്ക് മുൻപുണ്ടായിരുന്ന ധൂമിലവണ്ണം തിരികെ കൊടുക്കുവാൻ എനിക്കിനി കഴിയില്ല. വാലിയർട്ട് † ഇനി ഒരിക്കലും എന്നെ അവളുടെ 'പുകഞ്ഞ ചങ്ങാതി' എന്ന് വിളിക്കാൻ പറുകയില്ല. നിന്റെ സംഭാവന

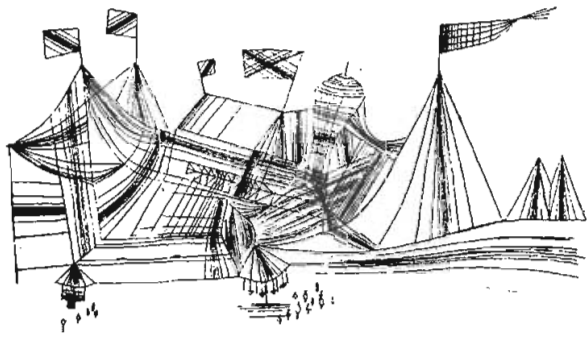
ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടുകൂടി ഡീലിയോ ഇപ്പോഴേക്കും, ഒരിക്കലും ഞാൻ ആയിരുന്നിട്ടില്ലാത്തവിധം കൂടുതൽ കാഞ്ഞനിറമുള്ളവനായി കഴിഞ്ഞിരിക്കുമെന്ന് എനിക്ക് ആശങ്കയുണ്ട്. നീ വിശ്വസിക്കുമോ, ഈ ശൈത്യകാലത്ത് സൂര്യന്റെ ഏതാനും വിദൂരമായ പ്രതിഫലനങ്ങൾ ഒഴികെ, മറ്റൊന്നും തന്നെ കാണാതെ ഞാൻ മൂന്നുമാസം ജീവിച്ചു. ഇവിടെ എന്റെ ഈ അറയിൽ അരിച്ചെത്തുന്ന വെളിച്ചത്തിന്റെ പ്രകൃതം ഒരു നിലവറയിലോ കണ്ണാടിപ്പൊയ്കയിലോ വീഴുന്ന പ്രകാശത്തിന്റെ ഇടയ്ക്കുണ്ടോ ആണ്.

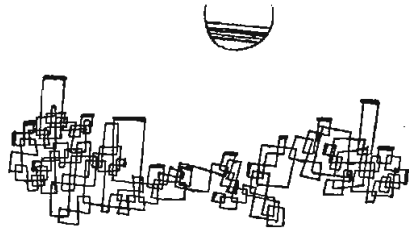
എന്റെ ജീവിതം പക്ഷെ, ധരിക്കപ്പെടും വിധം, ഏകതാനവും വിരസവുമാണെന്ന് നീ കരുതരുത്. ഒരിക്കൽ, ഒരു അക്രമിയത്തിനകത്ത് ജീവിക്കുവാൻ ശീലിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, ഇന്ദ്രിയോപകരണങ്ങളെ ക്ലാന്തമായ വെളിച്ചത്തിന്മേലേക്കു പോലെ ഇണക്കിയെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ, (നിങ്ങളുടെ വിപര്യയബോധം സംരക്ഷിച്ചുകൊണ്ട്) പതിഞ്ഞ രൂപപ്രതീതികൾ നിങ്ങളുടെ നേരെ ഒഴുകി എത്തുന്നു; നിങ്ങളുടെ ചുറ്റും ഒരു മുഴുവൻ പ്രപഞ്ചം ഇറച്ച് മറയുവാൻ തുടങ്ങുന്നു. സ്വന്തം ചിട്ടകൾക്കും സ്വന്തം ഗതികൾക്കും അനുസരിച്ച് ചരിക്കുന്ന ഒരു സജീവപ്രപഞ്ചം. ലൂതുഭേദങ്ങൾ സാവധാനം കരണ്ട് തീർക്കുന്ന പുരാതനമായ ഒരു വൃക്ഷത്തിൽ ഉന്നിനോടുകൂടി പോലെയാണ് ഏതാണ്ടിത്. അടുപ്പിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ കൂടുതൽ കാണാറാവാൻ ആദ്യം, ഇരുപ്പും ചുറ്റിയ, കൂണിന്റെ രൂപത്തിൽ ഒരു കൊച്ചുവളർച്ച. അല്ലെങ്കിൽ മെല്ലെ വലിഞ്ഞു നീങ്ങുന്ന ഒരു ഒച്ചു സ്രവിച്ചു വിട്ടുപോയ ചാൽ. പിന്നെ, ഓരോ തവണയും തെല്ലുതെല്ലായി നിങ്ങൾ തിരിച്ചറിയുന്നു, ഒരേവഴിയിലൂടെ വിണ്ടും വീണ്ടും ഒരേ ചേപ്പുകൾ തന്നെ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് ഉത്സാഹപൂർവ്വം ഓടി നടക്കുന്ന സൂക്ഷ്മജീവികളുടെ ആവാസകേന്ദ്രങ്ങൾ. നിങ്ങളുടെ മൗലികമായ അവസ്ഥ കൈവിടാതിരിക്കുവാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ, ഒച്ചും ഉറപ്പുമായി മാറുന്ന അപകടമില്ല. എന്നുമാത്രം, ഇതെല്ലാം സമയം കൊല്ലാവുന്ന രസകരമായ ഒരു മാർഗ്ഗമാവുകയും ചെയ്യും.

നിന്റെയും കുട്ടികളുടെയും ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് എഴുത്തുകളിൽ നിന്ന് ഞാൻ ശേഖരിക്കുന്ന സൂക്ഷ്മവിവരങ്ങളും ഒരു സാമാന്യധാരണയുണ്ടാക്കുവാൻ എന്നെ സഹായിക്കുന്നു. പക്ഷെ, എന്റെ വളരെ അൽപമായ വിവരങ്ങൾ എങ്ങും എത്തിക്കുന്നില്ല. സ്വന്തം അനുഭവങ്ങളാവട്ടെ പരിമിതവുമാണ്. മാത്രവുമല്ല, കുട്ടികൾ, എനിക്ക് അവർക്കൊപ്പം എത്തുവാനും അവരുടെ വളർച്ചയെക്കുറിച്ച് സങ്കല്പിക്കുവാനും ആവാത്തവേഗത്തിൽ, വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാവും എന്നതിൽ സംശയമില്ല. ഒരു പക്ഷെ, ഈ വിഷയത്തിൽ ഞാൻ വളരെ പുറകിലാവും. അത് ഒഴിവാക്കാനാവാത്തത് തന്നെ. മൃഗവായ ഒരു ആശ്ചര്യം.

അന്റോണിയോ

- * ഭാര്യ
- † ജൂലിയയുടെ അനന്തിരവം

ഭൂമി
15, ഫെബ്രുവരി, 1932

പ്രിയപ്പെട്ട താനിയ,

നിന്റെ പത്രങ്ങളും തിയ്യതിലെ എഴുത്തുകിട്ടി. എന്നാൽ നീ സൂചിപ്പിച്ച വേറൊരു എഴുത്തുകിട്ടിയിട്ടില്ല. പലകാരണങ്ങൾകൊണ്ടും ഈ ആഴ്ച ഞാൻ ജൂലിയക്ക് എഴുതുകയില്ല. ഒന്നാമതായി, എനിക്ക് നല്ല സുഖംതോന്നുന്നില്ല. ഞാനിച്ഛിക്കുന്നത് പോലെ എന്റെ വിചാരങ്ങൾ സ്വരൂപിക്കുക പ്രയാസമാവും. രണ്ടാമതായി, അവളുടെ അവസ്ഥയേയും മാനസികനിലയേയും സംബന്ധിച്ച് ശരിയായ ഒരു കാഴ്ചപ്പാട് കൈക്കൊള്ളുവാൻ എനിക്ക് കഴിയുമെന്ന് തോന്നുന്നില്ല. അതല്ല. കരാളമായ രീതിയിൽ ജടിലവും വിഷമതരവും ആണെന്ന് തോന്നുന്നു. ഇതിന്റെയെല്ലാം കരുക്കുകൾ അഴിക്കാവുന്ന ചരട് കണ്ടെത്തുവാൻ ഞാൻ ശ്രമിക്കുകയാണ്. പക്ഷെ അത് സാധിക്കുമെന്ന് എനിക്ക് ഉറപ്പില്ല. ചിലകാര്യങ്ങൾ നീയുമായി സംസാരിക്കുന്നത് ഒരു പക്ഷെ, സഹായകമാവും. എന്റെ തോന്നലുകളിൽനിന്നും ഭാഗികമായ അനുഭവങ്ങളിൽനിന്നും മാത്രമായി ഞാൻ ശേഖരിച്ച പ്രധാനപ്പെട്ട വസ്തുതകൾതന്നെ നിനക്ക് കൈമാറണമെങ്കിൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ ഒരു മുഴുവൻ പുസ്തകം എഴുതേണ്ടിവരും. എന്തായാലും നമുക്ക് കഴിയും പോലെ ശ്രമിക്കാം.

പ്രധാനമായും എന്റെ തോന്നലുകൾ ഇവയാണ്. ജൂലിയയുടെ മാനസികമായ അസന്തുലിതാവസ്ഥയുടെ ഗൗരവമായ ലക്ഷണം, മനോവിശ്ലേഷണത്തിലേക്ക് തിരിയുന്നതിനെ ന്യായീകരിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ട് അവൾ പരാമർശിക്കുന്ന അസ്വസ്ഥമായകാര്യങ്ങളല്ല. മറിച്ച്; ഇത്തരമൊരു ചികിത്സാപദ്ധതിയിലേക്ക്, അതിന്റെ ഫലപ്രാപ്തിയെക്കുറിച്ച് പൂർണ്ണവിശ്വാസത്തോടെ അവൾ തിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്ന വസ്തുതതന്നെയാണ്. മാനസികാപഗ്രഥനത്തെ സംബന്ധിച്ച് എന്റെ വിജ്ഞാനം വിശേഷിച്ച് സൂക്ഷ്മമായി വിശാലമോ അല്ല. എന്നാൽ ആദ്യമായി എല്ലാവിധ ഭ്രമകല്പനകളിൽനിന്നും മന്ത്രവാദസദൃശമായ അടിസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തമാക്കിക്കൊണ്ടാണെങ്കിൽ മാനസികാപഗ്രഥന സിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ച് ചില നിഗമനങ്ങളിലെത്താൻ എനിക്ക് കഴിയും. കഠിന സാഹിത്യം 'നിന്ദിതരും പീഡിതരും' എന്ന് വിളിക്കുന്നതും സാധാരണ കരുതപ്പെടുന്നപോലെല്ലാതെ കൂടുതൽ പെരുത്തതും വിവിധ പരിചേദങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതുമായ സമൂഹത്തിന്റെ ആ പ്രത്യേക വിഭാഗത്തെ സംബന്ധിച്ച് മാത്രമേ മനോവിശ്ലേഷണം ഫലപ്രദമാവുന്നുള്ളൂ എന്നതാണ് ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ടകാര്യം. ആധുനിക ജീവിതത്തിന്റെ (എല്ലാ കാലത്തിനും കഴിഞ്ഞകാലത്തെ അപേക്ഷിച്ച് അതിന്റെ ആധുനികതയുണ്ട്) ഇരുമ്പു-മുറുക്കുമുള്ള സംഘർഷങ്ങളിൽ പെടുന്ന അത്തരക്കാർക്ക് സ്വന്തം ഉപായങ്ങൾവഴി ആത്മസംലട്ടനങ്ങളുടെ കാരണങ്ങൾ കണ്ടെത്തുവാനും അങ്ങിനെ, ഇച്ഛാശക്തിയുടെ വെമ്പലുകളെ ജീവിതലക്ഷ്യങ്ങളുമായി ഇണക്കിക്കൊണ്ട് സംഘർഷങ്ങളെ പിൻതള്ളി ഒരു പുതിയ സ്വച്ഛതയും ആത്മീ

യമായ പ്രശാന്തതയും സ്വായത്തമാക്കുവാനുള്ള കഴിവില്ല. പ്രത്യേക ചരിത്രഘട്ടങ്ങളിൽ, പ്രത്യേക സാമൂഹ്യവസ്ഥകളിൽ ചുറ്റുപാടുകൾ തപിച്ച അതിസാന്ദ്രമായ ഒരു പിരിമുറുക്കത്തിലേത്തുകയും, അഴിച്ചുവിടപ്പെട്ട ബൃഹത്തായ സംഘടിത ശക്തികൾ ഒറ്റയായ വ്യക്തികൾക്ക് മേൽ, അവരുടെ ഇച്ഛാശക്തിയിൽനിന്നും ഏറ്റവും ഉയർന്ന ക്രിയാപരമായ പ്രതികരണങ്ങൾ നേടിയെടുക്കാനായി, സമ്മർദ്ദം ചെലുത്തുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ അവസ്ഥ നാടകീയമായി മാറുന്നു.

ഇത്തരം അവസ്ഥകൾ അതീവ ലോലവും സംശ്രദ്ധവും ആയ പ്രകൃതങ്ങൾക്ക് വിപത്കരമായിത്തീരാം. അതേസമയം സമൂഹത്തിലെ പിന്നോക്ക ഘടകങ്ങൾക്ക് അവ ഒഴിച്ചുകൂടാനാവാത്തതാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, പരിക്ഷണരാവാതെ തങ്ങളുടെ കരുത്തുറ്റ നാഡികൾ ഒരു വലിയ അളവോളം വിതർത്തുവാനും ത്രസിപ്പിക്കുവാനും കഴിയുന്ന കർഷകർ. ജൈനിയയേയും ജൂലിയയേയും ഞാൻ കണ്ടുമുട്ടിയ സെറിബ്രാൻഡിബോർ സാനിറ്റോറിയത്തിൽ, അക്ഷരാർത്ഥത്തിൽ തകർന്നുതീർന്ന രോഗികൾ മൂന്നാലുമാസത്തെ ഉറക്കത്തിനും, തങ്ങൾ ശീലിച്ചുപോന്നതിലും ഭേദപ്പെട്ടതെങ്കിലും, ഇടത്തരം പോഷകാഹാരത്തിനും ശേഷം മുപ്പത്തഞ്ചുമുതൽ നാൽപ്പതുവരെ റാത്തൽ തൂക്കവും പൂർണ്ണരോഗശാന്തിയും നേടി വീണ്ടുമൊരു ഓജസ്സുറ്റ മാനസികാവസ്ഥക്ക് പ്രാപ്തരായിത്തീരുന്നതു് കാണുക എത്രമാത്രം അതിശയകരമായിരുന്നുവെന്ന് ഞാൻ, ഒരുപക്ഷേ, നിന്നോടു പറഞ്ഞുകാണും. ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള കാൽപനികമായ ആശയഭ്രമങ്ങൾക്ക് ഈ മനുഷ്യർ സർവ്വമാ അസ്പഷ്ടരായിരുന്നു. മാനസികമായ ആരോഗ്യവും സമനിലയും, കൈവിടാതിരുന്ന അവർ ഒരിക്കലും പരിഹരിക്കാനാവാത്ത പ്രശ്നങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അവ പരിഹരിക്കാനാവാത്തതിനെക്കുറിച്ച് ഹതാശരായതുമില്ല. ഇച്ഛാശക്തിയും വ്യക്തിത്വവും ഇല്ലാത്തവരെന്നോ അസമർത്ഥരെന്നോ അവർ തങ്ങളെക്കുറിച്ച് സ്വയം കരുതിയിരുന്നുമില്ല. ഇറ്റലിയിൽ ഞങ്ങൾ പറയാറുള്ളതുപോലെ അവർ 'തങ്ങളെത്തന്നെ തൂപ്പി'ക്കൊണ്ടിരുന്നില്ല. ഇത്തരം തീർത്തും അയഥാർത്ഥങ്ങളായ 'പരിഹരിക്കാനാവാത്ത പ്രശ്നങ്ങളും' അവളുടെതന്നെ ജ്വരതപ്തവും ശിഥിലവുമായ മതിഭ്രമങ്ങളാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന ചപല സ്വപ്നങ്ങളുമായുള്ള സംഘട്ടനവും ആണ് ജൂലിയയുടെ വ്യാധി എന്നെനിക്കുതോന്നുന്നു. മറ്റൊരാളും പരിഹരിക്കാനാവാത്തതു് തീർച്ചയായും അവൾക്ക് സ്വയം പരിഹരിക്കാനാവില്ലെന്നതുകൊണ്ട് മരോദാസിയേയോ മനോവിശ്ലേഷകനേയോ പോലൊരു ബാഹ്യശക്തിയെ അവൾക്ക് സമീപിക്കേണ്ടിവരുന്നു. ജൂലിയയെപ്പോലെ സംസ്കാരസമ്പന്ന (ആ പദത്തിന്റെ ജർമ്മൻ വിവക്ഷയിൽ) യും ഔദ്യോഗികമായി മാത്രമല്ലാതെതന്നെ (സഞ്ചിയിൽ ഒരു കാർഡുണ്ടെന്നത്രമാത്രമാണല്ലോ അവളുടെ ഔദ്യോഗികത) സമൂഹത്തിൽ കർമ്മനിർത്തുമായ ഒരു വ്യക്തിക്കു ചേർന്ന ഏറ്റവും നല്ല ഒരേയൊരു മനോവിശ്ലേഷണചികിത്സകൻ അവൾ തന്നെയാവും, ആവുകയും വേണം എന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം. പഠനത്തിന്റെ ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ച്, മാറ്റമുള്ള അവളുടെ പ്രസ്താവങ്ങളുടെ അർത്ഥമെന്താണ്? സ്വന്തം ഉത്പാദന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി സൈദ്ധാന്തികമായും തൊഴിൽപരമായും സ്വയം മെച്ചപ്പെടുവാൻ നമ്മൾ ഓരോരുത്തരും തന്നെ പഠനം തുടന്നുകൊണ്ടിരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതൊരു വൈയക്തികപ്രശ്നമാണെന്നും സ്വന്തം അധമതപത്തിന്റെ അടയാളമാണെന്നും കരുതുന്നതെന്തിനാണ്? കൂട്ടായ ജീവിതത്തിന്റെ എക്കാലത്തേക്കും ഉയർന്ന ഒരു മാനം സ്വായത്തമാക്കുവാനായി, ജന്മവാസനകളെയും അന്തഃപ്രേരണകളെയും വർധിതമാവുന്ന സാമൂഹ്യവിരുദ്ധപ്രവണതകളെയും ചെറുത്തുകൊണ്ട് നമ്മൾ ഓരോപേരും അവരുടെ വ്യക്തിത്വവും സ്വഭാവവും നാൾക്കുനാൾ വിസ്തരിക്കുകയും വിപുലവുമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. യാതൊരു അപൂർവ്വതയും വ്യക്തിനിഷ്ഠമായ ദുരന്തവും ഇതേസംബ

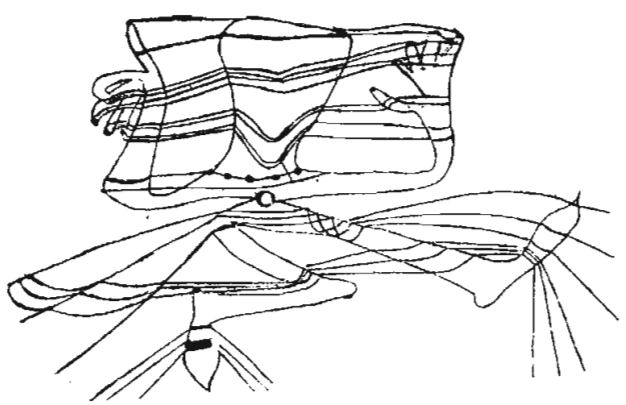

സ്വീച്ചില്ല. നമ്മൾ ഒരോരുത്തരും അവരവരുടെ അയൽക്കാരിൽനിന്നും പഠിക്കുന്നു. ധാരണകളും വൈശിഷ്ട്യങ്ങളും ശീലങ്ങളും കൊള്ളുകയും കൊടുക്കുകയും നഷ്ടപ്പെടുകയും നേടുകയും വിസ്മരിക്കുകയും സമാഹരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

എന്റെദാഗ്ദ്ധത്വം നിന്നും ഉണ്ടാവാനിടയുള്ളബുദ്ധിപരവും ധാർമികയും ആയ സ്വാധീനങ്ങളെ ഇനമിതരത ഒരിക്കലും സ്വയം പ്രതിരോധിക്കുകയില്ലെന്നും അക്കാണത്താൽ എന്തോടുകൂടതൽ അടുത്തതായി അവരക്കു തോന്നുന്നുവെന്നും ജ്വലിയ എന്നിങ്ങനെ പക്ഷേ, അവരം വിചാരിക്കുന്ന അളവോളമോ അത്രയും നാടകീയമായ രീതിയിലോ എപ്പോഴെങ്കിലും അവരം സ്വയംപ്രതിരോധിച്ചിരുന്നതായി എന്നിക്ക് തോന്നുന്നില്ല. അതിന്നു പുറമെ, അവളുടെ വ്യക്തിത്വവുമായുള്ള കൂട്ടുകെട്ടിൽനിന്നും ഞാൻ സ്വയം നേടുകയും സ്വയം രൂപാന്തരപ്പെടുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ അവളുടെ സ്വാധീനങ്ങൾക്കെതിരെ എന്നിക്ക് തെല്ലും പ്രതിരോധിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടില്ലെന്നാണോ അവരം സങ്കല്പിക്കുന്നത്? എന്നിൽ നടന്ന ഈ പ്രക്രിയയെക്കുറിച്ച് ഞാനൊരിക്കലും സിദ്ധാന്തവിചാരം ചെയ്യുകയോ വേവലാതിപ്പെടുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ല. പക്ഷേ, അതുകൊണ്ട് ഈ പ്രക്രിയ നടന്നിരുന്നുവെന്നും അതെന്നിക്ക് ഗുണപ്രദമായിരുന്നുവെന്നും ഉള്ള വസ്തുത ഇല്ലാതാവുന്നില്ല. എന്തുമാവട്ടെ, എഴുതുവാനും, ഒരു ചരട് കണ്ടെത്തുന്നതിൽ എന്നെ സഹായിക്കുവാനും വേണ്ട ചില മൂലകങ്ങൾ നിനക്ക് നിൽകിക്കഴിഞ്ഞുവെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. കൊള്ളാവുന്ന ഒരു ആശയമായി നിനക്ക് തോന്നുന്നുവെങ്കിൽ ഇത്, അൽപം പരോക്ഷമായ രൂപത്തിൽ ജ്വലയിക്ക് അയച്ച് കൊടുക്കൂ. അവളുടെ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് ഒരു പ്രാഥമികമായ ഉത്തരമായി ഇത് ഭവിയ്ക്കട്ടെ. കുറച്ചുമുൻപ് നിന്റെ പത്രങ്ങൾ തിരയുന്നതിലേ എഴുത്ത് ഡീലിയോയുടെ എഴുത്തിന്റെ പരിഭാഷയോടൊപ്പം എന്നിക്ക് കിട്ടി. അടുത്ത തിങ്കളാഴ്ച ഞാൻ മറുപടി എഴുതാം. എഴുത്ത് എന്നിങ്ങനെയായി.

ആദ്യേപ്പം.

അന്റോണിയോ.

കൃഷിസാനാ ക്ഷിണിക്
റോം
24 നവമ്പർ 1936

പ്രിയപ്പെട്ട ലൗകാ,

നിന്നെ ചിരിപ്പിക്കുവാൻ ആദ്യം പണ്ഡിതപങ്ങളെ നിറച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പ്രൊഫസറെ പോലെ ഒരു എഴുത്തു എഴുതണമെന്നു ഞാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ എനിക്കതു കഴിയുമോ എന്നു സംശയമാണ്. സാധാരണഗതിയിൽ ഉദ്ദേശിക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ എനിക്കു പണ്ഡിതഭാവമുണ്ട്. ഇക്കഴിഞ്ഞ പത്തുവർഷക്കാലത്തെ സംഭവങ്ങളെക്കുറിച്ച് അസംഖ്യം തവണ സെൻസർഷിപ്പിനു വിധേയനായുട്ടുണ്ടെന്നതിനാൽ സാഹചര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുണ്ടെന്ന ഒരു ശൈലി എനിക്കു പോഷിപ്പിച്ചെടുക്കേണ്ടതായി വന്നിട്ടുണ്ട്. നിന്നെ ചിരിപ്പിക്കുകയും അതോടൊപ്പം എന്റെ മാനസികാവസ്ഥ ചിത്രീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു കൊച്ചുകഥ ഞാൻ നിന്നോടു പറയട്ടെ. ഒരിക്കൽ ഡീലിയോ വളരെ ചെറുതായിരിക്കുമ്പോൾ അവൻ എങ്ങിനെ ദിഗ്ബോധമുൾക്കൊള്ളുവാൻ ശ്രമിച്ചുവെന്നും പഠിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയതിരിക്കുന്നവെന്നും കാണിക്കുവാനായി നീ എനിക്കു ഹൃദയമായ ഒരു എഴുത്തഴിയി. അവന്റെ ശിരസ്സിന്റെ ദിശയിൽ ശ്വാനവണ്ടികൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന ജനവസ്തുക്കൾ വസിക്കുന്നുവെന്നും ഇടതു് ചൈനയും വലതു് ആസ്ട്രിയയുമാണെന്നും അവന്റെ പാദങ്ങൾ ക്രിമിയക്കു നേരെ ചൂണ്ടിയിരിക്കുന്നുവെന്നും മറ്റും വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ട് അവൻ കിടക്കയിൽ തെക്കുവടക്കായി കിടക്കുന്ന കാര്യം നീ വിവരിച്ചു. ആ എഴുത്തു് കൈവശമാക്കുവാൻ, അതിനകത്തെ ഇത്രവലിയ പ്രശ്നങ്ങൾ എന്താണെന്നറിയുവാൻ പോലുചെയ്തി അതുവായിച്ചിരുന്നില്ലാത്ത ഞാൻ അതിനുവേണ്ടി തീവ്രമായി വാദിക്കേണ്ടിവന്നു. എന്തെല്ലാം രഹസ്യസന്ദേശങ്ങൾ അതു് ഉൾക്കൊള്ളുന്നുവെന്നു് ആരാണു് കൊണ്ടു് ജയിൽ ഡയറക്ടർ ഒരു മണിക്കൂറോളം എന്നെന്നിർത്തി. എന്താണു് കിതപായു്? ആസ്ട്രിയയെക്കുറിച്ച് എന്താണു് ഈ എഴുതിയിരിക്കുന്നതു്? തങ്ങളുടെ വണ്ടികൾ നായകളെക്കൊണ്ടു് വലിപ്പിക്കുന്ന ഈ മനുഷ്യർ ആരാണു്? എഴുത്തിലൂടെ ഒന്നുകണ്ണോടിക്കുക പോലും ചെയ്യാതെ ഇതിനെല്ലാം യുക്തിസഹമായ വിശദീകരണങ്ങൾ നൽകുവാൻ തെല്ലൊന്നുമല്ല ഞാൻ വിഷമിച്ചതു്. ഒടുവിൽ കുറച്ചൊന്നു ചൊടിച്ചുകൊണ്ടു് ഞാൻ അയാളോടു് ചോദിച്ചു. 'നിങ്ങൾ വിവാഹിതനല്ലേ? ഒരമ്മ ദൂരെയുള്ള തന്റെ ഭർത്താവിനു് തങ്ങളുടെ കൊച്ചുകുട്ടിയെക്കുറിച്ച് എങ്ങിനെയെല്ലാമാവും എഴുതുന്നതെന്നു് തീർച്ചയായും നിങ്ങൾക്കു് മനസ്സിലാവുമല്ലോ?' ഉടൻ തന്നെ അയാൾ എഴുത്തുതന്നു. (അയാൾ വിവാഹിതനായിരുന്നു. പക്ഷെ കുട്ടികളുണ്ടായിരുന്നില്ല). ബാലിശമാണെങ്കിലും ഈ ഉപകഥ പ്രസക്തമാണു്. ഇക്കാര്യത്തിൽ കാണിച്ച അതേ നിർമ്മമതയോടും സംശയാകലമായ പണ്ഡിതഭാവത്തോടും കൂടി പിന്നീടുള്ള എന്റെ എല്ലാഎഴുത്തുകളും ഡയറക്ടർ വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്നു് അറിയാവുന്നതുകൊണ്ടു് എഴുത്തിന്റെ ഒരു കാരാഗൃഹശൈലി വളർത്തിയെടുക്കുവാൻ ഞാൻ നിർബന്ധിതനായിട്ടുണ്ടു്. പറയാൻ ഉള്ള കാര്യങ്ങൾ അത്രയേറെ വർഷങ്ങളായി ശാസിച്ചു നിയന്ത്രണവിധേയമാക്കി ശീലിച്ചു കഴിഞ്ഞതിനാൽ ഒരുപക്ഷേ ഇനി ആ ശൈലി ഒരിക്കലും ഉദിക്കുകയുണ്ടായാവില്ല. ഇത്തരം സംഭവങ്ങളേയും മറ്റുകാര്യങ്ങളേയും കുറിച്ച് എനിക്കിനിയും

നിന്നോടു പറയാൻ കഴിയും. എന്നാൽ അതു നിന്നെ ചിരിപ്പിക്കാൻവേണ്ടി മാത്രമാവും. പോയവർഷങ്ങളിലെ അസംഖ്യമായ ദുരന്തവേഷങ്ങൾ മുന്നിൽ നിവർത്തിയിട്ടുകാണുന്നത് ഏറെ ദുഃഖകരമായിരിക്കും. മറിച്ച് നിന്റെ എഴുത്താവട്ടെ എന്നെ ഉന്മേഷവാനാക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ഇത്രയും ഉല്ലാസപൂർവ്വം ഇത്രയും കുറഞ്ഞതെന്ദ്രകളോടെ നീ അവസാനം എഴുതിയതെപ്പോഴാണെന്നും ഓർമ്മിക്കാനാവുന്നില്ല.

എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവളേ, തെല്ലു ആലോചിച്ചു വളരെയൊന്നും വസ്തുനിഷ്ഠമാവാതെ കട്ടികളെക്കുറിച്ച് എനിക്ക് ദീർഘമായ ഒരു കത്തെഴുതു. ഇടക്കുപറയട്ടെ 'കട്ടികളുടെ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു റിപ്പോർട്ട്' (?!) എഴുതുക എന്നതു അതിന്റെ സത്തയെ നശിപ്പിക്കലാവും എന്ന നിന്റെ മഹത്തായ സൂക്തം ഞാൻ ഇതേവരെ കേട്ടിട്ടുള്ള ഏറ്റവും അപഹാസ്യമായ കാര്യങ്ങളിലൊന്നാണ്. ഹിമാലയത്തേക്കാളും പേറുന്ന ഒരു കഥ. എനിക്ക് ഒരു റിപ്പോർട്ട് ആവശ്യമില്ല—ഞാൻ ഒരു പോലീസുകാരനല്ല—നിന്റെ ആത്മനിഷ്ഠമായ പ്രതീതികളാണ് എനിക്ക് വേണ്ടത്. പ്രിയപ്പെട്ടവളേ, ഞാൻ എത്രയേറെ ഏകനാണ്. നിന്റെ എഴുത്തുകൾ എനിക്ക് അപ്പംപോലെ പോഷകമാവുന്നു. പണ്ഡിതശൈലികൾക്ക് ഒരിക്കലും അതു സാധ്യമല്ല. എനിയ്ക്കുയക്കുന്ന രേഷൻ അളന്നെടുക്കുന്ന സമ്പ്രദായം എന്തിന് നീ തുടരുന്നു? എല്ലാം പറഞ്ഞുവരുമ്പോൾ നീയാണ് എന്നെക്കാൾ ഏറെ പണ്ഡിതമന്യയും പ്രായോഗികവാദിയും എന്നുതോന്നുന്നു. അതു സമ്മതിക്കുവാൻ നീ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ലെന്നു മാത്രം. സ്വന്തം കട്ടികളുടെ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു വിവരണം ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് എന്നെപ്പോലൊരു ഭാഗ്യഹീനൻ എഴുതുന്നു. നീയാവട്ടെ നിന്റെ സുരക്ഷിതമായ ഒളിവുമറക്കുകയെന്നിന്ന് 'അയ്യോ, പറില്ല. കട്ടികളുടെ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചെഴുതുന്നത് അതിന്റെ സത്ത നശിപ്പിക്കലാവും.' എന്ന് മറുപടി പറയുന്നു. ഇതു ഔദ്ധത്യമല്ലേ? ഏറ്റവും മോശമായതരം ഔദ്ധത്യമാണിതു്. ഒരല്ലു ആലോചിച്ചു നോക്കൂ. ഞാൻ പറയുന്നത് ശരിയാണെന്ന് നിനക്കു ബോധ്യമാവും, എന്റെ ലുൽക, സ്നേഹോഷ്മളമായ ഒരു ആശ്രേഷ്ഠം ഇതോടൊപ്പമയക്കുന്നു.

അന്റോണിയോ,

കൃസിസാനാ ക്ലിനിക്.
റോ.
തിയ്യതിയില്ല

പ്രിയപ്പെട്ട ലുലിക്,*

നിന്റെ ചിത്രങ്ങൾ എനിക്ക് വളരെയേറെ ഇഷ്ടമായി. അത് നീ വരച്ചതാണെന്നതുതന്നെ കാരണം. അവ തീർത്തും മൗലികവുമാണ്. പ്രകൃതി ഒരിക്കലും ഇത്തരം വിന്യയാവഹങ്ങളായ വസ്തുക്കൾ കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടില്ലെന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം. നാലാമത്തെ ചിത്രത്തിലുള്ളത് ഒരു അസാധാരണ മൃഗംതന്നെ. ഏറെ വലിപ്പമുള്ളതിനാൽ അതൊരു കൂയാവാനിടയില്ല. വലിയ നാൽക്കാലികളുടേതുപോലെ നീങ്ങുന്ന നാലുകാൽകൾമാത്രമേ അതിനുള്ളതാണു. എന്നാൽ അതൊരു കതിരയുമല്ല. കാഴ്ചയിൽപെടുന്ന ചെവികൾ അതിന് ഇല്ലല്ലോ. (നീ വരച്ച ആദ്യത്തെ മൃഗത്തിനും ചെവിയുള്ളതായി കാണുന്നില്ല. വേറൊരു മനുഷ്യന്റെ ചിത്രത്തിലും അങ്ങിനെ തന്നെ) അതൊരു സിംഹമായിരിക്കാം....ഇണങ്ങിയതും....സുതാര്യവും ആയ ഒരു സിംഹം. അതിന്റെ പുറത്തുള്ള സവാരിക്കാരന്റെ രണ്ട് കാലുകളും കാണുന്നുവെന്നതാണ് സുതാര്യമാണെന്നു കരുതാൻ കാരണം. മരച്ചില്ലകളുടെ തൂമ്പുകളെയും മൃഗങ്ങളുടെ ശിരസ്സുകളെയും പോലുള്ള അതിവിചിത്രമായ സ്ഥലങ്ങളിൽപ്പോലും നിന്റെ ആളുകൾക്ക് നിസ്സങ്കോചം നടക്കുവാൻ കഴിയുന്നുവെന്ന കാര്യവും.എനിക്ക് അറിയാമായി. (ഒരുപക്ഷേ, മൃഗങ്ങൾക്ക് ചെവികൾ നഷ്ടമാവുന്നതു അതുകൊണ്ടാവാം) പ്രിയപ്പെട്ട ലുലിക്, നിന്റെ ചിത്രങ്ങളെ ഞാൻ കളിയാക്കിയിരിച്ചാൽ, നിനക്ക് സങ്കടമാവുമോ? സത്യമായും അവ, അവയുടെ ഇതേരൂപത്തിൽത്തന്നെ, ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുണ്ട്. പക്ഷേ, തോന്നുമ്പോൾ തോന്നിയപോലെ വരക്കുന്ന ചിത്രങ്ങൾക്ക് പകരം നീ സ്തുതി വരച്ച ചിത്രങ്ങൾ എനിക്ക് അയച്ചുതരണം. ഒരു ചുംബനം.

പപ്പാ.

സ്തുതി എങ്ങിനെയാക്കണം? ക്ഷീണവും പരിഭ്രമവും തോന്നാതെ നന്നായി പഠിക്കുവാൻ നിനക്ക് കഴിയുന്നുണ്ടോ? പഠിക്കുന്നത് നിനക്ക് അറിയാമോ?

* ജൂലിയാനോ എന്ന ഗ്രാഷിയുടെ രണ്ടാമത്തെ മകൻ, ഗ്രാഷി അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെടുന്നതിന് രണ്ടുമാസംമുമ്പ് ജനിച്ച ഈ മകനെ ഗ്രാഷി ഒരിക്കലും കണ്ടിട്ടില്ല.

കൃസിസാനാ ക്ലിനീക്
റോ.
തിയ്യതിയില്ല.

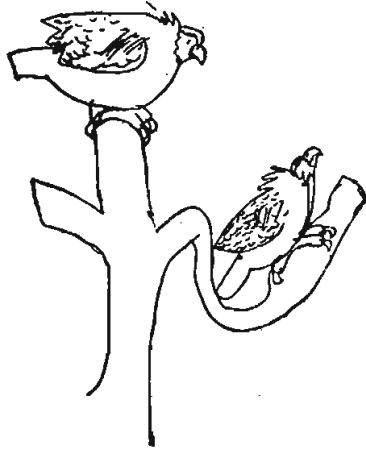
പ്രിയപ്പെട്ട ഡീലിയോ, *

എന്താണ് നീ നിന്റെ കൊച്ചു തത്തയെക്കുറിച്ച് എഴുതാത്തത്? അതിപ്പോഴും ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടോ? നീ എല്ലാപ്പോഴും അതിനെക്കുറിച്ച് തന്നെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്ന് ഞാനൊരിക്കൽ അഭിപ്രായപ്പെട്ടത് കാരണമാവാം നീ ഇപ്പോൾ അതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും എഴുതാത്തത്? ഉഷാർ, ഡീലിയോ! നിന്റെ പ്രായത്തിൽ എനിക്കൊരു നായക്കുട്ടി ഉണ്ടായിരുന്നതിനെക്കുറിച്ചും അതെന്റെ സ്വന്തമാണെന്ന സന്തോഷത്താൽ എനിക്കു പാതി വട്ടായിത്തീർന്നതിനെക്കുറിച്ചും നിനക്കെഴുതണമെന്ന് താതാനിക്ക ആവശ്യപ്പെടുന്നു. അതുകൊണ്ട്, നോക്കൂ, ഒരു നായ (അതെത്ര ചെറുതാണെങ്കിലും) ഒരു തത്തയേക്കാൾ ഏറെ സന്തുഷ്ടി നൽകുന്നുവെന്നത് സത്യമാണ്. എന്തെന്നാൽ അത് അതിന്റെ യജമാനനോടൊപ്പം കളിക്കുകയും അയാളോട് സ്നേഹശ്രീതപത്തിലാവുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്റെ നായക്കുട്ടി ഒരിക്കലും പൂർണ്ണമായി വളർന്നിരുന്നില്ലെന്ന് സ്പഷ്ടമാണ്. അമിതമായ ആവേശത്തിൽപ്പാവുമ്പോൾ മലർന്നുകിടന്ന് സ്വന്തം ദേഹത്താകെ അവൻ മുത്രം ഒഴിക്കുമായിരുന്നു. എന്തൊരു നീണ്ട നീരാട്ടായിരുന്നുവെന്നോ! അവൻ തീരെ കൊച്ചായിരുന്നു. കോണിപ്പടികൾ കയറുവാൻപോലും അവൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. നീണ്ട് കറുത്ത രോമങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിനാൽ കാഴ്ചക്ക്, അവൻ ഒരു വളരെ ചെറിയ ഓമനപ്പട്ടിയാണെന്നുതോന്നും. ഞാൻ അവന്റെ രോമങ്ങൾ ഒരു സിംഹത്തിന്റെ ആകൃതിയിൽ വെട്ടിനിർത്തി. എന്നാലും സത്യസന്ധമായി പറഞ്ഞാൽ അവനെ സന്ദർശനം വിളിക്കാൻ കൊള്ളില്ലായിരുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ അവൻ ഏതാണ്ട് വിരൂപൻതന്നെയായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ഓർത്തുനോക്കുമ്പോൾ വളരെ വളരെ വിരൂപം. എങ്കിലും അവൻ എന്നെ എന്ത്മാത്രം രസിപ്പിച്ചിരുന്നു! ഞാൻ അവനെ എത്രമാത്രം ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു! എന്റെ ഇഷ്ടപ്പെട്ട കളി ഇതായിരുന്നു: നാട്ടിൻപുറത്തുകൂടി ഞങ്ങൾ നടക്കാനിറങ്ങുമ്പോൾ ഞാൻ അവനെ ഉയരംകൂടിയ ഒരു പാറക്കല്ലുകളിൽ കയറ്റിവെക്കും. എന്നിട്ട് മെല്ലെ അവിടെനിന്ന് മാറിക്കളയും. താഴേക്ക് ചാടി ഇറങ്ങുവാൻ ധൈര്യമില്ലാതെ എന്റെ നേരേനോക്കി കിണങ്ങിക്കൊണ്ട് അവൻ അവിടെത്തന്നെ നിൽക്കും. ഞാൻ വളഞ്ഞു തിരിഞ്ഞു ഒട്ടേറെപോയി വല്ല മടയിലോ കഴിയിലോ ഒളിക്കും. നായക്കുട്ടി ആദ്യം ഓരിയിടും. പിന്നെ താഴെ ഇറങ്ങാൻ വല്ല ഉപായവും കണ്ടാൽ എന്നെത്തേടിക്കൊണ്ട് കതിച്ചെത്തും. ഇതെന്നെ വല്ലാതെ രസിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. വളരെ ചെറുതായിരുന്ന ആ പാവം ജന്തു അതിന്റെ തല തെറിച്ച് പോവുന്നമട്ടിൽ കറുച്ചുകൊണ്ട് ഏല്ലാ പാറക്കല്ലിന് പിന്നിലും പരതും. എല്ലാ ചെറിയ കഴികളുടേയും (അതിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വലിയ ഗർത്തങ്ങൾ) വക്കോളം ഓടിച്ചെല്ലും. അവനെ വിളിച്ചുകൊണ്ട് പെട്ടെന്ന് ഞാൻ സ്ഥലംമാറി ഒളിക്കുമ്പോൾ അവനാകെ സമനില തെറിയതുപോലാവും. അവസാനം, എന്നെ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ അനുവദിക്കുമ്പോൾ എന്തൊരു ആറ്റാദമാണ്. എന്തൊരു നിലക്കാത്ത മുത്രവർഷമാണ്. പ്രിയപ്പെട്ട ഡീലിയോ, ഇനി നീ തത്തയെക്കുറിച്ച് എനിക്കെഴുതില്ലേ?

പപ്പാ.

* ഗ്രാംഷിയുടെ മുത്തമകൻ

കൃസിസാനാ
ക്ലിനിക്
റോം
തിയ്യതി ഇല്ല.

പ്രിയപ്പെട്ട ഡീലിയോ,

ഇത്തവണ നിന്റെ കുരിപ്പുകളൊന്നുമില്ല. തത്തക്കൂട്ടം ഉൾപ്പെടെ നിന്റെ മുറിയുടെ ഒരു മൂല ജൂലിയോനോയുടെ ഫോട്ടോഗ്രാഫിൽ എനിക്ക് കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. പക്ഷിയെ കാണുന്നില്ലെന്നത് കഷ്ടമായി. പുതിയ ഇലക്കറിയും (അത് നന്നായും ചെറുതായും അറിഞ്ഞിരിക്കണം) തിനയരിയും തീറ്റിയാൽ അതുപുണ്ണമായും സുഖപ്പെടുമെന്നും അതിന് വീണ്ടും നീണ്ടതും തിളക്കമുള്ളതുമായ രൂപലുകൾ മുളക്കുമെന്നും ഞാൻ കരുതുന്നു. നിനക്ക് ചുംബനങ്ങൾ.

പപ്പാ.

കുരിപ്പ് അന്ത്യദിവസങ്ങളിൽ ഗ്രാഷിയുടെ എഴുത്തുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കട്ടികൾക്ക് മാത്രമായി എഴുതിയ കൊച്ചുകുരിപ്പുകൾ ആയിരുന്നു. അവയിലൊന്നിനും വ്യക്തമായ തിയ്യതികളില്ല,
1924 ആഗസ്റ്റിലാണ് ഡീലിയോ ജനിച്ചത്.
1926 സപ്തംബർ ആദ്യത്തിൽ ജൂലിയോനോ,
(ലൂലിക) ജനിച്ചു; മോസ്റ്റോയിൽ.
1926 നവമ്പറിൽ ഗ്രാഷി അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടു.

—സ്റ്റേച്ചുകൾ: പോംക്രീ, റാസ്, ക്ലിൻ—

കേരളീയസമൂഹം :

ജന്മിസമ്പ്രദായത്തിലേക്കുള്ള പരിണാമ പ്രക്രിയകൾ

രാജൻഗുരുകൾ

പ്രാചീന കേരളീയ സമൂഹത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥാപരമായ പരിണാമ പ്രക്രിയകൾ മനസ്സിലാക്കാൻ നേരിട്ടുള്ള ചരിത്രലക്ഷ്യങ്ങൾ വിരളമാണ്. സമീപസംസ്ഥാനങ്ങളുടെ ചരിത്രസാമഗ്രികളുടെ പ്രയോജനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുമാത്രമേ ഏതെങ്കിലും ധാരണയുണ്ടാക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. ഇരുമ്പിന്റെ പ്രചാരം തുടങ്ങിയ കാലത്തെ ശ്മശാനാവശിഷ്ടങ്ങളും കുറച്ചു നാണയങ്ങളും ഗ്രീക്കോ റോമൻ നാവികരുടെ കുറിപ്പുകളും ഏതാനും ലിഖിതങ്ങളും ചൊന്മിഴ് വീരഗാഥകളുമാണ് ആകെയുള്ള ചരിത്രലക്ഷ്യങ്ങൾ. ഇവയിലൊരോന്നും അതാതിന്റെ സ്വൈന്യലിസ്സുകൾ പഠിക്കുകയും ഓരോരോ പരിഷ്കൃതിയെക്കുറിച്ചുള്ള സങ്കല്പമുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ശ്മശാനാവശിഷ്ടങ്ങളുടെ പിന്നിൽ മഹാശിലാപരിഷ്കൃതിയും നാണയങ്ങൾക്കും നാവിക കുറിപ്പുകൾക്കും പിന്നിൽ വിദേശ വാണിജ്യബന്ധമുണ്ടായിരുന്ന നാഗരികതയും ലിഖിതങ്ങൾക്ക് പിന്നിൽ ജൈന/ബൗദ്ധ സംസ്കൃതിയും വീരഗാഥകൾക്കുപിന്നിൽ സംഘകാലപരിഷ്കൃതിയുമാണ് സങ്കല്പിക്കപ്പെട്ടത്. പ്രത്യക്ഷത്തിൽ ചരിത്രലക്ഷ്യങ്ങളുടെ കാലം വ്യത്യസ്തമായതുകൊണ്ടുമാത്രം വിവിധ പരിഷ്കൃതികളുടെ സങ്കല്പമുണ്ടായത്. യഥാർത്ഥത്തിൽ എല്ലാ ചരിത്രലക്ഷ്യങ്ങളുടേയും കാലപരിധികൾ പരസ്പരം അഭിസംക്രമിച്ചു നിൽക്കുന്നവയാണ്. അതിൽതന്നെ മഹാശിലാപരിഷ്കൃതിയുടെ കാലപരിധിക്കുള്ളിൽ വരുന്നതാണ് മറ്റുള്ള ഓരോന്നിന്റെയും കാലം. ആ നിലയ്ക്ക് ഒരു വലിയ കാലപരിധിയിൽ സാമൂഹ്യജീവിതാവസ്ഥയിലുണ്ടായ ക്രമാനുഗതമായ വികാസപരിണാമങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാൻ ഈ ലക്ഷ്യങ്ങളെ ഒരുമിച്ച് ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

ഇരുമ്പിന്റെ പ്രചാരത്തോടെയാണ് കേരളത്തിൽ പറയത്തക്ക വ്യാപകമായ രീതിയിലുള്ള കുടിയേറ്റമുണ്ടായതെന്ന് കരുതാം. ക്രിസ്തുവിനു മുമ്പ് ആറാം നൂറ്റാണ്ടോടെയെങ്കിലും ഇരുമ്പ് കേരളത്തിലുടനീളം പ്രചരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കണം. ആ കാലം മുതൽ ക്രിസ്തുവർഷം മുന്നോട്ടു നാലോ നൂറ്റാണ്ടുവരെ മഹാശിലാശൂശാന്തസമ്പ്രദായങ്ങൾ നിലവിലുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് അനുമാനിക്കപ്പെടുന്നു¹. ഈ ഓരോന്നിന്റേയും കാലത്തെ ജീവിതപരിസരം മനസ്സിലാക്കാനുള്ള സൂചകങ്ങളാണ് മേൽപറഞ്ഞ ചരിത്രലക്ഷ്യങ്ങൾ.

പ്രാചീന ഉല്പാദനരീതികൾ:

ചൊന്മിഴ് വീരഗാഥകളിൽനിന്നുള്ള വിവരങ്ങൾ സങ്കല്പപരമായി ക്രമീകരിക്കുമ്പോൾ ക്രിസ്തുവിനു മുമ്പും പിന്മുറയിൽക്കിടക്കുന്ന നാലഞ്ച് നൂറ്റാണ്ടുകാലത്തെ ജൈനികജീവിത പരിസരത്തെക്കുറിച്ച് ഒരേകദേശരൂപം തെളിഞ്ഞുവരും. ക്രിസ്തുവിനു മുമ്പും മൂന്നാം നൂറ്റാണ്ടുതൽ ക്രിസ്തുവർഷം മൂന്നാം നൂറ്റാണ്ടുവരെയുള്ള കാലം

ത്തെ അവസ്ഥകളെപ്പറ്റി മനസ്സിലാക്കാനത് സഹായിക്കും. അതിനു മുമ്പത്തെ സാഹചര്യം അപൂർവ്വം ചില പുരാവസ്തുലക്ഷ്യങ്ങളിൽനിന്നും ഊഹിച്ചെടുക്കാനേ നിവൃത്തിയുള്ളൂ.

കേരളത്തിന്റെ മലയോരങ്ങളിലാണ് ആദ്യം ഇരുമ്പുപ്രചരിച്ചത്. നവീനശിലായുഗത്തിലെ പ്രാകൃതകൃഷിക്കാരുടെയടിയിലുത്പ്രചരിച്ചു. കല്ലിന്റെ അലക്പിടിപ്പിച്ചു മരക്കമ്പ് കൊണ്ട് കഴിയെയെത്തും കത്തിച്ചും കുരിച്ചും മലമടക്കുകളിൽ തട്ടെടുത്ത് കൃഷി നടത്തിയിരുന്ന നവീനശിലായുഗക്കാർ ഇരുമ്പുപാറയും ഇരുമ്പു കോടാലിയും വാളമൊക്കെ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. കാടവെട്ടുത്തളിച്ചുകൊണ്ട് ജീവിതം സമതലങ്ങളിലേക്കിറങ്ങിയത് അങ്ങനെയാണ്. സമതലങ്ങളിലെ ചെമ്മൺ-ചെങ്കൽ പ്രദേശങ്ങളിലുടനീളം ഇരുമ്പുപ്രചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കാലത്തെ ശൂശാന്താവശിഷ്ടങ്ങളുണ്ട്. ഈ അവശിഷ്ടങ്ങളിൽ അധികവും കത്തിയും വാളും കണ്ടുനകളുമൊക്കെയാണ്. യഥാർത്ഥ കാർഷികോപകരണങ്ങൾകാണാനില്ല². കാടവെട്ടിക്കുറിച്ചുള്ള പുനംകൃഷിയും വേട്ടയാടലുമായിരുന്നു അന്നത്തെ ജീവിതസമ്പ്രദായങ്ങളെന്ന് ചുരുക്കം. പള്ളമണികളും മാലക്കല്ലുകളുമൊക്കെ ചില ശൂശാന്തങ്ങളിൽനിന്നും കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്³. ദൂരസ്ഥലത്തുനിന്നും കൊണ്ടുവന്ന കാർണീലിയൻ മാലക്കല്ലുകൾ അവയിൽപെട്ടും, ദൂരസ്ഥാനങ്ങളിലേക്കുള്ള സഞ്ചാരവും വിനിയോഗവുംയങ്ങളും അന്നുണ്ടായിരുന്നുവെന്നർത്ഥം. കേരളത്തിന്റെ ഒരറ്റം മുതൽ മറ്റേത്തറ്റം വരെ ഈ മനുഷ്യരുടെ നിവേശസംസ്ഥാനങ്ങളുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് അവശിഷ്ടങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഈ നിവേശസംസ്ഥാനങ്ങളായിരുന്നു ആദ്യത്തെ ഊരുകൾ.

ഊരിൽ പുനംകൃഷിയായിരുന്നു മുഖ്യഉല്പാദനരീതി. നെൽകൃഷി പാകത്തിൽ പെള്ളംലഭിച്ചിരുന്ന അപൂർവ്വം നിലങ്ങളിൽ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ ഇരുമ്പിന്റെ പ്രചാരം ഉൽപ്പാദനരീതിയുടെ സാങ്കേതികതയിൽ പെട്ടെന്ന് മൗലികമായ യാതൊരുമാറ്റവുമുണ്ടാക്കിയിരുന്നില്ല. നവീനശിലായുഗക്കാരുടെ കഴിപ്പാറക്ക് പകരം ഇരുമ്പുപാറപ്രചാരത്തിൽവന്നുവെന്നല്ലാതെ ഇരുമ്പിന്റെ കലപ്പു പെട്ടെന്നൊന്നും രംഗപ്രവേശം ചെയ്തില്ല. കേരളത്തിലെ താണനിലങ്ങൾ അധികവും വെള്ളക്കെട്ടുകളും ചതുപ്പുകളും കണ്ടൽവനങ്ങളുമായി കിടക്കുകയായിരുന്നു. കണ്ടൽവനങ്ങളുടെ സവിശേഷതയായ പനകളായിരുന്നു അവിടെ മനുഷ്യൻ ആഹാരത്തിന് ആശ്രയിക്കാനുണ്ടായിരുന്ന മുഖ്യവൃക്ഷം.

ഇരുമ്പിന്റെ പ്രചാരത്തോടെ തന്നെ ജലസേചനമുപയോഗിച്ചുള്ള കൃഷി നടപ്പിൽവന്നിരുന്നുവെന്ന് ചില പണ്ഡിതന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്⁴. ഇതിനു വ്യക്തമായ തെളിവുകളില്ലെന്നതാണ് വാസ്തവം. കലപ്പുപ്രയോഗിച്ചുള്ള നെല്ലുൽപ്പാദനം ഇരുമ്പു

പ്രചരിച്ച അഞ്ചാറ് നൂററണ്ടുകൾ കഴിഞ്ഞേ കേരളത്തിൽ വികസിപ്പിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. നെല്ലുൽപ്പാദനമുൾപ്പെടെ പ്രധാനമായി നാല് ഉല്പാദനരീതികളാണ് ചെന്തമിഴ് വീരഗാഥകളുടെ കാലത്ത്, അതായത് ക്രിസ്തുവിനുവേണ്ടി മൂന്നാം നൂറ്റാണ്ടുതൽ ക്രിസ്തുവർഷം മൂന്നാം നൂറ്റാണ്ടുവരെയുള്ള കാലത്ത്, നിലവിലുണ്ടായിരുന്നതു്⁵. പുൽമേടുകളിലെ ഇടയന്മാരുടെ കാലി വളർത്തലും കാട്ടുകൃഷിയുമാണ് ഒന്ന്, രണ്ടാമത്തേതു് ഊരിലെ പുനംകൃഷി, മൂന്നു് കലപ്പുപയോഗിച്ചുള്ള നെൽകൃഷി, നാലു് കടലോരങ്ങളിലെ ഉല്പാദനവും മത്സ്യബന്ധനവും. ഗോത്രവർഗ്ഗ നിയമങ്ങളെ ആധാരമാക്കിയുള്ള കൂട്ടായണമധാനമായിരുന്നു ഉല്പാദനരീതികളുടെ പൊതുസ്വഭാവം⁶. രക്തബന്ധത്തിലധിഷ്ഠിതമായ ഉല്പാദനബന്ധങ്ങളെ ഉണ്ടായിരുന്നതല്ലെന്ന് വന്നർത്ഥം. ഈ ഉല്പാദനരീതികളുടെ ചേരുവയായിരുന്നു സമകാല സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ.

ഉല്പന്നങ്ങളുടെ വിതരണരീതികൾ :

നെല്ലുൽപ്പാദിച്ചിരുന്ന ഊരുകളായിരുന്നു അന്നത്തെ ജീവിതത്തിന്റെ സിരാമകം. എല്ലാ മനുഷ്യവിഭാഗങ്ങളും അത്തരം ഊരുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു. കാട്ടുജാതികൾപോലും അവരുടെ വനവിഭവങ്ങളും കൊണ്ട് ഊരുകളിലെത്തി, ഇടയന്മാർ അവരുടെ ഉല്പന്നങ്ങൾക്കൊടുത്തു് ഊരിൽനിന്നു് ധാന്യം വാങ്ങി. കടലോരവാസികൾ ഉപ്പും മീനും കൊടുത്തു് നെല്ലും മറ്റുധാന്യങ്ങളും കൊണ്ടു. ഇങ്ങനെ യുള്ള കൈമാറ്റങ്ങളായിരുന്നു സാദാചാരികമായി വികസിച്ചുവന്ന വിതരണരീതി⁷. എന്നാൽ ഉല്പാദനവ്യവസ്ഥകളുടെ ചേരുവയിൽനിന്നു് സംജാതമായ അധികാരഘടനയും അതിൽനിന്നു് പുറപ്പെട്ട സ്ഥാപനങ്ങളും മറ്റുമെല്ലാ വിതരണരീതികൾക്കു കൂടി ആവിഷ്കരിച്ചിരുന്നു. അതിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ് മൂപ്പന്റെ പുനർവിതരണരീതി⁸. ഗോത്രവർഗ്ഗ സമ്പ്രദായമായിരുന്നതിനാൽ ഗോത്രവിഭവങ്ങളുടെ അധിപൻ ഗോത്രത്തലവനായിരുന്നു. എന്നാൽ ക്രമേണ വിവിധ ഗോത്രവർഗ്ഗങ്ങൾക്കു് വ്യവഹാരബന്ധമുള്ള സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ രൂപംകൊണ്ടതോടെ ഗോത്രത്തലവന്മാരിൽത്തന്നെ മൂപ്പനുണ്ടായി. ഇരുമ്പിന്റെ നിയന്ത്രണം സാധിച്ചവരാണ് ഇങ്ങനെ വലിയ മൂപ്പന്മാരായിത്തീർന്നിരിക്കാൻ സാധ്യത, കാരണം ഇരുമ്പിന്റെ നിയന്ത്രണമൊന്നാൽ ആയുധങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണമെന്നാണർത്ഥം. ആയുധനിർമ്മിതി ഇരുമ്പിന്റെ ലോഹവിദ്യയിലധിഷ്ഠിതമായിരുന്നു. ഈ ലോഹവിദ്യതന്നെ അന്നത്തെ അധികാരത്തിന്റെ രഹസ്യം.

ആയുധങ്ങളെ ആധാരമാക്കിയുള്ള അധികാരം നിലനില്ക്കുന്നതു് യുദ്ധം വഴിയായിരിക്കുമല്ലോ. വിഭവങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള ഗോത്രങ്ങളുടെ കൂട്ടായണസരങ്ങളിലൂടെ, അതായതു് യുദ്ധങ്ങളിലൂടെ വലിയ മൂപ്പന്മാരുടെ നാമം പറ്റും. അവരാണ് മുവേന്തന്മാരെന്നു് വിളിച്ചിരുന്നതു്. മദ്ധ്യകേരളം മുതൽ തൃശ്ശൂർനാട്ടുവരെ അധികാരമുണ്ടായിരുന്ന ചേരൻ മുവേന്തരിൽപെടും. വലിയമൂപ്പന്മാരും താഴെയുണ്ടായിരുന്ന ചെറിയ മൂപ്പന്മാരും തങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പോലെ യുദ്ധം വഴി വിഭവങ്ങൾ സമാഹരിച്ചു. യുദ്ധത്തിൽ നേട്ടം വഹിക്കുന്നവേട്ടു വർഷം സ്തുതിഗീതങ്ങൾ പാടിപ്രീതിപ്പെടുത്തുന്ന പാണന്മാർക്കു പുലയർക്കും മറ്റാശ്രിതർക്കുമായി വിഭവങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്തു പോന്നു. ഭാഗമാണ് ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മുഖ്യസ്ഥാപനം⁹.

വിഭവങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്യപ്പെട്ട സുപ്രധാനമായ മാർഗ്ഗമായിരുന്നു ഭാഗം. ഭാഗമായി വിഭവങ്ങൾ പാണർക്കും പുലയർക്കും

മറ്റും ലഭിച്ചിരുന്നുവെന്നു് പറഞ്ഞുവല്ലോ. പുലയർപണ്ഡിതന്മാരാണ്. അവരിൽ ബ്രാഹ്മണരും ജൈനരും ബോദ്ധ്യമുണ്ടായിരുന്നു. അവരും പാണന്മാരെപ്പോലെ പാട്ടുകൾ കൊട്ടിപ്പാടി മൂപ്പന്മാരെ സ്തുതിച്ചിരുന്നവരാണ്. ബ്രാഹ്മണർ അവരുടെ അനുഷ്ഠാനകർമ്മങ്ങൾ കൊണ്ടും മൂപ്പന്മാരെ പ്രീതിപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. അനുഷ്ഠാനങ്ങൾക്കുള്ള ഭക്ഷണയായും അനുഷ്ഠാനാന്ത്യത്തിലുള്ള ഭാഗമായും വിഭവങ്ങൾ അവർക്ക് ചെന്നിരുന്നെന്നു് കരുതാം. വിഭവങ്ങളിൽ കൃഷിനിലവും പെട്ടിരുന്നു. കൃഷിനിലം ബ്രാഹ്മണർക്ക് ഭാഗം ചെയ്യപ്പെടുമ്പോൾ അത്യന്തം പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്ന ചില ചലനങ്ങൾ ഉല്പാദന ബന്ധങ്ങളുടെ തലത്തിൽ സംഭവിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. സമൂഹത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥാപരമായ പരിണാമ പ്രക്രിയയിലെ മുഖ്യ ചാലകശക്തിയായിരുന്നു അതെന്നു് പറയാം.

സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ :

നീർനിലങ്ങളിലെ കലപ്പുപയോഗിച്ചുള്ള നെൽകൃഷിയായിരുന്നു ഉല്പാദനരീതികളുടെ ചേരുവയിൽ മുതിന്നിരുന്നതു്. സാങ്കേതികതയുടെ കാര്യത്തിലും ഉല്പാദനക്ഷമതയുടെ കാര്യത്തിലും അതായിരുന്നു മുമ്പിൽ. എന്നാൽ ചേരുവയിൽ അധിശത്വം അതിനായിരുന്നില്ല. അധികാരഘടനയും ആശയങ്ങളും സ്ഥാപനങ്ങളും ഈ മികച്ച ഉല്പാദനരീതിയുടെ വികാസത്തിനു് വിഘാതം സൃഷ്ടിക്കുന്നവയായിരുന്നു¹⁰. സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട വൈരുദ്ധ്യവും അതുതന്നെ. യുദ്ധകേന്ദ്രമായ വിതരണരീതിയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള അധികാരഘടന കൃഷിയുടെ വികാസത്തിനു് പറ്റിയതായിരുന്നില്ല. ഒരിടത്തു തികയാത്ത തരത്തിലായിരുന്നു ഉല്പാദനം. അതുകൊണ്ട് ഓരോ മൂപ്പനും അന്യന്റെ വിഭവം കൊള്ളയടിച്ചു് സ്വന്തമാക്കിയതിൽ വിതരണം ചെയ്തു. കൊള്ളയ്ക്കുവേണ്ടിയുള്ള യുദ്ധങ്ങളിൽ വിളനിലങ്ങൾ ഏരിഞ്ഞു¹¹. ചിലവുകൾ നശിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. കർഷകച്ചേരികളിലും തീപ്പുകീടും. അപരയാപ്തമായ ഉല്പന്നം വിതരണരീതിയുടെ സവിശേഷത കാരണം കറേയേറെ പഴയായിപ്പോവുകകൂടി ചെയ്തുവന്നതാണ് മറ്റൊരു പ്രധാന വൈരുദ്ധ്യം. ഗോത്രവർഗ്ഗ സാഹചര്യത്തിന്റെ മൗലിക സ്വഭാവമായ രക്തബന്ധവും ഉല്പാദനബന്ധവും തമ്മിലുള്ള ഏകതാനത ഒരു പാഠിയാകുവീഞ്ഞുള്ള കാഷ്ഠിക വികാസത്തിനു് വിഘാതമായിരിക്കും. കാഷ്ഠികബന്ധങ്ങളിൽ രക്തബന്ധത്തിന്റെ കേന്ദ്രസ്ഥാനം തുടർന്നുകാണുന്നതു് വേറെൊരു വൈരുദ്ധ്യമായി മാറിയെന്നർത്ഥം.

ഉപരിപ്പുവങ്ങളായ വാണിജ്യബന്ധങ്ങൾ :

ദൂരദേശസമൂഹങ്ങളുമായുള്ള വിനിയമബന്ധങ്ങൾ സൂക്ഷ്മശിലാകലാകലാകളോടൊപ്പം ഉണ്ടായിരുന്നു¹². നവീനശിലാകലാകലാകളിൽ അതു് പുഷ്പാധികം വികാസം പ്രാപിച്ചു. ക്രിസ്തുവിനു് മുമ്പു മൂന്നാം നൂറ്റാണ്ടിലുണ്ടായ ഡക്കൻ സൌരാഷ്ട്രവഴി മദ്ധ്യേന്ത്യൻ സമൂഹങ്ങളുമായി വിനിയമബന്ധം നിലനിന്നിരുന്നു. ഗംഗാസമതങ്ങളുമായും വിനിയമബന്ധങ്ങൾ വികസിക്കുകയുണ്ടായി. ഗംഗാസമതങ്ങളിലെ മഹർജനപങ്ങളിൽ അടിച്ചിറക്കിയിരുന്ന പഞ്ചനാണയങ്ങൾ കേരളത്തിലെ ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ കരണത്തിയിട്ടുണ്ടു്¹³. തമിഴകം മുഴുവനും സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന വർത്തകസംഘങ്ങൾ വഴിവന്നുചേർന്നവയാണ് ഈ നാണയങ്ങൾ. ജൈനനബൗദ്ധ

മതങ്ങളിൽ വിശ്വസിച്ചിരുന്ന ഈ വാണിജ്യസംഘങ്ങളുടെ ചില പരിത്രലക്ഷ്യങ്ങൾ മധ്യകാലങ്ങളിൽ മലനാടുകളിൽ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. ചില പ്രത്യേകപദങ്ങളുടെ കച്ചവടം നടത്തിയതനുസരിച്ച് പരാമർശങ്ങൾ ഈ മലനാടുകളിലെ ഗുഹകളിലുള്ള ലേഖനങ്ങളിൽ കാണാം. ഇരുപത് വ്യാപാരിയായ കൊഴുവാണികൻ, തുണി വ്യാപാരിയായ അരുവെവാണികൻ, ധാന്യവ്യാപാരിയായ കൂല വാണികൻ തുടങ്ങിയവർ ഇങ്ങനെ പരാമർശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരിൽപ്പെടുന്നു¹⁴. ഈ വ്യാപാരികൾക്ക് ഗ്രാമങ്ങളുമായി ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുവേണം കരുതാൻ, കാരണം ചെന്തമിഴ് വീര ഗാമകളിൽനിന്ന് മനസ്സിലാവുന്നത്, വാണിജ്യത്തിന് പ്രാമുഖ്യമില്ലാത്ത അനൗപചാരിക വിനിയമരീതികളുടെ സാഹചര്യമായിരുന്നു അത് നിലനിന്നിരുന്നതെന്നാണ്. ആപണങ്ങളും അങ്ങാടികളും അറുവെവാണികൻ കൂലവാണികൻമാരെ ഈ ഗാമകളിൽ പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവയൊന്നും ഗ്രാമാന്തരിക നിത്യജീവിതവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്നില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

വിദേശ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്ന് കച്ചവടക്കാരെത്തിയതിനും തെളിവുകളുണ്ട്. ധാരാളം റോമൻ നാണയങ്ങൾ പല സ്ഥലങ്ങളിലും കണ്ടെടുക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു¹⁵. ഗ്രീക്കോ റോമൻ യാത്രികരുടെ കുറിപ്പുകളും ബന്ധപ്പെട്ട പരാമർശങ്ങളും തെളിവുകളാണിത്. ഇവിടുത്തെ തുറമുഖങ്ങളിലൂടെയും അവയ്ക്കു കയറ്റിക്കൊണ്ടുപോയ വസ്തുക്കളിലൂടെയും വിദേശമായി അവരുടെ കുറിപ്പുകളുണ്ട്. കൊണ്ടുപോയ വസ്തുക്കൾ മിഠവയും വനവിഭവങ്ങളിൽ പെടുന്ന യഥാർത്ഥപദങ്ങളെന്ന് പറയാവുന്നവ തുണിത്തൊഴുക്കും രത്നങ്ങളും രത്നക്കല്ലുകളും പാക്കുപുട്ടത്തിയ മുത്തുകളും ശംഖും മറ്റുമുണ്ട്. ഇവയുടെ ഉൽപ്പാദനരീതിയെക്കുറിച്ച് നമുക്ക് വ്യക്തമായ ധാരണ ഇനിയും സ്വരൂപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല¹⁶. ഇത്തരം പദങ്ങളുടെ കയറ്റുമതിയുമായി കേരളത്തിന് ബന്ധമൊന്നും കാണില്ല.

റോമൻ വാണിജ്യബന്ധത്തിന്റെ കാലം തമിഴകത്ത് ഒരു നാഗരികതയുടെ കാലമായിരുന്നുവെന്ന് ചൂണ്ടിക്കാട്ടപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്¹⁷. അത് ശരിയാണെന്ന് തോന്നുന്നില്ല. ചില തുറമുഖപട്ടണങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. റെഡിയോറിന്റെ മുഖത്ത് സ്ഥിരപ്പെട്ടിരുന്ന മുചിറി പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ¹⁸. പക്ഷെ ഈ തുറമുഖ പട്ടണങ്ങൾ നാഗരികതയുടെ സ്ഥാനങ്ങളായിരുന്നുവെന്ന് പറയാനാവില്ല. അരികുമേട്ട് കഴിച്ചപ്പോൾ റോമൻ നാഗരികതയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്¹⁹. റോമൻ വ്യാപാരികളുടെ കോളണിയായിരുന്നു അതെന്നർത്ഥം. ഇത്തരം കോളണികളായിരുന്നു തുറമുഖപട്ടണങ്ങൾ. ഇവിടെ ഒരു നാഗരികത വളർന്നിരുന്നുവെന്ന് കാണിക്കാൻ പുരാവസ്തുലക്ഷ്യങ്ങളൊന്നുമില്ല. ഉയർന്ന ഔതുകസംസ്കൃതിയിൽ ആവശ്യമായിവരുന്ന ഉപഭോഗവസ്തുക്കളൊന്നും ഇങ്ങോട്ട് ഇറക്കുമതി ചെയ്തിരുന്നതായി കാണുന്നില്ല. നാണയങ്ങളാണ് കയറ്റുമതികൾക്ക് പകരമായി ലഭിച്ചത്. ഈ നാണയങ്ങളെ നമ്മുടെ നാഗരികതയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളായി കാണിക്കാറുണ്ട്. നമ്മുടെ വാണിജ്യത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധി ഏറെ കൊണ്ടുവന്നുവെട്ടിയുള്ള വിഷയമാണല്ലോ. റോമിൽനിന്ന് കച്ചവടം വഴിയുള്ള സ്വർണ്ണച്ചോർച്ചയിൽ സൈനാറ് ആകാംക്ഷ പ്രകടിപ്പിച്ച കാര്യം പ്ലിനിയെ ഉദ്യമിച്ചുകൊണ്ട് നമ്മുടെ ചരിത്രകാരന്മാർ അഭിമാനത്തോടെ ചൂണ്ടിക്കാട്ടാറുള്ളതാണ്. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇവിടുത്തെ മൂപ്പന്മാർ കര നാണയങ്ങൾ സമ്മാനിച്ച കപ്പലുകൾ നിറയെ വനവിഭവങ്ങളും കയറ്റി റോമിലെത്തിയിരുന്ന വിദേശികളായ കച്ച

വടക്കാരിലേക്കാണ് സ്വർണ്ണം ഒഴുകിയിരുന്നത്. വസ്തുക്കൾ നൂറുകൂട്ടി വില്പിക്കാൻ റോമിൽ വിറ്റഴിക്കുന്നതെന്ന് പ്ലിനിയെ ഏകദേശം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്²⁰.

വാണിജ്യത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ച് വസ്തുനിഷ്ഠമായ നിരീക്ഷണം നടത്തുമ്പോഴാണ് നാഗരികതയുടെ സങ്കല്പം തകരുന്നത്. റോമിലെ നാഗരികത ഒരു വശത്തും നമ്മുടെ ഗോത്രവ്യവസ്ഥാപര്യം മറുവശത്തുമായുള്ളതായിരുന്നു അന്നത്തെ വാണിജ്യം. സ്വർണ്ണം പണമാരുപയോഗിച്ചിരുന്ന നമ്മളും തമ്മിൽ അസത്തുലിതമായ വാണിജ്യബന്ധമല്ലേ ഉണ്ടാവൂ²¹. കൃത്യമായി വില നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ലാഭകരമായ വിനിയമരീതി നമ്മുടെ സമകാല വിഭവ വിതരണരീതികളുടെപ്രചാരണമായിച്ചേരുന്ന ഒന്നല്ല²². മാത്രമല്ല നമ്മുടെ വർത്തക സംഘങ്ങൾ മുൻകൈയെടുത്തുനടത്തിയ വാണിജ്യവുമായിരുന്നില്ലല്ലോ. ദൂരദേശ സാമൂഹങ്ങളുമായി വാണിജ്യബന്ധമുണ്ടാക്കാനും അതിൽ വ്യാപൃതരാവാനും വേണ്ട അവശ്യഘടകങ്ങളൊന്നും ഇവിടെ വികസിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല²³. വികസിതരീതിയിലുള്ള ചാക്കൽപ്പാദമോ ഉയർന്ന ഉൽപ്പാദനവ്യവസ്ഥയോ അതിൽനിന്നുയരുന്നതരം ശക്തമായ അധികാരഘടനയോ അന്നുണ്ടായിരുന്നില്ലല്ലോ. ഈ സാഹചര്യത്തിലാണ് വിദേശ വാണിജ്യത്തിൽ നമ്മുടെ മുൻകൈയെടുത്തുനടത്തില്ലെന്നുവസ്തുതയുകാണേണ്ടതു്²⁴. തെളിവുകൾ ലഭിക്കാത്തതു് കേവലം യാദൃച്ഛികമല്ലെന്ന് ചുരുക്കം.

ഈ വിദേശവാണിജ്യം സമകാല സാമൂഹത്തിൽ അടിസ്ഥാനപരമായ യാതൊരു പരിവർത്തനവുമുണ്ടാക്കിയിരുന്നില്ല. മദ്ധ്യവർത്തികൾ എന്ന് നിലയിൽപ്പോലും ഒരു വ്യാപാരിവിഭാഗം വളർന്നുവന്നതായി കാണുന്നില്ല. ഔതുക സംസ്കൃതിയുടെ ഉയർന്ന തലത്തിലെത്തിയ വിഭാഗത്തെക്കുറിച്ചും കാണുന്നില്ല. വാണിജ്യം അന്നത്തെ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ ഉപരിപുഷ്പമായ സ്വാധീനം മാത്രമേ ചെലുത്തിയിരുന്നള്ളുവെന്നുവന്നുവെല്ലാം സ്പഷ്ടമാക്കുന്നതു്.

സ്വതസ്സിദ്ധമായ പരിണാമശക്തി:

സമകാല സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ ഘടനാപരമായ പരിണാമത്തിനാവശ്യമായ ചാലകശക്തി വ്യവസ്ഥയിൽതന്നെ സ്വതസ്സിദ്ധമായി നിലനിന്നിരുന്നു. സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് നോക്കുന്ന പരാമർശിച്ചുവല്ലോ. പുതിയ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ ഉൽപ്പാദന വിതരണ പ്രക്രിയകളിലൂടെ സംജാതമാവുന്നുണ്ടായിരുന്നു. വിതരണ സമ്പ്രദായത്തിന്റെ ഭാഗമായിരുന്ന ദാനമെന്ന സ്ഥാപനം ആനന്ദംഗികമായി സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ പലിയ ചലനങ്ങൾക്ക് കളമൊരുക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ദാനവസ്തുക്കളിൽ കൃഷി ഭൂമിപെട്ടിരുന്നുവെന്നും ദാനം ലഭിച്ചവർക്ക് ബ്രാഹ്മണന്മാരായിരുന്നുവെന്നും നോക്കുന്ന പരാമർശിച്ചുവല്ലോ. അന്നത്തെ കാർഷികബന്ധത്തെത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം രക്തബന്ധമായിരുന്നുവെന്നും പറഞ്ഞു. കൃഷിയുമായി റേരിട്ട് ബന്ധമില്ലാത്തവരും വടക്കുനിന്ന് വന്നവരും (വടവർ) മായ ബ്രാഹ്മണർക്ക് കൃഷിഭൂമിലഭിക്കുമ്പോൾ രക്തബന്ധത്തിനതീതമായ കാർഷികബന്ധം രൂപംകൊള്ളാതെ തരമില്ല. ബ്രഹ്മണനിലങ്ങളിൽ പുതിയ ഉൽപ്പാദനബന്ധം വികസിക്കാൻ തുടങ്ങി. കാട്ടുവർഗ്ഗങ്ങളെ ബ്രാഹ്മണർ തങ്ങളുടെ കൃഷിപ്പണിക്കാരാക്കി. ബ്രാഹ്മണമതവും അതുമായിബ

നിയന്ത്രിച്ച അനേകം സാഹചര്യങ്ങളും ആശയങ്ങളും അനുഷ്ഠാനങ്ങളും ഇതിനു ഉപാധികളായി വർത്തിച്ചു. സൂര്യപഞ്ചാംഗം, ഞാറുവേലാസങ്കല്പം, നീർക്കെട്ടുകളിൽ ചാലുകീറിയവെള്ളം നിയന്ത്രിക്കാനും ചെട്ടിയെടുത്തു ചതുപ്പണക്കാനുള്ള സാങ്കേതിക പരിജ്ഞാനം, സർവ്വോപരി മനുഷ്യപ്രയത്നത്തെ ഏകോപിപ്പിക്കാൻ വേണ്ട നേതൃത്വശേഷി ഇവയെല്ലാം ബ്രാഹ്മണർക്ക് കൈമുതലായുണ്ടായിരുന്നു.

ദാനമെന്നസ്ഥാപനം അടിസ്ഥാനപരമായ വ്യവസ്ഥാപനറിണാമെന്നത് കാരണമായിത്തീരുന്നവെന്ന് പറയുന്നതിൽ സൈദ്ധാന്തികമായ വൈചിത്ര്യമുണ്ട്. സത്യത്തിൽ സ്ഥാപനമാണ് ചാലുകൾക്കിടയിൽ എന്നല്ല വാദം. സ്ഥാപനത്തെ ഭൗതികശക്തിക്ക് പരമാവധി ശക്തിയെന്ന നിലയിലല്ല ഇവിടെ പരാമർശിക്കുന്നത്. ദാനമെന്നസ്ഥാപനം അന്നത്തെ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയുടെ സൃഷ്ടിയാണ്. അന്നത്തെ വിതരണാനുഭവങ്ങളുടെ സ്ഥാപനവർഗ്ഗീകരണങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്. അതിന്റെ ആരംഭംഗികങ്ങളായ പ്രത്യേകതകളും വ്യവസ്ഥാപരമായ പരിണാമത്തിനിടയാക്കിയെന്ന് പറയുമ്പോൾ ഉന്നത ഭൗതിക പരിസ്ഥിതിയിൽത്തന്നെയാണ്. പ്രാക്തനമായ ഉൽപ്പാദനവ്യവസ്ഥയിൽ കേന്ദ്രസ്ഥാനമലങ്കരിച്ചിരുന്ന രക്തവസ്ത്രത്തെ ശിഥിലീകരിച്ച സാഹചര്യമാണ് ദാനം.

ഒരു പ്രതിസന്ധിയുടെ സൂചനകൾ:

ദാനശ്രമിയിൽ കൃഷി സംഘടിപ്പിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരുടെ എണ്ണം ഓരോ ഊരിലും പെരുകിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പുതിയ കടിയേറ്റങ്ങളും നടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. രക്തവസ്ത്രത്തിലധിഷ്ഠിതമായ കാർഷികസമ്പ്രദായത്തിന് പകരം പുതിയ കാർഷിക സമ്പ്രദായങ്ങൾ രൂപം നൽകിയ ഉൽപ്പാദനരീതിവിദ്യാപിക്കുകയായിരുന്നുവെന്നത് പഴയ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയിലെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ മുർച്ഛിച്ചു. തമിഴകമാകെ ഉൽപ്പാദനവ്യവസ്ഥയുടെ ചേരുവയിൽ വലിയ പ്രതിസന്ധി സംഭവമായതായി ചില സൂചനകളുണ്ട്. മുൻകാലത്തെ അധികാരഘടന തടസ്സം അപ്രത്യക്ഷമായതായി സാഹിത്യലക്ഷ്യങ്ങൾ കാണിക്കുന്നു. ക്രിസ്തുവർഷം നാലും അഞ്ചും നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ സുഹം വലിയൊരു പ്രതിസന്ധിയെ നേരിടുന്ന ചിത്രമാണ് കളഭ്രരുടെ പടപ്പാച്ചിലിന്റെ കഥയിൽ തെളിയുന്നത്²⁵. കളഭ്രകാലത്തെ കലികാലമെന്ന ബ്രാഹ്മണർ പാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്²⁶. ഈ സാമൂഹ്യപ്രതിസന്ധി കേരളത്തെ എത്രമാത്രം ബാധിച്ചിരുന്നുവെന്ന് വ്യക്തമല്ല. പക്ഷെ ചേരന്മാരുടെ അധികാരഘടനയും അപ്രത്യക്ഷമായിരുന്നു ഇക്കാലത്ത്.

ബ്രാഹ്മണർക്ക് ഈ പ്രതിസന്ധിയിൽ നിലം നഷ്ടപ്പെട്ടതായി ചില ലക്ഷ്യങ്ങൾ കാണിക്കുന്നു. എങ്കിലും ഈ കലണ്ടറിയലിന് ശേഷം നാം കാണുന്നത് ബ്രാഹ്മണരുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള കൃഷിയുടെ വികസനമാണ്. ഓറോപ്പട്ട ബ്രാഹ്മണനിലങ്ങളെ ചൂഴ്ന്നായിരുന്നു തുടക്കത്തിൽ ഈ പുതിയ ഉൽപ്പാദനരീതി വികസിച്ചത്. കളഭ്രന്മാരുടെ പടപ്പാച്ചിലുകൾക്കും തുടർന്നുണ്ടായ കടിയേറ്റങ്ങൾക്കുംശേഷം തൽക്കാലത്തെ ആലോചനയിൽനിന്ന് മുക്തമായി പുഷ്പാധികം സംഘടിതമായ രൂപത്തിൽ പുതിയ ഉൽപ്പാദനരീതിവളർന്നു. ഏകദേശം ബ്രാഹ്മണരുടെ സാഹചര്യം ബൃഹദ്

ബ്രഹ്മണരുടെയല്ലെടുത്തു. ഈ വളർച്ചയോടൊപ്പം അതിന്റേതായ രാഷ്ട്രീയഘടനയും അധികാരരൂപവും പ്രത്യക്ഷമായി.

പുണ്ണിമായും ബ്രാഹ്മണവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട രാജാധികാരമാണ് പുതിയ കാർഷികരീതിയുടെ ഉപരിഘടനയായി വന്നത്. രാജകീയത ചക്രവർത്തി പദവിയോട് ചേർന്നുവന്നു. ചോളന്മാരുടെയും പാണ്ഡ്യരുടെയും കാര്യത്തിലെന്നപോലെ ചേരന്മാരുടെ കാര്യത്തിലും അതു സത്യമായിരുന്നു²⁷. പക്ഷെ ചേരരാജാക്കന്മാരുടെ കാര്യത്തിൽ ഒരു വ്യത്യസ്തമുണ്ട്. അവർ ബ്രാഹ്മണരുടെ സൃഷ്ടിച്ചതായി രേഖകളൊന്നുമില്ല. കേരളത്തിലെ ബ്രാഹ്മണർക്ക് ഭൂമിദാനം ചെയ്തത് പരശുരാമനാണെന്നല്ല ഐതിഹ്യം. അത് സൃഷ്ടിക്കുന്നത് ബ്രാഹ്മണർ ഇവിടെ സ്വയംയോ കൈക്കലാക്കിയതാണവരുടെ ഭൂമി മുഴുവനെന്നാണ്. വീരഗാഥകളുടെ കാലത്ത് കാലാലക്ഷ്യ ഭൂമി അവർക്ക് ദാനമായി ലഭിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ഭൂമിയിൽ അവർക്ക് കാര്യമായ നിയന്ത്രണം സാധിച്ചത് ഏഴ് എട്ട് നൂറ്റാണ്ടുകളിലായിക്കാം. വർദ്ധിച്ച ബ്രാഹ്മണകടിയേറ്റം അക്കാലത്ത് നടന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് സൂചനകളുണ്ട്. ഇതേകാലത്താണ് തമിഴകം മുഴുവനും ബ്രാഹ്മണരുടെയായിത്തീർന്നത്. അവർക്കു കേന്ദ്രീകൃത കാർഷികഗ്രാമങ്ങളായി വളരുകയും ക്ഷേത്രനിലങ്ങൾ ദേവദാനങ്ങളായി വികസിക്കുകയും ചെയ്തുകാലമാണത്.

പുതിയ വ്യവസ്ഥയുടെ രൂപീകരണം:

ക്ഷേത്രകേന്ദ്രീകൃത കാർഷികഗ്രാമങ്ങളുടെ രൂപീകരണമാണിവിടെ വ്യവസ്ഥയുടെ രൂപീകരണം. ബ്രാഹ്മണ ഭൂവുടമകളുടെ ഒരു സംഘവും അവർക്കുവശ്യമുള്ള വസ്തുക്കളും സേവനങ്ങളും ഉറപ്പുവരുത്തുന്ന നാനാവിഭാഗക്കാരായ ആളുകളും ചേർന്നതാണ് ക്ഷേത്രകേന്ദ്രീകൃതഗ്രാമം. ഇതിന്റെ തുടക്കം പുതിയ ഉല്പാദന വ്യവസ്ഥയിലെ അടിസ്ഥാനഘണിനറായ ബ്രാഹ്മണപുരയിടത്തിൽ നിന്നാണ്. വീരഗാഥകളുടെ കാലത്തുതന്നെ ഇത്തരം ഉല്പാദന ഘണിനറുകൾ രൂപം കൊണ്ടിരുന്നു. വർത്തമാനകാലത്തെ കടിയേറ്റത്തിന് ശേഷം കരം ബ്രാഹ്മണ ഭൂവുടമകൾ സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരിടത്തു നിവേശസ്ഥാനം സജ്ജമാക്കി ഉല്പാദനമേഖലയെ കൂട്ടായ മേൽനോട്ടത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നു. ഈ കൂട്ടായ നിയന്ത്രണത്തിന് ഏകീകരണശക്തിയായും അധികാരസ്ഥാപനമായും ക്ഷേത്രം വർത്തിച്ചു. കാർഷികവൃത്തിയുമായും ക്ഷേത്രവൃത്തിയുമായും ബന്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ട് വലിയൊരു സമൂഹം ഏകീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഓരോസേവനത്തിനും ഗ്രാമഭൂമിയിൽ എന്തെങ്കിലും അവകാശം നൽകി കൊണ്ടു ബന്ധപ്പെട്ട തൊഴിലുകാരെ കടിയേറ്റത്തിൽ. അവകാശം കടംബത്തിന് അന്യമായിപ്പോകാതിരിക്കാൻ തൊഴിൽ പാരമ്പര്യവഴിക്ക് ചെയ്ത തുടങ്ങി. തൊഴിൽ കലത്തെഴിലും കലം ജാതിക്രമത്തിന്റെ ഭാഗവുമായി പരിണമിച്ചു. ബ്രാഹ്മണരുമായി ആപേക്ഷിക ബന്ധം സങ്കല്പിച്ചുകൊണ്ട് എല്ലാ തൊഴിൽവിഭാഗങ്ങളും ആടിജാത്യക്രമത്തിലുള്ള ജാതികളാക്കി തിരിക്കപ്പെട്ടു. സുസംഘടിതമായ ഉല്പാദന ബന്ധത്തിന്റെ സ്വയം പര്യാപ്തഘണിനറായി ക്ഷേത്രകേന്ദ്രീകൃതഗ്രാമം രൂപംകൊണ്ടു. അതായത് ഒരു പുതിയ വ്യവസ്ഥയുടെ രൂപീകരണം പൂർത്തിയായി എന്നുസാരം.

ബന്ധം നൂറ്റാണ്ടിലെ ക്ഷേത്രരേഖകളിൽ തെളിയുന്നത് ഈ വ്യവസ്ഥയുടെ ചിത്രമാണ്. ജന്മി വ്യവസ്ഥയുടെ ചിത്രം. അതിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ നമ്മുടെ വിഷയത്തിന് പുറത്താണ്. വ്യവസ്ഥയുടെ രൂപീകരണ പ്രക്രിയമാത്രമാണല്ലോ ഇവിടെ പ്രസക്തമായിട്ടുള്ളത്.

കുറിപ്പുകൾ :

- 1 ആധുനിക ശാസ്ത്രീയമാറ്റങ്ങളെപ്പറ്റിയോടുകൂടി 'കേരളത്തിലെ മഹാശിലാവശിഷ്ടങ്ങളുടെ കാലം നിർണ്ണയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. കർണ്ണാടകയിലെ കൊല്ലം ബ്രഹ്മഗിരിയിൽ C. 14 കാലനിർണ്ണയമുള്ള മഹാശിലാസ്ഥാനങ്ങളാണ്. 900 B. C. യാണ് അവയുടെ പഴക്കം. ഇതിൽനിന്നും കേരളത്തിലെ കാര്യം ഉൾക്കൊള്ളുകയാണ്.
- 2 നീലഗിരിയിൽ അറിവാളം മറ്റും കണ്ടെടുക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. Madras Journal of Language and Science, 14 (1847) ൽ കോൺഗ്രീവ് എഴുതിയ "The Antiquities of the Nilgherry Hills ..." എന്ന പ്രബന്ധം കാണുക. പൊതുവെ മഹാശിലാവശിഷ്ടങ്ങളോടൊപ്പം കാർഷികോപകരണങ്ങൾ കണ്ടെടുക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്ന് പറയാം. തമിഴ്നാട്ടിലെ ആദിച്ചനെല്ലൂർ നിന്നും കൈക്കോട്ടിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. 1902-3, 1903-4 കാലത്തെ ആർക്കിയോളജി റിപ്പോർട്ട് കാണുക. പുറം 11-14, 18-22.
- 3 അങ്കമാലിയിൽ ഒരു കരിങ്കൽ കല്ലറയിൽനിന്നും കിട്ടിയ കാർണീലിയൻ മാലകല്ലുകൾ യു. സി. കോളേജ് പुरാവസ്തുശേഖരത്തിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദക്ഷിണേന്ത്യയിലെ മഹാശിലാപരിഷ്കൃതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ലഭിച്ച ഇത്തരം വസ്തുക്കളെക്കുറിച്ച് ബി. കെ. ഗുരു രാജാറവിയുടെ Megalithic Culture in South India (Mysore, 1972) പുറം 257 ൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- 4 മോർട്ടിമർ വീലറുടെ 'Brahmagiri and Chandravalli Excavations' കാണുക Ancient India No. 4 (1941) മഹാശിലകൾക്കടുത്തു ചിറയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടെത്തിയതാണ് ഈ ഉൾക്കൊള്ളൽ അടിസ്ഥാനം. പക്ഷെ ചിറയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ മഹാശിലാകാലത്തുള്ളവയാണെന്ന് തെളിഞ്ഞിട്ടില്ല.
- 5 സംഘസാഹിത്യമെന്നു വിശ്വസനീയമായ കാര്യങ്ങൾ മാഹാരാജ് അവലംബം. കാര്യങ്ങൾ അഞ്ചു തിണകളായിട്ടാണ് പ്രകൃതിയെ കാണുന്നത്. അഞ്ചു തിണകളിലെ മനുഷ്യപ്രകൃതിയെയും അവ നിർവ്വചിച്ചിരിക്കുന്നു. ഓരോ തിണയിലേയും ജീവികാസന്ദ്രഭാവത്തെയും നിർവ്വചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവയിൽ നിന്നാണ് നാലു ഉല്പാദനരീതികളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരം ശേഖരിച്ചിരിക്കുന്നത്. കുറിഞ്ഞി, പാല, മൂല്യ, മരുതം, നെയ്തൽ എന്നിവയാണ് അഞ്ചു തിണകൾ.
- 6 ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നവംശശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തീകരണങ്ങൾ ഇ. ടെറ്ററയുടെ Marxism and Primitive Societies (New York 1972) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലും ഗോളെയുടെ Perspectives in Marxist Anthropology (Cambridge, 1977) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലും കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

- 7 അകനാന്തറി (അ. നാ.) ലെ 37, കുറുന്താക്കൈ (കു. നാ.) 117, 388, നാറിനെ (ന.) 125, 198, 315 പതിറ്റപ്പത്തു (പതി.) 27, പുറനാന്തറ (പു. നാ.) 102, 289, 327, 370 തുടങ്ങിയവ കാണുക.
- 8 പുനർവിതരണത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക നവംശ ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തീകരണങ്ങൾ ഇവിടെ പ്രസക്തമാണ്. കാര്യം പൊലാത്തിയുടെ സങ്കല്പനങ്ങളാണ് ഇതിൽ പ്രയോജനപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹം എഡിറാ ചെല്ല Trade and Market in Early Empire എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലെ "The Economy as Instituted Process" എന്ന പ്രബന്ധം കാണുക.
- 9 ഒരു സ്ഥാപനമെന്ന രീതിയിൽ ദാനം നിർവ്വഹിക്കുന്ന ധർമ്മം ശാസ്ത്രീയമായി നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഗോത്രവർഗ്ഗസാഹചര്യത്തിൽ അതിന്റെ കൃത്യനിർവ്വഹണ പരമായ നാനാമാനങ്ങളെക്കുറിച്ച് മാർസൽ മോസിന്റെ The Gift എന്ന ഗ്രന്ഥം പ്രതിപാദിക്കുന്നു. മോസിന്റെ സങ്കല്പനങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ പ്രാചീനഭാരതീയ സമൂഹത്തിലെ ദാനങ്ങളെയും ഭക്ഷണകളെയും റോമിലാ മാപർ അപഗ്രഥിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവരുടെ Ancient Indian Social History (New Delhi, 1978) എന്ന കൃതി കാണുക.
- 10 കൊള്ളയടിച്ചു കറുപ്പുനിറം കയ്യാക്കിയ കൃത്യമാണ് അധികാരലഭന നിർവ്വഹിച്ചത്. അല്ലാതെ അധികാരമുപയോഗിച്ച് ഉല്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയെന്നുള്ളതൊന്നും താമല്ല, കൊള്ളയടിക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗം യുദ്ധമായതുകൊണ്ടും കൊള്ള സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയുടെ നിലനില്പിന് അനിവാര്യമായതുകൊണ്ടും എല്ലാആശയങ്ങളും സ്ഥാപനങ്ങളും യുദ്ധത്തെ വാഴ്ത്തുന്നവയും മഹത്വപരീകരിക്കുന്നവയും അത്യാവശ്യമാണെന്നായിരുന്നു. ഏതാണ്ട് മുഖ്യമുഖ്യം റെപാട്ടുകൾ, വല്ലാൻപാട്ടുകൾ, മുഖ്യമുഖ്യം റെപാട്ടുകൾ, ചെത്തുറെപാട്ടുകൾ, വഞ്ചിത്തുറെപാട്ടുകൾ, കടിനിലെ ഉള്ളെത്തൽത്തുറെപാട്ടുകൾ തുടങ്ങിയ മതിയായ തെളിവുകൾ നൽകുന്നു. 'വെച്ചിടും' 'കുഞ്ഞെയും' 'വഞ്ചിയും' 'തുമ്പയും' 'കാഞ്ചി'യുമൊക്കെ യുദ്ധങ്ങളായിരുന്നു. യോദ്ധാക്കൾക്കുള്ള ചോറ്റുവിഴാവുകയും ഉണ്ടാക്കുകയും കൊണ്ട് മുഖരിതമായിരുന്നു മുപ്പന്റെ വാസസ്ഥലം.
- 11 'എരിപാഞ്ഞെടുത്തൽ' അഥവാ വിളനിലങ്ങളും കഷ്ടകച്ചേരികളും എരിയിക്കൽ യുദ്ധത്തിന്റെ ഭാഗമായിരുന്നു. പു.നാ. 16, 57 തുടങ്ങിയവയിൽ നിന്ന് തെളിയുന്നതാണ്.
- 12 ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആഗോളസാഹചര്യം മാർഷൽ സാഹ്ലിൻസ് തന്റെ Stone Age Economics എന്ന കൃതിയിൽ വിശദീകരണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട് (Chicago, 1972).

13 പി. എൽ. ഗുപ്തയുടെ *The Early Coins from Kerala* (Trivandrum, 1965) എന്ന ഗ്രന്ഥം കാണുക. ഈയിടെ അങ്കമാലിയിൽ നിന്ന് 783 പഞ്ചനാണയങ്ങളുടെ ശേഖരം കണ്ടെത്തുകയുണ്ടായി. പൊതുവെ പഞ്ചനാണയങ്ങൾ ക്രിസ്തുവിന് മുമ്പ് ആറാം നൂറ്റാണ്ടുതൽ ക്രിസ്തുവിന് മുമ്പ് രണ്ടുനൂറ്റാണ്ടുവരെയുള്ളകാലത്തുള്ളവയാണെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു.

14 ഐ. മഹാദേവന്റെ "Corpus of the Tamil Brahmi Inscriptions" Seminar on Inscriptions (Madras, 1966) Nos. 1, 5, 8, 9, 14 എന്നിവ കാണുക.

15 പി. എൽ. ഗുപ്തയുടെ ഗ്രന്ഥംതന്നെ നോക്കുക. Infra No. 13 above.

16 തൂണിയുട്പാദനത്തിന്റെ സാങ്കേതികതയിലേക്ക് വെളിച്ചം വീശുന്ന ചില പുരാവസ്തുലക്ഷ്യങ്ങളുണ്ട്. കന്നത്തൂർ, സന്തർ, അരിക്കമേട് തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്ന് കിട്ടിയിട്ടുള്ള നൂലചക്രത്തിന്റെ കളിമൺ മാതൃകകളും (terracotta spindle whorls) ചായം മുക്കാനുപയോഗിച്ചിരുന്ന വീപ്പുകളും (dyeing vats) മറ്റുമാണവ. രത്നഖനികൾ ആൽ നിയന്ത്രിച്ചുവെന്നും അവയിൽ ആൽ പ്രവർത്തിച്ചുവെന്നും നമുക്ക് അറിയില്ല. മുത്തുകൾ വാറാനും അവ പാകപ്പെടുത്താനും തടവുകാരെ വിനിയോഗിച്ചിരുന്നതായി പെരിപ്ലസ്സുകാരൻ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

17 കനകസങ്കീർണ്ണയുടെ *The Tamils Eighteen Hundred years oag* (Madras 1904) ഒരഭാഹാണമാണ്.

18 റ്റിനിയും പെരിപ്ലസ്സുകാരനും ടോളമിയും ഇതിനെക്കുറിച്ച് പറയുന്നുണ്ട്. ജെ. ഡബ്ലിയു മക്രിൻറിൽ എഡിറ്റുചെയ്ത *Ancient India as Described in Classical Literature* (rpt. Westminster, 1975) കാണുക.

19 മോട്ടിമർവീലറുടെ "Aricamedu", *Ancient India*, No. 2 (1946)

20 *Natural History*, VI-26.

21 വിനിയമമാലയുമായി നാണയം ഉപയോഗിക്കുന്നരീതി ഇവിടെ സാധാരണമായി കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. റോമൻ നാണയങ്ങളും അതിനും മുമ്പത്തെ പഞ്ചനാണയങ്ങളും നിധിയായി സൂക്ഷിച്ചുനിലയിലാണ് ലഭിച്ചിട്ടുള്ളത്. അവ അമൂല്യസമ്പത്തായി കരുതപ്പെട്ടിരുന്നവെന്നകാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. പക്ഷെ അവ നാണയത്തിന്റെ ധർമ്മമല്ല നില്പുഹിച്ചിരുന്നതു്. സ്വർണ്ണനാണയങ്ങൾ മുഴുവനും കൈപ്പെരുമാറ്റം സൂചിപ്പിക്കാത്തവയാണ്. ചിലതൊക്കെ മാലയാക്കി ധരിക്കാനാവാം തുളയിട്ടവ

യാ! കാണപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങനെ നാണയധിഷ്ഠിതവും അല്ലാത്തതുമായ സമൂഹങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള 'വ്യാപാര' ബന്ധം അസന്തുലിതമായിരിക്കും. സങ്കല്പനപരമായ വിശദാംശങ്ങൾ സബ്ബോപും കാർലോസ്സിയും കൂടി എഡിറ്റുചെയ്ത *Ancient Civilization and Trade* (Albuquerque 1975) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലുണ്ട്. എയിൻ സിഗിന്റെ *Primitive Money in Its Ethnological, Historical and Economic Aspects* (London, 1949) എന്ന ഗ്രന്ഥവും ഇവിടെ പ്രസക്തമാണ്.

23 പ്രസക്തമായ നരവംശ ശാസ്ത്രസങ്കല്പനങ്ങൾ സാഹ്ലിൻസിന്റെ പഠനങ്ങളിലുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ "On the Sociology of Primitive Exchange", എന്ന പ്രബന്ധം കാണുക. ബാൻറൻ എഡിറ്റുചെയ്ത *The Relevance of Models for Social Anthropology* (London, 1968) പും 139-150.

23 ഏതു തരത്തിലു സമൂഹത്തിനാണ് ദുരദേശ സമൂഹങ്ങളുമായി ക്രമീകൃതമായ വ്യാപാരബന്ധം സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിയുകയെന്നതു് ഏറെ വിശകലനം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വിഷയമാണ്. Infra No. 21ൽ ഉദ്ധരിച്ച കൃതികൾ കാണുക.

24 പതിറ്റപ്പത്ത് 2:6 ൽ സ്വർണ്ണം നേടാൻ സഞ്ചരിക്കുന്ന കപ്പലിനെക്കുറിച്ച് പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. പുനാനൂറ് 66ൽ കരികാലചോളനെ കാറ്റിന്റെ ഗതിനിയന്ത്രിച്ച് കപ്പലോടിച്ചവനെന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു. പു. നാ. 126ൽ സ്വർണ്ണം കൊണ്ടുവരുന്ന കപ്പലുകളെ ചേർൻ നിയന്ത്രിക്കുന്ന കടലിനെക്കുറിച്ച് പറയുന്നുണ്ട്. അ. നാ. 152ൽ തിത്തൻ വെളിയന്റെ കപ്പലുകൾ സ്വർണ്ണം കൊണ്ടുവരുന്നതായി പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതൊക്കെയാണ് ആകെയുള്ള തെളിവുകൾ. കൂടാതെ ചെങ്കടൽ തീരത്തു് അടുത്ത കാലത്തു് നടത്തിയ ഉൽഖനനത്തിൽ ചാത്തൻ എന്നും കണ്ണൻ എന്നും തമിഴ് ബ്രാഹ്മി ലിപികളിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയ മൺപാത്രക്കുപ്പണം ലഭിക്കുകയുണ്ടായി. അവർ കച്ചവടക്കാരായിരുന്നുവോ? അപര്യുപമാണീലക്ഷ്യങ്ങളെല്ലാം.

25 കർണ്ണാടക പ്രദേശത്തുനിന്ന് അതിക്രമിച്ചുകയറിയ സംഘമാണ് കളഭരണനിയപ്പെടുന്നതു്. ഇവരോടൊപ്പം ധാരാളം ജൈന ബൌദ്ധ വിശ്വാസികൾ കടിയേറിയിരുന്നുവത്രെ.

26 പല്ലവരുടേയും പാണ്ഡ്യരുടേയും ചില ചെപ്പേടുകളിൽ ഇങ്ങനെ പരാമർശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. കളഭരണാവിനെ കലി അരചൻ എന്ന് വെംവിടേടി ചെപ്പേടുകളിൽ പറയുന്നു.

27 രാജാവുമായി ബന്ധപ്പെടുന്ന കേരളത്തിലെ ആദ്യത്തെ രേഖ — വാഴപ്പിള്ളി ചെപ്പേട് — തന്നെതെളിവാണ്. രാജശേഖരൻ "രാജ രാജാധിരാജ പരമേശ്വര ഭട്ടാരക" എന്നാണ് വിശേഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

‘വിചിന്തനത്തി’നു പിന്നിൽ

വിവിധ രാഷ്ട്രീയ പശ്ചാത്തലങ്ങളും സിദ്ധാന്തത്തിന്റെയും അനുഷ്ഠാനത്തിന്റെയും രംഗങ്ങളിൽ പ്രായോഗികപരിചയവും ഇടതുപക്ഷ സാംസ്കാരിക സംഘടനകളിലോ രാഷ്ട്രീയകക്ഷികളിലോ തൊഴിലാളിസംഘടനകളിലോ പ്രവർത്തിച്ച അനുഭവങ്ങളും പൊതുവായ ചില ദിഗ്ബോധങ്ങളുമുള്ള ഒരു കൂട്ടമാളുകളുടെ തുടർച്ചയായ സംവാദം-സഹകരണങ്ങളിൽനിന്നും ഉരുത്തിരിഞ്ഞ ഒരു കൂട്ടായ്മയാണ് ‘സൊസൈറ്റി ഫോർ സോഷ്യലിസ്റ്റ് സ്റ്റഡീസ്.’ 1983-ൽ അതിന്റെ രൂപീകരണം പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന രേഖ ഈ കൂട്ടായ്മയെ ഇങ്ങനെ വിശദീകരിച്ചു: ‘മാർക്സിസ്റ്റ് ലോകവീക്ഷണത്തിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കാനാണ് ഇന്നത്തെ അവസ്ഥയെ വിശകലനം ചെയ്യാനുള്ള കൂട്ടായ ഒരു ശ്രമമാണ് ഈ സൊസൈറ്റി. ഭരണകൂടത്തിന്റെ മട്ടനയങ്ങളെയും അധിശവർഗ്ഗപ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെ വർദ്ധിച്ച വരുന്ന സ്വാധീനത്തെയും ഫലപ്രദമായി പ്രതിരോധിക്കുന്നതിൽ നിലവിലുള്ള ഇടതുപക്ഷപാർട്ടികളും ഗ്രൂപ്പുകളും വിജയിക്കുന്നില്ലെന്ന ബോധമാണ് ഈ സംരംഭത്തിന്റെ ആരംഭബിന്ദു. എന്നാൽ, ‘എന്തുകൊണ്ട് ഇടതുപക്ഷപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ പിന്നോട്ടുടിക്കുന്നു?’ എന്ന ചോദ്യത്തിന് ലളിതമായ മറുപടികളില്ലെന്നും പ്രയോഗത്തിന്റെ തലത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ള തിരിച്ചടികളെ വിശകലനം ചെയ്യാൻ ശേഷിയും അന്തർദേശീയവുമായ പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ച് ആഴത്തിലുള്ള സൈദ്ധാന്തികപഠനവും നിഷ്കൃഷ്ടമായ ഗവേഷണവും ആവശ്യമാണെന്നും ഞങ്ങൾ കരുതുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഈ സൊസൈറ്റി ഏതെങ്കിലും പാർട്ടിയുടെയോ ഗ്രൂപ്പിന്റേയോ ഘടകമല്ല, പുതിയൊരു പാർട്ടിക്കുള്ള ശ്രമമല്ല. സൈദ്ധാന്തിക പ്രയോഗമാണ് ഈ സൊസൈറ്റിയുടെ അടിസ്ഥാനപരമായ പ്രവർത്തനഘടകം; പ്രായോഗികരാഷ്ട്രീയമല്ല. സിദ്ധാന്തത്തെ ബാധിക്കുവാനുമാകാതെ പ്രായോഗിക പ്രവർത്തനത്തെ മാത്രം ‘പ്രയോഗ’മായും കണക്കാക്കുന്ന സാമാന്യബോധത്തിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ നിന്നല്ല ഞങ്ങൾ സിദ്ധാന്തം-പ്രയോഗസമഗ്രതയെ കാണുന്നത്. ഇന്ന് സൈദ്ധാന്തികരംഗത്തെ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ പ്രാമുഖ്യം പ്രത്യേകം ഊന്നുന്നതിനുള്ളടിയാണ് ‘സൈദ്ധാന്തിക പ്രയോഗ’മെന്ന പരീകല്പന ഇവിടെ ഉപയോഗിക്കുന്നത്. രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ സമഗ്രതയും മുതൽ ഭരണഭിന്ന ജീവിതത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മതയും വരെ പ്രതിലോമാശയങ്ങൾ ആധിപത്യമുറപ്പിച്ചു വരുന്ന ഈ ഘോസനയിൽ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെയും പ്രായോഗികത്തിന്റെയും രംഗങ്ങളിലുള്ള ഉത്തരവാദിത്തത്തിന്റെ ഗൗരവത്തെപ്പറ്റി ഞങ്ങൾ ബോധവാന്മാരാണ്. സോഷ്യലിസ്റ്റിക് തത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ നെടുനായകത്വം സംസ്ഥാപിക്കുകയെന്നത് സർവ്വീസ്റ്റവും ദീർഘവുമായ ഒരു പ്രക്രിയയായിരിക്കുമെന്നും ഞങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആ രംഗത്ത് ഒരു തുടക്കം മാത്രമാണ് ഈ സൊസൈറ്റി. സമൂഹത്തിലെ ചലനങ്ങളോടു പരാമർദ്ദമെങ്കിലും പുലർത്തുന്ന കപടമായ ആത്മസംരൂപീകരണവഴിയിലേക്കു വഴുതിപ്പോകാതിരിക്കാൻ ഞങ്ങൾ കഴിവതും ശ്രമിക്കും. സ.വദ്വ്യവസ്ഥ, ചാിത്രം, സംസ്കാരം എന്നിങ്ങനെ സാമൂഹ്യജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ തലങ്ങളിലെല്ലാം പ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി മാർക്സിസ്റ്റ് കാഴ്ചപ്പാടിൽ നിന്നുപോകാനുള്ള വിശകലനങ്ങൾ, ബോധവല്ക്കരണം, വൃത്താന്തമലിനീകരണത്തിന്റെയും, പത്രസംസ്കാരത്തിന്റെയും മൗകസാധിനത പദ്ധതികൾ പ്രാപ്തമായ ഉപാധികൾ സൃഷ്ടിക്കൽ എന്നിവയിലായിരിക്കും ഞങ്ങൾ പ്രാഥമികമായും ഊന്നുന്നത്.’

ഇങ്ങിനെ ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ പൊതുപ്രശ്നങ്ങളെ സ്വയം വിമർശനപരമായി ഉൾക്കൊണ്ടുതന്നെ അതിനകത്ത് സ്വതന്ത്രമായ ഒരു സൈദ്ധാന്തിക സ്ഥലം വികസിപ്പിച്ചെടുക്കാനുള്ള പ്രായോഗിക സാഹോദര്യമാണ് സൊസൈറ്റി. വലതുപക്ഷത്തിനെതിരായ പ്രായോഗിക രാഷ്ട്രീയ സമരങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കെടുത്തുകൊണ്ടുതന്നെ വലതുപക്ഷ പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങൾക്കെതിരായ സൈദ്ധാന്തിക കലാപങ്ങൾക്ക് ആക്കം കൂട്ടുകയും, സോഷ്യലിസ്റ്റിക് വിരുദ്ധമായ ആശയങ്ങൾക്കെതിരായ വിവാദങ്ങൾ നടത്തിക്കൊണ്ട് ചർച്ചകളിലിടപെടുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു സമീപനമാണ് സൊസൈറ്റി അംഗങ്ങൾ പൊതുവേ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. പ്രായോഗികവും സൈദ്ധാന്തികവുമായ ഈ സമരങ്ങളിലും ആത്മസമരങ്ങളിലും കൂടി സ്വന്തം ഭൂതകാലത്തെ സ്വാധീനിച്ചിരുന്ന, പലപ്പോഴും തീവ്രവാദരൂപങ്ങളിലവതരിച്ചിരുന്ന, പ്രതിലോമാശയങ്ങളിൽ നിന്ന് മുക്തി നേടാനും വിഭാഗീയമല്ലാത്ത ഇടതുപക്ഷ വീക്ഷണങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കാനും അവർ പരിശ്രമിച്ചുപോന്നിട്ടുണ്ട്. ഇന്നും തുടരുന്ന ഒന്നാണ് ഈ സമരം. ഇതിന്റെ ഭാഗങ്ങളെന്ന നിലയിലാണ് സൊസൈറ്റിയുടെ ദിഗ്ബോധം പങ്കിടുന്ന വിവിധ സംഘടനകൾ കഴിഞ്ഞ നാലിലേറെ വർഷങ്ങളായി വിഭിന്ന വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ച് ചർച്ചകളും സിംഹോസിയങ്ങളും പ്രദർശന പരമ്പരകളും ലഘുലേഖാ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളും മറ്റും നടത്തിപ്പോന്നിട്ടുള്ളത്.

സൊസൈറ്റിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ നടന്ന ആദ്യത്തെ പൊതുയോഗം ‘നിളാ പബ്ളിഷേഴ്സിന്റെ’ ‘കലാ വിമർശനം: മാർക്സിസ്റ്റ് മാനദണ്ഡം’ എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രകാശനത്തോടനുബന്ധിച്ചായിരുന്നു. 1983 സെപ്റ്റംബർ 24-ാ നു തിരുവനന്തപുരത്തു നടന്ന ഈ യോഗത്തിൽ വെച്ച് സ: കെ. ആർ. ശശി പുസ്തക പ്രകാശനം നിർവ്വഹിച്ചു. കേരളീയ സമൂഹത്തിൽ വളർച്ചവരുന്ന ഉപരിവർഗ്ഗ സ്വാധീനത്തെ സുദാഹരണം വ്യക്തമാക്കുന്നതായിരുന്നു അവരുടെ പ്രസംഗം. ഇടതുപക്ഷ പരാജയപ്പെടുന്നിടത്ത് വലതുപക്ഷം വിജയിക്കുന്നതിനോടാഹരണമായി, ശങ്കരാചാര്യരുടെ ഒരൊറ്റ പ്രസ്താവം ‘മലയാള മനോരമ’ പത്രത്തിന്റെ പ്രചാരം ഗണ്യമായി കുറച്ചു കാര്യം അവർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഐ. വി. ശശിമുഖി ‘അങ്ങാടി’ എന്ന ചലച്ചിത്രം കാണാൻ, അതു ജനകീയ കലയാണെന്നും തെറ്റിട്യാച്ചു ഒരു സചാവു തന്നെ നിർബ്ബന്ധിച്ച കാര്യവും അവരോർമ്മിച്ചു—വലതുപക്ഷത്തിന്റെ ജനപ്രിയ സാംസ്കാരികോത്പന്നങ്ങളിൽ ഇടതുപക്ഷം പോലും ഭ്രമിച്ചുപോകുന്നതിന് ഇതു തടയാഹരണമായി. പുസ്തകത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കവും പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ പ്രസക്തിയും വ്യക്തമാക്കുന്ന സച്ചിദാനന്ദന്റെ അവതരണ പ്രബന്ധത്തെത്തുടർന്ന് ‘കേരളത്തിലെ സാംസ്കാരിക രംഗം: പുരോഗമനപ്ര—തിലോമ പ്രവണതകൾ’ എന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ചർച്ച നടന്നു. സഖാക്കൾ ഇ. എം. എസ്സ്. നമ്പൂതിരിപ്പാട്, ബി. രാജീവൻ, പി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള, സി. അച്യുതമേനോൻ, ടി. വി. സുഭാഷ്രാമം എന്നിവർ ചർച്ചയിൽ പങ്കെടുത്തു സംസാരിച്ചു. ജനങ്ങളാണ് സ.സ്കാരത്തിന്റെ യഥാർത്ഥസ്രഷ്ടാക്കൾ എന്ന് ആശയത്തിലുണർവ്വാണ് സ: ഇ. എം. എസ്സ്. സംസാരിച്ചത്; പുരോഗമനസാഹിത്യ പ്രസ്ഥാനത്തെ സ്വയം വിമർശനപരമായി വിലയിരുത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യവും

അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഫ്രാങ്ക്ഫർട്ട് സ്റ്റുളിയൻറയും മറ്റും നിയോ-മാർക്സിസ്റ്റ് ആശയങ്ങളെ സ : ഗോവിന്ദപ്പിള്ള വിമർശനവിയേ ടമാക്കിയപ്പോൾ, ഗ്രാംഷിയുടെ സാംസ്കാരിക വിമർശനങ്ങളുടെ പ്രസക്തിയിലാണ് സ : അച്യുതമേനോൻ ഊന്നിയത്. കലയുടെ അടിസ്ഥാനപരമായ സാമൂഹിക സ്വഭാവവും ഉപരിഘടനയുടെ ആത്യന്തികമായ സാമ്പത്തിക നിർണ്ണയനവും ബി. രാജീവൻ വിശദീകരിച്ചു. ടി. കെ. രാമചന്ദ്രൻ സാഹസപ്രസംഗം 'സൊസൈറ്റി ഫോർ സോഷ്യലിസ്റ്റ് സ്റ്റഡീസി'ന്റെ ഉദ്ദേശ്യ-ലക്ഷ്യങ്ങൾ പ്രസ്ഥാനമായി അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതായിരുന്നു. രവീന്ദ്രൻ കൃതജ്ഞതപ്രകടനം നടത്തി.

സൊസൈറ്റിയുടെ വികേന്ദ്രീകൃത പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഭാഗമായി കൊടുങ്ങല്ലൂരിലെ 'മിറം-ട്രേലേൺ,' എറണാകുളത്തെ 'നിള റീഡേഴ്സ്' ഫോറം, തലശ്ശേരിയിലെ 'പ്രാക്സിസ്' 'സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഫോറം' എന്നീ പഠനവൃത്തങ്ങൾ പ്രഭാഷണ-പ്രദർശനാദികൾ സംഘടിപ്പിച്ചുപോന്നിട്ടുണ്ട്. കൊടുങ്ങല്ലൂരിലെ മിറം-ട്രേലേൺ കഴിഞ്ഞ മൂന്നു വർഷങ്ങൾക്കിടയ്ക്ക് സംഘടിപ്പിച്ച പ്രഭാഷണങ്ങളുടെ പ്രമേയങ്ങളും അവതാരകരും താഴെ ചേർക്കുന്നു: 1. മാർക്സിസ്റ്റുസൗന്ദര്യശാസ്ത്രം (സച്ചിദാനന്ദൻ) 2. പാർലമെൻററി ജനാധിപത്യവും ഇൻഡ്യൻ വിപ്ലവവും (സി. അച്യുതമേനോൻ) 3. വനിതാ വിമോചനത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങൾ കേരളത്തിൽ (പ്രൊഫ. മീനാക്ഷിതനാർ) 4. നവചൈന്ദ്രവചനം: ഒരു മിഥ്യയുടെ വളർച്ച (എം. മുരളീധരൻ) 5. സിനിമ പ്രചാരിപ്പിക്കുന്ന പ്രത്യയശാസ്ത്രം (കെ. രവീന്ദ്രൻ) 6. നിയമവ്യവസ്ഥയും പൗരവകാശ പ്രസ്ഥാനങ്ങളും (ജസ്റ്റിസ് ടി. ചന്ദ്രശേഖരമേനോൻ) 7. ഭാരതീയസംസ്കാരം (പ്രൊഫ. വി. അരവിന്ദാക്ഷൻ) 8. യേശു: ചരിത്രത്തിലും വിശ്വാസത്തിലും (ഫാ: എസ്. കാപ്പൻ) 9. കൊടുങ്ങല്ലൂരിന്റെ ചരിത്രം: മിഥ്യയും യാഥാർത്ഥ്യവും (ഡോ. രാജൻഗുരുക്കുറുപ്പൻ, എം. ദർശി. രാഘവവാരീയർ) ഇതേ കാലയളവിൽ തന്നെ കൊടുങ്ങല്ലൂരിലെ 'കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ്സ് ഫോർ ലെഫ്റ്റ്' യൂണിറ്റിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ 1951-ലെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി നയപ്രഖ്യാപനഭാവേ വിമർശനാത്മകമായ ഒരു മുഖവുരയുടെ പ്രസിദ്ധീകരണകർമ്മം നടന്നു. കെ. ദാമോദരൻ 'ഓറിന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റിന്റെ ഓർമ്മക്കുറിപ്പുകൾ,' സി. അച്യുതമേനോൻ 'നമ്മുടെ ജനപ്രതിനിധികൾ ഒരു വരേണ്യ വ്യക്തിത്വത്തിന്റേതല്ലേ?' എന്നീ ലഘുലേഖകളും സി. എഫ്. എൻ. യു. പുറത്തിറക്കി. ജനപ്രതിനിധിസഭകളെയും തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളേയും വ്യക്തമാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായിക്കൊണ്ടാണ് ലേനിനിസ്റ്റുകാർപ്പോലീസ് നിന്നുകൊണ്ടും ഇടതുപക്ഷ്ഷർവ്വകൃത്യത്തിന്റെ അനിവാര്യതയിലൂന്നിക്കൊണ്ടും കഴിഞ്ഞ രണ്ടുനിയമസഭാതെരഞ്ഞെടുപ്പുകളിലും സംഘടന ഇടതുപക്ഷമുന്നണിയ്ക്കു വേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചു.

1985 ജൂൺ 9-നാണ് എറണാകുളത്തെ 'നിള റീഡേഴ്സ്' ഫോറം 'ഉദ്ഘാടനം ചെയ്യപ്പെട്ടത്. ഉദ്ഘാടനയോഗത്തിൽ 'പൗരവകാശ സംരക്ഷണവും ജനങ്ങളുടെ ബോധവൽക്കരണവും' എന്ന വിഷയത്തെ ആസ്പദമാക്കി ജസ്റ്റിസ് സുബ്രഹ്മണ്യം പോറ്റിയും 'നിയമവാക്യവും ജനാധിപത്യസ്ഥാപനങ്ങളും: ഇന്നത്തെ ഇൻഡ്യയിൽ' എന്ന വിഷയമവതരിപ്പിച്ചു ജസ്റ്റിസ് ടി. ചന്ദ്രശേഖരമേനോനും സംസാരിച്ചു. '85 ഓഗസ്റ്റ് 12-ാം-നടന്ന രണ്ടാം യോഗത്തിൽ

'കല, സമൂഹം, മാർക്സിസം' എന്ന വിഷയം സച്ചിദാനന്ദൻ അവതരിപ്പിച്ചു. ജനപ്രിയകലയുടെ പ്രത്യയശാസ്ത്രവിവക്ഷകൾ അവ വരണം ചെയ്യുകയും ആധുനിക പാരായണസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ബുർഷവാവിമർശനസ്ഥാപനത്തിന്റെ പരികല്പനകളെ എതിർക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രഭാഷകൻ ചെയ്തത്. വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ സാധുതയുടെ പ്രശ്നമുയർത്തിക്കൊണ്ട് സ: പി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയും കലയുടെ മുഖ്യനിർണ്ണയത്തിന്റെ ചോദ്യമുന്നയിച്ചുകൊണ്ട് ബാലചന്ദ്രൻ ചുള്ളിക്കാട്ടും തുടർ നടന്ന ചർച്ചകളെ സമ്പന്നമാക്കി. 'കേരളത്തിലെ വിദ്യാഭ്യാസ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധി' എന്ന വിഷയാത്മകമായിട്ടുള്ള പ്രഭാഷണപരമ്പരയായിരുന്നു 'നിള'യുടെ അടുത്തപരിപാടി. '85 ഒക്ടോബർ 26-ാം-ന- ഡോ. രാമകൃഷ്ണൻ നടത്തിയ ഉദ്ഘാടന പ്രഭാഷണത്തിൽ കേരളീയ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയുടെ അന്തർശ്രേണീയ പശ്ചാത്തലം വിശദമാക്കി. വ്യാവസായിക മുരടിപ്പും നാണയപ്പെരുപ്പവും ചേർന്നുണ്ടാക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളുടെ ഉത്തരവാദിത്തം തൊഴിലാളിവ്യക്തിത്വത്തിനുമേൽ കെട്ടിവെക്കുന്നതിന്റെ പൊള്ളത്തരം, പണിമുടക്കുകളുടെയും ലേ-ഓഫുകളുടെയും കണക്കുകളുടേയും അദ്ദേഹം തുറന്നു കാട്ടി. പരമ്പരാഗത വ്യവസായങ്ങളുടെ തകർച്ചയും വ്യവസായമുലയനത്തിന്റെ വളർച്ചയിലൂടെയും ചേർന്നുണ്ടാക്കിയ അപസ്മരയ അടുത്തുകാണാനാണ് 'കേരളത്തിലെ വ്യാവസായിക പ്രതിസന്ധി: ചരിത്രപരമായ രാഷ്ട്രീയപ്രശ്നം' എന്ന പ്രബന്ധത്തിലൂടെ മൈക്കൽ അകനും ഐസക് തോമസ്സും ശ്രമിച്ചത്. കൊളോണിയൽ ഘട്ടത്തെക്കുറിച്ച് മൈക്കൽ അകനും കൊളോണിയലിസത്തിനുശേഷമുള്ള ഘട്ടത്തെക്കുറിച്ച് ഐസക് തോമസ്സും പ്രതിപാദിച്ചു. ഇന്ത്യയിൽ ഒരു സ്വതന്ത്ര മുതലാളിത്തമുണ്ടെന്ന് അവർ പ്രബന്ധത്തിൽ എടുത്തുകാട്ടി. 'കേരളത്തിലെ ധനകാര്യപ്രതിസന്ധി' എന്ന പ്രബന്ധത്തിൽ കേരളീയായ സമൂഹയെ ധനകാര്യപരമായി സമീപിക്കാനാണ് കത്താമൻ ശ്രമിച്ചത്. അനന്തകൃഷ്ണൻ, എം. മുരളീധരൻ, കട്ടിക്കൃഷ്ണൻ, ടി. കെ. രാമചന്ദ്രൻ എന്നിവർ ചർച്ച സജീവമാക്കി. പിറേറനടന്ന കേരളത്തിലെ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയും സാംസ്കാരികരംഗവും' എന്ന ചർച്ചയിൽ സച്ചിദാനന്ദനും ടി. കെ. രാമചന്ദ്രനും വിഷയമവതരിപ്പിച്ചു സംസാരിച്ചു. സാംസ്കാരികരംഗത്തെ പ്രശ്നങ്ങളെ സമീപിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പൊതുവായ ചട്ടക്കൂട്ടവികസിപ്പിക്കുവാൻ പുതിയ ഇടതുപക്ഷ പാകിപ്പനകളെ എങ്ങിനെ പ്രയോജനപ്പെടുത്താം എന്നതായിരുന്നു ടി. കെ. രാമചന്ദ്രന്റെ അന്വേഷണം. ആധുനിക സാഹിത്യവും നവവിമർശനവും അരാഷ്ട്രീയ പ്രതികരണവേദികളും ചേർന്നുള്ള പുതിയ ബുർഷവാ രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ വെല്ലുവിളികളായിരുന്നു സച്ചിദാനന്ദൻ പ്രമേയം. എൻ. സുഗതൻ, എ. നന്ദകുമാർ, ബി. രാജീവൻ എന്നിവർ യഥാക്രമം സാഹിത്യവും ചിത്രകലയും പൊതുസിദ്ധാന്തവുമായി ചർച്ചയെ ബന്ധപ്പെടുത്തി സംസാരിച്ചു. ഡോ. രാജൻഗുരുക്കുറുപ്പൻ, അനന്തകൃഷ്ണൻ, റെന്റ്രെയൻ എന്നിവരും ചർച്ചകളിൽ പങ്കെടുത്തു. യോഗാന്തരം ചേർക്കുന്നതിനുള്ള 'മാക്ബേത്ത്' നാടകം അധികാര വിശകലനത്തിലൂന്നുന്ന പുതിയ രീതിയിൽ രാമചന്ദ്രൻ മൊക്കേരിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ചു. 'സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗവും' എന്നതായിരുന്നു 1986 ജൂൺ 4-ാം-നടന്ന അടുത്ത യോഗത്തിന്റെ വിഷയം. കേരളത്തിലെ വ്യവസായമാന്ദ്യത്തിന് കാരണം തൊഴിലാളികളല്ലെന്നും ഗവൺമെൻറിന്റെ തൊഴിലാളി വിരുദ്ധനയങ്ങളാണ് പ്രതിസന്ധി സൃ

ഷിപ്പിരിക്കുന്നതെന്നും കോളാസ്റ്റേറ്റ് ട്രാൻസ്ഫോർട്ട് കോർപ്പറേഷൻ, കൊച്ചി കപ്പൽ റിന്റാണശാല എന്നീ പൊതുമേഖലാസ്ഥാപനങ്ങളെ കണ്ടിട്ടുള്ള സചിശേഷപഠനത്തിലൂടെ സ: കെ. വിജയചന്ദ്രൻ വ്യക്തമാക്കി. ഈ വിമർശനത്തെ മറുരീതികളിൽ വികസിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു സി. ഐ. ടി. യു. വിന്റെ ജില്ലാസെക്രട്ടറിയായ സ: വി.ബി. ചെറിയാൻ ചെയ്തത്. സ്വയംവിമർശനാത്മകമായ തന്റെ പ്രസംഗത്തിൽ, മർദ്ദിതവർഗ്ഗ രാഷ്ട്രീയത്തിൽ കടന്നുകൂടിയട്ടുള്ള സാർവ്വപരതയുൾപ്പെടെയുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടുകളെ സബാപ് വിമർശിച്ചു. സ്ത്രീവിമോചനംപോലുള്ള പ്രശ്നങ്ങളിൽ സചിശേഷബോധം വളർത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ നേതൃത്വം വികസിപ്പിക്കേണ്ടതിന്റെ അനിവാര്യതയും തൊഴിൽരഹിതരെ അന്യവൽക്കരിക്കാതെ മുഖ്യവിദ്യാഭ്യാസരായിലേയ്ക്കു നയിക്കുന്നതിന്റെ പ്രാധാന്യവും അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു. ടി കെ രാമചന്ദ്രൻ ചർച്ചയിൽ പങ്കെടുത്ത സംസാരിച്ചു.

തലശ്ശേരിയിലെ 'പ്രാക്സിസ്' നടത്തിയ മുഖ്യപരിപാടി '85 ഓഗസ്റ്റ്' - നവംബറിൽ നടത്തിയ ഫാസിസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രഭാഷണപരമ്പരയും, '85 സെപ്റ്റംബറിൽ നടത്തിയ പുസ്തകപ്രദർശനവുമായിരുന്നു. 'ഫാസിസം' വിരുദ്ധസമരത്തിന്റെ വിജയം: പാഠങ്ങളും പുതിയ പ്രശ്നങ്ങളും എന്നതായിരുന്നു ആദ്യചർച്ചയുടെ വിഷയം. സ: എം. കെ. കേളവേട്ടൻ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ നടന്ന യോഗത്തിൽ സഖാക്കൾ പി. ആർ. നമ്പ്യാർ, വി. വി. കേശിണ മുത്തു, ടി. കെ. രാമചന്ദ്രൻ എന്നിവർ സംസാരിച്ചു. 'ഫാസിസം: മനുഷ്യശാസ്ത്രസംഗ്രഹം' എന്ന രണ്ടാം യോഗത്തിന്റെ വിഷയവർഷം നടത്തിയത് പ്രൊഫ. എ. എൻ. വിജയൻ ആയിരുന്നു. നവംബറിൽ നടന്ന 'ഫാസിസം: ചരിത്രവും പ്രത്യയശാസ്ത്രവും' എന്ന ചർച്ചയും മുഖ്യധാരയിൽ അവതരിപ്പിച്ചു. സെപ്റ്റംബറിൽ നടന്ന വിപുലമായ പുസ്തക പ്രദർശനത്തോടനുബന്ധിച്ച് 'വായനയുടെ രാഷ്ട്രീയം'ത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സച്ചിദാനന്ദൻ പ്രഭാഷണം, ബാലചന്ദ്രൻ ചുള്ളിക്കാടിന്റെ കവിതാപാഠനം, ഡോ. ടി. പി. സുകുമാരൻ സോളോ തബലവായന, കോഴിക്കോട് റാഡിക്കൽ തിയറ്ററോഴ്സിന്റെ 'മക്ബത്ത്' നാടകവാരണം എന്നിവ നടന്നു. 1987 ഫെബ്രുവരി 8 മുതൽ 15 വരെ 'പ്രാക്സിസ്'ന്റെയും 'റാഡിക്കൽ റീഡേഴ്സ്' ഫോറത്തിന്റെയും സംയുക്തമായി മുഖ്യത്തിൽ കാര്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ പുസ്തകപ്രദർശനം നടന്നു. പ്രദർശനത്തോടനുബന്ധിച്ച് 'വസ്ത്രീയത: സാമൂഹ്യാടിസ്ഥാനങ്ങളും പ്രത്യയശാസ്ത്ര വിവക്ഷകളും' എന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് എം. മുരളീധരൻ, 'കേരളത്തിലെ സാംസ്കാരിക രംഗം-പുരോഗമന പ്രതിലോമ പ്രവണതകൾ' എന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ടി. കെ. രാമചന്ദ്രൻ പ്രഭാഷണങ്ങൾ നടത്തി. തലശ്ശേരിയിലെ 'സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഫോറം' കഴിഞ്ഞ അസംബ്ലി തൊഴിലാളി നോടനുബന്ധിച്ച് 1987 മാർച്ച് 7 മുതൽ നാലുദിവസം 'എന്തു കൊണ്ട് ഇടതുപക്ഷം' എന്ന ഒരു പ്രഭാഷണ പാമ്പാ സംഘടിപ്പിച്ചു. സച്ചിദാനന്ദൻ, പ്രൊഫ. എം. എൻ. വിജയൻ, ഡോ. ടി. പി. സുകുമാരൻ, കേശുരേണുബാബു എന്നിവരായിരുന്നു പ്രഭാഷകർ. കോഴിക്കോട് റാഡിക്കൽ തിയറ്ററോഴ്സിന്റെ '1957-87' എന്ന രംഗവതരണവും ഇത്തോടനുബന്ധിച്ചു നടന്നു.

സിദ്ദാത്തത്തിന്റെയും പ്രയോഗത്തിന്റെയും സചിശേഷ മണ്ഡലങ്ങളിൽ വർഗ്ഗസമരത്തെ വികസിപ്പിക്കുവാനുള്ള സൊരൈ

റിയുടെ യത്നത്തിന്റെ ഭാഗമായാണ് 'സോഷ്യലിസ്റ്റ്' അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ 'രൂപം കൊണ്ടത്'. 1986 ഓഗസ്റ്റ് 9-ാം നം- ഏറണാകുളത്ത് കൂടിയ വേദിയുടെ നയപ്രഖ്യാപന രേഖ വേദിയുടെ പ്രസക്തി ഇങ്ങനെ വിശദീകരിച്ചു: 'ഇൻഡ്യയിൽ മുഖ്യമായ ഒരു സോഷ്യലിസ്റ്റ് പരിവർത്തനം സംഭവിക്കണമെന്നാ ഗ്രാമീണവരിൽനിന്ന് സൂക്ഷ്മവും ദീർഘവും സഹനപൂർണ്ണവുമായ പ്രവർത്തനമാവശ്യപ്പെടുന്ന ഒരു ചരിത്ര സന്ധിയാണിത്. ഇന്ത്യൻ മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്ര രൂപീകരണം പൂർണ്ണമായി വരികയാണ്; പ്ലാൻ അതിന്റെ പീഡനോപാധികളും സുലഭമായി വരുന്നു. അധിപത്യങ്ങളുടെ അതിപരിഷ്കൃതമായ തന്ത്രങ്ങൾ വിപ്ലവവസ്തുക്കളിൽനിന്ന് പുതിയ സങ്കല്പനോപാധികളും ശ്രദ്ധാപൂർവ്വമായ ചുവടുവെപ്പുകളും ആവശ്യപ്പെടുന്നു. മതപുനരത്ഥാനവാദങ്ങൾ മുതൽ ആധുനിക മാനേജ്മെന്റ് തന്ത്രങ്ങൾവരെയുള്ള പഴയതും പുതിയതുമായ അവതരണങ്ങളിൽ ഉപരിവർഗ്ഗങ്ങൾക്കു എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങളിലും അവയുടെ സംക്രമണത്തിനു സജ്ജമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പുരോഗമന രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ ആദ്യവിജയങ്ങൾക്കു സാക്ഷ്യം വഹിച്ച കേരളത്തെപ്പോലും പ്രതിലോമ പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങൾ അതിവേഗം ഗ്രസിക്കുകയാണ്. ശത്രുവർഗ്ഗങ്ങൾ അധിപത്യം നേടുകയും വിപ്ലവം ഒരാസന സാദ്ധ്യതകളാക്കി തിരിയുകയും ചെയ്യുന്ന ഇത്തരം ഇടവേളകൾ ബുദ്ധിമുട്ടുകളിൽ നിന്നുവശ്യപ്പെടുന്നതു് ജനജീവിതത്തിന്റെ ഓരോ സചിശേഷ മേഖലയിലും സോഷ്യലിസ്റ്റ് സിദ്ദാന്തത്തിന്റെ നേതൃത്വം സ്ഥാപിച്ചെടുക്കാനുള്ള ക്ഷമാപൂർവ്വമായ പ്രയത്നമാണ്. അദ്ധ്യക്ഷത സംസ്ഥാന മേഖലയിൽ ഈ സമരത്തിന്റെ ഭാവി ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്.

'ഉപരിവർഗ്ഗ പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെ പുനരത്പാദനത്തിൽ സുപ്രധാനമായ പങ്കാണ് വിദ്യാഭ്യാസ വ്യവസ്ഥയുള്ളത്. എല്ലാ വിജ്ഞാന മേഖലകളിലും നിലനിൽക്കുന്ന വർഗ്ഗബന്ധങ്ങളുടെ ചുഷണാത്മക സ്വഭാവം മറച്ചുവെച്ച് അവയെ സാമൂഹികമായും ഗീകരിച്ച് അവയുടെ മുഖ്യങ്ങൾ സ്വാധീനമേകാൻ വിദ്യാർത്ഥികളെ സന്നദ്ധമാക്കുകയാണ് മുതലാളിത്ത വിദ്യാഭ്യാസ രീതിയുടെ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ ധർമ്മം. അറിവിനെ അധികാരവ്യവസ്ഥയുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തുന്ന സാമൂഹ്യതയുടെ വിജ്ഞാനത്തെ മുഖ്യധാരയാക്കി മാറ്റുകയാണ് അതു ചെയ്യുന്നത്. വിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയിലെ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന സ്വകാര്യവൽക്കരണത്തിനും വാണിജ്യവൽക്കരണത്തിനും വഴുതുന്ന വൽക്കരണത്തിനുമെതിരെ, വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ജനകീയവൽക്കരണത്തിനായുള്ള നമ്മുടെ സമരം വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ ഭാഗമായി സമയലത്തിലെ ആവിഷ്കരണമാണ്.' നിലനില്ക്കുന്ന ഇടതുപക്ഷ അദ്ധ്യക്ഷത സംഘടനകളുടെ ദൈനംദിന പ്രവർത്തനങ്ങളിലും സമരങ്ങളിലും ഇഴുകിച്ചേർന്നുകൊണ്ടുതന്നെ അദ്ധ്യക്ഷതയായ സെറ്റ്യാതിക-ബോധവൽക്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുകയാണ് വേദിയുടെ ലക്ഷ്യം. എറണാകുളത്തെ രൂപീകരണങ്ങൾ, ഡോ. രാജൻകുമാർ, പി. ജെ. ചെറിയാൻ, കെ. ഗോപാലൻകുട്ടി, പി. ജെ. ഫിലിപ്പ്, ഡോ. ടി. കെ. രാമചന്ദ്രൻ, എം. മുരളീധരൻ, ബി. രാജീവൻ കെ. സച്ചിദാനന്ദൻ എന്നിവരാണ് ഇതിൽ പ്രവർത്തക സചിതര്യ തെരഞ്ഞെടുത്തു.

വേദിയുടെ ആദ്യത്തെ പൊതുയോഗം 1986 ഡിസംബർ 8-ാം തിയ്യതി കോഴിക്കോട്ട് വെച്ചു നടന്നു. 'പുത്തൻ വിദ്യാഭ്യാസനയം: ഒരു വർദ്ധനവ്' എന്നതായിരുന്നു സിംഹോദ്യോഗത്തിന്റെ വിഷയം. യോഗത്തെ സ്വാഗതം ചെയ്തുകൊണ്ട് സർവ്വകലാശാലകളുടെ ജനാധിപത്യത്തെ വെല്ലുവിളികളെ നേരിടുന്ന വർദ്ധിച്ച സാഹചര്യത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസത്തെ പ്രത്യയശാസ്ത്രാടിസ്ഥാനത്തിൽ സമീപിക്കുന്ന ഇത്തരം വേദികളുടെ സവിശേഷ പ്രസക്തിയെക്കുറിച്ച് സച്ചിദാനന്ദൻ സംസാരിച്ചു. മുഖ്യപ്രബന്ധവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് എം. മുരളീധരൻ ഇന്ത്യൻ വിദ്യാഭ്യാസവ്യവസ്ഥയുടെ ചരിത്രം വിശദീകരിച്ചു. കൊളോണിയൽ ഘട്ടത്തിനുശേഷം, 1950 മുതൽ '60 കളുടെ അന്ത്യം വരെയുള്ള കാലയളവിലാണ് ഇന്ത്യൻ രേണുകൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തോടു് ജനപ്രീതികരമായ ഒരു സ്വർഷാ സമീപനം കൈക്കൊണ്ടത്. സാർവ്വലൗകിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിനു പ്രാധാന്യം നൽകിയ കോത്താരിക്കമ്മീഷന്റെ സമീപനം ഇന്ത്യൻ ബുർഷാസിഡിയുടെ പുരോഗമനാത്മകസാദൃശ്യതയുടെ ഒട്ടവിലത്തെ കിതപ്പായിരുന്നു. തുടർന്ന്, ആദിശേഷയ്യാക്കമ്മീഷനും പുതിയ വിദ്യാഭ്യാസരേഖയും പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്ന പുതിയ ഘട്ടത്തിൽ ആ പോപ്പുലിസിംഗ്-ലിബറൽ സമീപനം തീർത്തു. ഉപേക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസത്തെ നാലുതട്ടുകളായി തിരിച്ച് ഉത്പാദന പ്രക്രിയയ്ക്കുവശ്യമായ രീതിയിൽ അഭ്യേന്ദ്രതയ്ക്കുള്ള തരം തിരിക്കുന്ന പശ്ചിമയൂറോപ്യൻ മാതൃകയിലുള്ള ഒരു വിദ്യാഭ്യാസപദ്ധതിയാണ് പുത്തൻ വിദ്യാഭ്യാസനയം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരസമ്പദ്ക്രമത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുള്ള നീക്കിവെപ്പ് ഒരോ പഞ്ചവത്സരപദ്ധതിയിലും അനുകൂലം കണ്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. അതിൽത്തന്നെയും പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുള്ള നീക്കിയിരിപ്പാണ് ഗണ്യമായി വെട്ടിച്ചുരുക്കപ്പെട്ടത്. പുത്തൻ വിദ്യാഭ്യാസനയത്തിലെത്തുമ്പോഴേക്കും, അളവിൽ വന്നുകൊണ്ടിരുന്ന ഈ വ്യതിയാനം ഗുണപരമായ ഒരു വ്യത്യസ്തമായി മാറുന്നു-ഭരണകൂടം ജനകീയ വിദ്യാഭ്യാസരംഗം ലക്ഷ്യത്തെത്തന്നെ നിരാകരിക്കുന്നു. മുരളീധരന്റെ പ്രബന്ധാവതരണത്തെത്തുടർന്ന് നടന്ന ചർച്ചയിൽ പങ്കെടുത്ത സംസാരിച്ച പ്രൊഫ. ടി. വി. ബാലൻ (എ.കെ.ജി.സി. ടി. സംസ്ഥാന പ്രസിഡൻ്റ്) പ്രൊഫ. വി. നാരായണൻ കട്ടി (എ. കെ. പി. സി. ടി. എ. സംസ്ഥാന പ്രസിഡൻ്റ്) എന്നിവർ സാമ്പത്തികമേഖലയെയും വിദ്യാഭ്യാസമേഖലയെയും ബന്ധപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് പുത്തൻ വിദ്യാഭ്യാസനയത്തെ തൃപ്തമായി വിമർശിക്കുകയും പ്രായോഗികമായി ചെറുത്തുനില്പിന്റെ ആവശ്യകത ചൂണ്ടിക്കാട്ടുകയും ചെയ്തു. യോഗാഭ്യക്ഷനായിരുന്ന ഡോ. കെ. എൻ. പണിക്കർ (ജവഹർലാൽ നെഹ്രു യൂനിവേഴ്സിറ്റി, ന്യൂഡൽഹി) വിദ്യാഭ്യാസവ്യവസ്ഥയോടുള്ള ഇൻസ്ട്രുമെൻ്റലിസിംഗ് സമീപനങ്ങളെ വിമർശിക്കുകയും പ്രത്യയ ശാസ്ത്രാധിഷ്ഠിതമായ സമീപനത്തിന്റെ അനിവാര്യതയിലൂന്നുകയും ചെയ്തു. ശ്രീ. കഞ്ഞികൃഷ്ണൻ സദസ്സിന് കൃതജ്ഞത പ്രകാശിപ്പിച്ചു.

1987 ജനുവരി 30-ാം തിയ്യതി കോഴിക്കോട്ട് വെച്ച് ഡോ. ബിപൻചന്ദ്ര (ജവഹർലാൽ നെഹ്രു യൂനിവേഴ്സിറ്റി)യുടെ നേതൃത്വത്തിൽ 'ആധുനിക ഇന്ത്യയുടെ ഭാവന'ത്തിന്റെ രീതി ശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ച നടന്ന ഏകദിന ശില്പശാലയായിരുന്നു അഭ്യയാപന വേദിയുടെ അടുത്ത പരിപാടി. ഡോ ബിപൻചന്ദ്രയുമായി ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസിംഗ് പ്രസ്ഥാനത്തെക്കുറിച്ച് ദീർഘമായ ഒരു

സംഭാഷണവും നടത്തുകയുണ്ടായി. നേരത്തേ, ഡോ. അശോക് മിത്രയുമായും വേദി ഒരു സംഭാഷണം നടത്തിയിരുന്നു. (ഈ സംഭാഷണങ്ങൾ, വിവിധ വേദികളിലവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ട പ്രധാന പ്രബന്ധങ്ങളോടൊപ്പം, 'വിചിന്തനത്തിന്റെ പല ലക്ഷങ്ങളിലായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നു'.)

ഇങ്ങിനെ വിഭിന്ന സംഘടനകളിലൂടെയും അവയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെയും ചർച്ചകളിലൂടെയും ജനകീയ പ്രതിപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ മുൻത്തറവേങ്ങിലൂടെയും ഉരുത്തിരിഞ്ഞുവന്ന ദിശാബോധവും കൂട്ടായ്മയുമാണ് 'വിചിന്തനത്തിന്' പിറകിലുള്ളത്. ഇന്ത്യൻ ഇടതുപക്ഷത്തിനകത്തെ സംവാദങ്ങൾക്കു വേദിയൊരുക്കാനും ദിനംപ്രതി ശക്തിപ്പെട്ടുവരുന്ന പ്രതിലോമ പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിനും ഭരണകൂടത്തിനുമെതിരായ വിമർശനത്തിന്റേ ഭാവി കർത്തവ്യമേറിയതാണെന്നും ശ്രമിക്കുന്ന ഒരു പ്രസിദ്ധീകരണമാണ് 'വിചിന്തനം.' 'വിചിന്തനത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണ അറിയിപ്പിൽ നിന്ന് ചില വരികളോടൊപ്പം ഈ ഭൂതസമീക്ഷയ്ക്കു വിരാമമിടട്ടെ: 'സൈദ്ധാന്തികമായി സമചിത്തത പാലിക്കുന്നതും തത്സാധിഷ്ഠിതവും തന്ത്രപരമായി സുഘടിതവുമായ ഇടതുപക്ഷ ഐക്യം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതിന്റെ ആവശ്യകതയും അനിവാര്യതയും എന്നത്തേക്കാളുമേറെ ഇന്നുപ്രസക്തമാണ്—ഇത്തരത്തിൽ ഏകീകരിക്കപ്പെട്ട സൈദ്ധാന്തികതയോടൊപ്പം സോഷ്യലിസിംഗ് രാഷ്ട്രീയത്തെപ്പറ്റി ഉപരിവർഗ്ഗ മാദ്യങ്ങളും എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെൻ്റ് ബുദ്ധിജീവികളും സാമൂഹ്യശീലമായിത്തന്നെ ജനമനസ്സുകളിൽ ബോധപൂർവ്വം വിതച്ചിരിക്കുന്ന അശുഭചിന്തകൾക്കെതിരെ ഒരു കോട്ടയായി വർത്തിക്കുകയെന്ന കടമ നിറവേറാനാവൂ... ഈ ത്രൈമാസികം ഇടതുപക്ഷത്തിനകത്തുള്ള ഫലപ്രദമായ ചർച്ചകളുടെ ഒരു വേദിയായാണ് ഞങ്ങൾ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. തീർച്ചയായും, നിഷ്കൃഷ്ടമായ താത്പര്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതും, സഖാക്കൾക്കിടയിലുള്ള ചർച്ചകളിൽ അനുപേക്ഷണീയമായ സഹഭാവം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതുമായ ഈ ചർച്ചകൾ ഇത്തരം സൈദ്ധാന്തിക വിചിന്തനങ്ങളിൽ തർക്കങ്ങൾ അനിവാര്യമാണ്. എന്നാൽ, ഗ്രാഷിപറയും പോലെ, എല്ലാപ്പത്തിൽ പരിഹാസ്യമാക്കി ചിത്രീകരിക്കാവുന്ന എതിർപക്ഷത്തിന്റെ ദുർബ്ബലവശങ്ങളെല്ലാം, അവരുടെ ശക്തമായ വാദമുഖങ്ങളെയാണ് ഈ ചർച്ചകൾ വിമർശന വിധേയമാക്കേണ്ടത്. ഈ സംരംഭത്തിൽ എല്ലാ ഇടതുപക്ഷ സംഘടനകളുടെയും ഗ്രൂപ്പുകളുടെയും വ്യക്തികളുടെയും തുറന്ന മനസ്സോടെയുള്ള സഹകരണം ഞങ്ങൾ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു. 'വിചിന്തനം' ഏതെങ്കിലുമൊരു പാട്ടിയുടെയോ ഗ്രൂപ്പിന്റെയോ നിലപാടുകൾ പ്രചരിപ്പിക്കാനുള്ള മാദ്യമല്ല. എന്നാൽ പത്രാധിപ സമിതിയുടെ ഒരു പക്ഷപാതിത്വം ഞങ്ങൾ തുറന്നുസമ്മതിച്ചുകൊടുക്കട്ടെ; ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തെ നിർലക്ഷ്യമായ ഇടതുപക്ഷ വിരുദ്ധ ആശയങ്ങളോ 'അരാഷ്ട്രീയ നിലപാടുകളോ നിരന്തരവാദപരമായ ഇടതുപക്ഷ വിഭാഗീയ വാഗ്ദാനങ്ങളോ—അവ എത്രത്തോളം പരിഷ്കൃത വേഷങ്ങളിൽ വന്നാലും—അവതരിപ്പിക്കാനുള്ള വേദിയായാണിത് ഞങ്ങളെന്തവദിക്കില്ല. രാജ്യത്തെ ഇടതുപക്ഷ ഐക്യത്തെ തടസ്സപ്പെടുത്തുകയും അതുവഴി ഇടതുപക്ഷ രാഷ്ട്രീയത്തെ അപകടപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്ന ഒന്നിനും ഇതിൽ സ്ഥാനമുണ്ടാവില്ല.

മനോരമ

5-00

വിചിന്തനം
കുമാരസോഷ്യലിസ്റ്റ് ജേർണൽ
'87 ഏപ്രിൽ - സെപ്തംബർ
സ്വകാര്യവിതരണത്തിനുമാത്രം

